

**Leefomgevingsfoto
Nederweert**
t.b.v. de Omgevingsvisie
Nederweert

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0508980.100
definitief
8 juni 2026

Leefomgevingsfoto Nederweert

t.b.v. de Omgevingsvisie Nederweert

projectnummer 0508980.100

definitief

8 juni 2026

Auteur(s)

T. van Uijtregt

J. Geerken

Opdrachtgever

Gemeente Nederweert

Postbus 2728

6030 AA NEDERWEERT

datum
8 juni 2026

beschrijving
definitief

vrijgave
J.J. Verhoeven

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel en scope	5
1.3	Beoordelingsmethodiek	5
2.	Bevolkingsopbouw en wonen	10
2.1	Inleiding en beoordelingskader	10
2.2	Huidige situatie	11
2.3	Trends en ontwikkelingen	15
2.4	Beoordeling	16
3.	Economie en toerisme	18
3.1	Inleiding en beoordelingskader	18
3.2	Huidige situatie	19
3.3	Trends en ontwikkelingen	22
3.4	Beoordeling	23
4.	Agrarische sector	25
4.1	Inleiding en beoordelingskader	25
4.2	Huidige situatie	26
4.3	Trends en ontwikkelingen	29
4.4	Beoordeling	29
5.	Bereikbaarheid	31
5.1	Inleiding en beoordelingskader	31
5.2	Huidige situatie	32
5.3	Trends en ontwikkelingen	37
5.4	Beoordeling	37
6.	Verkeersveiligheid	39
6.1	Inleiding en beoordelingskader	39
6.2	Huidige situatie	39
6.3	Trends en ontwikkelingen	41
6.4	Beoordeling	41
7.	Klimaat en energie	43
7.1	Inleiding en beoordelingskader	43
7.2	Huidige situatie	45
7.3	Trends en ontwikkelingen	51
7.4	Beoordeling	51
8.	Ruimtelijke kwaliteit	53
8.1	Inleiding en beoordelingskader	53
8.2	Huidige situatie	53
8.3	Trends en ontwikkelingen	58
8.4	Beoordeling	58
9.	Natuur	60
9.1	Inleiding en beoordelingskader	60
9.2	Huidige situatie	61
9.3	Trends en ontwikkelingen	67
9.4	Beoordeling	68

10.	Bodem, water en ondergrond	70
10.1	Inleiding en beoordelingskader	70
10.2	Huidige situatie	72
10.3	Trends en ontwikkelingen	80
10.4	Beoordeling	80
11.	Gezond milieu	82
11.1	Inleiding en beoordelingskader	82
11.2	Huidige situatie	83
11.3	Trends en ontwikkelingen	91
11.4	Beoordeling	92
12.	Gezondheid en welzijn	93
12.1	Inleiding en beoordelingskader	93
12.2	Huidige situatie	94
12.3	Trends en ontwikkelingen	97
12.4	Beoordeling	98
13.	Sociaal domein	99
13.1	Inleiding en beoordelingskader	99
13.2	Huidige situatie	100
13.3	Trends en ontwikkelingen	103
13.4	Beoordeling	104
14.	Omgevingsveiligheid	106
14.1	Inleiding en beoordelingskader	106
14.2	Huidige situatie	107
14.3	Trends en ontwikkelingen	109
14.4	Beoordeling	110
15.	Sociale veiligheid	111
15.1	Inleiding en beoordelingskader	111
15.2	Huidige situatie	112
15.3	Trends en ontwikkelingen	114
15.4	Beoordeling	115
16.	Conclusie	116

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Omgevingsvisie van Nederweert is het integrale koersdocument waarin de gemeente vastlegt hoe de fysieke leefomgeving zich richting 2040–2050 moet ontwikkelen. De planning is dat deze in het eerste kwartaal van 2027 wordt vastgesteld. De visie vormt het fundament voor alle toekomstige keuzes in ruimtelijke ontwikkeling. Om deze opgaven zorgvuldig en integraal af te wegen binnen de Omgevingsvisie, vormt de Leefomgevingsfoto (LOF) een essentieel fundament. De LOF brengt de huidige situatie, de referentiesituatie en de belangrijkste trends en ontwikkelingen in kaart, zodat helder wordt welke kwaliteiten, knelpunten en kansen in de leefomgeving aanwezig zijn. Dit document dient daarmee zowel als bouwsteen voor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) als voor het Omgevingseffectrapport (OER), waarin de effecten van beleidskeuzes worden beoordeeld.

De gemeente werkt toe naar één samenhangende Omgevingsvisie, waarin eerdere beleidsdocumenten worden samengebracht, waaronder de Omgevingsvisie Buitengebied (2021) en de Omgevingsvisie Kernen en Bedrijventerreinen (2023). Deze documenten verschillen onderling qua benadering en accenten, en de huidige opgave is om deze verschillen te harmoniseren tot één consistente visie.

1.2 Doel en scope

De eerste stap van de OER is het schetsen van een goed beeld van de huidige en toekomstige staat van de fysieke leefomgeving in de gemeente Nederweert. Hiervoor dient deze LOF. De LOF geeft een overzicht van het bestaand beleid, de huidige situatie en de mogelijke trends en ontwikkelingen. Dit is per thema en aspect gedaan. Ieder thema is afgesloten met een beoordeling. Met de LOF wordt het fundament gelegd voor de inhoudelijke afweging van de Omgevingsvisie en worden de aandachtspunten voor het OER in beeld gebracht. De specifieke opgaven voor Nederweert worden opgenomen in de NRD, net als duidelijke onderzoeksvragen voor het OER en het afwegingskader met beoordelingsaspecten.

1.3 Beoordelingsmethodiek

De staat van de leefomgeving van Nederweert zal worden beoordeeld aan de hand van een aantal thema's. De thema's zijn verbonden aan de kernopgaven van de op te stellen Omgevingsvisie en per thema zijn verschillende (milieu)aspecten in kaart gebracht. Zie onderstaande tabel voor een overzicht van de thema's en aspecten die in deze LOF aan bod komen. Per aspect is eveneens de gewenste beweging opgenomen. De gewenste beweging geeft aan in welke richting de gemeente graag ziet dat het aspect zich in de toekomst gaat ontwikkelen. Deze richting is grotendeels gebaseerd op beleidsuitspraken die zijn opgenomen in de reeds vastgestelde omgevingsvisies (Buitengebied en Kernen en Bedrijventerreinen). Door de gewenste beweging op te nemen ontstaat er meer inzicht in de opgave waar de gemeente voor staat.

Per thema wordt in de betreffende hoofdstukken nog een toelichting gegeven op het beoordelingskader van de (milieu)aspecten die hierbij horen.

Tabel 1-1 Beoordelingskader

Kernopgaven Nederweert	Thema LOF	Aspect	Gewenste beweging <i>Zie voetnoten onderaan tabel</i>
Toekomstbestendige woningvoorraad	Bevolkingsopbouw en wonen	Bevolkingsopbouw	De bevolkingsopbouw blijft in evenwicht.
		Woningaanbod	Woningaanbod vergroten, vooral binnen de kernen (gemiddeld 100 woningen per jaar tot en met 2030) ¹
Economie en bedrijvigheid	Economie en toerisme	Werkgelegenheid	De werkgelegenheid versterken door ruimte te bieden aan startende en doorgroeiende bedrijven die passen bij het profiel van Nederweert. ¹
		Werklocaties	De ruimte bieden voor bedrijven om werklocaties binnen de gemeente uit te breiden en te verduurzamen. ¹
		Toerisme en (natuur)recreatie	Het verbinden van natuurgebieden, versterken van toeristisch-recreatieve

Kernopgaven Nederweert	Thema LOF	Aspect	Gewenste beweging <i>Zie voetnoten onderaan tabel</i>
	Agrarische sector		infrastructuur en het beleefbaar maken van de landschappelijke kwaliteiten. ²
		Functionies en gewassen	Toekomstbestendige teelten en veehouderijen met aandacht voor natuur.
		Verkaveling en schaal	Ontwikkelingen moeten passen bij maat en schaal van het landschapstype en bijdragen aan de leesbaarheid van het landschap. ²
		Duurzame landbouw	Het toepassen van landschap inclusieve landbouw die bijdraagt aan natuur, water en bodemkwaliteit.
Mobiliteit en bereikbaarheid	Bereikbaarheid	Bereikbaarheid	Bij de groei van woningen en bedrijvigheid is een goede regionale bereikbaarheid een belangrijke randvoorwaarde. ²
		Modaliteitsverdeling	Nederweert zet in op een logisch en veilig netwerk voor fiets-, landbouw- en vrachtverkeer en daarnaast betere toegang tot het OV. ²
		Duurzame mobiliteit	Het aandeel fiets voor korte ritten (minder dan 7 kilometer) verhogen. ¹
	Verkeersveiligheid	Verkeersveiligheid	Nederweert sluit zich aan bij de landelijke ambitie van nul ernstige slachtoffers en/of doden in en door het (weg)verkeer. ¹
Duurzame leefomgeving	Klimaat en energie	CO ₂ -uitstoot	De CO ₂ -uitstoot in 2030 met minimaal 25% verminderen, vergeleken met 2015 en in toekomst CO ₂ -neutraal zijn. ¹
		Energiegebruik	Nederweert wil minder aardgas gebruiken in de gebouwde omgeving (20% minder in 2030). ²
		Duurzame energie	De gemeente Nederweert heeft als ambitie om in 2035 energieneutraal te zijn. ²
		Circulariteit	Er wordt ingezet op agrarisch hergebruik op geschikte locaties met voldoende milieuruimte. ³
	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap	Ontwikkelingen moeten plaatsvinden met behoud en versterking van de leesbaarheid en beleefbaarheid van het landschap. ²
		Cultuurhistorie	Het erkennen en het zichtbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed door het opnieuw aanbrengen van structuur. ²
		Archeologie	Behouden en beschermen van archeologische waarden.
	Natuur	Natura 2000-gebieden	Het verminderen van de milieubelasting van de veehouderij op Natura 2000-gebieden. ³
		Natuurnetwerk Nederland	De uitbreiding van het natuurareaal in het kader van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). ²
		Biodiversiteit	Het inzetten van multifunctioneel groen ten behoeve van onder andere biodiversiteit. ¹
		Groene leefomgeving	Investeren in een toename van de hoeveelheid groen in de omgeving, zowel in de kleine kernen als bedrijventerreinen. ¹
Milieu- en omgevingseffecten	Bodem, water en ondergrond	Droogte	In 2050 een klimaatbestendige inrichting van de kernen en bedrijventerreinen

Kernopgaven Nederweert	Thema LOF	Aspect	Gewenste beweging <i>Zie voetnoten onderaan tabel</i>
			binnen de gemeente Nederweert om onder andere beter om te gaan met langere perioden van droogte. ¹
		Hittestress	In 2050 heeft hittestress een minder grote impact op onze gezondheid door kernen en bedrijventerreinen klimaatbestendiger in te richten.
		Bodemkwaliteit	Verbeteren bodemkwaliteit (Inspiratiekader vitaal) en het integreren van nieuwe landbouwconcepten als onderdeel van de transitie naar een water- en bodem sturende landbouw. ²
		Oppervlaktewater(kwaliteit)	Streven naar behalen landelijke doelen waterkwaliteit en -kwantiteit.
		Grondwater(kwaliteit)	Het ontmoedigen van grondwateronttrekking.
		Wateroverlast	In 2050 een klimaatbestendige inrichting van de kernen en bedrijventerreinen binnen de gemeente Nederweert om onder andere beter om te gaan met wateroverlast. ¹
	Gezond milieu	Luchtkwaliteit	Door aanpak van binnenlandse bronnen die door Nederweert beïnvloedbaar zijn gezondheidswinst realiseren (ten minste 50% in 2030 ten opzichte van 2016). ¹
		Geluid	De leefomgeving klimaatbestendig, veilig en bevorderend voor het welzijn van inwoners maken, onder andere door geluidsreductie. ²
		Geur	Afname van geuroverlast.
		Lichthinder	Afname van lichthinder, donkere gebieden donker houden.
Sociaal domein	Gezondheid en welzijn	Beweegvriendelijke en sociale omgeving	Investeren in een toename van hoeveelheid groen in de omgeving. Dit zorgt voor meer ruimte voor spelen, beweging, ontspanning en ontmoeting. ¹
		Gezondheid	De gestelde doelen van het Schone Lucht Akkoord (SLA) behalen, het klimaatbestendig maken van de gemeente in 2050 en aansluiten bij Nationaal Preventieakkoord Gezondheid. ¹
	Sociaal domein	Voorzieningen	Het creëren van een samenhangend en levendig centrum Nederweert waar winkels, horeca en voorzieningen zijn geconcentreerd. Behoud van voorzieningen in overige kernen. ¹
		Toegankelijkheid	Oog hebben voor bereikbaarheid voorzieningen en een toegankelijke openbare ruimte voor iedereen. ¹
		Burgertevredenheid leefbaarheid	Het behouden van de leefbaarheid door onder andere het behouden van voorzieningen en het verbeteren van doorstroming van verkeer. ¹
		Inclusiviteit	Het creëren van een goede omgevingskwaliteit. Dat wil zeggen een omgeving die toegankelijk is voor iedereen, die uitnodigt tot ontmoeten, klimaatadaptief is en stimuleert tot gezond gedrag. ¹
	Omgevingsveiligheid	Omgevingsveiligheid	De leefomgeving vormgeven volgens ontwerpprincipes voor veiligheid. Daarnaast ook het vinden van de juiste
Fysieke en sociale veiligheid	Omgevingsveiligheid	Omgevingsveiligheid	De leefomgeving vormgeven volgens ontwerpprincipes voor veiligheid. Daarnaast ook het vinden van de juiste

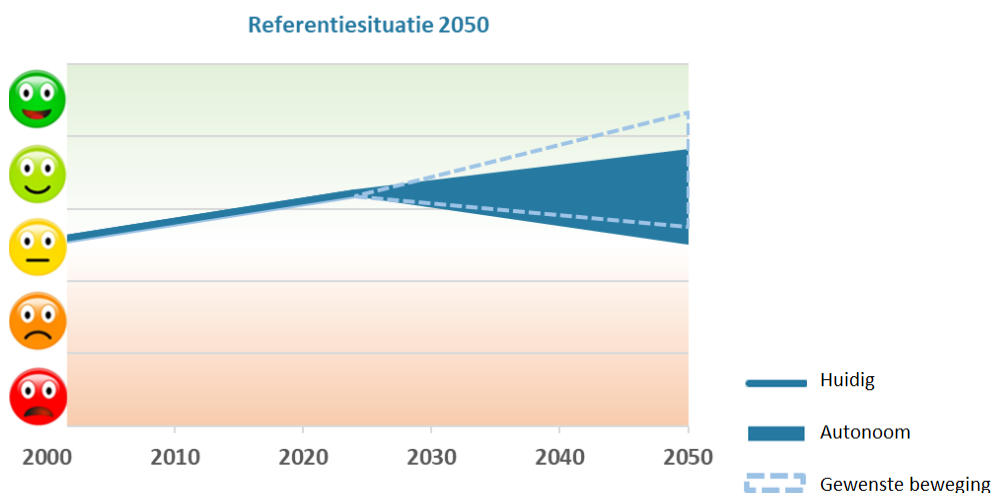
Kernopgaven Nederweert	Thema LOF	Aspect	Gewenste beweging <i>Zie voetnoten onderaan tabel</i>
			balans tussen verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. ¹
	Sociale veiligheid	Sociale veiligheid	Sociale veiligheid wordt versterkt door een aantrekkelijke en uitnodigende leefomgeving, waarin ontmoeting, sociale cohesie en betrokkenheid worden gestimuleerd. ¹
Voetnoten			
¹ Omgevingsvisie kernen en bedrijven Nederweert (2023)			
² Ruimtelijke bouwsteen Omgevingsvisie Nederweert (2025)			
³ Omgevingsvisie Buitengebied Nederweert (2021)			

Afhankelijk van het te onderzoeken aspect wordt er gebruik gemaakt van modellen, kwantitatieve onderzoeken, openbare data en (semi-) kwalitatieve analyses. Aan de hand van deze analyses kan met 'expert judgement' een score op een vijfpuntschaal gegeven worden. Zie onderstaande tabel.

Tabel 1-2 Weergave van vijfpuntsschaal voor beoordeling

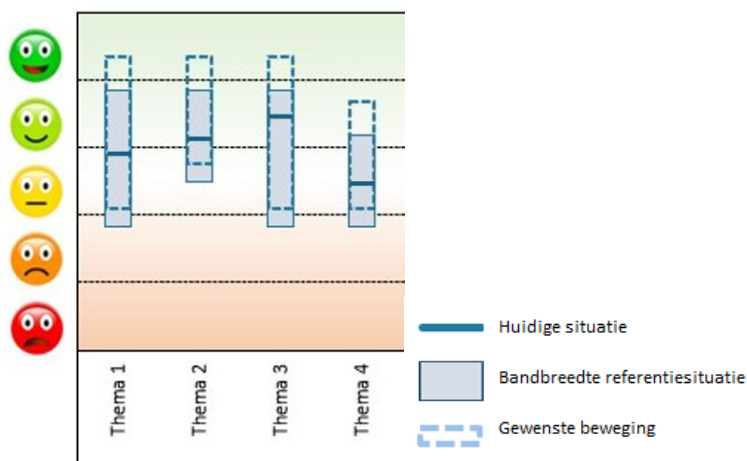
Waardering	Toelichting
	De staat is overal goed, er zijn geen knelpunten (streefwaarden/ambities worden overal gehaald)
	De staat is overwegend goed, lokaal zijn er wat knelpunten (streefwaarden/ambities worden grotendeels gehaald)
	De staat is redelijk, verspreid zijn er knelpunten (streefwaarden/ambities worden vaak wel, soms niet gehaald)
	De staat is matig, er zijn redelijk wat knelpunten (streefwaarden/ambities worden soms gehaald)
	De staat is overal slecht, er zijn overal knelpunten (streefwaarden/ambities worden nergens gehaald).

Naast de beoordeling van de huidige staat van de leefomgeving, wordt ook de referentiesituatie beoordeeld. De referentiesituatie gaat over de situatie in 2050, zonder dat hierin de beleidsveranderingen, keuzes en maatregelen uit een toekomstige gemeentelijke omgevingsvisie meegenomen zijn. Een voorspelling van de toekomstige situatie is per definitie omgeven met allerlei onzekerheden. Daarom is in de beoordeling ook uitgegaan van een bandbreedte voor deze periode. Ook zijn de onzekere en nog niet in te schatten technologische en sociaaleconomische ontwikkelingen en onzekerheden hierin niet meegenomen. Dit kan uiteraard wel goed meegenomen worden in de verdere monitoring van effecten. De stippellijn geeft de bandbreedte weer van de richting waarin gemeente Nederweert zich op de lange termijn wil zal ontwikkelen als rekening wordt gehouden met de gewenste beweging.

Figuur 1-1 Voorbeeld trendgrafiek beoordeling huidige en referentiesituatie

In de conclusie is de informatie van de afzonderlijke thema's samengebracht in een overzicht. Hierin is per thema de huidige situatie, de autonome ontwikkeling (referentiesituatie) en de gewenste beweging weergegeven. De huidige situatie, de hoogte van de beoordeling in 2026, wordt weergegeven door een donkerblauw balkje. De verticale balk van de referentiesituatie geeft de bandbreedte uit de thematische beoordeling in het jaar 2050 weer, in de autonome situatie. De verticale balk van de gewenste beweging (stippellijn) geeft de bandbreedte weer van de richting waarin gemeente Nederweert zich op de lange termijn ontwikkelt, rekening houdend met de gewenste beweging.

Figuur 1-2 Voorbeeld overzichtsfiguur conclusie

2. Bevolkingsopbouw en wonen

2.1 Inleiding en beoordelingskader

Het thema *Bevolkingsopbouw en wonen* valt onder het thema *toekomstbestendige woningopbouw*. Het gaat in op demografische en woninggerelateerde aspecten. De bevolkingsopbouw is belangrijk in de leefomgeving omdat het bepalend is voor de vraag naar woningen, voorzieningen en inrichting van de ruimte. De bevolkingsopbouw kan over tijd veranderen door verschillende factoren (vergrijzing, ontgroening, migratie). Een gebalanceerde woningopbouw speelt in op deze veranderingen en bepaalt mede de fysieke leefomgeving.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Bevolkingsopbouw en wonen* opgenomen.

Tabel 2-1 Beoordelingskader thema Bevolkingsopbouw en wonen

Thema	Aspect	Gewenste beweging
Bevolkingsopbouw en woningaanbod	Bevolkingsopbouw	De bevolkingsopbouw blijft in evenwicht.
	Woningaanbod	Woningaanbod vergroten, vooral binnen de kernen (gemiddeld 100 woningen per jaar tot en met 2030)

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Bevolkingsopbouw en wonen* opgenomen.

Tabel 2-2 Beleidskader thema Bevolkingsopbouw en wonen

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Nationale Woon- en Bouwagenda 2021-2030 (2022)	Het doel van de Nationale Woon- en Bouwagenda is het bevorderen van de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod in Nederland. Hiervoor neemt het Rijk meer regie op de volkshuisvesting en worden er aanvullende middelen beschikbaar gesteld.
Provinciaal beleid	
Leefbare steden en dorpen 2023-2027	Met het beleidskader "Leefbare steden en Dorpen 2024-2027" schetst de provincie de kaders en doelen voor de volgende ambities: 1. Verbetering van de leefbaarheid in Limburgse steden en dorpen 2. Passende woonruimte voor iedereen die in Limburg een woning zoekt 3. Balans tussen beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Om deze lange-termijn doelen te halen kiest de provincie voor een gebiedsgerichte aanpak van lokale leefbaarheidsproblematieken in de fysieke leefomgeving.
Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025-2027	De integrale aanpak is een provinciaal beleidspakket dat dient om misstanden rondom arbeidsmigratie te voorkomen, de woon- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren en economische, sociale en ruimtelijke keuzes in de regio beter op elkaar af te stemmen.
Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027	De Provincie Limburg wil met dit beleidskader structureel de bestaanszekerheid, sociale cohesie en leefbaarheid verbeteren in wijken en dorpen waar de opgaven het grootst zijn. Het beleidskader legt een sterke nadruk op gebiedsgerichte aanpakken in kwetsbare wijken en dorpen, gecombineerd met een generieke thematische aanpak via de Sociale Agenda. Daarbij wordt ingezet op langdurige samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties en sociale fondsen om structurele verbeteringen te realiseren. De provincie stelt vijf centrale doelen die richtinggevend zijn voor alle acties. • Terugdringen van armoede, laaggeletterdheid en digitale achterstanden • Het realiseren van leefbare, veilige en vitale wijken en dorpen door integrale en langjarige gebiedsgerichte aanpakken. • Een jeugd die veilig, kansrijk en gezond opgroeit, onder andere door Kansrijke Start, Gezonde Basisschool van de Toekomst en Keigezond Limburg te versterken. • Het vergroten van de sociale cohesie, gemeenschapszin en het tegengaan van eenzaamheid door het ondersteunen van bewonersinitiatieven en vrijwilligers. • Een gezonde Limburger die meer sport en beweegt, door sportdeelname te stimuleren, sportakplatforms te versterken en sport even toegankelijk te maken voor iedereen.

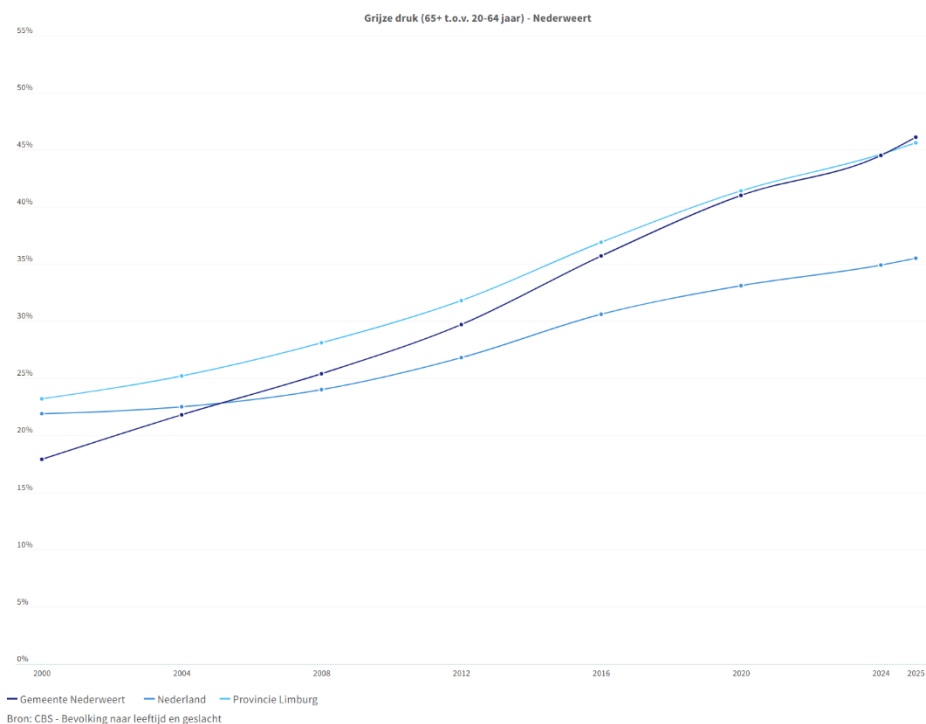
Provinciale woondeal	In de Woondeals staan afspraken over de aantallen nieuw bij te bouwen woningen in een regio. Voor Limburg is de afspraak gemaakt om voor 26.500 woningen te bouwen. 2/3 ^e van de nieuwbouw moet bovendien bestaan uit betaalbare woningen.
Regionaal beleid	
Structuurvisie wonen Midden-Limburg 2022-2025	Voor een toekomstbestendige, evenwichtige en kwalitatief sterke woningmarkt, Speelt de visie in op de groeiende en veranderende woningbehoefte, de vergrijzing, de toenemende druk op sociale huur, en de noodzaak om de woningvoorraad te verduurzamen en levensloopbestendig te maken. De regio kiest daarbij voor het versnellen van woningbouw, het actualiseren van de planvoorraad, het beter benutten van bestaande locaties via transformatie, en het versterken van de leefbaarheid in kernen en wijken. Met deze koers wordt uitvoering gegeven aan zowel regionale afspraken als provinciale en rijkskaders, zoals de NOVI, de POVI en de Limburgse Agenda Wonen.
Beleidsnotitie huisvesting internationale werknemers 2020	Naar aanleiding van een toename van internationale werknemers worden in deze beleidsnotitie uitgangspunten vastgesteld voor de huisvesting hiervan. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt in basisuitgangspunten voor goede huisvesting in algemene zin en een aanvullend toetsingskader met locatiespecifieke voorwaarden voor de aangegeven specifieke huisvestingstypen.
Gemeentelijk beleid	
Beleidsregel huisvesting internationale werknemers	In dit beleidsstuk stelt de gemeente Nederweert de kaders en voorwaarden voor de huisvesting van internationale werknemers.
Beleidsregel bouwen van een of twee woningen en woonsplitsing	De gemeente Nederweert werkt mee aan woningsplitsing en het bouwen van één of twee woningen om te voorzien in een concrete woonbehoefte in het bebouwd gebied en buitengebied. Dit beleidsdocument stelt de kaders voor deze initiatieven.

2.2 Huidige situatie

Bevolkingsopbouw

Nederweert telde in 2026 17.537 inwoners. Het inwonersaantal is met 11% gestegen vergeleken met het jaar 1995. De bevolkingsontwikkeling schommelt per jaar, maar ligt gemiddeld lager dan dat van Nederland. Tussen 1995 en 2026 kwamen er gemiddeld 57 inwoners per jaar bij. Het grootste deel van de inwoners woont in de kern van Nederweert, gevolgd door Ospel en Budschop. De Primos-prognose die gebruikt wordt als standaard prognose in Nederland, verwacht in 2050 een daling van het bevolkingsaantal van -1.0% (-180 inwoners) ten opzichte van 2025. In het aantal huishoudens wordt een stijging van 2,5% verwacht. Ontwikkelingen in de regio op economisch gebied kunnen hier echter nog invloed op hebben.

De gemiddelde leeftijd in de gemeente was in 2025 46,1 jaar. De grootste groep inwoners uit Nederweert valt in de leeftijdsgroep van 45-65 jaar. De kleinste groep is die van 15-25 jaar. De grijze druk in de gemeente, oftewel de verhouding van 65+ers op het aantal inwoners van werkzame leeftijd (20-64-jarigen) was in 2025 46,1%. De grijze druk is daarmee hoger dan het Nederlands gemiddelde van 35,5%, maar vergelijkbaar met die in Limburg (46,6%). Hoe hoger dit percentage, hoe meer 65+ers er zijn per 20-64-jarige. De trend van gegevens van de afgelopen 25 jaar laat een relatief snelle stijging zien in grijze druk, sneller dan het Nederlands gemiddelde. Daarnaast is 6,4% van de bevolking van Nederweert ouder dan 80 jaar. Dit aantal is sinds 2015 met circa 50% gestegen. In Nederland was er in dezelfde periode een stijging van 25,3% aan bevolking boven de 80 jaar. De verwachting is dat zowel de grijze druk als de dubbele vergrijzing verder zal toenemen naar 2050.

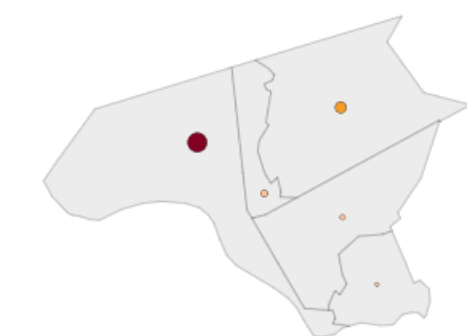

Figuur 2-1 Grijze druk (65+ t.o.v. 15-64 jarigen) in Nederweert (Bron: CBS, 2025)

Woningaanbod

Nederweert telde in 2024 ongeveer 7.700 woningen, 700 meer dan 10 jaar eerder. Onderstaande figuur toont de verdeling van woningen per wijk/gebied. De dorpskern Nederweert en omgeving heeft het grootste aantal woningen in de gemeente. Leveroy en omgeving heeft het minst aantal woningen.

Woningvoorraad

Figuur 2-2 Woningvoorraad per wijk: Nederweert 3947, Ospel 1727, Budshop 874, Nederweert-Eind 645, Leveroy 463. (Bron: CBS, 2025)

Van de woonvoorraad is 71% koopwoning. De verhouding koop- en huurwoning is tussen 2014 en 2024 nauwelijks veranderd. Binnen de huursector is 19% van de woningen eigendom van een corporatie. In Nederland is gemiddeld 57% van de woningen een koopwoning, en 29% van de huurwoning sociale huur. In Nederweert is het aandeel koopwoningen dus aanzienlijk hoger, en het aandeel sociale huur aanzienlijk lager dan het nationale gemiddelde.

Van Nederweert zijn geen gemeentelijke cijfers beschikbaar over het precieze woningtekort. Omdat er in de COROP-regio Midden-Limburg een tekort van 3,0% is, wordt geschat dat er een tekort aan ongeveer 225 woningen is in Nederweert. De gemeente ligt nabij gemeenten met een hogere druk op de woningmarkt, wat in de toekomst effect kan hebben op het woningtekort in Nederweert. Bovendien is het aantal goedkope en betaalbare koopwoningen in de gemeente beperkt, wat voor starters en doorstromers uit de huursector een schaarste veroorzaakt. Voor koopwoningen uit het duurdere segment is er wel een balans in woningaanbod. In.Fact.Research heeft op basis van een provinciale prognose de volgende aantallen wat betreft woningbehoefte in de komende perioden berekend:

Tabel 2-3 Ontwikkeling woningbehoefte in Nederweert (Bron: In.Fact.Research, 2024)

	Nederweert		
	2023	2023-2031	2031-2040
koop	5.320	325	100
particuliere huur	685	30	-40
corporatie huur	1.400	15	-5
onzelfstandig	215	30	10
totaal	7.615	400	60

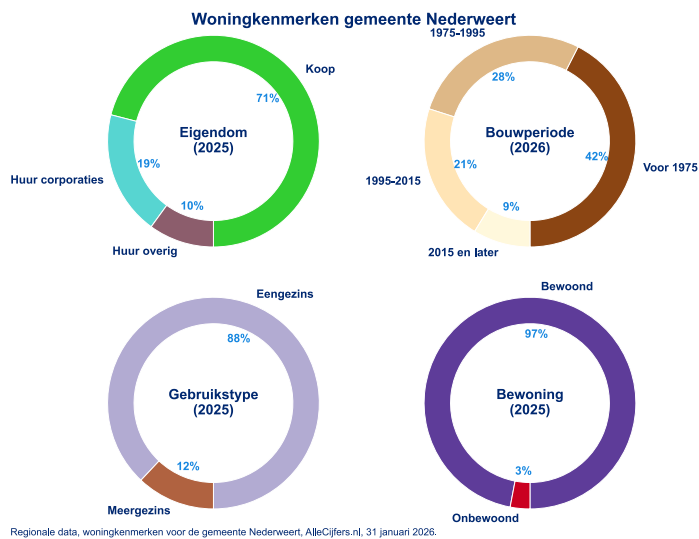
Bron: LC-model In.Fact.Research

Uit het onderzoek naar agglomeratie-effecten (Companen, 2025) blijkt dat de woningmarkt in Nederweert in toenemende mate beïnvloed wordt door ontwikkelingen in de Brainportregio Eindhoven. Door de sterke groei van werkgelegenheid in deze regio ontstaat een zogenoemd 'waterbedeffect', waarbij woningzoekenden uitwijken naar omliggende gemeenten zoals Nederweert voor betaalbare en ruimere woningen. Dit kan leiden tot een toenemende vraag naar woningen (Onderzoek agglomeratie-effecten groei Brainport, Companen, 2025).

Diversiteit woningaanbod

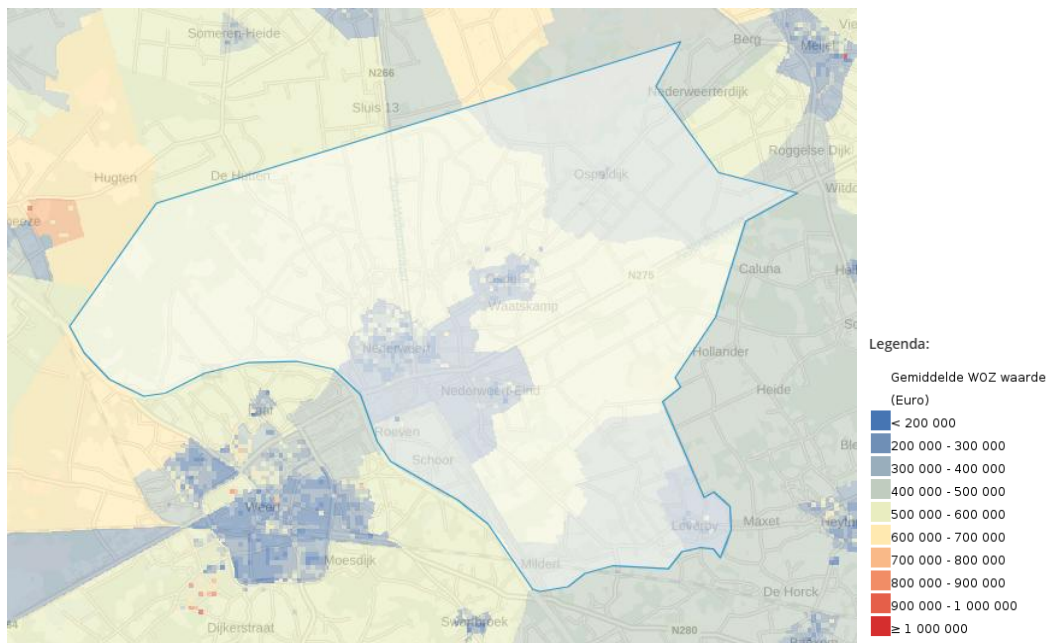
Wat betreft het type woningen zijn de meeste woningen in Nederweert vrijstaand. Dit type is over het algemeen veelvoorkomend in gemeenten met veel landelijk gebied. De gemeente heeft daarnaast relatief weinig appartementen. Ook kijkend naar de woningvoorraadontwikkeling, worden er in Nederweert grotendeels vrijstaande woningen gebouwd, namelijk 92% van de toegevoegde woningen tussen 2004 en 2022. Ter vergelijking, in de woonregio Midden-Limburg zijn in deze periode vooral appartementen ontwikkeld. Het gebruikstype van de woningen is, met 88%, voornamelijk van het eengezinstype.

Uit het onderzoek naar agglomeratie-effecten (Companen, 2025) blijkt dat de huidige woningvoorraad in Nederweert nog onvoldoende aansluit bij de (toekomstige) vraag. Met name het aanbod in het goedkope en betaalbare koopsegment blijft achter, terwijl juist hier vanuit zowel de eigen bevolking als vanuit instroom uit de regio een groeiende behoefte bestaat. Ook vraagt de verwachte vergrijzing om meer levensloopgeschikte woningen en appartementen, terwijl dit segment momenteel beperkt aanwezig is binnen de woningvoorraad (Onderzoek agglomeratie-effecten groei Brainport, Companen, 2025).

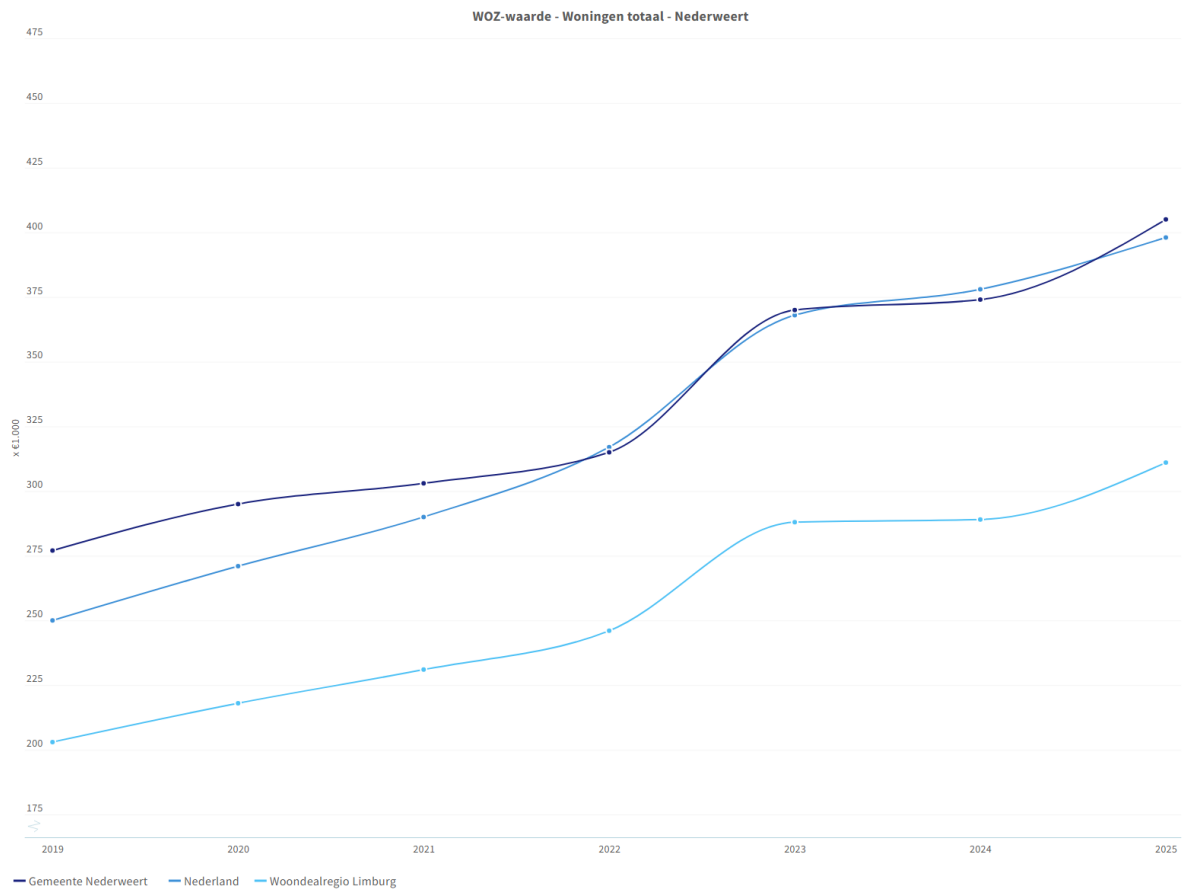
Figuur 2-3 Woningkenmerken gemeente Nederweert (Bron: Allecijfers.nl, 2026)

De gemiddelde WOZ-waarde van alle woningen (huur en koop) in Nederweert was in 2025 gemiddeld €405.000. Dat is in 10 jaar een stijging van €177.000. In de periode van 2004 tot 2022 viel 73,7% van de netto woningvoorraadontwikkeling in de hoogste prijsklasse van boven de €500.000. Onderstaande figuur toont een kaart met de gemiddelde WOZ-waarde per locatie in de gemeente. In de dorpskernen is de WOZ-waarde gemiddeld lager dan in het buitengebied.

Figuur 2-4 Gemiddelde WOZ-waarde. (Bron: CBS, 2025)

Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van de WOZ-waarde van alle woningen in Nederweert ten opzichte van alle woningen in woondealregio Limburg en Nederland. Hoewel de trends vergelijkbaar zijn, is de WOZ-waarde zichtbaar hoger dan woondealregio Limburg (dit gemiddelde is namelijk €311.000). De gemiddelde WOZ-waarde in Nederweert is meer vergelijkbaar met het gemiddelde van Nederland.

Figuur 2-5 Ontwikkeling WOZ- waarde sinds 2019 in Nederweert, woondealregio Limburg en Nederland

Met het oog op de voorziene vergrijzing is het interessant te kijken naar het aantal zorggeschikte woningen voor ouderen in de gemeente. Zorggeschikte woningen zijn woningen die levensloopbestendig zijn en waar wonen gecombineerd wordt met zorg. In 2023 waren dit voor de doelgroep 'ouderen', 559 zelfstandige, en 72 onzelfstandige woningen (Etil woningvoorraad, 2023). Dat is 7,4% en 0,9% respectievelijk van het totaal aantal woningen. In woonregio midden-Limburg is dit respectievelijk 3,6% en 2,4%, en in de provincie Limburg 3,01% en 2,38%.

Het is moeilijk een voorspelling te maken van de ontwikkeling van de WOZ-waarde op lange termijn. Gezien de aanhoudende krapte ligt een verdergaande groei voor de hand. Ook de vergrijzing kan hier invloed op hebben: woningen geschikt voor ouderen stijgen mogelijk relatief sneller in waarde dan andere woningen.

2.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Bevolkingsopbouw en wonen'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Vergrijzing**
Naar de toekomst wordt er een verandering verwacht in de bevolkingsopbouw wat betreft leeftijd. Allereerst volgt Nederweert de nationale trend van vergroting van de grijze druk: er komen steeds meer 65+ers per werkzame Nederlander. De prognose voor Nederland is dat er in 2040 een grijze druk van 45% is. De trend van de grijze druk in Nederweert, die anno 2025 al op 46,1% zit, steeg bovendien de afgelopen 10 jaar iets sneller dan het Nederlands gemiddelde.
- Huishoudverdunding**
Mede door vergrijzing, echtscheidingen en veranderende voorkeuren daalt het aantal mensen dat in één woning woont. Hierdoor ontstaat er een grotere vraag naar kleinere woningen (zoals appartementen).
- Brainport**
Een andere ontwikkeling op het gebied van bevolkingsopbouw en wonen is de groei van de Brainport regio. Nederweert ligt net buiten de Metropoolregio Eindhoven, ook wel de Brainportregio genoemd.

Dit gebied maakt een sterke economische ontwikkeling door, wat onder meer leidt tot een toename van binnen- en buitenlandse migratie naar het gebied. Met de verdere ontwikkeling van de Brainport regio, kan dit gevolgen hebben voor de bevolkingsopbouw (leeftijd, herkomst) en de woningvraag in omliggende gemeenten, zoals Nederweert.

- **Verruiming maximale koopsom voor starters onder startersregeling**

De gemeente heeft in 2026 de startersregeling aangepast, waardoor kopers op de startersmarkt een lening van maximaal 345.000 kunnen aanvragen, in plaats van 325.000. Dit zorgt ervoor dat een groter deel van het aanbod binnen bereik komt. Ook neemt de gemeente nu 50% van de starterslening voor haar rekening, in plaats van 25%. Het andere deel wordt betaald door de provincie.

- **Doelen Regionale Woondeal**

In 2023 is de Woondeal Limburg ondertekend. Hierin zijn afspraken gemaakt over bouwopgaven voor nieuwe woningen tot 2030. Voor heel Limburg is afgesproken dat er minimaal 29.550 woningen bij komen met een ambitie van 20.000 extra. 2/3^e van deze woningen moet bovendien onder betaalbaar wonen vallen. Nederweert valt onder subregio Midden-Limburg waar het doel gesteld was om in 2025 4.340 woningen te bouwen; waarvan 270 woningen in Nederweert. In de gemeente is dit doel gehaald met 300 bijgebouwde woningen. Na 2030 moet het doelaantal zijn gebouwd, waarmee het woningaanbod verder zal stijgen.

Tabel 2-4 Behaalde toevoegingen tegenover de plancapaciteit uit de Woondeal Midden-Limburg

Gemeente	Toevoegingen	Plan capaciteit
Echt-Susteren	375	459
Leudal	450	456
Maasgouw	300	534
Nederweert	300	270
Roerdalen	300	312
Roermond	1.050	1.231
Weert	675	1.078
Totaal	3.450	4.340

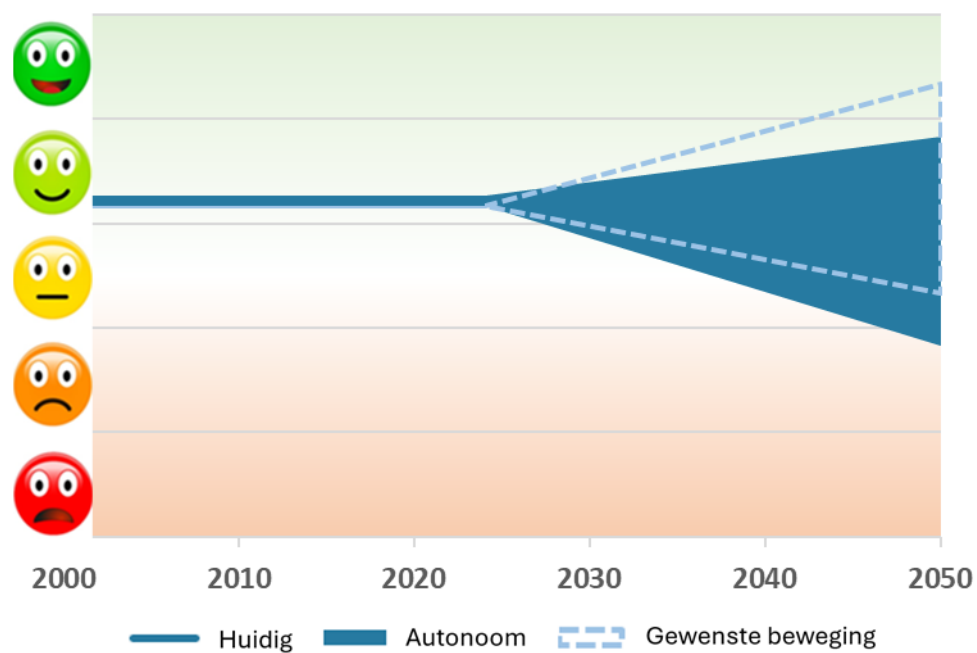
2.4 Beoordeling

De gemeente Nederweert is met 17.537 inwoners een kleine gemeente. Het grootste deel van de inwoners valt in de leeftijdscategorie 45-65 jaar. Wat betreft woningaanbod heeft de gemeente voor de huidige bevolking geen volledig passend woningaanbod. De gemeente heeft namelijk te maken met een sterke vergrijzing, die aanzienlijk hoger is dan het Nederlands gemiddelde. De woningvoorraad die voornamelijk bestaat uit vrijstaande eengezinswoningen, sluit hiermee niet goed aan bij de toekomstige behoefte wat betreft het type woningen van voornamelijk ouderen, starters en kleinere huishoudens. Het hoge aandeel koopwoningen en de stijgende WOZ-waarde die gemiddeld hoger ligt dan omliggende gemeenten in dezelfde woonregio, maakt het bovendien mogelijk uitdagend voor starters om een woning te vinden in de gemeente. Kwantitatief voldoet de gemeente wel aan de doelen uit de Woondeal, waarin aan het minimale aantal betaalbare woningen wordt voldaan.

De vergrijzing zal naar de toekomst waarschijnlijk toenemen. De ontwikkeling van de Brainportregio biedt echter kansen voor de gemeente. Als hier voldoende op ingespeeld wordt, met een divers en betaalbaar woningaanbod, kan dit een instroom aan jonge werkenden met zich meebrengen. In navolging van de Woondeal zal ongeveer een derde van de nieuwe woningen in het betaalbare segment vallen. De verruimde startersregeling kan het aantrekken van starters verder stimuleren. Als er niet ingespeeld wordt op deze ontwikkeling is de gemeente mogelijk minder aantrekkelijk voor een jongere bevolking. Wel zal het totaal aan woningen naar de toekomst toe stijgen, gezien de trend in woningbouw.

De huidige en referentiesituatie laten zien dat er slechts deels is voorzien in de gewenste bewegingen van de gemeente. Door onder andere vergrijzing staat er druk op het evenwicht in de bevolkingsopbouw, waarmee niet wordt voldaan aan de gewenste beweging. Wat betreft het woningaanbod wordt deels voorzien in de gewenste beweging van het vergroten van het woningaanbod, kijkend naar de voortgang van Nederweert binnen de Regionale Woondeal Limburg. De vraag is echter of het aanbod voldoende aansluit bij de gewenste situatie met betrekking tot de bevolkingsopbouw.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 2-6 Trend beoordeling Bevolkingsopbouw en wonen Nederweert

3. Economie en toerisme

3.1 Inleiding en beoordelingskader

Het thema *Economie en toerisme* valt onder het overkoepelende thema *Economie en bedrijvigheid*. Economie is onlosmakelijk verbonden aan de leefomgeving. De leefomgeving wordt gebruikt voor productie en faciliteert consumptie, en de economie is belangrijk voor de mogelijkheid van inwoners om mee te doen in de samenleving. Toerisme omvat directe en indirecte bijdragen aan de economie. Het genereert inkomsten en creëert werkgelegenheid. In dit hoofdstuk komen aspecten werkgelegenheid, werklocaties en toerisme en (natuur)recreatie aan bod.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Economie en toerisme* opgenomen.

Tabel 3-1 Beoordelingskader thema Economie en toerisme

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Economie en toerisme	Werkgelegenheid	De werkgelegenheid versterken door ruimte te bieden aan startende en doorgroeiende bedrijven die passen bij het profiel van Nederweert.
	Werklocaties	De ruimte bieden voor bedrijven om werklocaties binnen de gemeente uit te breiden en te verduurzamen.
	Toerisme en (natuur)recreatie	Het verbinden van natuurgebieden, versterken van toeristisch-recreatieve infrastructuur en het beleefbaar maken van de landschappelijke kwaliteiten.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Economie en toerisme* opgenomen.

Tabel 3-2 Beleidskader thema Economie en toerisme

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030	In het Nederlandse Grondstoffenakkoord is de ambitie voor 2050 opgenomen voor een circulaire economie. Het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030 bouwt voort op vijf transitieagenda's (Consumptiegoederen, Kunststoffen, Bouw, Maakindustrie en Biomassa en voedsel), en Het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023. De algemene maatregelen die in het programma vastgelegd zijn, zijn: 1. Vermindering van grondstoffengebruik: minder (primaire) grondstoffen gebruiken door af te zien van het produceren of kopen van producten, deze te delen of ze efficiënter te maken ('narrow the loop'). In het NPCE is bijvoorbeeld de ambitie geformuleerd dat de Nederlandse overheden veel meer circulair gaan inkopen. Van bureaus en stoelen tot wegen en waterwerken. 2. Substitutie van grondstoffen: primaire grondstoffen vervangen door secundaire grondstoffen en duurzame bio grondstoffen die zo hoogwaardig mogelijk toegepast worden, of door andere, meer algemeen beschikbare grondstoffen met een lagere milieudruk. Denk hierbij aan de verplichting tot een bepaald percentage recycalaat (hergebruikte materialen). 3. Levensduurverlenging: producten en onderdelen langer en intensiever gebruiken door hergebruik en reparatie. Dit vertraagt de vraag naar nieuwe grondstoffen ('slow the loop'). Een maatregel die gericht is op levensduurverlenging is bijvoorbeeld een reparateurs register vanaf 2023 voor elektrische en elektronische apparaten, zodat men gemakkelijk een geschikte reparateur kan vinden; 4. Hoogwaardige verwerking: de kringloop sluiten door recycling van materialen en grondstoffen, zodat er minder afval wordt verbrand of gestort én er meer hoogwaardig aanbod van secundaire grondstoffen ontstaat ('close the loop')
Provinciaal beleid	
Werken aan een toekomstbestendige economie 2023-2027	Naar aanleiding van het coalitieakkoord 'Elke Limburger telt!' is er richting gegeven aan een regionaal economisch beleid voor de periode 2023-2027. Dit beleidsdocument omvat het kader van het thema en concrete uitvoeringsplannen. De uitgangspunten voor het economisch beleid zijn:

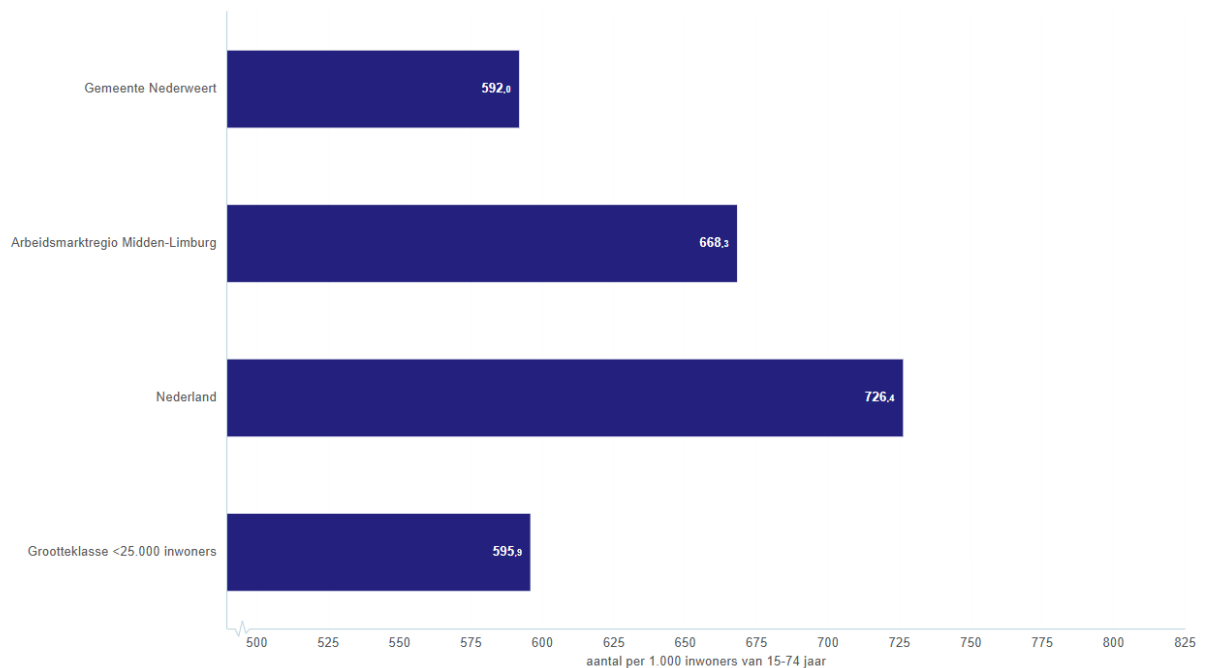
	1. Bestendiging van een aantrekkelijk ondernemersklimaat voor het Limburgse MKB. 2. Bouwen aan de Limburgse economie van morgen en overmorgen. 3. Toekomstperspectief voor de landbouwsector in Limburg. 4. Een gezonde en goed functionerende arbeidsmarkt in Limburg, steunend op een stevige en sterk verbonden onderwijsketen.
Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2024-2027: Op weg naar 2030	In dit beleidskader heeft het nieuwe provinciaal bestuur de ambitie voor een circulaire samenleving in 2050, met als tussenstap 50% minder gebruik van grondstoffen (mineralen, metalen en fossiel) in 2030 opnieuw bevestigd. Er wordt aangesloten op het Europees beleid (Circulaire Economie Actie programma, als onderdeel van de Green Deal) en het Rijksbrede programma Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-20301. In dit uitvoeringsprogramma is de ambitie van de provincie Limburg op vlak van een circulaire economie uitgewerkt. De ambitie is uitgewerkt aan de hand van 5 actielijnen: 1. Circulair aanbod, verduurzaamd en circulair bedrijfsleven 2. Circulaire vraag, duurzaam en circulair inkopen 3. Human capital en onderwijs voor de circulaire economie 4. Uitgangspunten ter versterking van het ecosysteem 5. Communicatie en kennisdeling

3.2 Huidige situatie

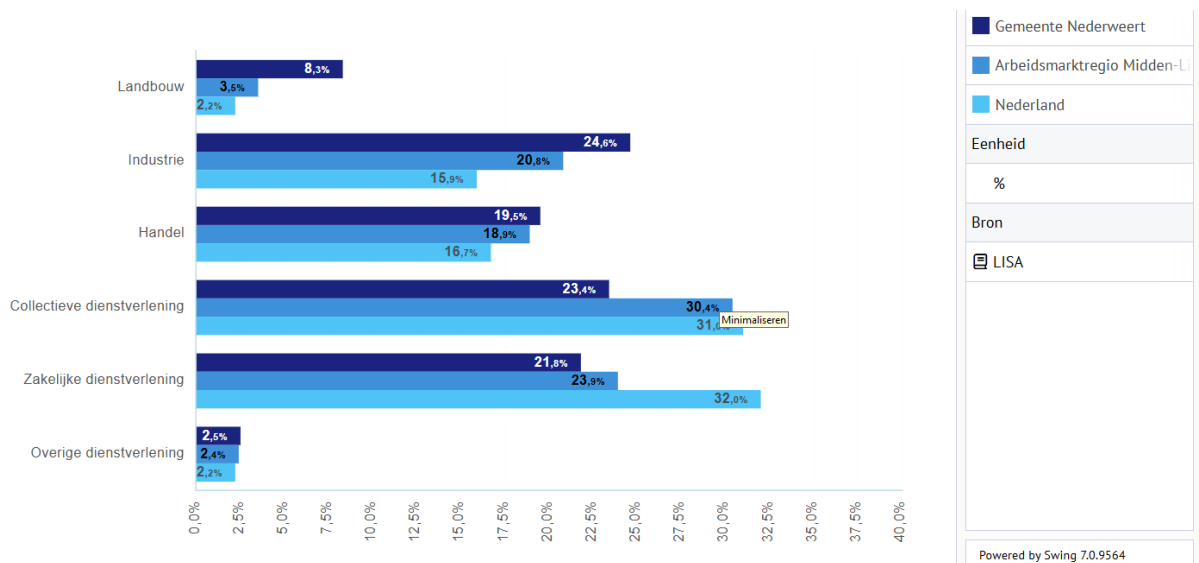
Werkgelegenheid

De mogelijkheid om te werken binnen eigen gemeente vergroot de leefbaarheid en draagt bij aan de gezondheid van inwoners. Het zegt ook iets over de mogelijkheden voor jonge inwoners van Nederweert om in de gemeente te blijven vanwege de mogelijkheid om werk te vinden binnen de eigen gemeente.

De werkgelegenheidsfunctie, gemeten in het aantal vervulde posities per 1.000 inwoners tussen 15 en 74 jaar, ligt in Nederweert onder het gemiddelde van zowel Nederland als de arbeidsmarktregio waar Nederweert onder valt, Midden-Limburg. Zie onderstaande figuur. Voor een niet-centrum gemeente is dit niet ongevoel; het verschil met de gemiddelde werkgelegenheidsfunctie van andere Nederlandse gemeenten <25.000 inwoners is dan ook zeer klein. Hierin heeft de gemeente een inhaalslag gemaakt. In 2016 was er nog een verschil van 27 banen op 1.000 inwoners vergeleken met het gemiddelde in de grootteklasse <25.000 inwoners, waar het verschil in 2026 3 banen op 1.000 inwoners bedraagt.

Figuur 3-1 Vergelijking werkgelegenheidsfunctie Nederweert (waarstaatjegemeente.nl, 2026)

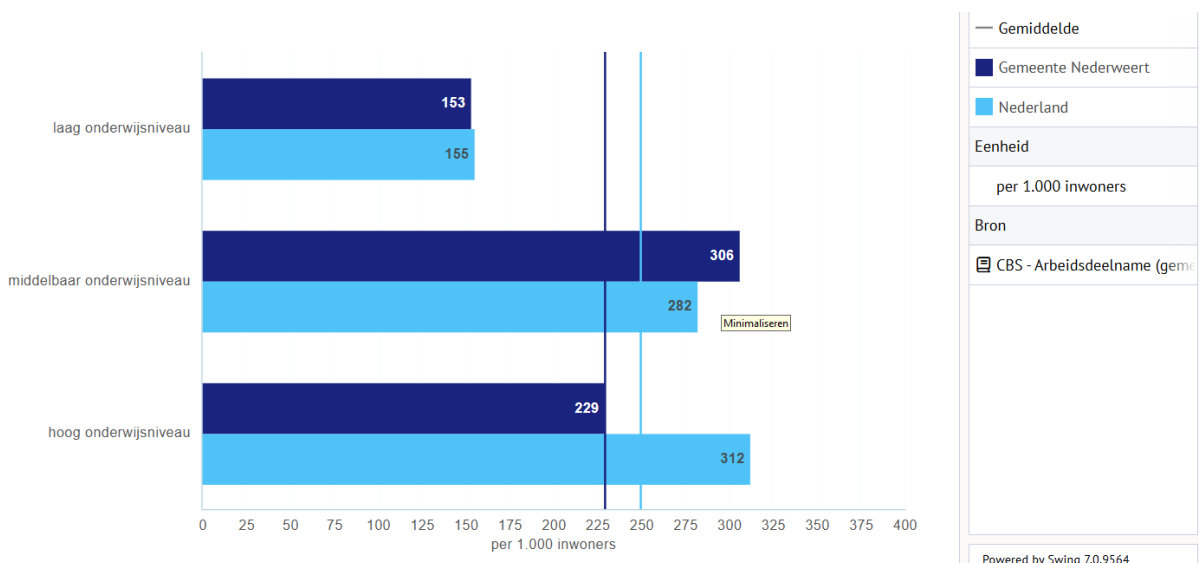

Figuur 3-2 Vervulde posities per sector (waarstaatjegemeente.nl, 2026)

De gemeente wordt gekenmerkt door haar grote bedrijvigheid in de landbouw (zie hoofdstuk 4. *Agrarische sector*). Dit is terug te zien in het hoge aandeel (8,3%) in vervulde posities in deze sector, vergeleken met de arbeidsmarktregio (Midden-Limburg) en met Nederland. Ook sectoren als handel en industrie hebben in de gemeente Nederweert een groter aandeel op de arbeidsmarkt dan in Midden-Limburg en Nederland. In de collectieve en zakelijke dienstverlening, is het aandeel relatief lager. Hiermee is de maakindustrie relatief van groot belang in de gemeente. Daarnaast zijn ook veel inwoners werkzaam in de zorg. In de arbeidsmarktregio Midden-Limburg is er sprake van een krappe arbeidsmarkt. Er zijn er vooral openstaande vacatures onder technische, bedrijfseconomische, zorg en welzijn en commerciële beroepen.

Opleidingsniveau

Het gemiddelde opleidingsniveau van de beroepsbevolking (15-74 jaar) in Nederweert ligt lager dan het Nederlands gemiddelde. Per 1.000 inwoners zijn er in de gemeente minder inwoners die een hoog onderwijsniveau (HBO, WO) hebben gehaald. Er zijn meer inwoners die het middelbaar onderwijs als hoogste onderwijsniveau hebben gehaald.

Figuur 3-3 Onderwijsniveau per 1.000 inwoners (Bron: waarstaatjegemeente.nl, 2026)

Werkloosheid

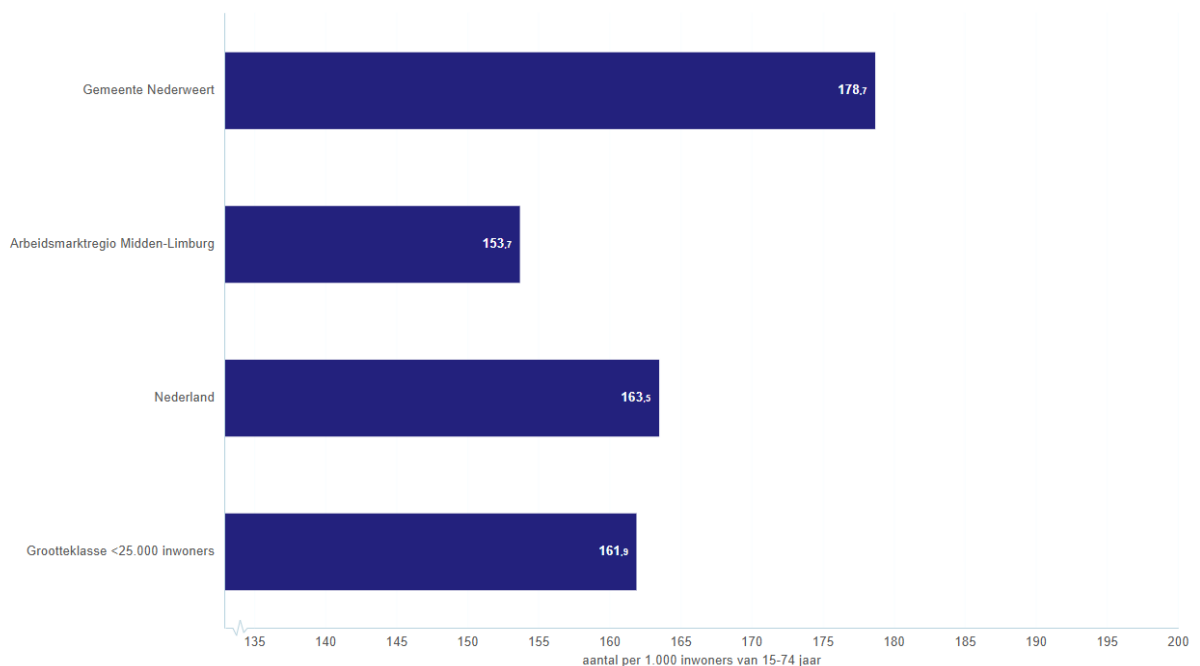
Het werkloosheidspercentage ligt met 2,8% dichtbij, maar net onder, het Nederlands (3,7%) en Midden-Limburgs (3,3%) gemiddelde.

Inkomen

Het gemiddelde inkomen per inwoner in de gemeente Nederweert was in 2024 €34.100. Het besteedbaar gestandaardiseerd inkomen per huishouden scoorde in 2023 Nederweert gemiddeld iets beter dan het Nederlands gemiddelde en dat van arbeidsmarktregio Midden-Limburg. Deze scores zijn het afgelopen decennium redelijk stabiel gebleven.

Werklocaties

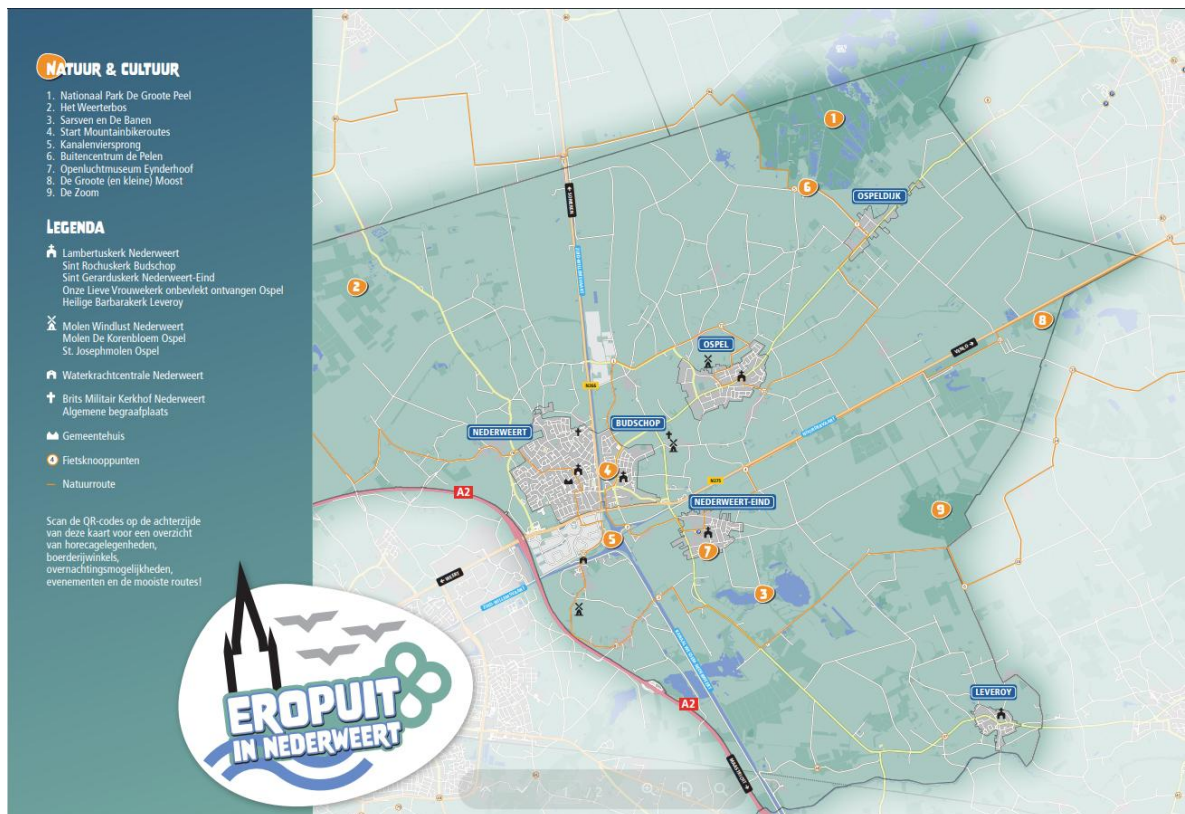
Onderstaande figuur toont het aantal bedrijfsvestigingen per 1.000 inwoners. Dit aantal ligt in Nederweert hoog vergeleken met andere regio's, wat gunstig is voor de werkgelegenheid en met name de werkgelegenheid voor inwoners binnen de eigen gemeente. Dit aantal is over de jaren gestegen, in 2017 was het aantal vestigingen per 1.000 inwoners 149, inmiddels 179. De gemeente heeft dan ook een goede beschikking over bedrijventerreinen; zoals Pannenberg-West en Pannenberg-Oost, met een mix van kleine en grote bedrijven, Aan Veertien ten noorden van de kern van Nederweert met gemengde mkb en zwaardere industrie, Hulsensweg, en het kleinschalige terrein bij Ketelaarsweg te Ospel. Aan de Randweg-West is er het Leisurekwadrant gelegen, een clustering van bedrijven met een vrijetijd en horeca bestemming.

Figuur 3-4 Het aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners (Bron: waarstaatjegemeente.nl, 2026)

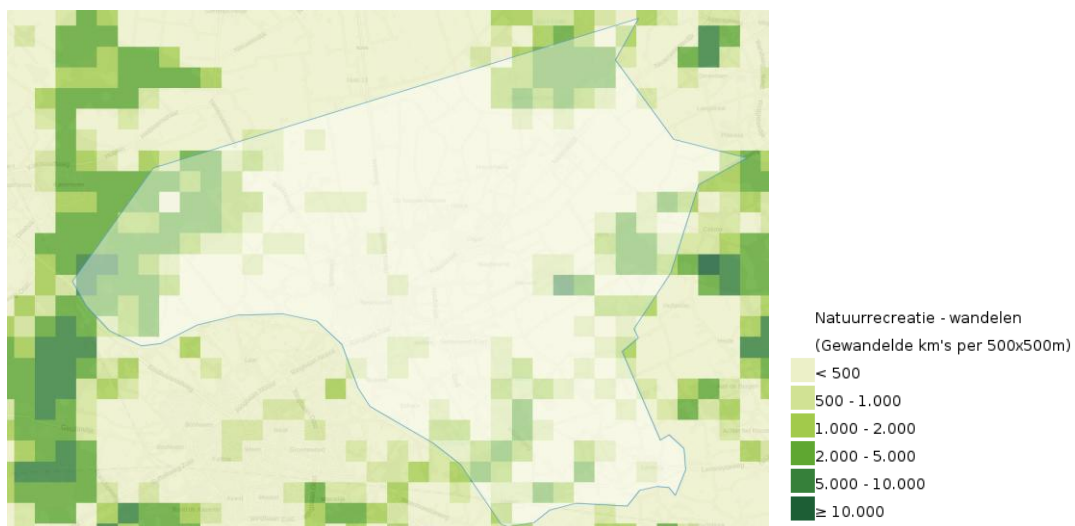
Toerisme en (natuur)recreatie

Toerisme en (natuur)recreatie dragen bij aan de lokale economie, de aantrekkelijkheid van het gebied en de kwaliteit van leven voor inwoners. De focus van de gemeente ligt voornamelijk bij de mogelijkheden die het landelijk gebied bieden voor (natuur)recreatie. Zowel voor inwoners als bezoekers biedt het landelijk gebied kansen voor ontspanning. De gemeente is rijk aan natuurgebieden, met onder andere drie Natura 2000-gebieden gelegen binnen de gemeentegrenzen. Bij de Groote Peel is een buitencentrum gerealiseerd om bezoekers te faciliteren. De regio leent zich goed voor de vele bewegwijzerde wandel- en fietsroutes. Daarnaast is er een aantal culturele en historische bezienswaardigheden, zoals kerken en kapellen, oude molens, (oorlogs)monumenten, en een openluchtmuseum. Ook is er het natuurkampeerterrein klein Schoor nabij natuurreserveaat de Schoorkuilen, wat onderdeel is van Natura 2000-gebied Sarsven en de Banen.

Figuur 3-5 Recreatiekaart Nederweert (Bron: Gemeente Nederweert)

Zoals te zien in onderstaande figuur wordt er voornamelijk gebruik gemaakt van de wandelroutes in de “groenere” gebieden in de gemeente. In het deel dat meer gekenmerkt is door agrarische en industriële bedrijvigheid, wordt relatief weinig gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Figuur 3-6 Natuurrecreatie: gewandelde kilometers (Bron: Atlas Leefomgeving, 2026)

De toerisme- en recreatiesector is in de gemeente Nederweert goed voor 48,9 banen op de 1.000 inwoners tussen 15 en 74 jaar. Hiermee scoort de gemeente gemiddeld vergeleken met andere gemeenten in de provincie Limburg. Dit aantal is redelijk gelijk gebleven sinds 2016, terwijl het toerisme in de provincie Limburg zelf wel toegenomen is in deze tijd. Er zijn geen cijfers bekend van het aantal toeristen in de gemeente Nederweert.

3.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema ‘Economie en toerisme’. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Verschuiving werkgelegenheid sectoren**

De landbouw is een van de belangrijkste sectoren in de gemeente Nederweert. Als gevolg van strengere eisen in de milieuwetgeving, maar ook door bedrijfseconomische factoren en vergrijzing neemt het aantal landbouwbedrijven landelijk af. Ook in Nederweert neemt het aantal af. Bij laatste stoppersregelingen hebben zich in eerste instantie 58 boeren aangemeld. Momenteel zijn er nog 27 aanmeldingen voor de stoppersregeling waarbij de aanvraag loopt of waar de boer definitief gestopt is met activiteiten. Dit zorgt ook voor minder vraag naar ondersteunende diensten die deel zijn van de grotere keten. Aan de andere kant is er regionaal een sterke groei in de technische sector. Dit zorgt weer voor een groei aan werkgelegenheid in deze sector.

- **Krappe arbeidsmarkt**

Het aandeel oudere inwoners neemt provinciaal toe, door vergrijzing en ontgroening, wat als gevolg heeft dat er een grotere uitstroom uit de arbeidsmarkt is dan instroom. Ook deeltijd werken en mismatch tussen opleiding op baanmogelijkheden dragen eraan bij dat de arbeidsmarkt krap zal blijven.

- **Digitalisering**

De ontwikkelingen op gebied van digitalisering en kunstmatige intelligentie zorgen voor verandering in werkgelegenheid. Aan de ene kant zorgen deze ontwikkelingen ervoor dat banen verdwijnen, maar aan de andere kant wordt er werkgelegenheid gecreëerd in bijvoorbeeld de ICT-sector.

- **Arbeidsmigratie:**

De instroom van arbeidsmigranten blijft van belang voor het opvangen van personeelstekorten, met name in de industrie, logistiek, zorg en landbouw.

3.4 Beoordeling

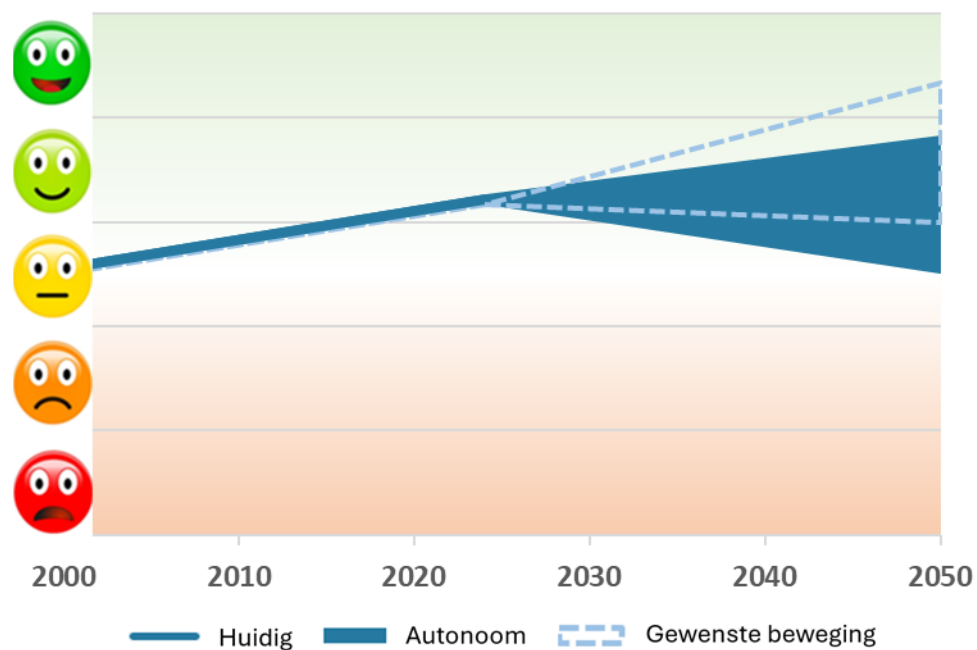
De gemeente ervaart verschuivingen in werkgelegenheid per sector, maar over het algemeen is de werkgelegenheid wel gestegen. Vooral in de zorg, de technische sector en de handelssector is er vraag naar arbeidskrachten. Daarmee beweegt de gemeente al grotendeels in gewenste beweging wat betreft werkgelegenheid. De werkgelegenheid in de landbouwsector neemt af, en daarmee ook de werkgelegenheid in landbouw ondersteunende diensten; denk bijvoorbeeld aan een toeleverancier of veearts. De kwantiteit in werklocaties neemt toe. Belangrijk hierin is de ontwikkeling van de verschillende bedrijventerreinen in de gemeente. De toerisme- en recreatiesector lijkt iets achter te blijven op de rest van de provincie; de werkgelegenheid in deze sector neemt slechts licht toe vergeleken met de toename van het toerisme in de provincie.

Naar de toekomst toe zal de economische structuur blijven verschuiven; de huidige krapte op de arbeidsmarkt, vooral in de technische sector, zorg en handelssector, zal aanhouden en mogelijk toenemen door vergrijzing en een veranderende markt. Er komt, mede door de ligging nabij de Brainport regio, mogelijk meer vraag naar kennisintensieve functies, zoals in de ICT. Om dit op te vangen zal moeten worden geïnvesteerd in de opleidingen die hierbij aansluiten. Als hier niet in wordt geïnvesteerd ontstaat er mogelijk een disbalans in opleidingsniveau en werkgelegenheid. Onder de juiste omstandigheden kan het aantal werklocaties ook blijven groeien, waarmee de huidige trend zich voortzet.

De afname van landbouwbedrijven kan positief effect hebben op de ontwikkeling van natuurrecreatie. Momenteel worden gebieden met landbouwbedrijven minder gebruikt voor recreatieactiviteiten zoals wandelen. Met het uit bedrijf gaan van landbouwbedrijven ontstaat meer ruimte voor recreatie in het buitengebied.

Ten opzichte van de gewenste beweging van werkgelegenheid, waarin ruimte wordt geboden aan startende en doorgroeende bedrijven die passen bij het profiel van Nederweert, tonen de huidige en referentiesituatie dat de gemeente al deels in de gewenste richting beweegt met een stijgende werkgelegenheid. Het huidige profiel van de gemeente is echter ook sterk gekleurd door haar focus op de agrarische sector, een sector waarbinnen minder werkgelegenheid zal zijn, terwijl die in andere sectoren zal groeien. Wat betreft werklocaties is de gemeente op weg naar de gewenste beweging, het bieden van ruimte bieden aan bedrijven om werklocaties binnen de gemeente uit te breiden en te verduurzamen, met voorbeelden als Energyhub Pannenweg. Er is echter nog meer ruimte voor verbetering. Om de economie rondom toerisme en (natuur)recreatie te verbeteren met de gewenste beweging de natuurgebieden te verbinden, toeristisch-recreatieve infrastructuur te versterken en landschappelijke kwaliteiten beleefbaar te maken, laat de huidige situatie zien dat er nog stappen te zetten zijn in de realisatie van landbouwgrond naar (een combinatie met) recreatie- en natuurgrond.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 3-7 Trend beoordeling Economie en toerisme Nederweert

4. Agrarische sector

4.1 Inleiding en beoordelingskader

Het hoofdstuk *Agrarische sector* is onderdeel van thema *Economie en bedrijvigheid*. De agrarische sector is dan ook essentieel voor de Nederweertse economie, en is verantwoordelijk voor voedselproductie over een grote afstand. Intensieve landbouw heeft echter een grote impact op de leefomgeving. In dit hoofdstuk komen aspecten als de functies en gewassen, verkaveling en schaal en duurzame landbouw aan bod.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Agrarische sector* opgenomen.

Tabel 4-1 Beoordelingskader Agrarische sector

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Agrarische sector	Functies en gewassen	Toekomstbestendige teelten en veehouderijen met aandacht voor natuur.
	Verkaveling en schaal	Ontwikkelingen moeten passen bij maat en schaal van het landschapstype en bijdragen aan de leesbaarheid van het landschap.
	Duurzame landbouw	Het toepassen van landschap inclusieve landbouw die bijdraagt aan natuur, water en bodemkwaliteit.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Agrarische sector* opgenomen.

Tabel 4-2 Beleidskader thema Agrarische sector

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Nationale Omgevingsvisie (NOVI, 2020)	De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen en keuzes tussen die nationale belangen in samenhang moeten worden gemaakt. De belangrijkste keuzes op het gebied van stedelijke ontwikkeling zijn: • Duurzame energie inpassen met oog voor omgevingskwaliteit. • Ruimte voor overgang naar een circulaire economie. • Woningbouw in een stedelijk netwerk van gezonde en groene steden. • Landgebruik meer in balans met natuurlijke systemen.
Ontwerpnota Ruimte (2025)	De Ontwerpnota Ruimte schetst de ruimtelijke visie van Nederland richting 2030 en 2050, met een doorkijk naar 2100. De Nota benoemt ruimtelijke keuzes en geeft richting voor de grote opgaven die ruimte vragen. De belangrijkste richtlijnen op het gebied van klimaat, energie en circulaire materialen zijn: • Grote transities: De nota erkent dat de energietransitie en de circulaire economie grote aanpassingen vereisen en dat er meer ruimte nodig is voor het opwekken van schone energie, het verduurzamen van mobiliteit en het langer gebruiken van producten. • Ruimte voor infrastructuur en verwerking: Er is behoefte aan ruimte voor nieuwe energie-infrastructuur en voor de verwerking van hergebruikte grondstoffen, wat vraagt om een systeem van knooppunten en netwerken. • Lokale besparing en hergebruik: Het beleid focust op lokaal besparen en zelf gebruiken, en het regionale verbinden van vraag en aanbod voor hergebruik van grondstoffen. • Bedrijventerreinen voor circulariteit: Lokale en regionale bedrijventerreinen zijn essentieel voor economische activiteiten, en er is aandacht voor de ruimte die de circulaire economie hierbij nodig heeft, wat ook geldt voor de verwerking van afval. • Verbinden en intensiveren: Het slim verbinden, intensiveren en clusteren van bedrijven en instellingen wordt geprioriteerd om economische groei en innovatie te stimuleren. • Klimaatverandering en water: Het grillige klimaat vraagt ook om ruimte voor het vasthouden en bergen van water om ons land veilig te houden voor toekomstige zeespiegelstijging en extremere weersomstandigheden.

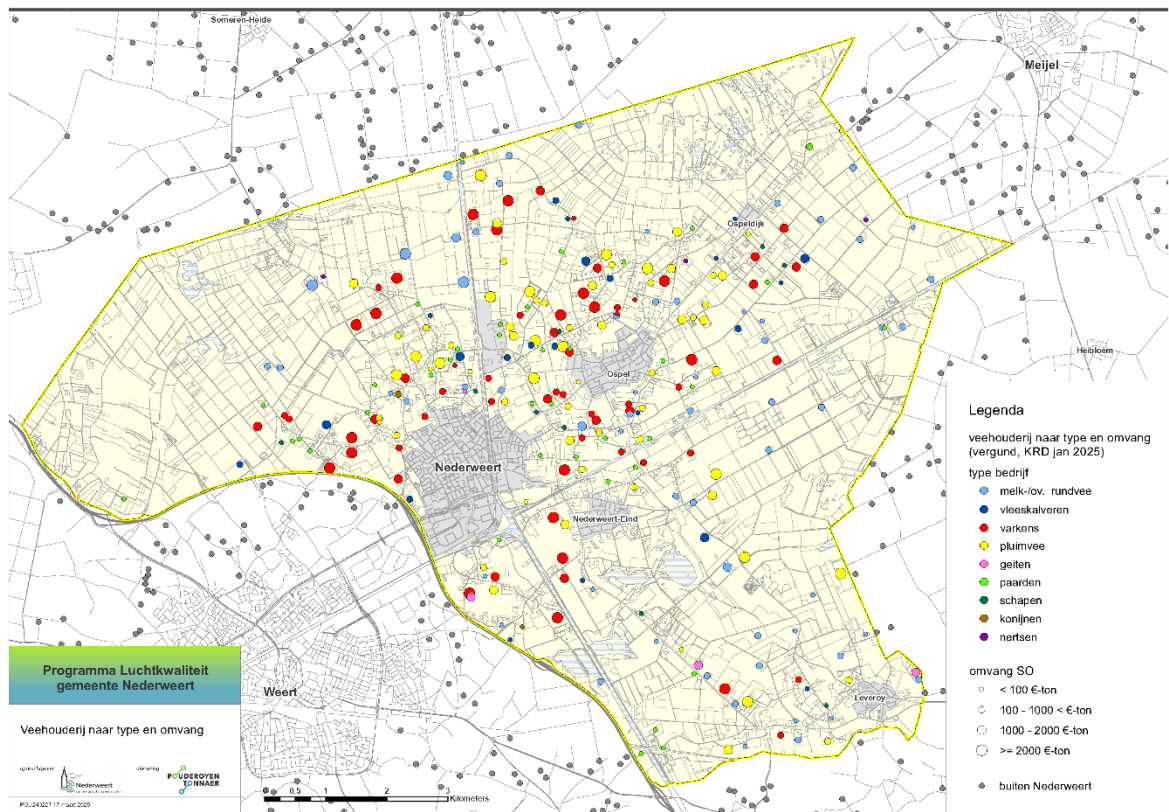
Klimaatwet (2020, herzien 2023) en Klimaatplan 2025-2035 (2025)	In de Klimaatwet staat het kader voor het Nederlandse klimaatbeleid, inclusief het reductiedoel voor 2050. In het Klimaatplan staan de maatregelen om de emissiedoelstellingen uit de Klimaatwet te bereiken. In 2030 55% minder broeikasgasuitstoot dan in 1990 In 2050 100% minder broeikasgasuitstoot dan in 1990 (netto nul uitstoot) In 2050 volledige CO₂-neutrale elektriciteitsproductie In 2030 is 70% van alle elektriciteit en minimaal 27% van alle energie (elektriciteit, gas en warmte) duurzaam opgewekt. De overstap naar duurzame energie gebeurt stapsgewijs. Belangrijke stappen die Nederland wil zetten zijn: • Zuiniger omgaan met energie; • Van elektriciteit uit kolen naar elektriciteit uit zon en wind; • Van warmte uit aardgas naar duurzame warmte, zoals aardwarmte, restwarmte en groene waterstof; • Omwonenden betrekken door ze de kans te bieden om mee te denken over of mede-eigenaar te worden van lokale energieprojecten; • Energieprojecten op een slimme manier inpassen in de omgeving en het landschap.
Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)	Met het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is bepaald dat elke lidstaat één nationaal strategisch plan moet opstellen, waarin het beleid vanuit de eerste (markt en inkomensbeleid) en tweede pijler (plattelandontwikkeling) samenkomt tot één geheel. Daarnaast richt het GLB zich op duurzame ontwikkeling van de land- en tuinbouw en platteland en ambitieuzere maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de milieu- en klimaatprestaties van de land- en tuinbouw.
Nationaal strategisch plan (NSP) 2023-2027	Het Nationaal Strategisch Plan (NSP) is de Nederlandse invulling van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en is ingegaan per 1 januari 2023. Het Nederlandse GLB-beleid verschuift van generieke steun naar doelgerichte, gebiedsgerichte beloning van boeren die bijdragen aan duurzaamheid, klimaat, natuur en maatschappelijke opgaven. In het NSP zijn de interventies opgenomen die nodig zijn voor de doelen uit het GLB. Ook wordt benoemd hoe deze doelen gemonitord worden. In het NSP is ook een plan opgenomen voor de twee fondsen die beschikbaar worden gesteld (het garantiefonds (pijler 1, ook wel ELGF) en het plattelandsfonds (pijler 2, ook wel ELFPO)).
Provinciaal beleid	
Werken aan een toekomstbestendige economie (2024-2027)	In het beleidskader “werken aan een toekomstbestendige economie” voor de Provincie Limburg, is het doel opgenomen voor een “Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg”. De actielijnen die bij dit doel horen zijn opgavegericht innoveren, strategisch verbinden en Limburgse land- en tuinbouw in beeld.
Gemeentelijk beleid	
Interimbeleid Veehouderij Gemeente Nederweert	Het doel van het interimbeleid Veehouderij Gemeente Nederweert is om criteria te formuleren voor de beoordeling van aangevraagde uitbreidingen van veehouderijen in gemeente Nederweert. Hierdoor kan er perspectief worden geboden aan agrarische bedrijfsontwikkelingen. De bijdrage aan de transitie van het buitengebied en het verminderen van emissies van geur en fijnstof staan hierin centraal.
Interimbeleid Vrijkomende Agrarische Bebouwing	Het doel van het herziene interimbeleid Vrijkomende Agrarische Bebouwing is om criteria te formuleren voor de beoordeling van lopende en herziene plannen van (stoppende of gestopte) agrarische bedrijven. Aan de hand van deze criteria kan er, onder passende voorwaarden, perspectief worden geboden aan ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan de transitie van het buitengebied.

4.2 Huidige situatie

Functies en gewassen

De agrarische sector is de economische drijver van de gemeente Nederweert. De gemeente is onderdeel van de “Peelregio”, een regio die al eeuwenlang een productiesysteem vormt voor de landbouw. Van oudsher was de productie van voedselgewassen in combinatie met veeteelt de focus in het gebied. Toen na de tweede wereldoorlog een tekort aan textielvezel kwam, sprong de regio daarop in met het verbouwen van vlas. Inmiddels is het gebied voornamelijk gespecialiseerd in veeteelt en de productie van veevoer. In het hele gebied bevinden zich nu 2 miljoen varkens, 4,5 miljoen pluimveedieren, en meer dan 150 duizend runderen die over de hele wereld geëxporteerd worden. Daarnaast is 70% van het landoppervlak van de Peel bezet met mais en raaigras voor veevoer. Als onderdeel van de Peelregio draagt Nederweert bij met ongeveer 190 landbouwbedrijven. Zoals beschreven in hoofdstuk 3 *Economie en toerisme*, is de landbouwsector groot in de gemeente.

Onderstaande kaart toont de locaties van veehouderijen met vergunning in januari 2025, waarin ook is aangegeven hoe groot deze zijn en welk doel ze hebben. De meeste veehouderijen zijn varkens- pluim- of melkveebedrijven. Volgens deze gegevens zijn er 4 geitenhouderijen in de gemeente. Daarnaast zijn er 110 akkerbouwbedrijven, en 40 tuinbouwbedrijven op open grond.

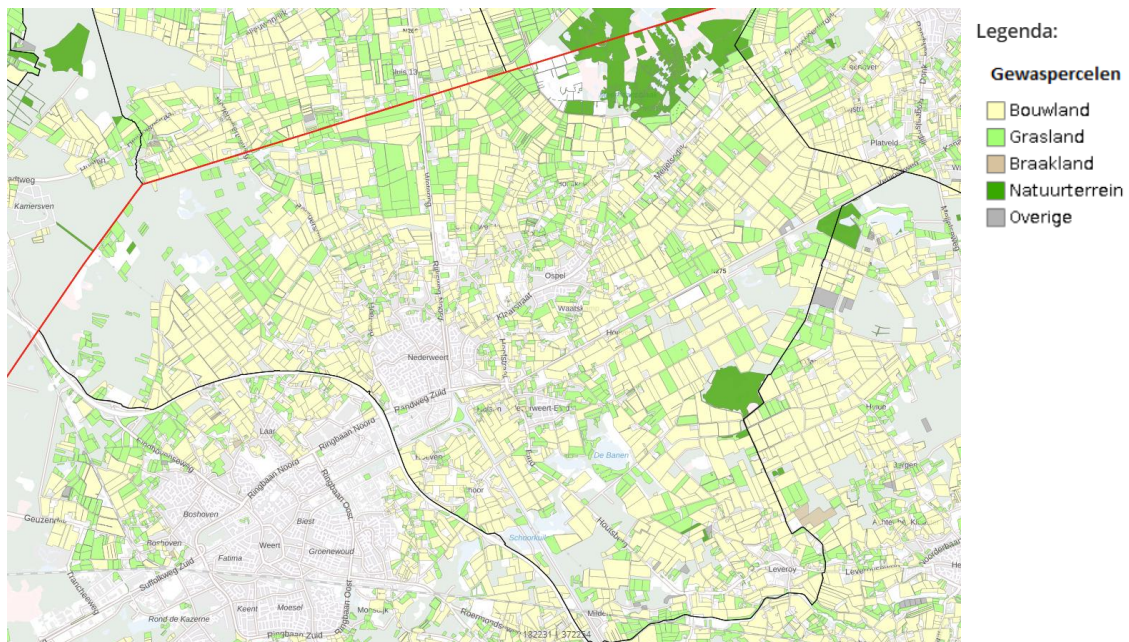

Figuur 4-1 Veehouderijen in Nederweert naar type en omvang (Bron: Gemeente Nederweert, 2025)

De totale omvang van de landbouwsector neemt in de gemeente af. De verwachting is dat deze trend ook naar de toekomst toe zal aanhouden. Zoals eerder benoemd in hoofdstuk 3. *Economie en toerisme*, heeft een aanzienlijk aantal van de landbouwondernemers zich aangemeld voor stoppersregelingen zoals de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) die in het licht van de stikstofproblematiek in Nederland in werking zijn gesteld. Het betreft veehouderijen, omdat die relatief veel stikstof uitstoten. Ook in de tuinbouw is er sprake geweest van een daling sinds 2000, waarvan de meeste in de afgelopen 10 jaar. In de akkerbouw is sinds 2015 geen daling meer in het aantal bedrijven.

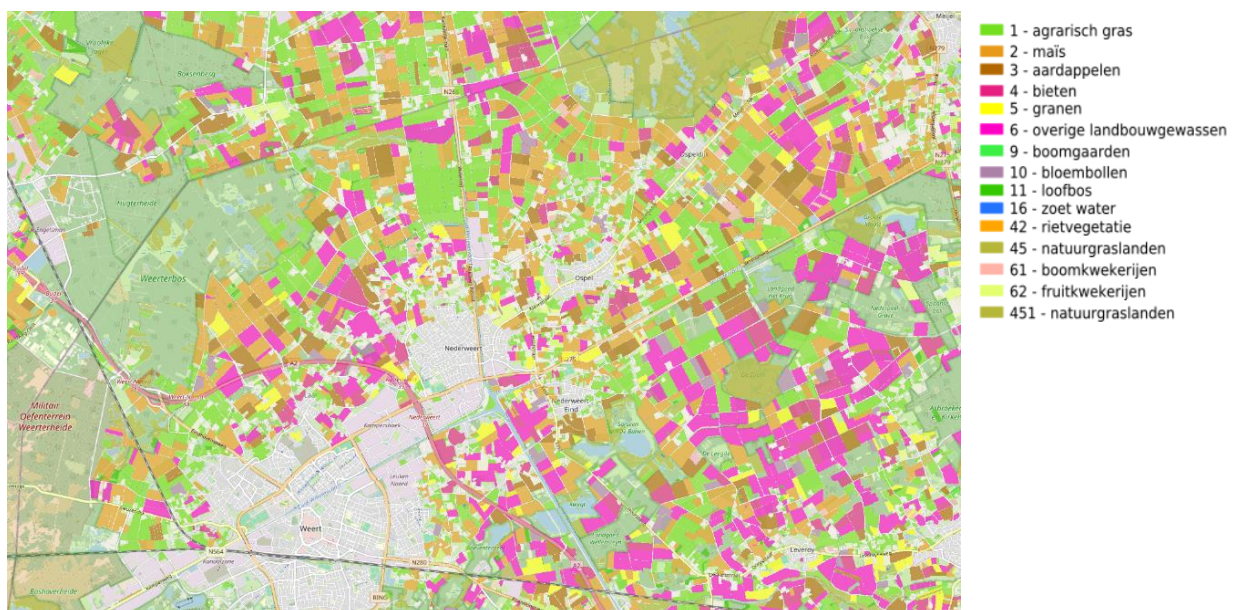
Verkaveling en schaal

Verkaveling is de manier waarop land in kavels is verdeeld. Schaal is de omvang van grond of productie. De gewaspercelen in de gemeente bestaan voornamelijk uit bouwland, afgewisseld met grasland. Onderstaande figuur toont de verdeling van deze percelen.

Figuur 4-2 Gewaspercelen in Nederweert (bron: Basisregistratie Gewaspercelen (BRP), 2025)

Uit onderstaande figuur blijkt dat de soorten gewassen die verbouwd worden in de gemeente redelijk gevarieerd zijn. Over de omvang van de grond en productie van landbouwbedrijven is geen informatie beschikbaar.

Figuur 4-3 Type gewassen (bron: Basisregistratie Gewaspercelen (BRP), 2024)

Duurzame landbouw

De gemeente duidt in haar visie Buitengebied de ambitie voor verduurzaming van de landbouw aan. Er zijn diverse regionale initiatieven om de landbouw te verduurzamen. Zo is er bijvoorbeeld Tuinderij de Groentegaard bij Heythuysen, waar volgens agro-ecologische principes wordt verbouwd. De coöperatie Herenboeren Land van Weert wordt gevormd door huishoudens uit Weert en Nederweert die een biologische en circulaire boerderij financieren en sturen. En het regionale samenwerkingsverband Platteland in Ontwikkeling Weerterland zet zich in voor het stimuleren en onderzoeken van biologische en duurzame landbouwinitiatieven. In de provincie Limburg is het aandeel biologische landbouw, 3,5% van het totale landbouwareaal. Alleen de provincie Noord-Brabant en Zeeland hadden in 2025 een lager percentage aan biologische landbouw. Op gemeentelijk niveau zijn deze cijfers niet bekend.

De gemeente Nederweert streeft naar schone en emissiearme landbouw. In samenwerking met de provincie Limburg is er een 'Pilot Ondernemersplan' gestart op initiatief van Ministerie van LNV in de gemeenten Venray en Nederweert. Het doel is blijvende agrarische bedrijven te ondersteunen met verduurzaming. Daarnaast wordt er in het Interimbeleid Veehouderij de nadruk gelegd op de toepassing van Best Beschikbare Technieken bij uitbreiding voor een maximale reductie van emissies.

4.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Agrarische sector'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Stoppersregelingen**
De stoppersregelingen (Lbv en Lbv-plus) bieden veehouders een vrijwillige, financiële vergoeding om hun bedrijf te beëindigen of te verplaatsen, met als doel de stikstofuitstoot – met name nabij Natura 2000-gebieden – te reduceren. Aanvullend zijn binnen de landelijke aanpak ook beëindigingsregelingen zoals de Maatregel Gerichte Aankoop (MGA1) en de Maatregel Gerichte Beëindiging (MGB) beschikbaar, die zich richten op het gericht opkopen of beëindigen van veehouderijlocaties met een relatief hoge stikstofdepositie op kwetsbare natuur. Naar verwachting worden deze regelingen de komende periode opgevolgd door een bredere vrijwillige beëindigingsregeling voor veehouderijlocaties, met prioriteit voor bedrijven in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. In samenhang leiden deze regelingen naar verwachting tot een afname van het aantal veehouderijen en daarmee een krimp van de veestapel.
- **Technologische ontwikkelingen landbouw**
De landbouw ondergaat landelijk een snelle transformatie door precisielandbouw, AI en robotisering. Belangrijke ontwikkelingen zijn het gebruik van drones, sensoren en gps voor datagestuurde beslissingen over bemesting en irrigatie. Hierdoor worden gewassen efficiënter verbouwd, daalt het gebruik van chemicaliën en worden arbeidstekorten opgevangen door automatisering. Moderne technieken kunnen ook leiden tot een schonere en emissieloze landbouw in de toekomst.
- **Vergrijzing**
De gemeente Nederweert heeft, net als Nederland, te maken met vergrijzing. Vergrijzing heeft verschillende negatieve effecten op de landbouw, waaronder een gebrek aan opvolgers voor oudere bedrijfseigenaren. Het kan ook de verduurzaming en innovatie in de landbouw vertragen, omdat investeringen in deze ontwikkelingen niet rendabel zijn voor bedrijven zonder opvolging.
- **Biologische landbouw**
De Nederlandse overheid heeft doelen gesteld voor het vergroten van het aandeel biologische bedrijven in de landbouw, tot 15% in 2030. Momenteel is circa 5% van de Nederlandse landbouw biologisch. Hoewel deze ontwikkeling voordelen met zich meeneemt, zoals verbetering van biodiversiteit en dierenwelzijn, zorgt het ook voor grote uitdagingen¹. Dit zijn uitdagingen in de uitvoering van landbouwbedrijven, zoals schaarste aan biologisch voer en mest, en een tekort aan arbeidskrachten voor bijvoorbeeld onkruidbestrijding zonder chemicaliën. Op grotere schaal zijn er ook uitdagingen in de voedselzekerheid en de vraag naar biologische producten.
- **Lage verdienmodel**
Voor veel agrarische bedrijven geldt dat er een relatief laag verdienmodel is, door lage marges en kapitaalintensieve bedrijfsvoering. Dit zorgt ervoor dat niet alle bedrijven de nodige of wenselijke investeringen kunnen doen om hun bedrijf te verduurzamen of de milieueffecten te beperken.

4.4 Beoordeling

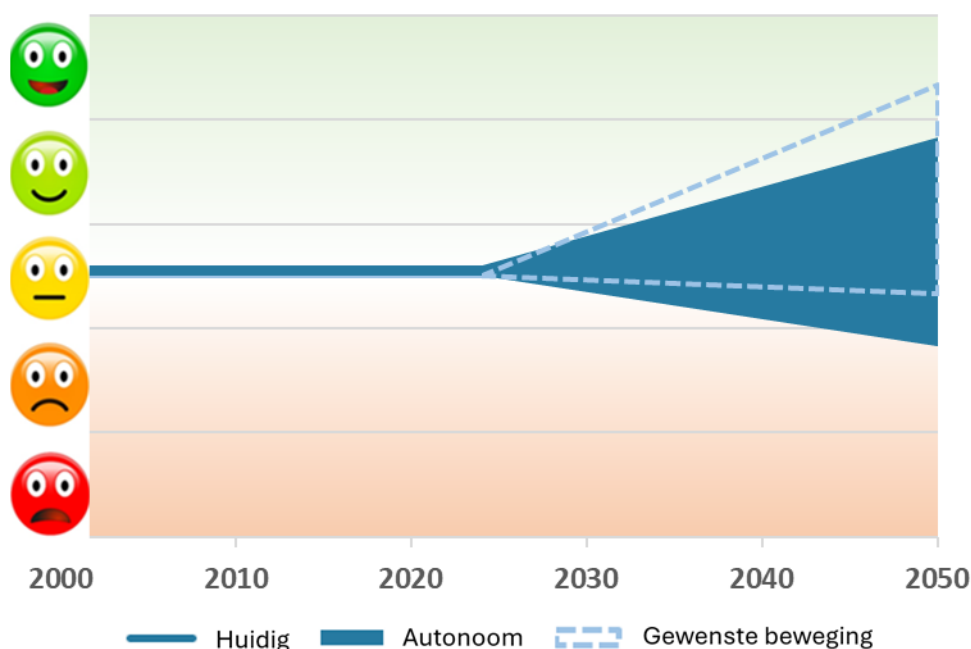
De agrarische sector is altijd van groot belang geweest voor Nederweert, en is nog steeds een belangrijke economische motor voor de gemeente. In de huidige situatie is vooral het aantal bedrijven met varkens- pluim of melkvee goed vertegenwoordigd. Op gebied van akkerbouw worden er verschillende producten verbouwd. De Peelregio, waar Nederweert onderdeel van uitmaakt, staat erom bekend veel veevoer te verbouwen. Op gebied van verkaveling en schaal is echter niet veel informatie bekend. De invulling van de benoemde gewenste beweging naar duurzamere landbouw is ook onbekend. Naar de toekomst toe staat de gemeente een aantal uitdagingen te wachten met betrekking tot afname van landbouwbedrijven met gevolgen voor de economie, de

¹ Migchels, G., I. de Jonge, M. Bracke, T. V. Vellinga, W. Sukkel, 2023. De toekomst van biologische landbouw: kansen en belemmeringen; Duurzaamheidsprestaties voor klimaat, natuur en dierenwelzijn. Wageningen Livestock Research, Openbaar Rapport 1417.

toenemende grijze druk met gevolgen voor opvolging en innovatie en de transitie naar biologische landbouw. Dit biedt echter ook kansen voor invulling van de vrijkomende stukken grond, waar de gemeente al aandacht aan besteed in haar beleid, en om een positie in te nemen binnen de landbouw van de toekomst. Met de bestaande kennis en kunde kan de gemeente zich in de toekomst zeer goed positioneren, mits er ingespeeld wordt op de trends en ontwikkelingen.

De gewenste beweging van de gemeente op het gebied van functies en gewassen in de agrarische sector, is dat er toekomstbestendige teelten en veehouderijen zullen zijn waarin er aandacht is voor natuur. Met een aantal voorbeelden van initiatieven is in de huidige situatie te zien dat er stappen worden gemaakt in de gewenste beweging. Er is echter wel nog ruimte voor verbetering om dit op grotere schaal toe te passen. Andere gewenste bewegingen zijn dat ontwikkelingen in de landbouw moeten passen bij maat en schaal van het landschapstype en bijdragen aan de leesbaarheid van het landschap, en toepassen van landschap inclusieve landbouw die bijdraagt aan natuur, water en bodemkwaliteit. Er is echter te weinig informatie bekend over de huidige en referentiesituatie om dit te kunnen beoordelen.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 4-4 Trend beoordeling Agrarische sector Nederweert

5. Bereikbaarheid

5.1 Inleiding en beoordelingskader

De bereikbaarheid is van groot belang in het functioneren van een gemeenschap, en gemeente Nederweert vormt daarop geen uitzondering. De mogelijkheid om zich snel en doeltreffend te verplaatsen is van vitaal belang voor de economische bedrijvigheid, de sociale interactie en het algemene welzijn van de inwoners.

Dit hoofdstuk belicht verschillende aspecten van mobiliteit in gemeente Nederweert, waaronder de bereikbaarheid, de modaliteitsverdeling (verdeling van verplaatsingen over verschillende vervoermiddelen) en duurzame mobiliteit.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Bereikbaarheid* opgenomen.

Tabel 5-1 Beoordelingskader thema Bereikbaarheid

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Bereikbaarheid	Bereikbaarheid	Bij de groei van woningen en bedrijvigheid is een goede regionale bereikbaarheid een belangrijke randvoorwaarde.
	Modaliteitsverdeling	Nederweert zet in op een logisch en veilig netwerk voor fiets-, landbouw- en vrachtverkeer en daarnaast betere toegang tot het OV.
	Duurzame mobiliteit	Het aandeel fiets voor korte ritten (minder dan 7 kilometer) verhogen.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Bereikbaarheid* opgenomen.

Tabel 5-2 Beleidskader thema Bereikbaarheid

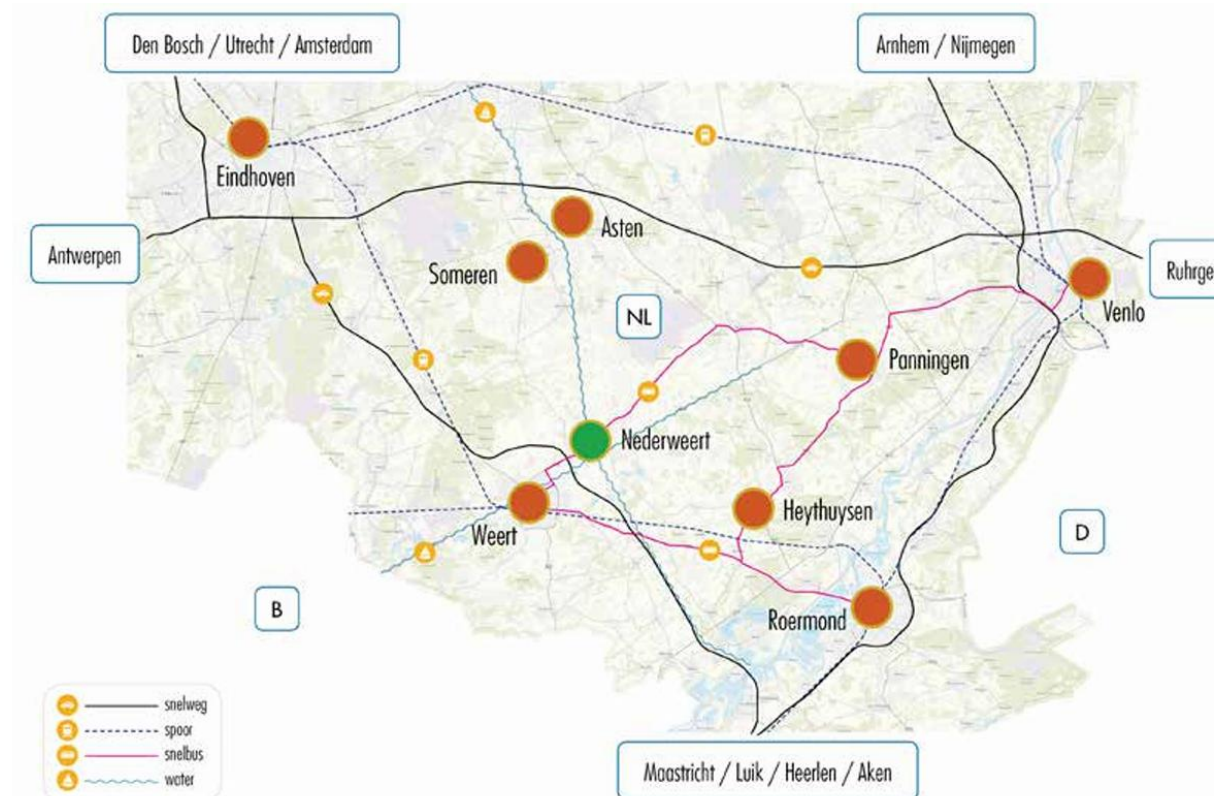
Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Verkeer onder de Omgevingswet	In de Omgevingswet is een veilige en gezonde fysieke leefomgeving één van de maatschappelijke doelen. Overheden nemen hierdoor ook verkeersveiligheid bij het uitoefenen van taken en bevoegdheden mee in de afwegingen. Zo zal verkeersveiligheid voor een gemeente een rol spelen bij het evenwichtig toedelen van functies aan locaties in het omgevingsplan.
Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (2018)	Dit plan bevat de basis voor het te voeren verkeersveiligheidsbeleid voor gemeenten, provincies en waterschappen. Door het in kaart brengen van risico's en vervolgens maatregelen te nemen om de grootste risico's te verminderen wordt de verkeersveiligheid vergroot. Hierbij wordt ingezet op vijf kernelementen: 1. Meer structurele aandacht voor verkeersveiligheid; 2. Meer verbondenheid en samenwerking tussen overheden en maatschappelijke organisaties; 3. Risico-gestuurd beleid door analyse van de grootste risico's; 4. Bevorderen van integraal verkeersveiligheidsbeleid; 5. Monitoren en bijsturen van de uitvoering in overleg.
Provinciaal beleid	
Een bereikbaar en toegankelijk Limburg 2023-2027	Dit beleidskader geeft richting aan het provinciale beleid voor mobiliteit en bereikbaarheid in Limburg voor de periode 2024–2027. Centrale doelstelling is dat iedere Limburger binnen een acceptabele tijd en tegen aanvaardbare kosten zijn of haar bestemming kan bereiken. Bereikbaarheid wordt daarbij benaderd als een maatschappelijke opgave, in samenhang met leefbaarheid, toegankelijkheid, verkeersveiligheid en duurzaamheid. Het beleid zet in op het verbeteren van bereikbaarheid voor zowel personen als goederen, met specifieke aandacht voor dorpen, buitenwijken en het landelijk gebied. Uitgangspunten zijn het beter benutten van bestaande infrastructuur, het stimuleren van multimodale en duurzame mobiliteit, het versterken van het openbaar vervoer als basisvoorziening en het verbeteren van de verkeersveiligheid.
Gemeentelijk beleid	

Mobiliteitsplan Nederweert 2020	Het Mobiliteitsplan Nederweert is het integrale beleidskader voor verkeer en mobiliteit in de gemeente Nederweert. De speerpunten van het Mobiliteitsplan Nederweert zijn de zes centrale beleidslijnen waarop het gemeentelijk mobiliteitsbeleid is gebaseerd: 1. Verkeersveiligheid 2. Logisch en veilig netwerk voor landbouw- en vrachtverkeer 3. Fietsnetwerk 4. Openbaar vervoer 5. Toegankelijkheid van mobiliteit voor iedereen 6. Optimale doorstroming op rijks- en provinciale wegen
Beleidsplan openbare verlichting 2023-2027	In dit beleidsplan zijn zaken opgenomen die bijdragen aan het doel dat de openbare verlichting (OVL) optimaal bijdraagt aan verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

5.2 Huidige situatie

Bereikbaarheid

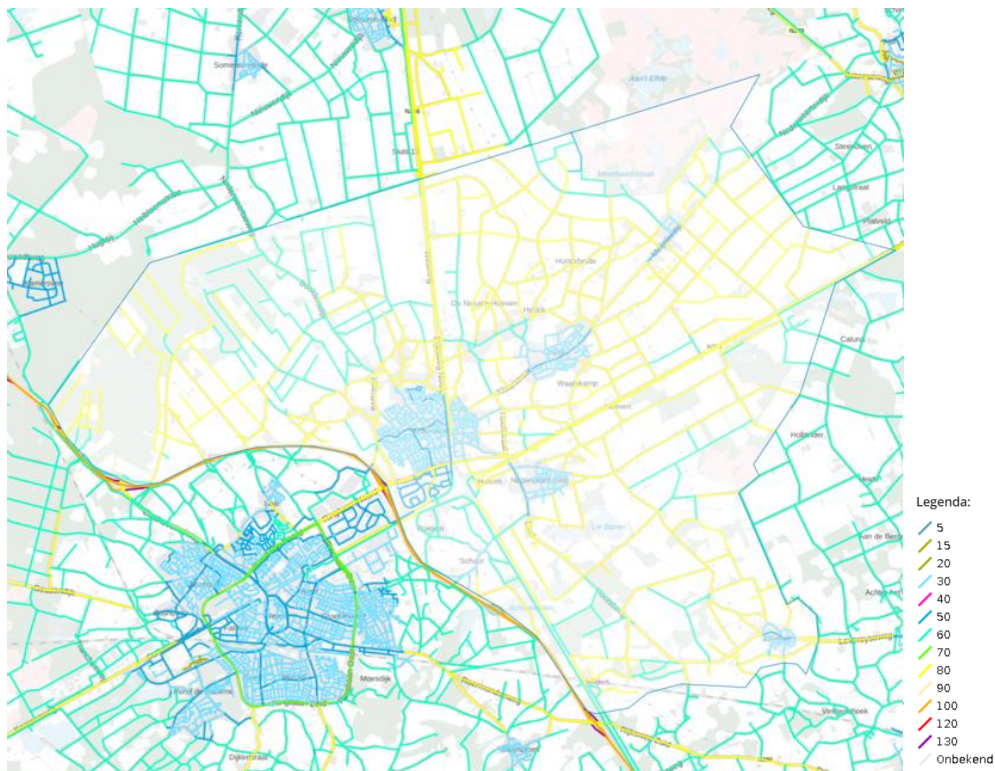
Bereikbaarheid is de mate waarin bestemmingen en voorzieningen bereikbaar zijn. De bereikbaarheid is van vele factoren afhankelijk, waaronder de aanwezige infrastructuur. De gemeente Nederweert is wat betreft infrastructuur voor verschillende vervoersmiddelen bereikbaar, zoals de auto, het openbaar vervoer, en de fiets. Ook is er aandacht voor landbouwverkeer.

Figuur 5-1 Gebiedsanalyse (Mobiliteitsplan Nederweert, 2020)

Bereikbaarheid auto

De (personen)auto is een belangrijk vervoersmiddel voor inwoners van Nederweert vanwege de schaalgrootte van de gemeente en de afstand tussen dorpskernen. De gemiddelde afstand tot een hoofdverkeersader is 1,3 km. In het westen loopt langs de gemeente de stroomweg A2 voor alleen gemotoriseerd verkeer. Voor forensen is dit een belangrijke weg, gezien de verbinding met metropoolregio Eindhoven, waar zich dan ook regelmatig files vormen. De dorpskernen worden met elkaar verbonden via gebiedsonsluitingswegen. De provinciale wegen N266 en de N275 komen in het centrum van Nederweert samen in de Randweg Zuid, die Nederweert verbindt met de Ringbaan in Weert. Verder liggen er erftoegangswegen in het buitengebied en in het centrum. Onderstaande figuur toont een wegenkaart waarin ook de maximale snelheid per weg is aangegeven. Gezien de verwachte groei in de regio, staat de autobereikbaarheid in de toekomst onder druk. Een toename van verkeer kan leiden tot afwikkelproblemen.

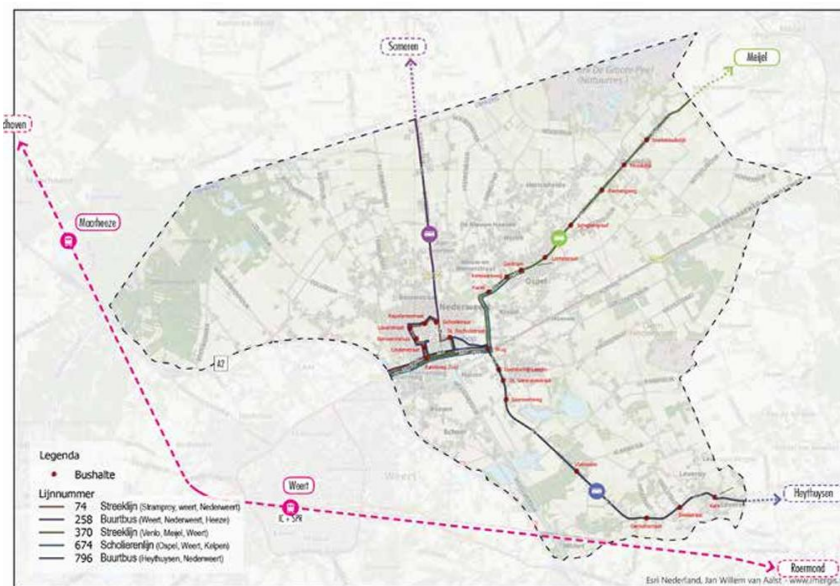
Figuur 5-2 Wegen en hun maximale snelheid (Atlas Leefomgeving, 2026)

Bereikbaarheid openbaar vervoer

Wat betreft openbaar vervoer (OV) is de gemeente Nederweert geen groot knooppunt. De gemeente heeft geen spoorverbinding. Voor vervoer met de trein moeten inwoners naar aanliggende gemeenten afreizen. Hierdoor is gemiddelde afstand tot een treinstation relatief groot, namelijk 7,9 km. Dit is echter niet ongewoon voor landelijke gemeenten. Wel lopen er lokale en regionale buslijnen van verschillende vervoerders door de gemeente. De dorpskern Nederweert heeft een aantal bushaltes, de andere dorpskernen hebben over het algemeen 1 à 2 bushaltes. De gemeente kent een aantal aandachtspunten in het openbaar vervoer. Zo gaat de buslijn naar dorpskernen Ospel en Ospeldijk met een beperkte frequentie. De kernen Leveroy en Nederweert-Eind zijn ook beperkt bereikbaar, gezien de kernen slechts met 1 buslijn verbonden zijn, en bovendien enkel met een overstap op een andere buslijn naar het treinstation kunnen reizen met de bus. Zonder spoorontsluiting zal het openbaar vervoer in de toekomst op busvervoer georiënteerd blijven.

Financiële toegankelijkheid OV

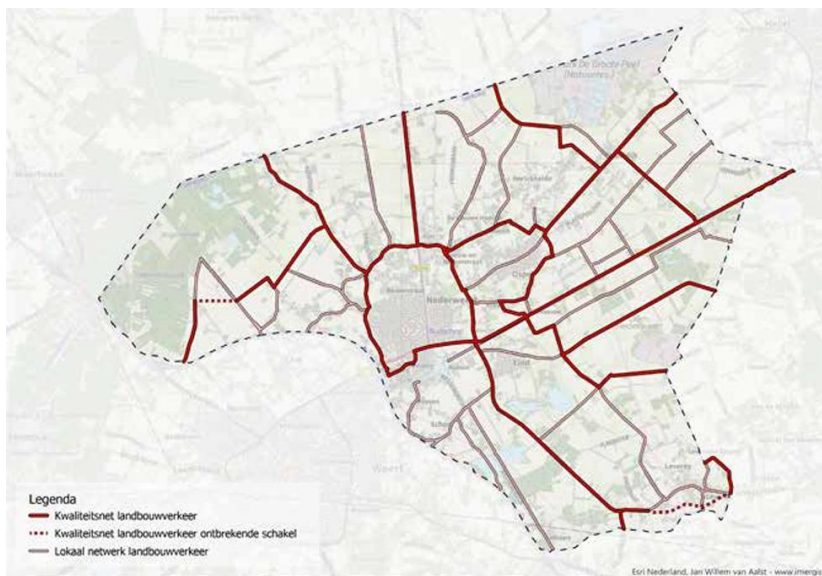
De prijzen van het OV stijgen periodiek. Sinds 2025 kunnen mensen zich bij de gemeente aanmelden voor de "Meedoenregeling". Deze regeling biedt inwoners uit de gemeente met een laag inkomen gratis OV-gebruik in de daluren (van vervoerder Arriva). Dit maakt het OV in financiële zin meer bereikbaar voor deze doelgroep dan voorheen.

Figuur 5-3 Busroutes en bushaltes gemeente Nederweert (Mobiliteitsplan Nederweert, 2020)

Bereikbaarheid landbouwverkeer

Vanwege de hoge dichtheid aan landbouwbedrijven is ook het landbouwverkeer goed vertegenwoordigd. Dit verkeer heeft een lage snelheid en mag daarom niet van alle wegen gebruik maken. Onderstaande kaart toont een indicatie van het netwerk voor landbouwverkeer.

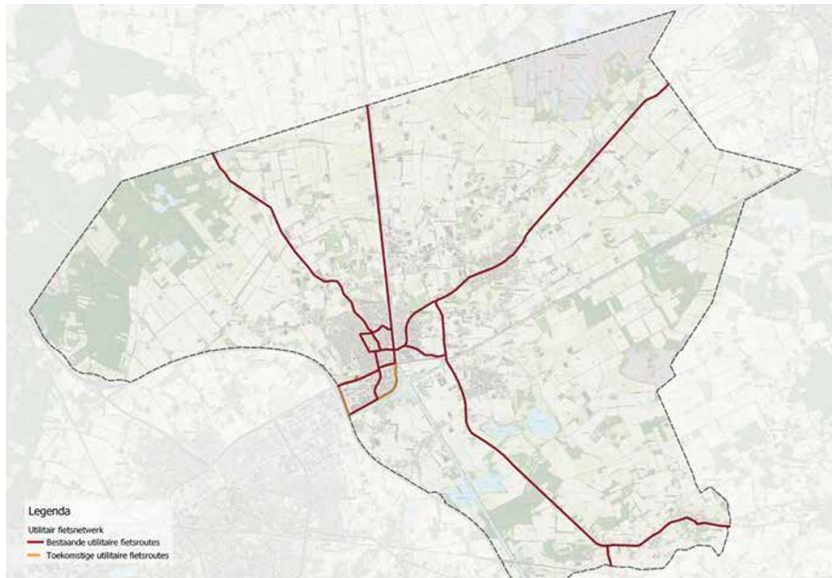

Figuur 5-4 Routenetwerk landbouwverkeer (Mobiliteitsplan Nederweert, 2020)

Bereikbaarheid langzaam verkeer

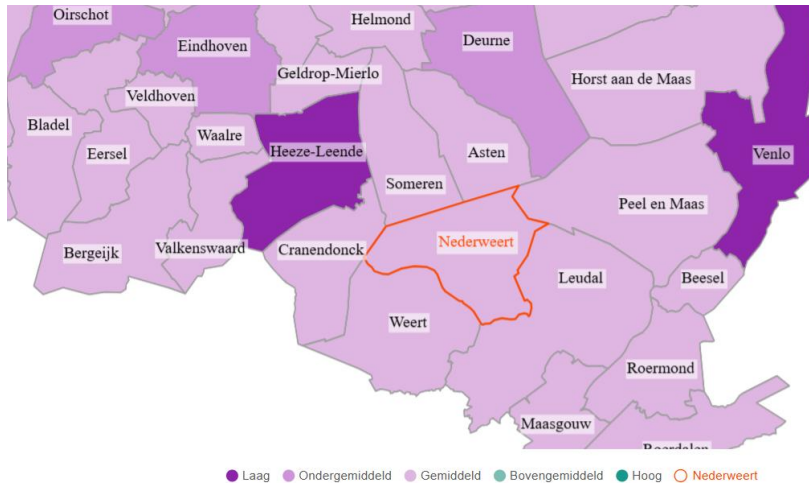
Fietzers en wandelaars kunnen zich vervoeren over verschillende vastgelegde knooppunt-routes. Maar in de praktijk maken zij daarnaast voor functionaliteit gebruik van andere wandelpaden, trottoirs langs de openbare weg, fietspaden, of gebiedsonsluitingswegen en erftoegangswegen met een maximale snelheid. Functionele wandelpaden zijn er voornamelijk in de dorpskernen. Hier zijn ook op enkele wegen fietspaden aangeduid, maar dit is niet overal het geval. Ook in het buitengebied zijn op veel wegen geen fiets- of wandelpaden gemarkeerd, hierdoor worden voetgangers en wandelaars soms gedwongen worden gebruik te maken van de weg voor gemotoriseerd vervoer.

De gemeenten Nederweert en Weert hebben zich samen ingezet voor de aanleg van een snelfietsroute langs de Rijksweg-Zuid en de Helmondseweg die de verbinding voor fietsers heeft verbeterd, met meer comfort en voorrangregels voor fietsers. De totale route van de hoogwaardige fietsverbinding loopt verder via een toekomstige fietstunnel onder de N275.

Figuur 5-5 Utilitair fietsnetwerk (Mobiliteitsplan Nederweert, 2020)

De fietsstadscore, zie onderstaande figuur, op basis van een publieke enquête van de Fietzersbond, toont aan dat de gemeente gemiddeld scoort op het gebied van fietsvriendelijkheid. De gemeente scoort bijvoorbeeld erg goed op het gebied van inrichting van rotondes voor fietsers, de ligging van het fietsnetwerk en de inrichting voor kwetsbare fietsers. De gemeente heeft volgens de enquête echter verbeterpunten wat betreft het ontbreken van fietspaden langs 50 km/u wegen, en de fietsafstand tot voorzieningen.

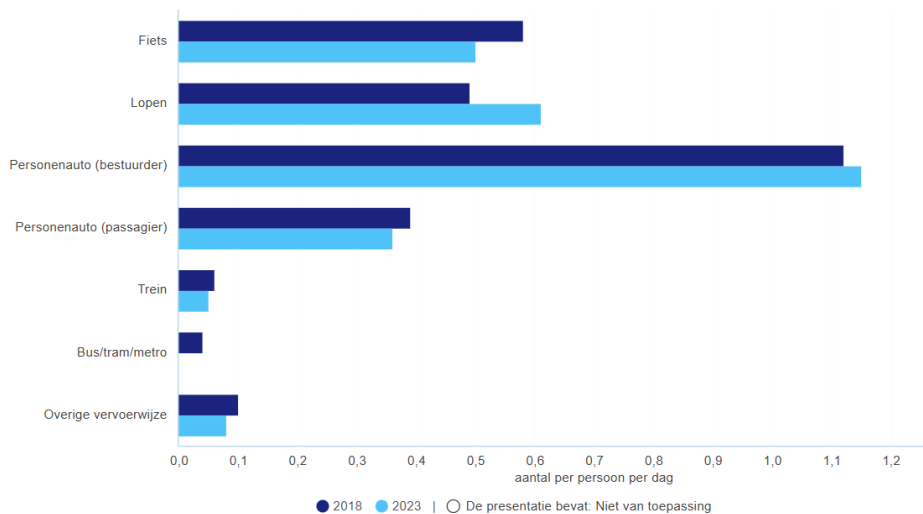

Figuur 5-6 Fietsstad score Nederweert en omliggende gemeenten (Bron: waarstaatjegemeente.nl, 2026)

Modaliteitsverdeling

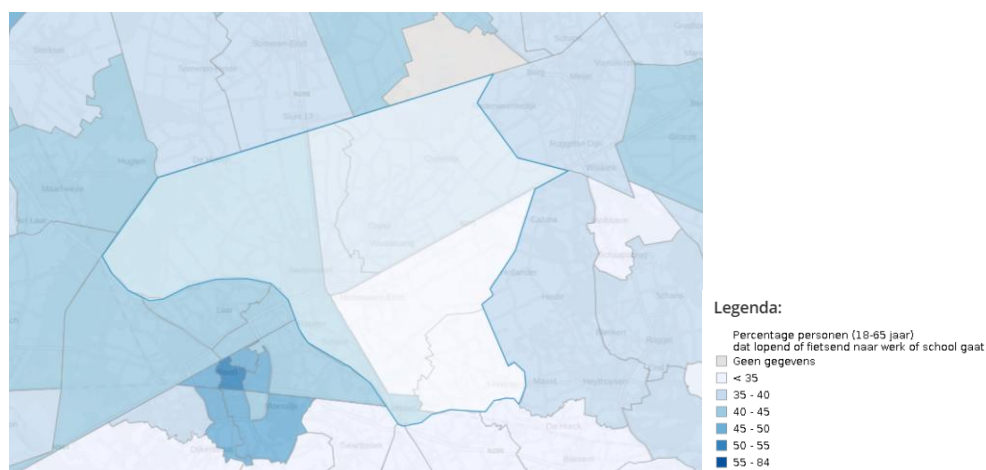
Zoals in bovenstaande paragraaf is beschreven, is de gemeente bereikbaar met verschillende vervoersmiddelen. Onderstaande figuur toont de verdeling van het gebruik van deze vervoersmiddelen in provincie Limburg, per dag. Vanwege de afstanden tussen dorpskernen en voorzieningen, is het gebruik van de personenauto belangrijk.

Verplaatsingen naar vervoerswijze - Limburg, aantal per persoon per dag

Binnen gemeente Nederweert is, evenals gemiddeld in Limburg, de auto het voornaamste vervoersmiddel. De auto is bij de modaliteitsverdeling verantwoordelijk voor 53% van de verplaatsingen. Lopen en fietsen zijn na de auto verantwoordelijk voor het grootste deel, met respectievelijk 21% en 20% van de verplaatsingen. Het OV is binnen Nederweert verantwoordelijk voor slechts 2% van de verplaatsingen. Vanwege de afstanden in de gemeente is de verwachting dat de modaliteitsverdeling in de toekomst nog gedomineerd zal zijn door de auto. Het gebruik hiervan is tussen 2018 en 2023 dan ook provinciaal toegenomen. Tegelijkertijd is het gebruik van openbaar vervoer in Limburg afgenomen tussen 2018 en 2023.

Onderstaande figuur toont het percentage van volwassen personen (18-65 jaar) dat lopend of fietsend naar werk of school gaat. In hoofdstuk 3. *Economie en toerisme* en hoofdstuk 13. *Sociaal domein* is meer toelichting opgenomen wat betreft de aanwezigheid van scholen en werklocaties binnen de gemeente. In buurten Nederweert-Eind en Leveroy wordt het minste gebruik gemaakt van langzaam verkeer voor deze doeleinden. In de kern van Nederweert, is het gebruik het hoogst. Dit is logischerwijs te wijden aan de afstand tot school en werk.

Figuur 5-7 Percentage lopend of fietsend naar school. (Bron: Atlas Leefomgeving, 2026)

Duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit is de verzamelterm van vervoersmiddelen die een lage milieu-impact hebben. Voorbeelden zijn wandelen, fietsen, elektrische auto's en openbaar vervoer. Ook deelfervoer, zoals deelfauto's, wordt gezien als milieuvriendelijk vervoer. Nederweert maakt onderdeel uit van het samenwerkingsverband 'Midden-Limburg bereikbaar', dat invulling geeft aan de bereikbaarheidsopgave door middel van duurzame mobiliteit. Via dit programma worden ontwikkelingen als deelfervoer, fietsstimulering en duurzamere logistiek georganiseerd voor de regio.

Gebruik van duurzame mobiliteit

Op basis van het percentage hernieuwbare energie voor vervoer t.o.v. verbruik van voertuigbrandstof, is af te leiden dat er een stijging is van vervoer op hernieuwbare energie. In Nederweert is dit percentage gestegen van 2,9% in 2015 naar 6,2% in 2022. Het gebruik van fietsen is, in de provincie Limburg, echter gemiddeld afgenomen tussen 2018 en 2023. In bovenstaande paragraaf is de fietsvriendelijkheid van Nederweert beschreven. Met name de grote afstanden en niet gescheiden fietspaden vormen knelpunten die meer gebruik van de fiets in de weg kunnen staan.

Vervoer met deelauto's is sinds kort in opkomst in de gemeente. Bij autodelen maken meerdere gebruikers gebruik van dezelfde auto, waarbij kosten en verantwoordelijkheden worden gedeeld. Dit wordt gezien als een duurzame mobiliteitsvorm omdat het ervoor zorgt dat er minder auto's (onnodig) op de weg zijn. Cijfers van CROW tonen aan dat er in 2025, voor het eerst, 1 deelauto aanwezig was in de gemeente Nederweert (5,7 deelauto's per 100.000 inwoners). In Nederland stijgt het aantal al jaren, naar gemiddeld 52,4 auto's per 100.000 inwoners in 2025.

Aan de Randweg West is sinds 2016 een carpoolplaats gelegen. Carpoolen heeft net als deelauto's een positief effect op filedruk en CO₂ uitstoot. De carpoolplaats in Nederweert biedt ruimte aan zo'n 100 auto's.

Het openbaar vervoer, ook gezien als duurzame mobiliteitsvorm, wordt in Nederweert in slechts 2% van de verplaatsingen gebruikt. Dit heeft deels te maken met het feit dat er geen treinstation binnen de gemeente aanwezig is en er hierdoor enkel busverbindingen zijn, die in sommige gevallen met een beperkte frequentie rijden.

In lijn met het nationale beleid is het vervoer in Nederland in 2050 klimaatneutraal. Ook Nederweert heeft ambities op dit vlak. Dit betekent dat het wegverkeer zich verder zal transformeren naar elektrische aandrijving en/of andere vormen van klimaatneutrale energie. Ook deelmobiliteit zal naar verwachting groeien, hoewel het niet de dominante vorm van vervoer zal zijn.

5.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Bereikbaarheid'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Toename verkeer**
Naar de toekomst toe is de verwachting dat het verkeer in en rondom de gemeente Nederweert verder gaat groeien vanwege een groei in de gehele regio, wat kan leiden tot afwikkelp Problemen.
- **Verschuiving in mobiliteitsvormen**
In de laatste jaren zijn er nieuwe mobiliteitsvormen bijgekomen, zoals de e-bike en speedpedelec. Deelvervoer en de OV-fiets zijn in opkomst en zijn onderdeel van de verschuiving naar deelmobiliteit.
- **Verduurzaming mobiliteit**
Grote stappen zijn en worden gezet in de transitie naar duurzame energie. Dit heeft ook gevolgen voor de mobiliteitssector. Het wagenpark dat elektrisch of op waterstof gaat rijden zal toenemen. Dit betekent dat er ook een grotere vraag ontstaat naar laadpalen.

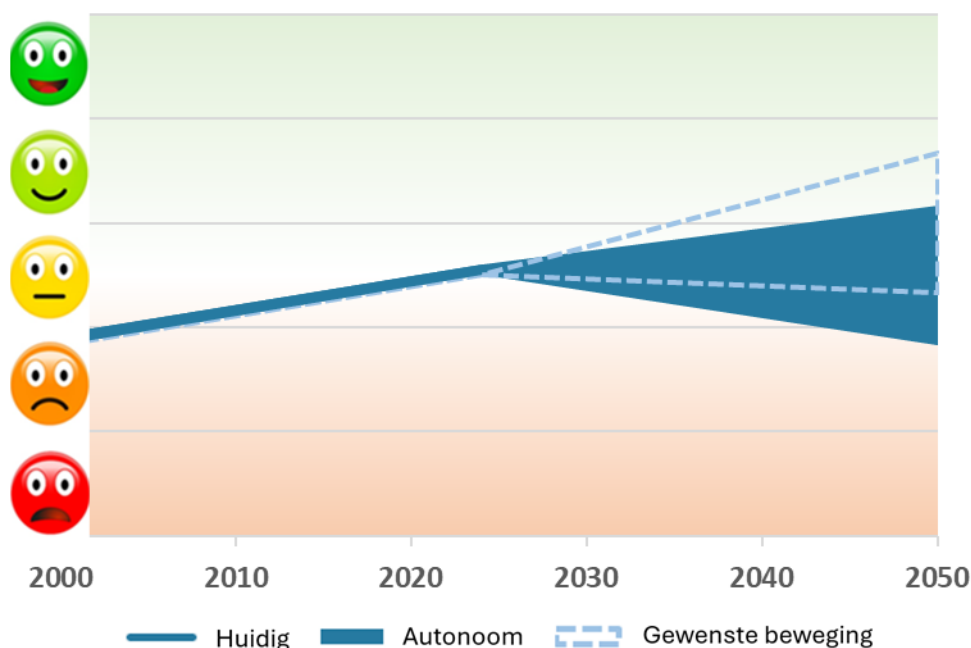
5.4 Beoordeling

De bereikbaarheid van Nederweert is functioneel, maar nog redelijk eenzijdig. Voor gemotoriseerd verkeer is de gemeente redelijk goed bereikbaar. Maar voor andere vervoersvormen zijn er nog kwetsbaarheden. Dit is niet ongewoon voor een landelijke gemeente, maar zorgt mogelijk voor ongelijkheid tussen dorpskernen en doelgroepen binnen de gemeente zelf. De ligging nabij de A2 en de aansluiting op provinciale wegen die zorgen voor een lage gemiddelde afstand tot een hoofdverkeersader maken onder andere dat de autobereikbaarheid goed is. De keerzijde is echter dat de afhankelijkheid van de auto groot is. Dit wordt mede in de hand gespeeld door een beperkte robuustheid van het openbaar vervoer, met een grote afstand tot een treinstation en qua busvervoer redelijk beperkte ontsluiting van kleinere kernen. De fietsvoorzieningen zijn gemiddeld. Hoewel er al verbetering is door de aanleg van de snelfietsroute, is er met name in het buitengebied nog ruimte voor verbetering. Duurzame mobiliteit is steeds meer in opkomst, met een toename van elektrisch vervoer en de

komt van een deelauto. Naar de toekomst toe staat de bereikbaarheid onder druk door een verwachte toename van verkeer. Mobiliteit in Nederweert zal grotendeels duurzaam worden door technologische ontwikkelingen zoals elektrificatie, maar blijft wat betreft bereikbaarheid sterk autogericht. Zonder aanvullende beleidsmaatregelen vindt slechts beperkte verschuiving plaats richting fiets, openbaar vervoer en deelmobiliteit.

De huidige- en referentiesituatie sluiten slechts ten dele aan bij de gewenste beweging richting een veilig en logisch mobiliteitssysteem met betere toegang tot het OV. Zonder gerichte inzet op fiets-, voetgangers- en OV-netwerken blijft de bereikbaarheid kwetsbaar en zal het aandeel fiets en OV-gebruik niet toenemen. De gewenste beweging van regionale bereikbaarheid als randvoorwaarde kan hierdoor onder druk komen te staan bij een groei van woningen en bedrijvigheid.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 5-8 Trend beoordeling bereikbaarheid Nederweert

6. Verkeersveiligheid

6.1 Inleiding en beoordelingskader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige verkeersveiligheidssituatie in Nederweert, relevante trends en ontwikkelingen en de mate waarin wordt bijgedragen aan het verminderen van verkeersslachtoffers en het vergroten van de verkeersveiligheid in de gemeente.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Verkeersveiligheid* opgenomen.

Tabel 6-1 Beoordelingskader thema Verkeersveiligheid

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Verkeersveiligheid	Verkeersveiligheid	Nederweert sluit zich aan bij de landelijke ambitie van nul ernstige slachtoffers en/of doden in en door het (weg)verkeer.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Verkeersveiligheid* opgenomen.

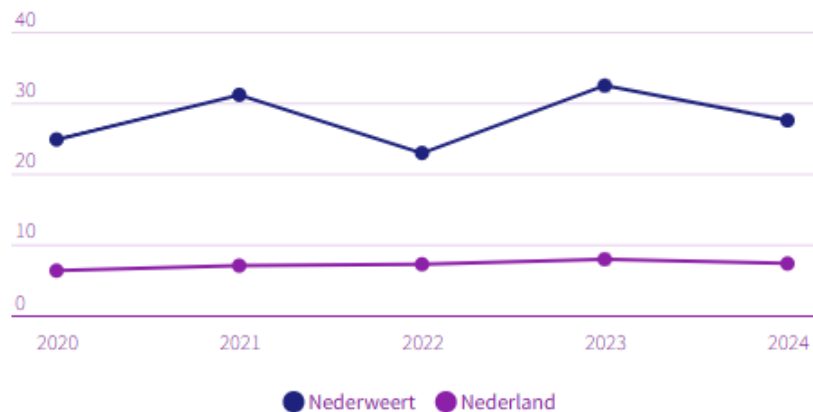
Tabel 6-2 Beleidskader thema Verkeersveiligheid

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Verkeer onder de Omgevingswet	In de Omgevingswet is een veilige en gezonde fysieke leefomgeving één van de maatschappelijke doelen. Overheden nemen hierdoor ook verkeersveiligheid bij het uitoefenen van taken en bevoegdheden mee in de afwegingen. Zo zal verkeersveiligheid voor een gemeente een rol spelen bij het evenwichtig toedelen van functies aan locaties in het omgevingsplan.
Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (2018)	Dit plan bevat de basis voor het te voeren verkeersveiligheidsbeleid voor gemeenten, provincies en waterschappen. Door het in kaart brengen van risico's en vervolgens maatregelen te nemen om de grootste risico's te verminderen wordt de verkeersveiligheid vergroot. Hierbij wordt ingezet op vijf kernelementen: 6. Meer structurele aandacht voor verkeersveiligheid; 7. Meer verbondenheid en samenwerking tussen overheden en maatschappelijke organisaties; 8. Risico-gestuurd beleid door analyse van de grootste risico's; 9. Bevorderen van integraal verkeersveiligheidsbeleid; Monitoren en bijsturen van de uitvoering in overleg.
Provinciaal beleid	
Beleidskader 2024-2027 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	Het beleidskader schetst het provinciale beleid voor bereikbaarheid en mobiliteit in Limburg voor de periode 2024-2027. Verkeersveiligheid vormt hierin een expliciet aandachtspunt en wordt benaderd als een essentiële voorwaarde voor leefbaarheid en toegankelijke mobiliteit. Het beleid richt zich op het terugdringen van verkeersongevallen en -slachtoffers, met specifieke aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers, veilige infrastructuur en gedragsbeïnvloeding.
Gemeentelijk beleid	
Beleidsplan openbare verlichting 2023-2027	In dit beleidsplan zijn zaken opgenomen die bijdragen aan het doel dat de openbare verlichting (OVL) optimaal bijdraagt aan verkeersveiligheid.

6.2 Huidige situatie

De verkeersveiligheid is beschreven aan de hand van het aantal ongevallen en de ernst van de ongevallen in de gemeente. Het aantal verkeersongevallen per 100.000 inwoners ligt in de gemeente Nederweert hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2024 betrof het aantal ongevallen circa 27 per 100.000 inwoners, gemiddeld in Nederland lag dit aantal gemiddeld op circa 7 ongevallen per 100.000 inwoners (Bestand geRegistreerde Ongevallen Nederland, 2024).

Verkeersongevallen per 100.000 inwoners

Verkeersongevallen

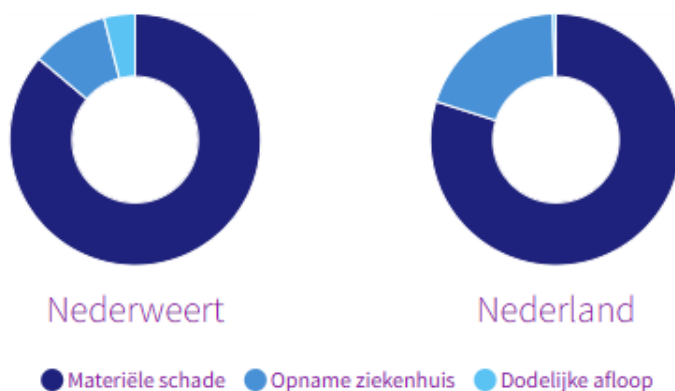
	Gemeente Nederweert	Nederland
2020	24,8	6,3
2021	31,1	7,0
2022	22,9	7,2
2023	32,4	7,9
2024	27,5	7,3

Bron: Bestand geRegistreerde Ongevallen Nederland

Figuur 6-1 Ontwikkeling aantal verkeersongevallen per 100.000 inwoners 2020-2024 (bron: waarstaatjegemeente.nl)

De verkeersongevallen die in de gemeente Nederweert plaatsvinden, zijn over het algemeen van ernstigere aard dan gemiddeld in Nederland. Vaker dan gemiddeld heeft een ongeval een dodelijke afloop. In Nederweert betreft het aantal ongevallen met dodelijk afloop 4,0 procent, gemiddeld in Nederland betreft dit 0,4 procent (Bestand geRegistreerde Ongevallen Nederland, 2024).

Geregistreeerde verkeersongevallen naar zwaarte

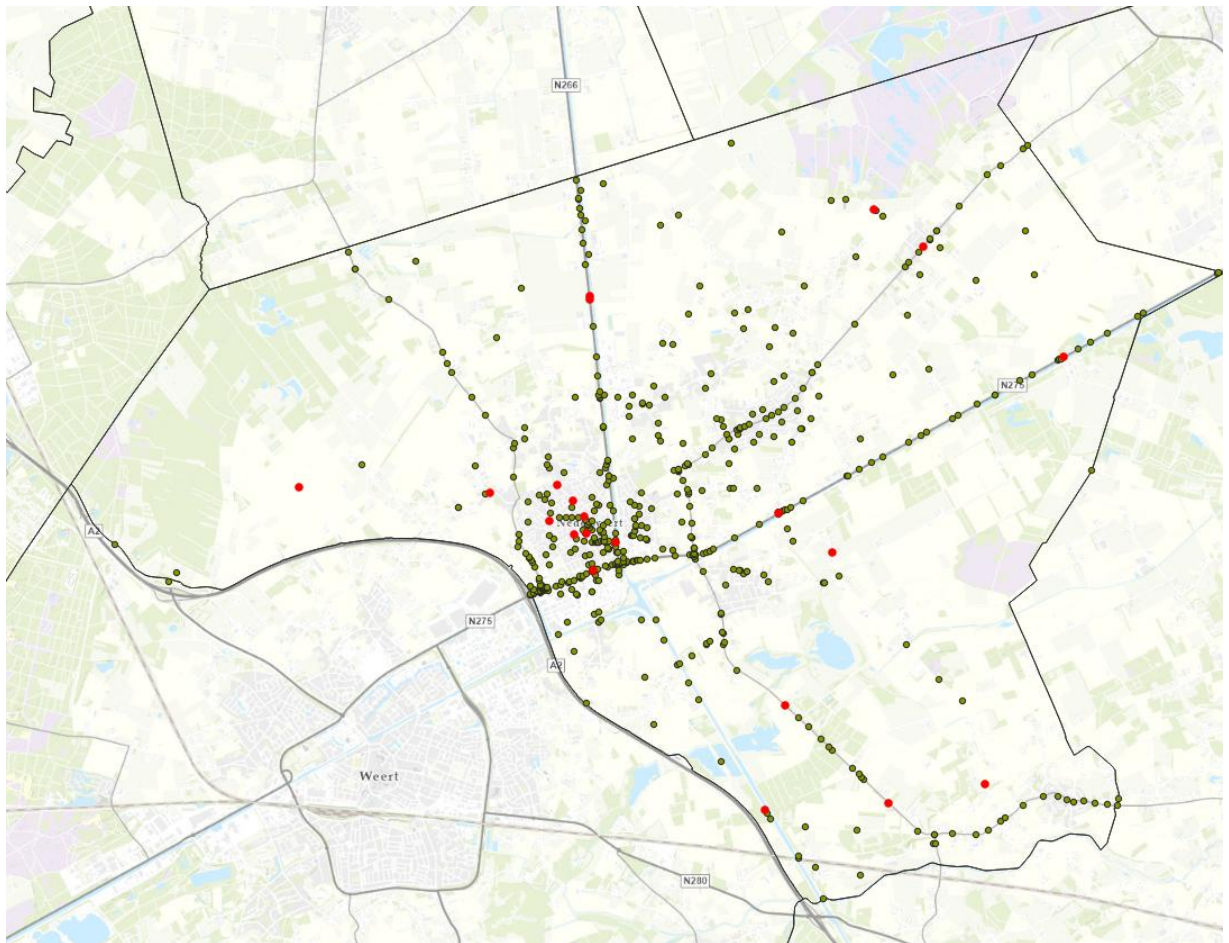
Geregistreeerde verkeersongevallen naar zwaarte

	Gemeente Nederweert	Nederland
Materiële schade	86,1%	79,9%
Opname ziekenhuis	9,9%	19,7%
Dodelijke afloop	4,0%	0,4%

Bron: Bestand geRegistreerde Ongevallen Nederland

Figuur 6-2 Geregistreeerde verkeersongevallen naar zwaarte 2024 (bron: waarstaatjegemeente.nl)

Op de onderstaande afbeelding zijn de verkeersongevallen binnen gemeente Nederweert in de periode van januari 2014 tot maart 2026 weergegeven. Verkeersongevallen met dodelijk afloop zijn met rood weergegeven. Te zien is dat relatief veel verkeersongevallen plaatsvinden op doorgaande wegen van en naar de kern Nederweert, waaronder de N266 en N275. Met name op de Randweg Zuid vinden veel ongevallen plaats. Opvallend is ook het relatief hoge aantal ongevallen met dodelijke afloop binnen de kern Nederweert.

Figuur 6-3 Locatie verkeersongevallen (januari 2014 - maart 2026) gemeente Nederweert

6.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'verkeersveiligheid'. De volgende ontwikkeling speelt:

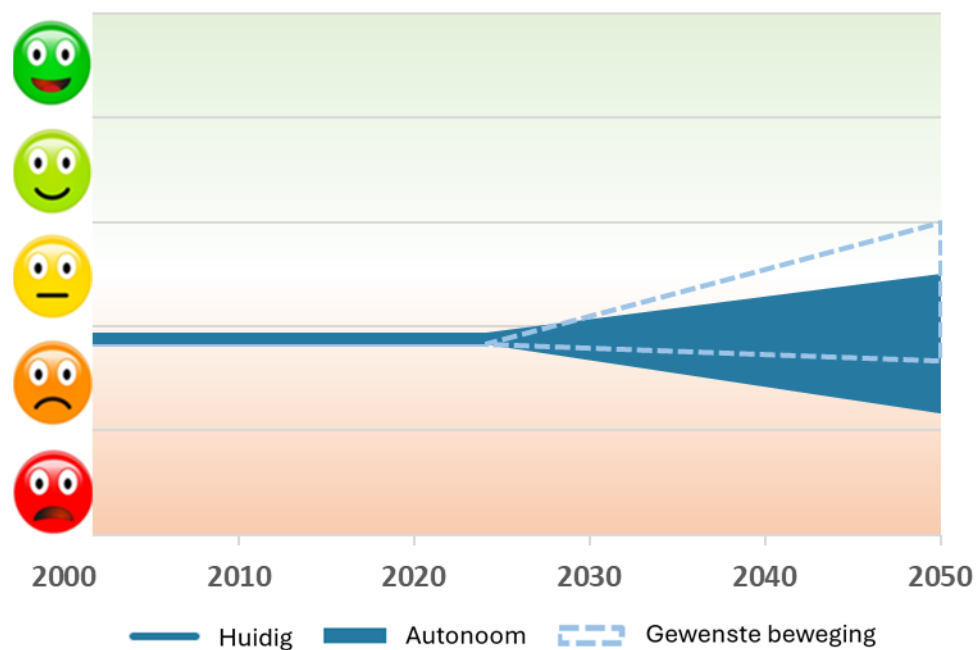
- *Toename verkeersongevallen*

Op het vlak van verkeersveiligheid spelen veel verschillende ontwikkelingen. Het landelijke beeld laat zien dat de daling in het aantal verkeersdoden is gestagneerd, en dat het aantal ziekenhuisopnamen juist toeneemt. Ook in gemeente Nederweert is het aantal ziekenhuisopnamen de afgelopen jaren toegenomen. Verschillende factoren kunnen hier verantwoordelijk zijn, zoals het drukker wordende verkeersbeeld, de introductie van nieuwe vervoersmiddelen, afleiding o.a. door smartphone gebruik en/of ouderen die langer mobiel zijn.

6.4 Beoordeling

De verkeersveiligheid in de gemeente Nederweert scoort in het recent verleden en de huidige situatie niet gunstig in vergelijking met het Nederlands gemiddelde. Tegelijkertijd zijn er duidelijke verbeterpunten mogelijk. Naar de toekomst toe biedt dit kansen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Daarbij moet echter rekening worden gehouden met landelijke trends, zoals toenemende mobiliteit, vergrijzing en veranderingen in vervoerswijzen, die ertoe kunnen leiden dat de verkeersveiligheid verder onder druk komt te staan. Ten opzichte van de gewenste beweging van verkeersveiligheid – het aansluiten bij de landelijke ambitie van nul ernstige slachtoffers en/of doden in en door het (weg)verkeer – laat de huidige- en referentiesituatie hiermee zien dat gerichte maatregelen nodig zijn om dit te bereiken.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 6-4 Trend beoordeling thema Verkeersveiligheid Nederweert

7. Klimaat en energie

7.1 Inleiding en beoordelingskader

Het thema *Klimaat en energie* valt onder het overkoepelende thema *Duurzame leefomgeving*. Klimaat en energie zijn cruciaal in de leefomgeving omdat ze bepalen hoe we gezond, veilig en comfortabel kunnen wonen, werken en leven. De transitie naar duurzame energie is nodig om gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan en de leefbaarheid op lange termijn veilig te stellen. Dit hoofdstuk gaat in op aspecten energiegebruik, CO₂-uitstoot, duurzame energie en circulariteit.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Klimaat en energie* opgenomen.

Tabel 7-1 Beoordelingskader thema Klimaat en energie

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Klimaat en energie	Energiegebruik	De CO ₂ -uitstoot in 2030 met minimaal 25% verminderen, vergeleken met 2015 en in toekomst CO ₂ -neutraal zijn.
	CO ₂ -uitstoot	Nederweert wil minder aardgas gebruiken in de gebouwde omgeving (20% minder in 2030).
	Duurzame energie	De gemeente Nederweert heeft als ambitie om in 2035 energieneutraal te zijn.
	Circulariteit	Er wordt ingezet op agrarisch hergebruik op geschikte locaties met voldoende milieuruimte.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Klimaat en energie* opgenomen.

Tabel 7-2 Beleidskader thema Klimaat en energie

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Nationale Omgevingsvisie (NOVI, 2020)	De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen en keuzes tussen die nationale belangen in samenhang moeten worden gemaakt. De belangrijkste keuzes op het gebied van stedelijke ontwikkeling zijn: • Duurzame energie inpassen met oog voor omgevingskwaliteit. • Ruimte voor overgang naar een circulaire economie. • Woningbouw in een stedelijk netwerk van gezonde en groene steden. Landgebruik meer in balans met natuurlijke systemen.
Ontwerpnota Ruimte (2025)	De Ontwerpnota Ruimte schetst de ruimtelijke visie van Nederland richting 2030 en 2050, met een doorkijk naar 2100. De Nota benoemt ruimtelijke keuzes en geeft richting voor de grote opgaven die ruimte vragen. De belangrijkste richtlijnen op het gebied van klimaat, energie en circulaire materialen zijn: • Grote transities: De nota erkent dat de energietransitie en de circulaire economie grote aanpassingen vereisen en dat er meer ruimte nodig is voor het opwekken van schone energie, het verduurzamen van mobiliteit en het langer gebruiken van producten. • Ruimte voor infrastructuur en verwerking: Er is behoefte aan ruimte voor nieuwe energie-infrastructuur en voor de verwerking van hergebruikte grondstoffen, wat vraagt om een systeem van knooppunten en netwerken. • Lokale besparing en hergebruik: Het beleid focust op lokaal besparen en zelf gebruiken, en het regionale verbinden van vraag en aanbod voor hergebruik van grondstoffen. • Bedrijventerreinen voor circulariteit: Lokale en regionale bedrijventerreinen zijn essentieel voor economische activiteiten, en er is aandacht voor de ruimte die de circulaire economie hierbij nodig heeft, wat ook geldt voor de verwerking van afval. • Verbinden en intensiveren: Het slim verbinden, intensiveren en clusteren van bedrijven en instellingen wordt geprioriteerd om economische groei en innovatie te stimuleren. • Klimaatverandering en water: Het grillige klimaat vraagt ook om ruimte voor het vasthouden en bergen van water om ons land veilig te houden voor toekomstige zeespiegelstijging en extremere weersomstandigheden.

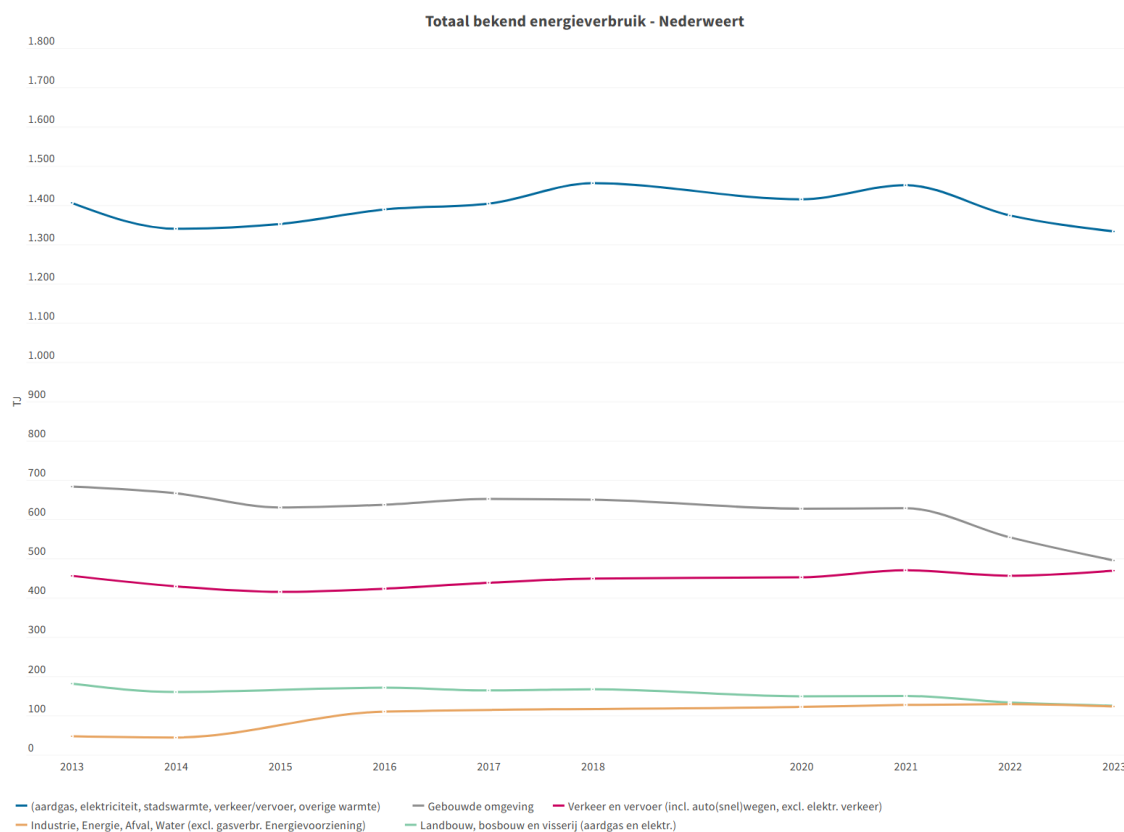
Klimaatwet (2020, herzien 2023) en Klimaatplan 2025-2035 (2025)	In de Klimaatwet staat het kader voor het Nederlandse klimaatbeleid, inclusief het reductiedoel voor 2050. In het Klimaatplan staan de maatregelen om de emissiedoelstellingen uit de Klimaatwet te bereiken. • In 2030 55% minder broeikasgasuitstoot dan in 1990 • In 2050 100% minder broeikasgasuitstoot dan in 1990 (netto nul uitstoot) • In 2050 volledige CO₂-neutrale elektriciteitsproductie • In 2030 is 70% van alle elektriciteit en minimaal 27% van alle energie (elektriciteit, gas en warmte) duurzaam opgewekt. De overstap naar duurzame energie gebeurt stapsgewijs. Belangrijke stappen die Nederland wil zetten zijn: • Zuiniger omgaan met energie; • Van elektriciteit uit kolen naar elektriciteit uit zon en wind; • Van warmte uit aardgas naar duurzame warmte, zoals aardwarmte, restwarmte en groene waterstof; • Omwonenden betrekken door ze de kans te bieden om mee te denken over of mede-eigenaar te worden van lokale energieprojecten; • Energieprojecten op een slimme manier inpassen in de omgeving en het landschap.
Nationaal programma Circulaire Economie 2023-2030 (2023)	In het Nationaal programma Circulaire Economie wordt het doel gesteld dat Nederland in 2050 volledig circulair is, in 2030 50% minder primaire grondstoffen gebruiken (mineralen, metalen en fossiel). Op dit moment is het circulaire economiebeleid gericht op vrijwilligheid en vrijblijvendheid en bestaat het uit een mix van beprijzende, normerende en stimulerende maatregelen.
Nationaal plan Energiesysteem 2050 (2023)	Het Nationaal Plan Energiesysteem geeft weer hoe het beoogde energiesysteem voor 2050 er uit ziet. Het Rijk geeft in het plan vijf richtinggevendende keuzes: 1. Maximale inzet op aanbod van duurzame energie en energie-infrastructuur; 2. Energiebesparing als belangrijke hoeksteen van het energiebeleid; 3. Slim inzetten energie en infrastructuur; 4. Sterke internationale samenwerking en maximaal verbonden energiesysteem; 5. Samen sturen; met burgers en bedrijven, met ruimte voor participatie en initiatief.
Provinciaal beleid	
'Nieuwe Energie en een Schoon Leefmilieu', PEM	In dit document zijn in het kader van het Limburgs coalitieakkoord 2023-2027 de ambities uitgewerkt en de beleidskaders vastgesteld op het thema van energie en een schone leefomgeving. Het document schetst de maatschappelijke opgaven, bepaalt welke rollen de provincie heeft (zowel wettelijk als autonoom) en legt doelen, strategieën en maatregelen vast voor energie, infrastructuur, industrie, warmtetransitie en leefomgevingskwaliteit. Daarnaast formuleert het beleidskader de basis voor monitoring, uitvoering en samenwerking met gemeenten, netbeheerders, Rijk en maatschappelijke partners.
Energievisie 1.0	De Energievisie 1.0 heeft als doel om beter inzichtelijk te krijgen waar nu aan gewerkt moet worden ten behoeve van het benodigde en gewenste energiesysteem. De Energie Systeemstudie en de Limburgse leidende principes en structurerende keuzes vormen samen de Energievisie 1.0 voor de provincie Limburg. Het is een eerste bouwsteen voor een integrale visie op het Limburgse energiesysteem. De Energievisie 1.0 dient tevens als een bouwsteen voor het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) 2.0 Limburg, dat in april 2025 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. De Energievisie 1.0 is opgesteld conform het beleidskader 'Nieuwe Energie en een Schoon Leefmilieu'.
Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Limburg 2.0 (pMiek)	In het pMIEK staan regionale energie-infrastructuur projecten van groot maatschappelijk belang. Een pMIEK-status geeft aan dat het maatschappelijk belang van een project zo groot is dat het essentieel is dat er gezamenlijke inspanning is voor tijdige realisatie. Daarmee hebben alle betrokken partijen een inspanningsverplichting ten behoeve van (tijdige) realisatie van de energie-infrastructuur. Tevens krijgen deze projecten extra prioriteit in de afweging voor de investeringsplannen van netbeheerders.
Regionaal beleid	
Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg	Naar aanleiding van het Nederlandse Klimaatakkoord is in de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg (RES NML) de strategie en bijdrage besloten voor de regio Noord- en Midden-Limburg. In de Regionale Energie Strategie (RES) wordt gekeken naar energiebesparing, het opwekken van duurzame elektriciteit met zon en wind, hoe overgegaan kan worden op duurzame warmte en hoe inwoners voordeel uit de energietransitie kunnen halen. De afspraken uit de RES vervangen echter niet de lokale kaders.
Gemeentelijk beleid	
Lokale Energie Strategie	In 2021 heeft de gemeenteraad van Nederweert ingestemd met de algemene uitgangspunten ten aanzien van de Regionale en Lokale Energie Strategie en sluit daarmee aan op de landelijke formulering. Dit betekent voor Nederweert: • We streven op lange termijn (in elk geval voor 2050) naar een CO₂ neutrale energievoorziening waarbij alle energie die in Nederweert wordt gebruikt, duurzaam wordt opgewekt en alle woningen en gebouwen duurzaam worden verwarmd; • We sluiten aan op de Regionale Energie Strategie Noord en Midden-Limburg; RES

	• We zetten in op energiebesparing, de warmtetransitie en de opwek van duurzame elektriciteit, waarbij energiebesparing in de gebouwde omgeving de meeste aandacht krijgt; • Door energie te besparen en energie kleinschalig duurzaam op te wekken willen we in 2030 minimaal 25% minder CO₂ uitstoten dan in 2015. Dat geldt met name voor de gebouwde omgeving; • Conform onze lokale Transitievisie Warmte (zie hieronder) streven we voor 2030 in elk geval naar 20% minder aardgasgebruik in de gebouwde omgeving t.o.v. 2018 door; A. In te zetten op communicatie en informatie over alternatieven voor aardgas (en de route die daarbij hoort); B. Te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van aquathermie en op termijn mogelijk groen gas; C. Te starten met de dialoog met buurten om collectieve acties te initiëren en te faciliteren. • In 2030 wil de regio met grootschalige zonen windprojecten 1.200 Gigawattuur (GWh) duurzame energie opwekken. Daar dragen we met onze projecten (windpark Ospeldijk en zonnepark 't Kruis) aan bij. Daarnaast stimuleren we no-regret maatregelen zoals zon-op-dak en zon op bestaande bouwvlakken (zoals vrijkomende agrarische bebouwing)
Transitievisie warmte Nederweert	De Transitievisie Warmte (TVW) is opgesteld in samenwerking tussen de gemeente en georganiseerde stakeholders. Het geeft richting aan de warmtetransitie waarin gewerkt wordt naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. De uitgangspunten in deze TVW zijn: • Betaalbaarheid • Technische haalbaarheid Voor de afwegingen in deze TVW is er gekeken naar: • No-regret maatregelen • Koppelkansen • Aanwezigheid warmtebronnen • Aanwezigheid lokaal initiatief • Aandeel woningcorporaties • Mate van besparing

7.2 Huidige situatie

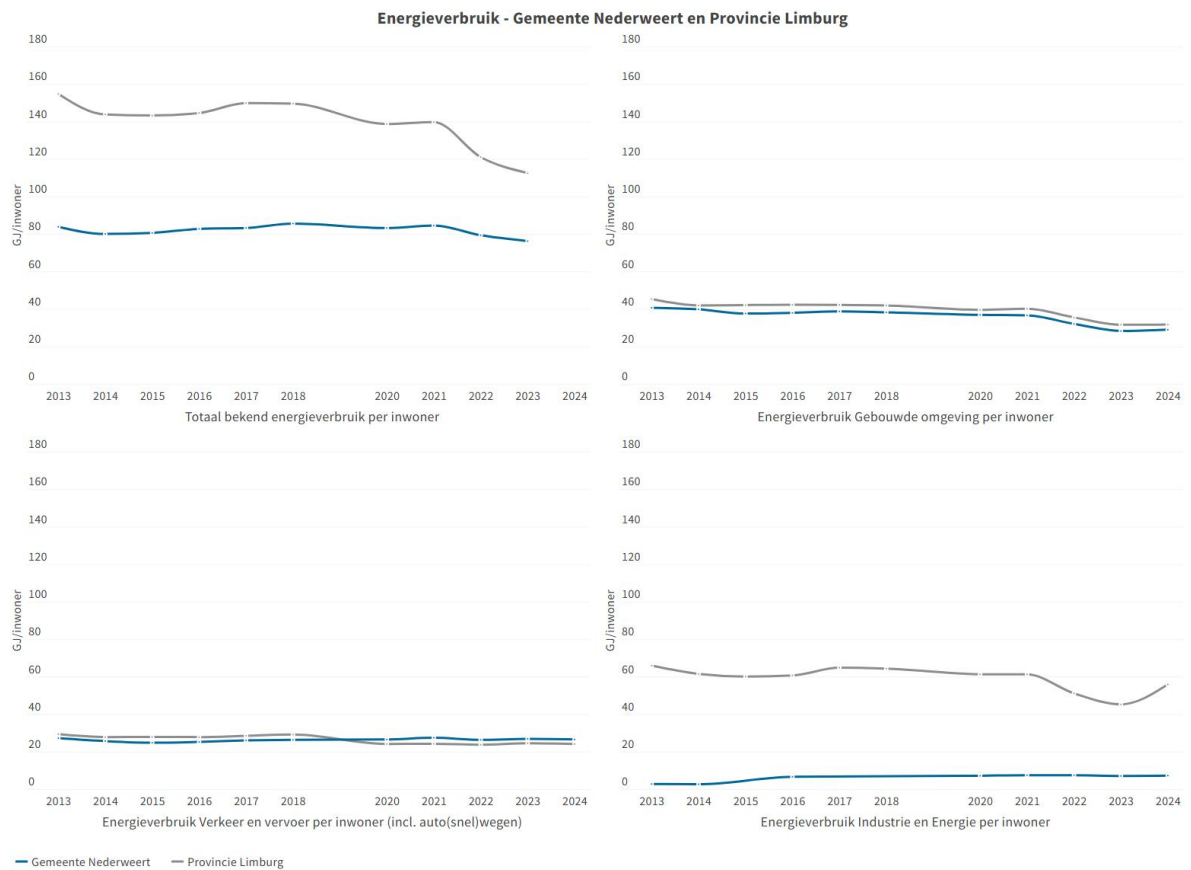
Energiegebruik

Het energieverbruik in de gemeente Nederweert is tussen 2013 en 2023 gedaald van 1406 TJ naar 1333 TJ energie. De trend laat echter schommelingen zien. Zo werd er in 2021 nog 1451 TJ verbruikt. De grootste bijdrage aan het totale energieverbruik is afkomstig van de gebouwde omgeving, en verkeer en vervoer. Vanwege de schommelingen is het moeilijk te voorspellen wat het energieverbruik in een toekomstige situatie zal zijn.

Figuur 7-1 Totaal bekend energieverbruik verschillende sectoren Nederweert over tijd (Bron: klimaatmonitor, 2026)

Het gemiddelde energieverbruik van een inwoner in Nederweert ligt in de huidige situatie ruim onder het gemiddelde verbruik van een inwoner van de provincie Limburg. Van de laatste daalde het verbruik echter sterker de afgelopen jaren. Voor de grootste energieverbruikende sectoren, gebouwde omgeving en verkeer en vervoer, geldt dat er geen groot verschil is tussen de inwoner van Nederweert en de inwoner van Limburg. Het grote verschil zit in energieverbruik voor industrie. Deze is gemiddeld per inwoner van Nederweert aanzienlijk lager dan per inwoner van Limburg. Het energieverbruik zal over het algemeen meer verschuiven naar elektriciteit, zo ook in het verkeer en vervoer, waardoor deze sector mogelijk minder energie verbruikt in de toekomst.

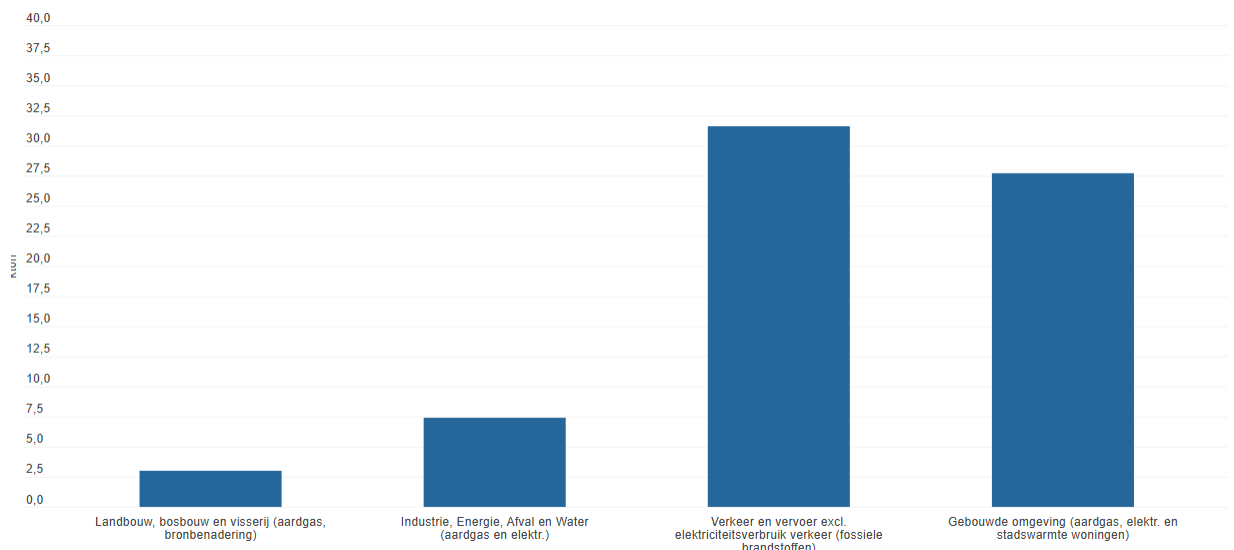

Bron: Omrekening energiedragers naar TeraJoules (TJ), Berekening aandeel per inwoner

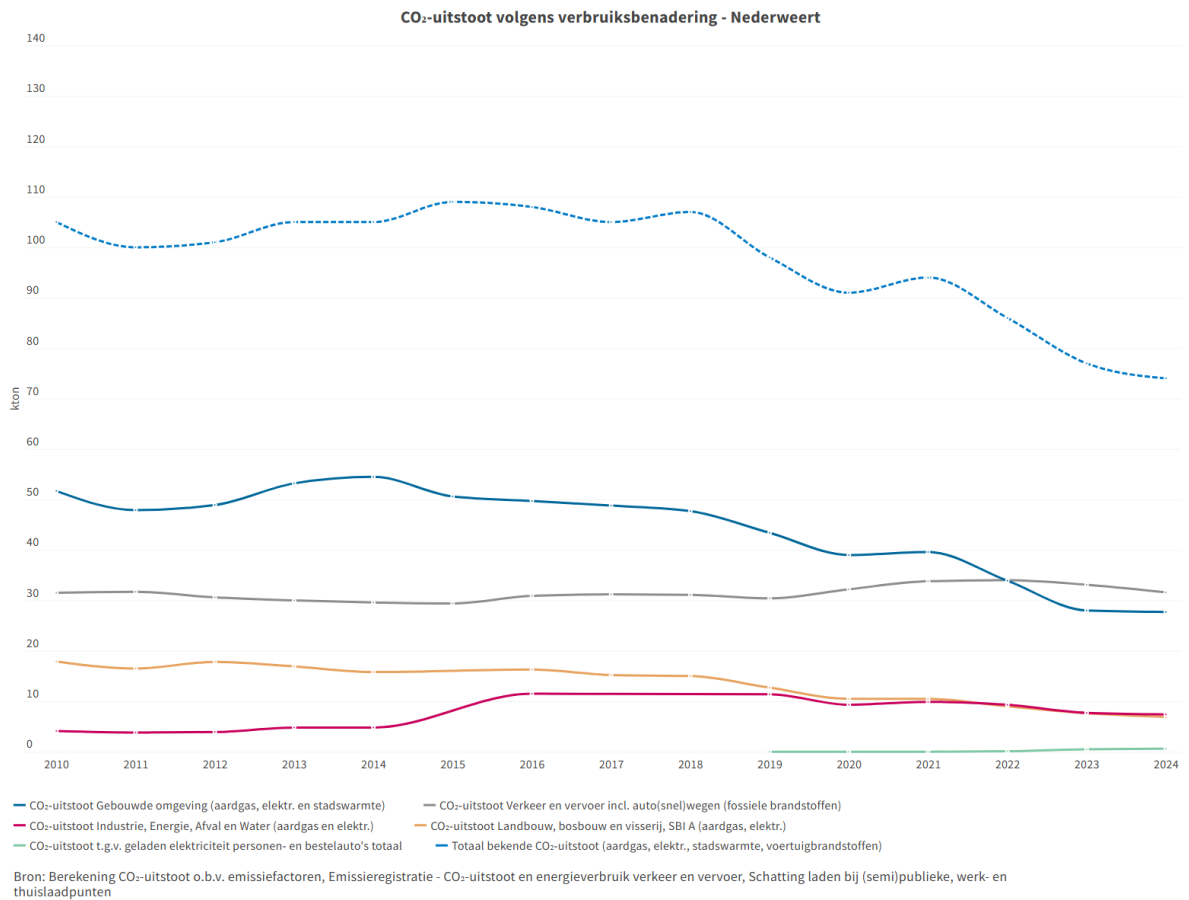
Figuur 7-2 Energieverbruik verschillende sectoren over tijd, voor Nederweert en Limburg (bron: Klimaatmonitor, 2026)

CO₂ uitstoot

Grotendeels in lijn met de grootste twee energieverbruikende sectoren, zijn de grootste bronnen van CO₂-uitstoot in Nederweert de sector van verkeer en vervoer, gevolgd door de gebouwde omgeving. De totale emissie is tussen 2014 en 2024 afgenomen van 105 kiloton naar 74 kiloton CO₂. In een aantal sectoren in Figuur 7-4 is een (lichte) daling van emissie te zien. In de verkeers- en vervoerssector en de industriesector, is echter geen daling te zien maar is er sprake van een lichte stijging. Per inwoner was er in 2024 een uitstoot van 4,1 ton. Ter vergelijking, het Nederlands gemiddelde is 5,1 ton.

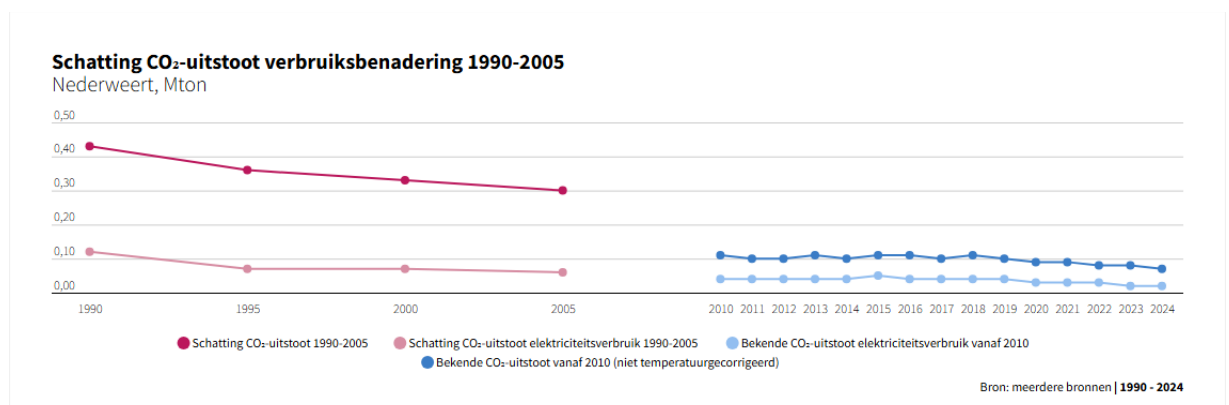

Figuur 7-3 CO₂ uitstoot verschillende sectoren Nederweert in kton (Bron: Klimaatmonitor 2026)

Figuur 7-4 CO₂ uitstoot per sector Nederweert over tijd in kton (Bron: klimaatmonitor, 2026)

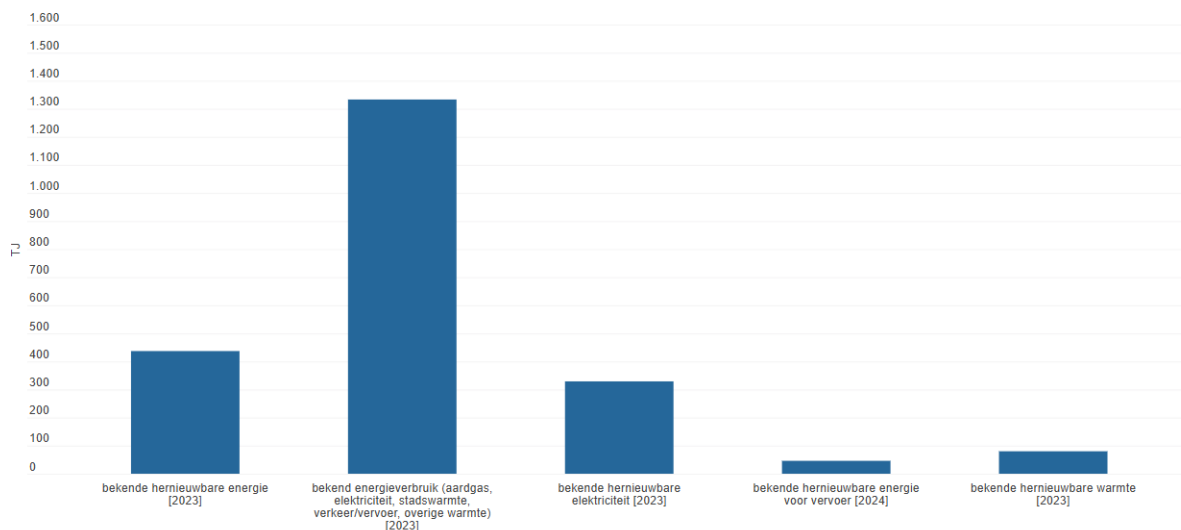
Nederweert is onderdeel van Regionale Energiesysteemregio Noord- en Midden-Limburg (RES NML). In deze samenwerking wordt gewerkt naar het doel in 2030 de CO₂-uitstoot te halveren ten opzichte van 1990, om het in 2050 tot 95% verlaagd te hebben. Voor de gemeente geldt ook het doel om in 2030 een verlaging van 25% CO₂ uitstoot van gebouwen en huizen te realiseren t.o.v. 2015, en in 2050 CO₂-neutraal te zijn. Hoewel er van het jaartal 1990 geen lokale gebruiksgegevens zijn, is er een schatting van de Regionale klimaatmonitor, zie onderstaande figuur. De bekende CO₂ uitstoot in 2024 ligt 83% lager dan de geschatte uitstoot in 1990, en 36,4% t.o.v. 2015, kijkend naar de totale verbruiksbenadering en niet alleen naar elektriciteitsverbruik. De CO₂-uitstoot zal naar verwachting verder dalen in de toekomst. De vraag is echter of de doelen voor 2050 gehaald zullen worden. Zo zijn er sectoren, zoals de bouw, die mogelijk meer zullen gaan uitstoten vanwege de woningbouwopgave.

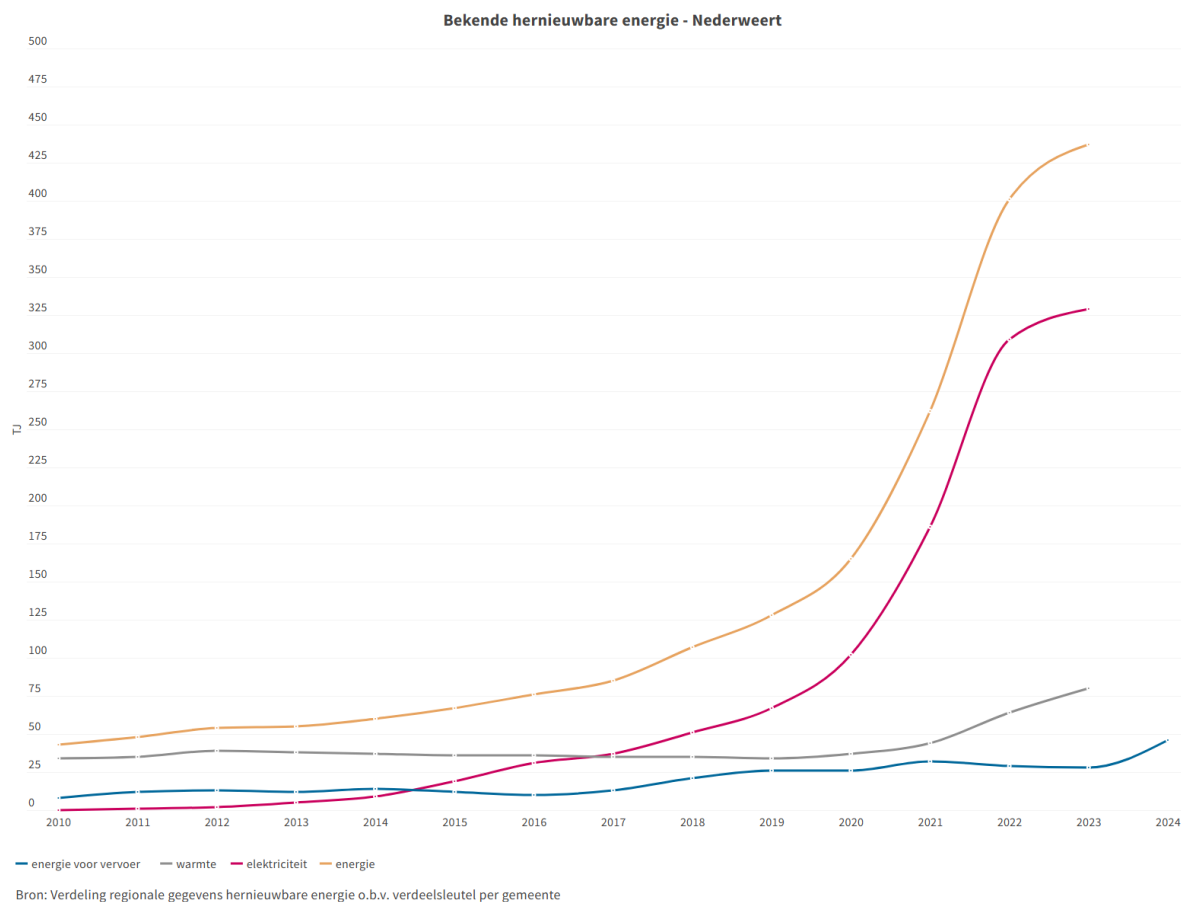
Figuur 7-5 CO₂ uitstoot 1990 en 2024 in Mton (bron: Klimaatmonitor, 2026)

Duurzame energie

Om de doelen voor CO₂ uitstoot te halen moet er een transitie komen naar de opwek en het gebruik van duurzame energie. Uit de voortgangsrapportage van RES NML blijkt dat ongeveer 80% van de doelstelling voor opwek van duurzame energie (1200 Gwh in 2030) gehaald is, door energie van zonnepanelen op land & dak, en wind op land in te zetten. In 2023 was 437 TJ van de energie gebruikt in Nederweert van hernieuwbare oorsprong. Dit komt neer op 32,8% van het totale bekende energieverbruik.

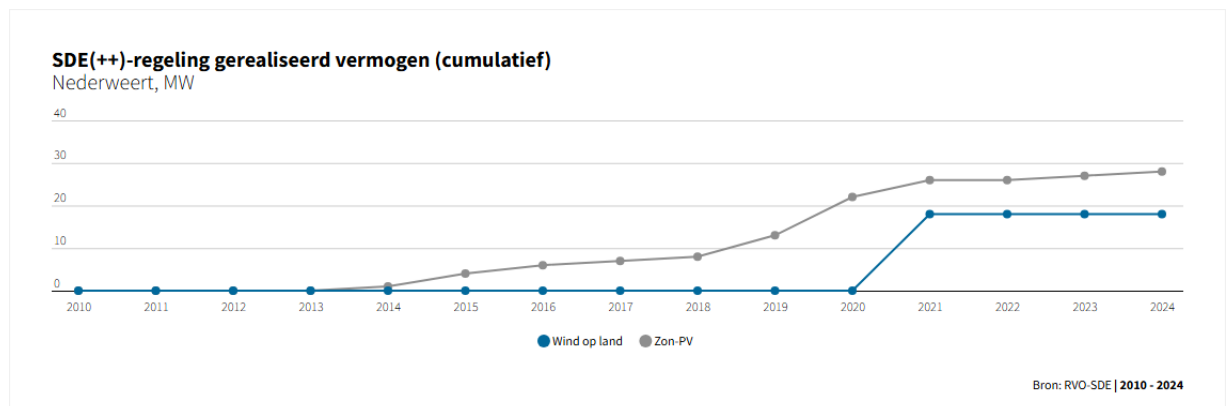
Figuur 7-6 Hernieuwbare energie en energieverbruik Nederweert (Bron: Klimaatmonitor, 2026)

Figuur 7-7 Hernieuwbare energieverbruik in Nederweert over tijd (Bron: Klimaatmonitor, 2026)

Elektriciteit

Vanuit de RES-samenwerking bestaat de regionale doelstelling om voor 2030 1200 GWh duurzame energie op te wekken. Voor de gemeente betekent dit dat ze hier een bijdrage aan moeten leveren. Plannen binnen de gemeente die aan het regiodoel bijdragen zijn Windpark Ospeldijk en Zonnepark het Kruis, waarmee de gemeente aan het aandeel voor 2030 voldoet, zie onderstaande figuur voor het gerealiseerde vermogen via wind- en zonne-energie in de gemeente Nederweert. In 2023 was in de elektriciteitsvraag in de gemeente voor 88% voorzien van hernieuwbare energie. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan dat van de RES-regio NML (37,9%). Daartegenover staan ook uitdagingen: het gebruik zal de komende tijd stijgen door (landelijke) ontwikkelingen in het gebruik van energie, en de netcongestie zorgt voor problemen op het elektriciteitsnet.

Figuur 7-8 Gerealiseerd vermogen Wind op land en Zon in Nederweert uit overheidssubsidie voor duurzame energieproductie. (Bron: Klimaatmonitor, 2026)

Warmte

In 2021 is de meest recente transitievisie warmte Nederweert gepubliceerd. Hierin is, op basis van een technische analyse, omschreven wat de uitgangspunten zijn voor de transitie naar een aardgasvrije warmtevoorziening, wat de aanpak is en de beoogde planning. In 2023 is een verslag uitgebracht van de energietransitie in het algemeen, waar ook de warmtevoorziening aan bod komt. Het in het TVW gestelde doel is het reduceren van 1.480 woningen aan hoeveelheid aardgas voor 2030, oftewel afgerond 2,5 miljoen m³. Dit is een reductie van 20% t.o.v. 2018, toen de gemiddelde woning in Nederweert 1.650 m³ aardgas verbruikte. De gemiddelde woning in Nederweert verbruikte in 2024 980 m³ aardgas. Dit is een reductie van 40%, waarmee het doel voor 2030 in deze sector ruimschoots is gehaald. Ook kijkend naar het aardgasverbruik van de gebouwde omgeving, is er een reductie van 30%.

In 2050 wil de gemeente, in lijn met de nationale doelstelling, aardgasvrij zijn. Daartoe zijn nog stappen te maken. Voor de warmtetransitie wordt er volgens de TWV ingezet op een stapsgewijze en gemeentebrede aanpak, waarin nog ruimte is voor verder onderzoek en initiatieven van inwoners. In de analyse voor de TVW worden dorpskernen Nederweert, Ospel en Budschoop aangewezen als focusgebieden om te starten met een collectieve aanpak. De gemeente geeft in haar energietransitieverslag uit 2023 echter aan geen prioriteiten te willen stellen aan bepaalde wijken. Een knelpunt voor de gemeente wat betreft collectieve warmteoplossingen is dat er geen grootschalige (natuurlijke) bronnen aanwezig zijn voor warmtevoorziening. De Zuid-Willemsvaart is in de TVW geduid als grootste kanshebber als aquathermiebron. Hier is (ten tijde van TVW) meer onderzoek voor nodig. Ook voor biogas zijn er mogelijkheden die verder onderzocht moeten worden. Omdat er op korte termijn geen duidelijke aanpak kan worden gerealiseerd voor collectieve warmteoplossingen, concentreert de gemeente zich generiek op het 'laaghangende fruit'; isoleren en creëren van een handelingsperspectief voor inwoners om zelf aan de slag te gaan met individuele oplossingen. Energie voor warmte in Nederweert was in 2023 voor 16,2% hernieuwbaar.

Circulariteit

Een belangrijke toepassing van circulariteit in de gemeente is hoe er omgegaan wordt met het afval. In Nederweert wordt afval gescheiden opgehaald. Er zijn echter geen cijfers bekend over het recyclepercentage van (huishoudelijk) afval in de gemeente. Ook de hoeveelheid afval per inwoner is onbekend.

Nederweert maakt als gemeente onderdeel uit van de Keyport ondernemersregio. Vanuit deze samenwerking voor ondernemers uit de regio wordt aandacht besteed aan circulariteit in het ondernemerschap in de regio. Dit biedt voor Mkb'ers kansen om stappen te zetten naar circulariteit. Bovendien heeft de gemeente de ambitie om circulaire productie te bevorderen in de landbouw. Hier is echter geen concreet beleid voor opgesteld.

7.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'klimaat en energie'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Energiehub**
Bedrijventerrein Pannenberg II in Nederweert heeft per januari 2026 een eerste reguliere Groepstransportovereenkomst (GTO, een groepscontract waarin een collectief van twee of meerdere aansluitingen het transportrecht beheert). Er is hier met 15 bedrijven een pilot gestart gericht op het toepassen van een Energiemanagementsysteem, de oprichting van een digitaal Energie Handelsplatform en de plaatsing van lichtgewicht zonnepanelen op bedrijfsdaken. Inmiddels is het Energie Handelsplatform Pannenberg een energiehub waar duurzaam opgewekte energie gedeeld wordt onder de deelnemers en bovendien met deze energie gehandeld wordt. Energiehubs vormen een oplossing voor problemen als netcongestie.
- **Energietransitie**
Er zijn veel ontwikkelingen gaande op het gebied van verduurzaming van energie en het beleid hiervoor. Nederweert maakt deel uit van de RES NML samenwerking met afspraken voor grootschalige opwek. Daarnaast moeten alle gemeenten toewerken naar aardgasvrije warmtevoorziening. Daartoe is de gemeente bezig met het onderzoeken van alternatieven.
- **Digitalisering**
Door de verdergaande digitalisering is er sprake van een tweeledig effect binnen het thema klimaat en energie. Hoewel digitalisering bijdraagt aan het verminderen van emissies, draagt het ook bij aan het groeiende energie- en grondstoffenverbruik van de technologische sector.
- **Netcongestie**
Door de snelle energietransitie en beperkte ruimte, wordt er steeds vaker meer elektriciteit vervoerd dan het elektriciteitsnet aankan. Op de momenten dat dit gebeurt, is er sprake van netcongestie. Dit kan leiden tot grootschalige vertragingen bij aansluiting van nieuwe woningen en bedrijven, en in vorderingen in de energietransitie.

7.4 Beoordeling

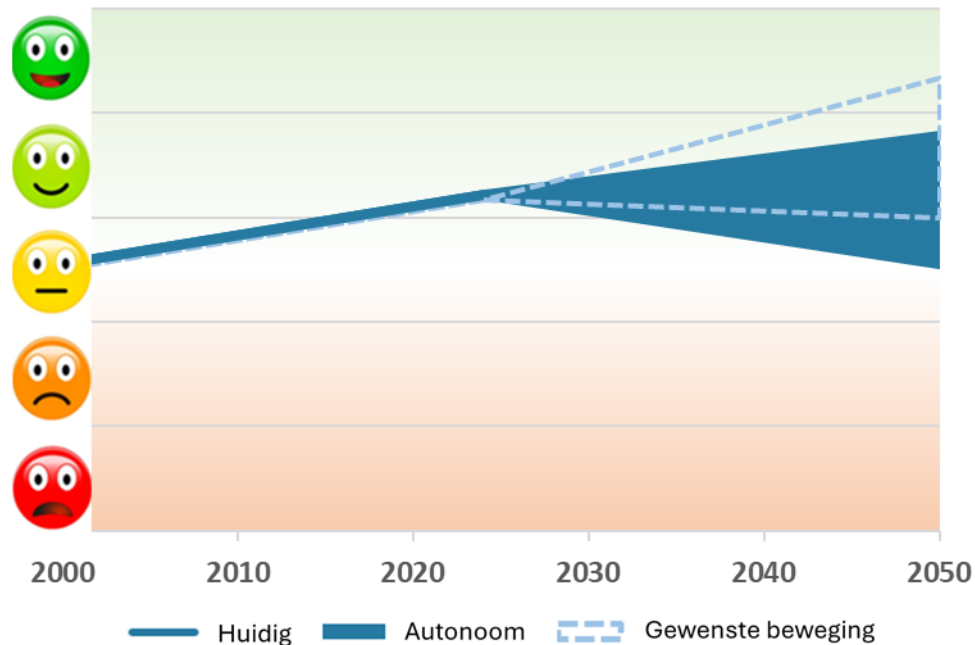
De gemeente is wat betreft klimaat en energie in de huidige situatie goed op weg, maar kent ook nog uitdagingen. Het energieverbruik van de inwoner van Nederweert ligt onder het Limburgs gemiddelde. Wel loopt de daling van het gebruik de laatste jaren achter op de daling van het Limburgs gemiddelde, en ligt de gemeente niet op koers met de beoogde daling van 11,7% in 2030 t.o.v. 2023. Wat betreft CO₂-uitstoot ligt de gemeente ook net iets onder het Nederlands gemiddelde en heeft het een sterke daling gezien sinds 1990: het referentiejaar voor Europese en nationale doelstellingen. De gemeente presteert goed in de opwek van duurzame energie, met zowel een zonnepark als windturbines die een groot deel van het elektriciteitsverbruik in de gemeente opvangen. In de warmtevoorziening doet de gemeente het in de huidige situatie goed. Er zijn nog wel stappen te zetten om volledig aardgasvrij te worden. Wat betreft circulariteit zijn er initiatieven van bedrijven en de ambitie om circulariteit in de landbouw te bevorderen. De circulaire economie van Nederweert is echter nog niet concreet genoeg.

In de toekomst kan de gemeente tegen enkele knelpunten aanlopen. Het energiegebruik daalt niet snel genoeg om de doelstelling voor 2030 te halen. Ook wordt het een uitdaging om de daling van de CO₂ uitstoot te verlagen omdat deze nu relatief meer afhankelijk is van de opwek van duurzame energie en aardgasvrije warmtevoorziening. Deze zijn op hun beurt onzeker in de toekomst, vanwege het probleem van netcongestie en de afwezigheid van geschikte alternatieve warmtebronnen.

De gewenste bewegingen betreffende (duurzaam) energiegebruik zijn dat de gemeente, zoals eerder beschreven, haar CO₂ uitstoot ten opzichte van 2015 wil verminderen met minimaal 25% in 2030. Bovendien is het gewenst om in de toekomst volledig CO₂- en energieneutraal te zijn. Om CO₂ uitstoot te verminderen, wil de gemeente minder aardgas gebruiken in de gebouwde omgeving (20% minder in 2030). Op deze vlakken toont de huidige

situatie dat de gemeente goed op weg is. Kijkend naar de referentiesituatie is er echter nog onzekerheid over het halen van de uiteindelijke doelen. De gewenste beweging met betrekking tot het aspect circulariteit, is dat in de agrarische sector wordt ingezet op hergebruik op geschikte locaties met voldoende milieuruimte. De gewenste beweging lijkt ontoereikend te zijn ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 7-9 Trend beoordeling Klimaat en energie Nederweert

8. Ruimtelijke kwaliteit

8.1 Inleiding en beoordelingskader

In dit hoofdstuk staan landschap, cultuurhistorie en archeologie centraal. Deze aspecten dragen bij aan de identiteit en ruimtelijke kwaliteit van Nederweert. In dit hoofdstuk wordt de huidige ruimtelijke kwaliteit van de gemeente beschreven, met aandacht voor de geschiedenis van het gebied, kenmerkende structuren en landschappelijke waarden. Daarnaast wordt ingegaan op trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Ruimtelijke kwaliteit* opgenomen.

Tabel 8-1 Beoordelingskader thema Ruimtelijke kwaliteit

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Ruimtelijke kwaliteit	Landschap	Ontwikkelingen moeten plaatsvinden met behoud en versterking van de leesbaarheid en beleefbaarheid van het landschap.
	Cultuurhistorie	Het erkennen en het zichtbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed door het opnieuw aanbrengen van structuur.
	Archeologie	Behouden en beschermen van archeologische waarden.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Ruimtelijke kwaliteit* opgenomen.

Tabel 8-2 Beleidskader thema Ruimtelijke kwaliteit

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Cultureel erfgoed onder de Omgevingswet	Gebieden van cultuurhistorische waarden kunnen op grond van de Omgevingswet worden aangewezen als beschermd stadsgezicht. Beschermd stads- en dorpsgezichten zijn gebieden die van algemeen belang zijn vanwege hun schoonheid, hun onderlinge samenhang of hun wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde.
Erfgoedwet (2016)	De erfgoedwet is een integrale wet welke betrekking heeft op museale objecten, musea, monumenten en archeologie op het land en onder water. Samen met de Omgevingswet maakt de erfgoedwet een integrale bescherming van cultureel erfgoed mogelijk.
Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)	In het Besluit kwaliteit leefomgeving staan regels over omgevingswaarden, instructieregels, beoordelingsregels en regels voor monitoring, waaronder regels voor erfgoed. Het Bkl geldt voor het Rijk en decentrale overheden.
Provinciaal beleid	
Beleidskader 2024-2027 Cultuur en erfgoed voor iedereen	Het beleidskader Cultuur en erfgoed voor iedereen (2024–2027) beschrijft het provinciale beleid van Limburg voor cultuur en erfgoed, met als centraal uitgangspunt dat cultuur en erfgoed van waarde zijn voor alle inwoners. Het beleid richt zich op het vergroten van de toegankelijkheid en spreiding van cultuur en erfgoed, het behoud en de bescherming van materieel en immaterieel erfgoed en het versterken van de maatschappelijke en ruimtelijke betekenis ervan binnen de leefomgeving.

8.2 Huidige situatie

Landschap

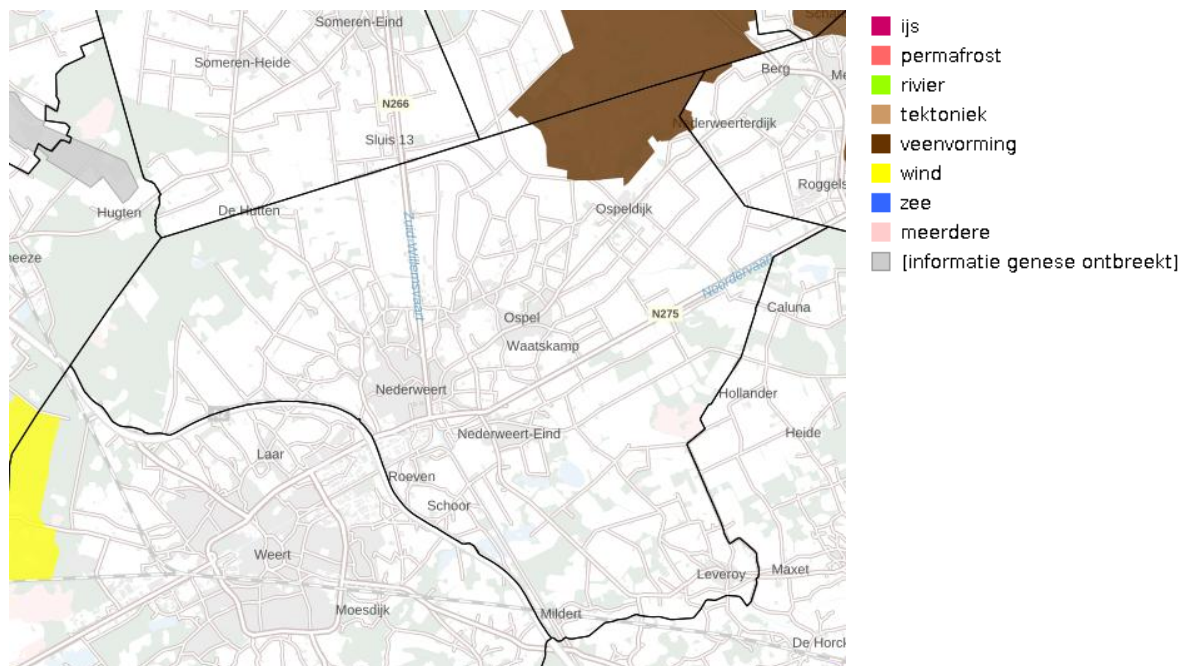
De gemeente Nederweert kent een grote mate van afwisseling van landschappen en wordt gekenmerkt door een samenspel van agrarisch landschap, beekdalen en natuurgebieden. Rondom de kernen overheerst het agrarisch gebruik, terwijl in de meer open en natte delen van het landschap waardevolle natuurgebieden gelegen zijn. Vrijwel alle natuurgebieden binnen de gemeente zijn aangewezen als Natura 2000-gebied en vervullen een belangrijke rol in voor flora en fauna en dragen in hoge mate bij aan de landschappelijke kwaliteit van het buitengebied. De verbinding tussen de woonkernen en de natuurgebieden is hierbij nog een aandachtspunt, vanwege het tussenliggend agrarisch productielandschap.

Figuur 8-1 Landschapstypen Nederweert (bron: Ruimtelijke bouwsteen Omgevingsvisie Nederweert)

Het groen van de gemeente Nederweert draagt sterk bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. In het gehele buitengebied van Nederweert zijn kenmerkende bomenrijen te vinden in het open en weidse ontginningslandschap. Ook andere groenstructuren zoals de Beukenlaan bij Landgoed het Kruis en de bomenrij langs de Zuid-Willemsvaart zijn zeer karakteristiek en waardevol. Delen van deze bomenrijen (zoals langs de Noordervaart) zijn ook als monumentaal geduid (Ruimtelijke bouwsteen Omgevingsvisie Nederweert).

In het noordoosten van de gemeente ligt Nationaal park De Groote Peel. Het park is een waterrijk en stil hoogveengebied dat vooral bekend staat om zijn vele vogelsoorten en bijzondere geschiedenis. Dit gebied is tevens aangewezen als gebied met hoge aardkundige waarde (van nationaal belang): het gebied betreft hoogveengebied waarin het proces van veengroei nog steeds actief is.

Figuur 8-2 Aardkundige waarden (bron: Erfgoedatlas, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

Cultuurhistorie

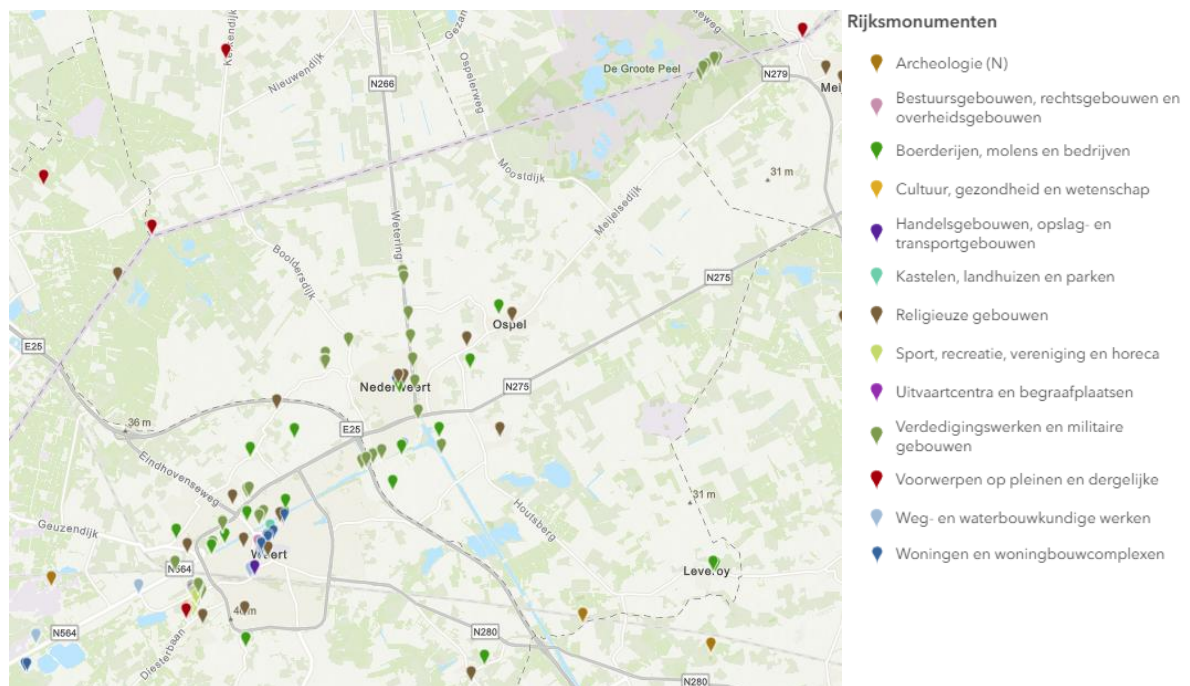
Nederweert is ontstaan in het grensgebied van de Peel. De eerste nederzettingen lagen op hoger gelegen gronden langs waterlopen en ontwikkelden zich vanuit agrarisch gebruik en turfwinning. De aanleg van kanalen in de 19e eeuw, waaronder de Zuid-Willemsvaart en de Noordervaart, speelde een belangrijke rol in de ontsluiting van het gebied en de verdere ontginning van de Peel. In de 20e eeuw veranderde het landschap ingrijpend door grootschalige ontginningen en landbouwontwikkeling. Veel van de karakteristieke kleinschaligheid is verdwenen vanwege schaalvergroting in het landschap.

Gemeente Nederweert bevat diverse herkenbare cultuurhistorische structuren die samenhangen met de (ontginnings)geschiedenis van het gebied, waaronder de kenmerkende lintbebouwing. Monumentale gebouwen, waaronder kerken, molens, langgevelboerderijen en voormalige veevoederfabrieken, zijn cultuurhistorische herkenningspunten binnen de gemeente (Ruimtelijke bouwsteen Omgevingsvisie Nederweert). Ook de kanalenversprong ten zuiden van de kern Nederweert is uniek. De kanalenversprong ontstond met de voltooiing van drie kanalen, vaak ook het kruispunt van waterwegen genoemd, ruwweg 1825-1850.

Figuur 8-3 Waardevolle cultuurhistorische objecten en structuren (bron: Ruimtelijke bouwsteen Omgevingsvisie Nederweert)

De gemeente ligt niet binnen UNESCO-werelderfgoed. In de gemeente liggen geen (rijks)beschermde stads- of dorpsgezichten. Wel zijn een 33-tal rijksmonumenten binnen Nederweert gelegen. Het merendeel betreft gebouwde monumenten, zoals historische boerderijen, kerken en molens, die een directe relatie hebben met het agrarische verleden en de ontginning van het landschap. Opvallend is verder de aanwezigheid van een relatief groot aantal militaire en verdedigingswerken. Dit betreft kazematten aan de Zuid-Willemsvaart die onderdeel zijn van de Peel-Raamstelling, dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

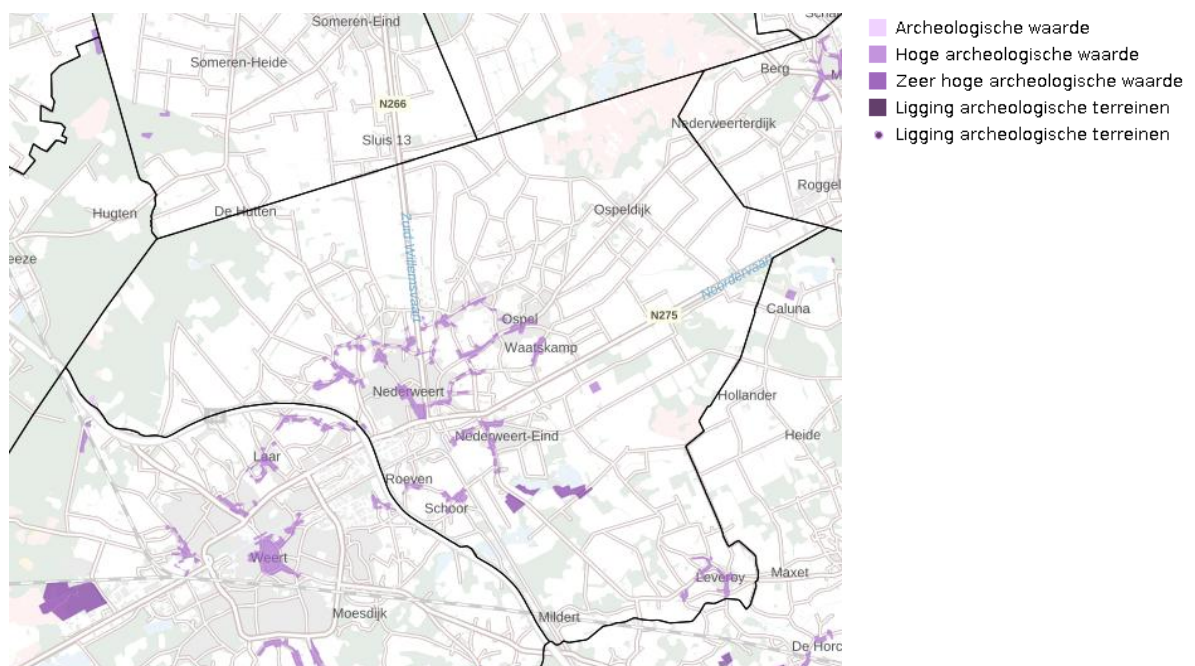
Figuur 8-4 Rijksmonumenten in Nederweert (bron: Erfgoedatlas, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

In Nederweert-Eind ligt Openluchtmuseum Eynderhoof. Het museum heeft als doel het leven in de Peelregio rond 1900 te tonen. Alle gebouwen van het museum zijn afkomstig uit de omgeving, ze zijn afgebroken en weer opgebouwd in Eynderhoof. Het museum trekt jaarlijks circa 20.000 bezoekers.

Archeologie

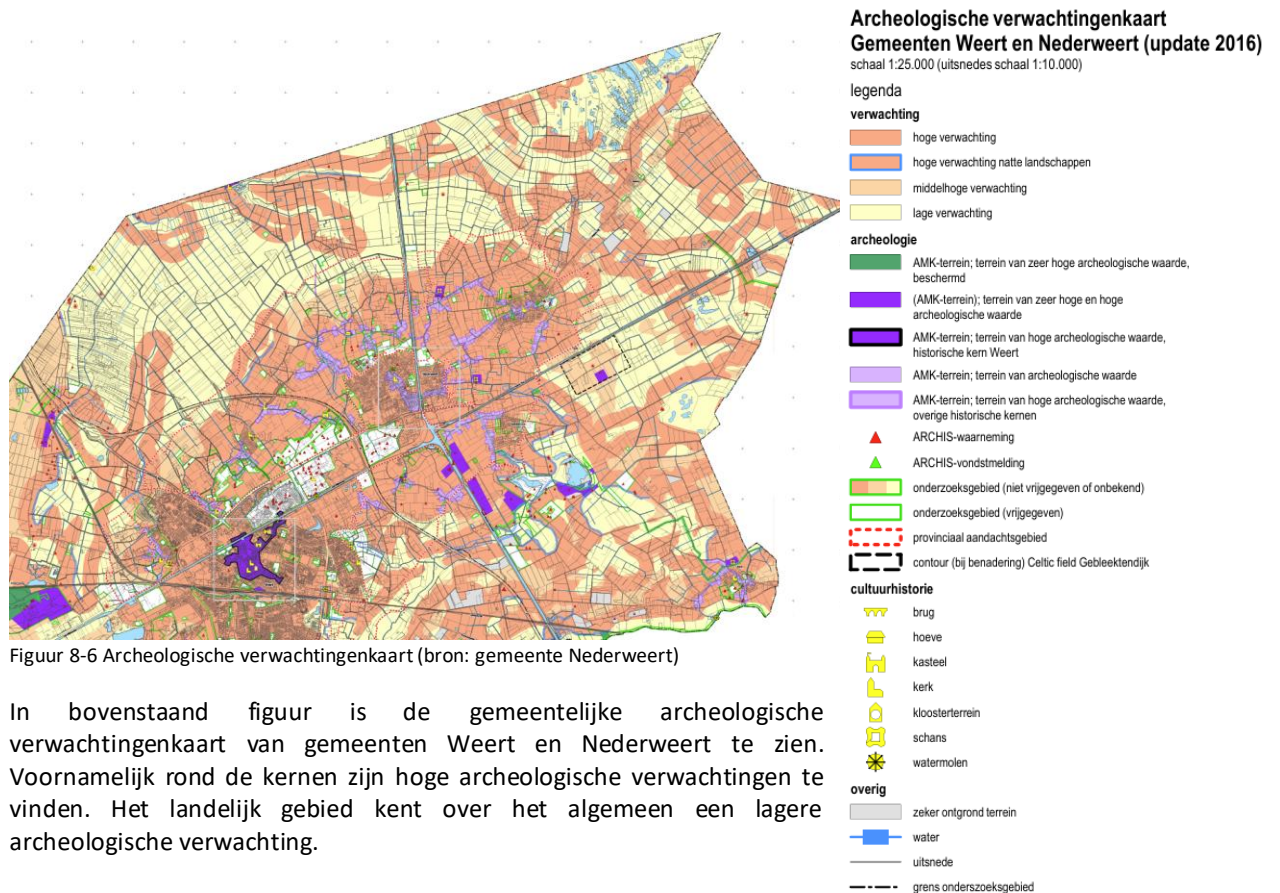
Archeologie gaat over de sporen die vertellen over het vroege beschavingen. Voornamelijk gebieden in en rond de kernen Nederweert, Ospel en Leveoy zijn aangewezen als terrein van (hoge) archeologische waarde op de Archeologische Monumenten Kaart uit 2014 (AMK 2014). Een groot deel van deze archeologische waarden betreft bewoningssporen uit de Late Middeleeuwen.

Voor het gebied rond het Sarsven en De Banen geldt een zeer hoge archeologische verwachting. Het betreft terreinen met sporen van bewoning (vuursteenvondsten van tijdelijke kampementen) uit het Laat Paleolithicum en Mesolithicum en een terrein met sporen van begraving (umenveld) uit de IJzertijd.

Figuur 8-5 AMK 2014 - Archeologische terreinen (bron: Erfgoedatlas, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

In het zuiden van de gemeente, ten oosten van buurtschap Mildert, is een archeologisch rijksmonument gelegen. Het betreft een Mesolitisch kamp en nederzittingsresten uit het Neolithicum, IJzertijd en Romeinse tijd (Monumentenregister).

Figuur 8-6 Archeologische verwachtingenkaart (bron: gemeente Nederweert)

In bovenstaand figuur is de gemeentelijke archeologische verwachtingenkaart van gemeenten Weert en Nederweert te zien. Voornamelijk rond de kernen zijn hoge archeologische verwachtingen te vinden. Het landelijk gebied kent over het algemeen een lagere archeologische verwachting.

8.3 Trends en ontwikkelingen

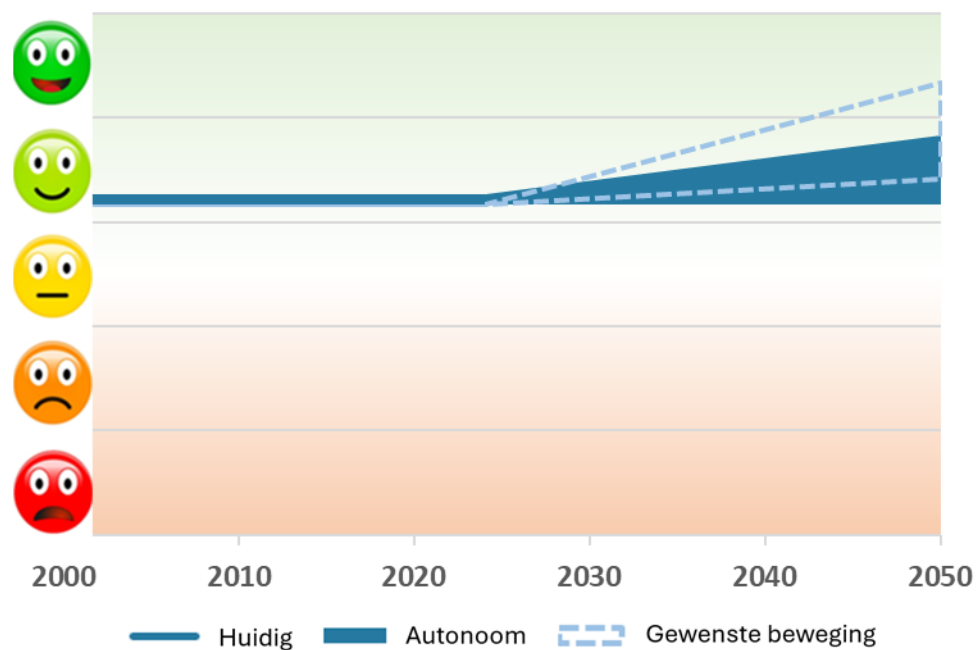
In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Ruimtelijke kwaliteit'. De volgende ontwikkeling speelt:

- **Ontwikkeling ruimtelijke kwaliteit**
Nieuwe ontwikkelingen kunnen een kans, maar ook een bedreiging, vormen voor landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe woon- en/of werklocaties en de opwekking van duurzame energie. Tegelijkertijd staan landschap en cultuurhistorie steeds meer in de aandacht en, is er juist meer behoefte aan de beleving van het landschap (zoals de natuur-landschappelijke ontwikkelingen in de gemeente) en worden landschappelijke en cultuurhistorische waarden steeds meer als meerwaarde gezien voor ontwikkelingen.

8.4 Beoordeling

De ruimtelijke kwaliteit van Nederweert wordt in belangrijke mate bepaald door de sterke landschappelijke identiteit, de herkenbare dorpsstructuren en de ligging tussen waardevolle natuur- en cultuurlandschappen. Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen vragen om de versterking van het landschap, karakter en ruimtelijke samenhang. Over het geheel genomen is de ruimtelijke kwaliteit van Nederweert goed op orde, maar ligt er een kans om bij verdere ontwikkelingen meer nadruk te leggen op de ruimtelijke kwaliteit en identiteit van de gemeente. Daarmee sluit de huidige- en referentiesituatie grotendeels aan bij de gewenste beweging voor de versterking van de leesbaarheid en beleefbaarheid van het landschap en het zichtbaar maken van erfgoed. Gerichte sturing op samenhang, landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering kunnen ruimtelijke ontwikkelingen nog sterker bij laten dragen aan de gewenste beweging van de ruimtelijke kwaliteit van Nederweert.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 8-7 Trend beoordeling Ruimtelijke kwaliteit Nederweert

9. Natuur

9.1 Inleiding en beoordelingskader

Het thema natuur valt onder het thema Duurzame leefomgeving uit de omgevingsvisie. Het gaat in op een aantal 'groene' omgevingsaspecten. Dit thema past goed in een duurzame leefomgeving omdat groen een belangrijke spil is voor zowel de fysieke als de sociale leefomgeving. De kwaliteit en kwantiteit van natuur is belangrijk voor de natuur zelf, en de diensten die zij levert aan de fysieke omgeving. Maar ook voor mensen vervult natuur verschillende diensten. Aan bod komt in dit thema beschermde natuur, zoals Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland. Ook biodiversiteit en de groene leefomgeving worden beschreven.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Natuur* opgenomen.

Tabel 9-1 Beoordelingskader thema Natuur

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Natuur	Natura 2000-gebieden	Het verminderen van de milieubelasting van de veehouderij op Natura 2000-gebieden.
	Natuurnetwerk Nederland	De uitbreiding van het natuurareaal in het kader van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).
	Biodiversiteit	Het inzetten van multifunctioneel groen ten behoeve van onder andere biodiversiteit.
	Groene leefomgeving	Investeren in een toename van hoeveelheid groen in de omgeving, zowel in de kleine kernen als bedrijventerreinen.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Natuur* opgenomen.

Tabel 9-2 Beleidskader thema Natuur

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Nationale Omgevingsvisie (NOVI, 2020)	De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen en keuzes tussen die nationale belangen in samenhang moeten worden gemaakt. De belangrijkste keuzes op het gebied van stedelijke ontwikkeling zijn: - Duurzame energie inpassen met oog voor omgevingskwaliteit. - Ruimte voor overgang naar een circulaire economie. - Woningbouw in een stedelijk netwerk van gezonde en groene steden. Landgebruik meer in balans met natuurlijke systemen.
Omgevingswet natuur (2024)	De Omgevingswet regelt het belang van natuur als onderdeel van de fysieke leefomgeving. De Wet natuurbescherming is sinds 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet. De wet borgt het welzijn van de mens, verbetert de bescherming van natuurkwaliteiten en breidt deze zo nodig uit. In de Omgevingswet wordt met betrekking tot bescherming van soorten, bescherming van gebieden en bescherming van houtopstanden. Het kader voor het Natura 2000 beheerplan en voor vergunningverlening blijft hetzelfde ten opzichte van de Wet natuurbescherming.
Omgevingswet natuur (2024)	- De Omgevingswet regelt het belang van natuur als onderdeel van de fysieke leefomgeving. De Wet natuurbescherming is sinds 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet. De wet borgt het welzijn van de mens, verbetert de bescherming van natuurkwaliteiten en breidt deze zo nodig uit. In de Omgevingswet wordt met betrekking tot bescherming van soorten, bescherming van gebieden en bescherming van houtopstanden. - Het kader voor het Natura 2000 beheerplan en voor vergunningverlening blijft hetzelfde ten opzichte van de Wet natuurbescherming.
Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering 2022-2035 (2022)	De kern van het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering is het verbeteren van de natuur. Hierbij staan twee doelen centraal: - Verminderen van de stikstofdepositie in stikstofgevoelige natuurgebieden om te voldoen aan de wettelijke omgevingswaarden in de Wet natuurbescherming; - Natuur verbeteren door het halen van de instandhoudingsdoelstellingen in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.

Kaderrichtlijn Water (KRW) (2000)	De Kaderrichtlijn Water is een Europese richtlijn met als doelstellingen het realiseren en behouden van chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en grondwater. De Europese lidstaten hebben gezamenlijk afgesproken dat uiterlijk in 2027 een goede toestand bereikt moet zijn.
Nationaal Biodiversiteit Strategie en Actieplan 2025-2030	Dit Strategie en actieplan beschrijft hoe Nederland tussen 2025 en 2030 zich in wil zetten om biodiversiteitsverlies te stoppen en natuur te herstellen. Dit is in aansluiting op internationale en Europese afspraken. De invulling van 23 GFB actiedoelen voor Nederland is in dit document opgenomen.
Europese Natuurherstelwet (2024)	De Europese Natuurherstelwet is een bindende verordening om biodiversiteit te herstellen en aangetaste ecosystemen op zowel land als zee te herstellen en is in juni 2024 goedgekeurd door de Europese lidstaten. Doelstellingen uit de natuurherstelwet zijn gericht op: • Land- en zeehabitats • Bestuivende insecten • Biosystemen • Stedelijke ecosystemen • Landbouwecosystemen • Rivierconnectiviteit De wet verplicht lidstaten een nationaal herstelplan op te stellen waarin plannen worden vastgelegd die nodig zijn om de bindende doelstellingen te halen. Het nationale herstelplan moet uiterlijk 1 september 2026 ingediend worden bij de Europese Commissie.
Provinciaal beleid	
Limburgs Natuurprogramma 2023-2030	Het Limburgs Natuurprogramma 2023–2030 vormt het provinciale beleidskader waarin Limburg, binnen de kaders van de Omgevingsvisie en de Wet natuurbescherming, inzet op het behoud en herstel van biodiversiteit door middel van een aanpak langs drie programmalijnen; robuuste natuur, een natuur inclusieve samenleving en maatschappelijke verankering.
Limburgse aanpak Bossen (2023-2030)	Volgens het Klimaatakkoord en de Nationale Bossenstrategie moet er vóór 2030 in Nederland tien procent bos bijkomen. Voor Limburg komt dat neer op zo'n 3500 hectare meer bos, de oppervlakte van ongeveer 5000 voetbalvelden. Bossen moeten ook versterkt, duurzaam beheerd en gevarieerder worden en klaar zijn voor het veranderende klimaat. De Provincie heeft in december 2022 dit plan vastgesteld om in de periode 2023-2030 bossen te versterken, te laten groeien en beter te gebruiken.
Gemeentelijk beleid	
Groenbeleidsplan Nederweert 2020	Het groenbeleidsplan dient als toetsingskader en leidraad bij nieuwe projecten en activiteiten in de openbare ruimte van Nederweert waarbij groenvoorzieningen een onderdeel zijn, of kunnen zijn. In het groenbeleidsplan komen de thema's biodiversiteit, klimaatadaptatie, recreatie, gezondheid en inrichting met betrekking tot groen aan bod. Voor deze thema's zijn de ambities, plannen en uitvoeringen beschreven die kaders stellen voor zolang het groenbeleidsplan geldig is.
Strategisch klimaatadaptatieplan Nederweert	Het Strategisch Klimaatadaptatieplan van Nederweert beschrijft de huidige situatie van kwetsbaarheid voor klimaatverandering, de visie op het gebied van klimaatadaptatie en een uitvoeringsprogramma. Een belangrijk onderdeel in klimaatadaptatie

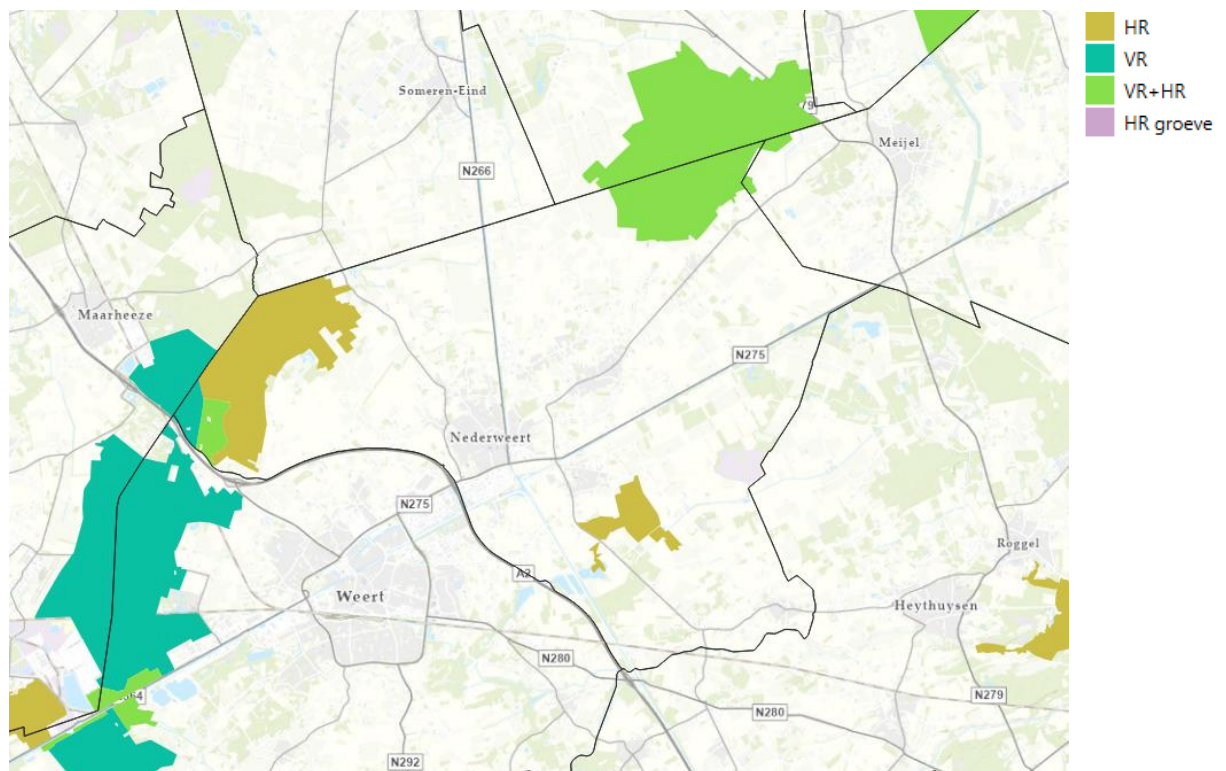
9.2 Huidige situatie

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor deze gebieden gelden bepaalde beschermingsregels voor dieren, planten, en hun habitat met als doel de biodiversiteit te behouden. In deze context zijn vogelrichtlijngebieden en habitatrichtlijngebieden aangewezen; beiden met uitgangspunten voor soortenbescherming en gebiedsbescherming. Deze regels kunnen zorgen voor beperkingen van toegestane activiteiten in de omgeving, zoals activiteiten die voor stikstofdepositie zorgen nabij stikstofgevoelige N2000-gebieden.

Stikstof

Voor Natura 2000-gebieden kan stikstof een groot knelpunt zijn dat bepalend is voor de kwaliteit. Voor de monitoring van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden is per gebied een kritische depositie waarde (KDW) vastgesteld. Alle drie de Natura 2000-gebieden ervaren momenteel een overschrijding van deze waarde.

Figuur 9-1 Natura2000 gebieden (rondom) Nederweert (Bron: Atlas leefomgeving, 2026)

Binnen de gemeente is een aantal gebieden te vinden die onder Natura 2000 vallen. Omdat de gemeente aan de grens ligt met de provincie Noord-Brabant, zijn dit ook gebieden die zowel in de provincie Noord-Brabant als Limburg liggen.

Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

In het westen van de gemeente Nederweert, overlappend met de provincie Noord-Brabant, ligt het grote gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Dit gebied bestaat uit de deelgebieden Weerterbos, Ringselven en Kruispeel (aangewezen als Habitatrichtlijngebied (HR)), en de Weerter- en Budelerbergen (Vogelrichtlijngebied (VR)). Sommige delen overlappen in richtlijnaanwijzing (VR + HR). De habitat wordt gekenmerkt door typen als Galigaanmoerassen, Hoogveenbossen, en verschillende soorten vennen en heiden. Voorbeelden van habitatrichtlijnsoorten zijn de bittervoorn, kleine modderkruiper en de bever. De nachtzwaluw, boomleeuwerik en roodborsttapuit gebruiken het gebied als broedplaats. Belangrijke knelpunten voor het gebied zijn vermessing en de aanvoer van eutroof oppervlaktewater of grondwater. Ook is stikstofdepositie een belangrijk knelpunt, dat ook in de recente natuurdoelanalyse (NDA) nog benadrukt wordt. De conclusie van de gebiedsanalyse was dat instandhoudingsdoelstellingen op termijn gehaald kunnen worden als maatregelen geborgd worden. Uit de NDA volgt dat een aantal instandhoudingsdoelstellingen echter een 'nee, tenzij' beoordeling krijgen, een indicatie dat met vastgestelde maatregelen verslechtering niet valt uit te sluiten. De NDA toont dat maatregelen tegen stikstofdepositie hoge urgentie hebben voor alle instandhoudingsdoelen in het gebied.

Sarsven en de Banen

Net onder Nederweert-Eind gelegen ligt het Natura 2000 gebied Sarsven en de Banen (HR). Dit gebied bestaat uit twee naast elkaar gelegen heidevennen, waarin een mozaïek van zeer zwak gebufferde vennen en zwakgebufferde vennen, gevoed met kwelwater. De drijvende waterweegbree komt er voor als habitatrichtlijnsoort. De gebiedsanalyse spreekt van een dalende maar voorlopig nog aanwezige overbelasting van stikstof. De knelpunten voor het gebied zijn met name gelegen in de overschrijding van de stikstofbelasting, en vermessing en verzuring. De NDA bevestigt deze. Bovendien zijn er bedreigingen in het grondwaterbeheer en beïnvloedt de overmaat aan vis en vogels de vennen. De conclusie van deze analyse was dat instandhoudingsdoelstellingen op termijn gehaald kunnen worden mits maatregelen geborgd worden. Echter, in de later opgestelde NDA werd geconcludeerd dat voor alle instandhoudingsdoelstellingen geldt dat de reeds geplande maatregelen niet voldoende zijn.

Groote Peel

In het noordoosten van de gemeente, ook overlappend met de provincie Noord-Brabant ligt het HR + VR gebied de Groote Peel. Kenmerkende habitattypen zijn droge heiden en herstellende hoogvenen. Vanuit de vogelrichtlijn zijn zowel broedvogels als niet-broedvogels aangewezen. Voorbeelden van broedvogels zijn de geoorde fuut, blauwborst en de dodaars. Niet-broedvogels aangewezen in het gebied zijn bijvoorbeeld de Taigarietgans, kraanvogel en de toendrarietgans. De gebiedsanalyse van het gebied laat zien dat er geen aantasting optreedt van natuurlijke kenmerken mits maatregelen geborgd worden. Onderstaande tabel geeft inzicht in de trend van habitattypen ten tijde van het opstellen van de gebiedsanalyse, en de verwachte ontwikkeling bij navolging van maatregelen die opgesteld waren onder de PAS.

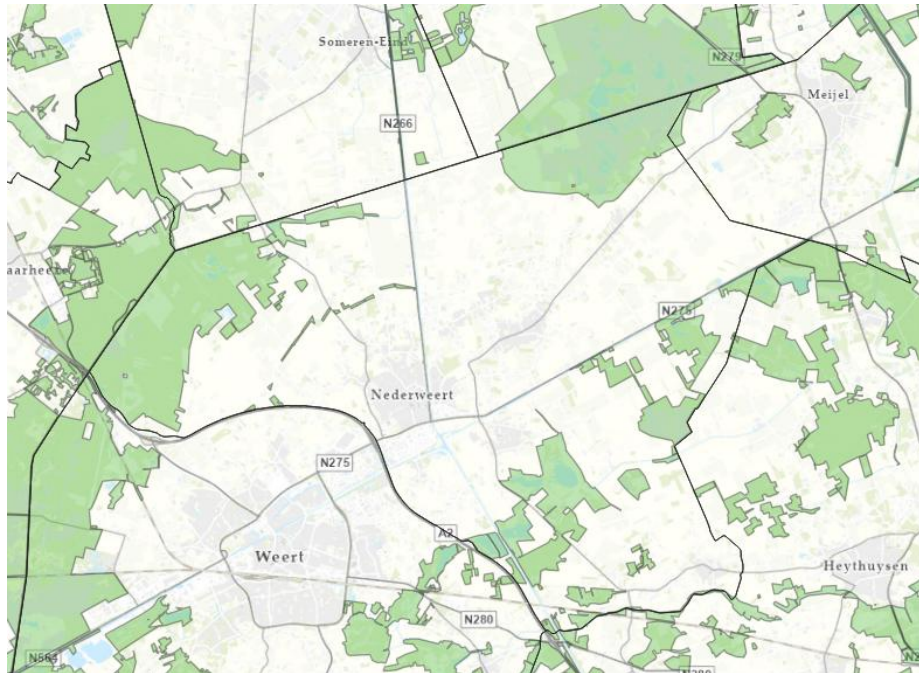
Tabel 9-3 Trend en verwachte effecten van maatregelenpakket Groote Peel (gebiedsanalyse Natura 2000)

Habitatype/leefgebied	Trend sinds 2004 of datum aanwijzing in het geval van VR-gebieden (areaal / kwaliteit)	Verwachte ontwikkeling einde 1 ^e beheerplanperiode	Verwachte ontwikkeling 2030 t.o.v. einde 1 ^e beheerplanperiode
Habitats			
H4030 Droge heiden	= / +	+ / +	+ / +
H7110_A *Actieve	= / +	= / +	+ / +
hoogvenen			
H7120 Herstellende hoogvenen	= / +	+ / +	+ / +
Soorten			
A004 Dodaars	-	=	+
A008 Geoorde Fuut	-	=	+
A224 Nachtzwaluw	+	=	=
A276 Roodborsttapuit	+	=	=

Met: - (achteruitgang), = (gelijk) en + (vooruitgang) of onbekend (situatie 2004) worden de ontwikkelingen in relatie tot de geldende instandhoudingsdoelstelling aangegeven. De trend is voor alle habitattypen vastgesteld op basis van expert judgement en karteringen. Voor vogels is gebruik gemaakt van tellingen (SOVON en SBB) en expert judgement.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden die elkaar dienen te verbinden. Het doel van deze verbinding is het voorkomen dat soorten uitsterven en gebieden hun waarde verliezen door isolement. Deze gebeurtenissen zijn namelijk nadelig voor de biodiversiteit en de kwaliteit van de leefomgeving. Sommige gebieden kunnen deel uitmaken van zowel Natura 2000 als Natuurnetwerk Nederland.

Figuur 9-2 NNN-gebieden (rondom) Nederweert (Bron: PDOK, 2026)

Zo ook het geval in de gemeente Nederweert; de Natura 2000-gebieden maken deel uit van het NNN. Maar daarnaast zijn er nog andere gebieden aangewezen voor NNN, zoals de grootschalige natuurgebieden De Zoom en Bos. De Zoom is een afwisselend landschap met open wateren, droge heidegebieden, struwelen en moerassige delen. Het gebied kent hoge natuurwaarden en is niet bebouwd. Het gebied Bos bestaat uit bospercelen en singels en houtwallen. De bossen zijn afwisselend droog en nat, loof of naaldbos. Ook hier is weinig bebouwing.

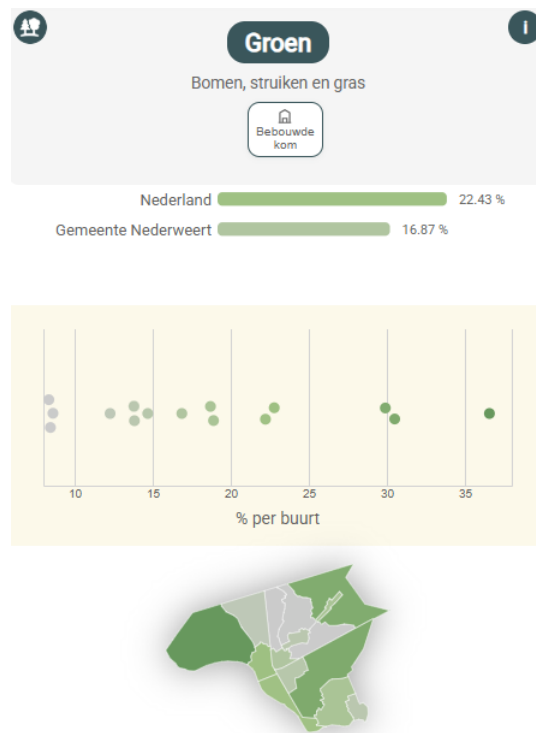
Biodiversiteit

Biodiversiteit staat voor rijkdom aan verschillende soorten, en voor leefgebieden waarin de omstandigheden geschikt zijn voor een grote soortenrijkdom. Biodiversiteit is heel belangrijk binnen het thema natuur, omdat het een sleutelfactor is om natuurgebieden intact te houden. Een goede biodiversiteit zorgt voor robuuste natuur die weerstand biedt tegen schommelingen. Daarbij is het ook belangrijk dat de soorten op hun plaats zijn in het ecosysteem.

Groen

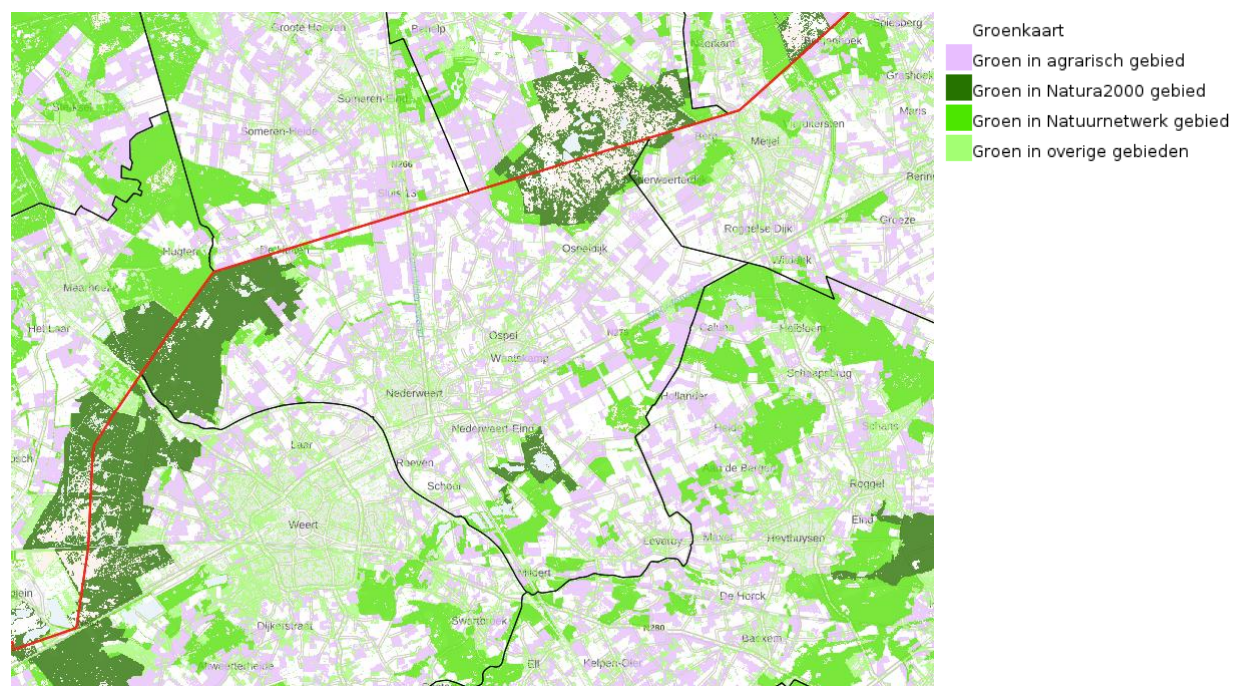
Onderstaande afbeelding toont de hoeveelheid groen in de vorm van bomen, struiken en gras, in de gemeente Nederweert. Ook wordt de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van Nederland. Per buurt zijn hier nog aanzienlijke verschillen in te herkennen. Agrarisch groen wordt niet meegenomen als 'groen' in onderstaand overzicht, omdat dit landschap primair is ingericht voor productie, en niet voor biodiversiteit.

De buurt Boeket-Hoogbosweg scoort met 37% groen relatief hoog. De buurten Winnerstraat-Eindhovensebaan, Waatskamp-Bientjesweg en de Nieuwstraat-Horick-Kampersweg scoren met 8-9% groen relatief laag. Het Nederlands gemiddelde ligt op ruim 22% groen per buurt.

Figuur 9-3 Overzicht Groen in Nederweert (Bron: Klimateffectatlas, 2025)

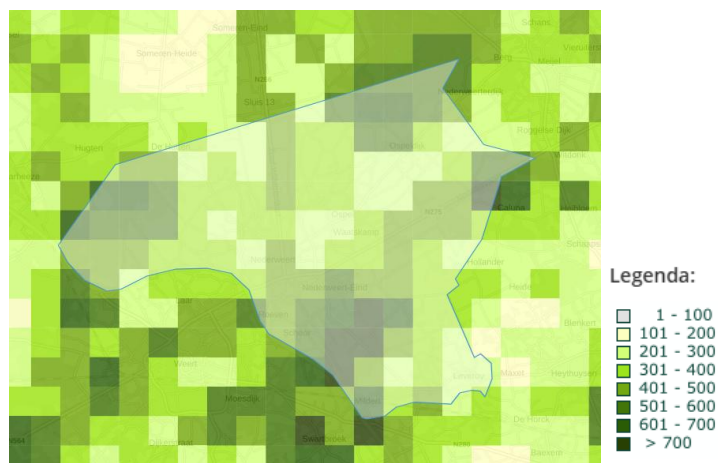
De hoeveelheid groen is echter op zichzelf geen maat voor soortenrijkdom. Aanvullend kan gekeken worden naar de verbindingen die bestaan tussen het groen. Verbindingen tussen groene gebieden dragen bij aan verbetering van de biodiversiteit. In onderstaande figuur is de groenkaart van Nederweert weergegeven. De grote natuurgebieden (N2000 en NNN) liggen redelijk verspreid. Hoewel er groene verbindingen zijn in de vorm van begroeiing langs wegen, openbaar groen in de dorpskernen en privaat groen in tuinen, ligt er ook veel agrarisch groen tussen deze grote gebieden, wat minder gunstig is voor de verbinding tussen het groen ten behoeve van de biodiversiteit.

Figuur 9-4 Groenkaart Nederweert (Bron: Atlas Natuurlijk Kapitaal, 2022)

Soortendiversiteit

Tenslotte is de soortendiversiteit een belangrijke indicator van biodiversiteit. Onderstaande figuur toont de relatieve soortendiversiteit in Nederweert; het betreft het relatief voorkomen van de belangrijkste soorten (vaatplanten, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en vogels). Relatief soortenrijke gebieden worden door een donkerdere kleur onderscheiden van relatief soortenarme gebieden. De vakken met een grotere schatting van soortendiversiteit, komen overeen met de groene vlakken en verbindingen op bovenstaande groenkaart, en grotendeels met de beschermde natuurgebieden onder Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland. De dorpskernen tonen een iets grotere soortendiversiteit dan die van omliggende gemeenten. Figuur 9-6 toont ook het relatief voorkomen van Rode-Lijstsoorten. Dit zijn (ernstig) kwetsbare soorten die dreigen te verdwijnen. De gemeente heeft in vergelijking met omliggende gebieden een hoge relatieve aanwezigheid van Rodelijst soorten.

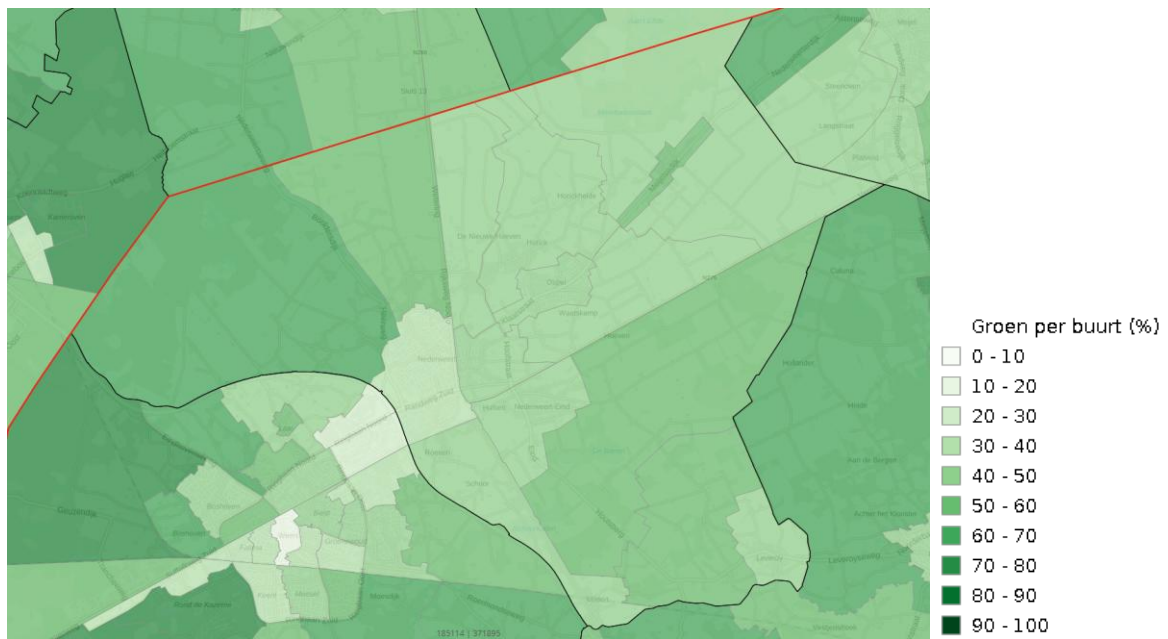
Figuur 9-5 soortendiversiteit Nederweert (Bron: Atlas Natuurlijk kapitaal, 2026)

Figuur 9-6 Soortendiversiteit rodelijstsoorten (Bron: Atlas Natuurlijk kapitaal, 2026)

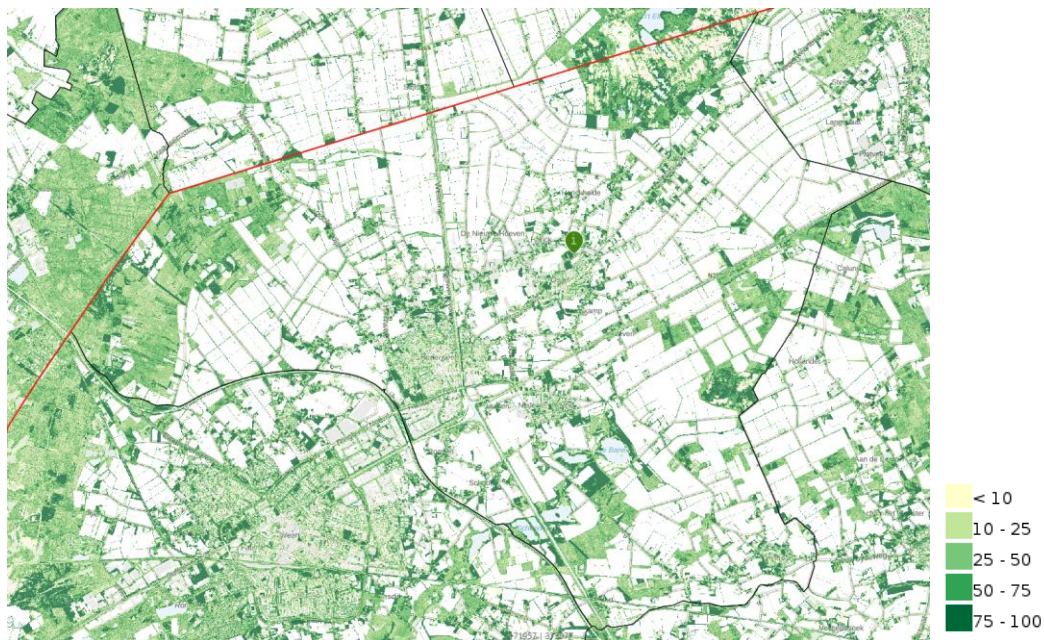
Groene leefomgeving

Het hebben van groen in de leefomgeving is belangrijk voor zowel mensen als de natuur zelf. Belangrijk is hierbij ook dat het groen van goede kwaliteit is, wat versterkt wordt door een verbinding van groene gebieden. Het gebruik van land is een bepalende factor in de aanwezigheid van groen. De gemeente Nederweert kent een gevarieerde leefomgeving met uiteenlopende functies. Daarmee lopen de groene aspecten in de leefomgeving ook uiteen. Het gemeentelijk grondgebied omvat onder andere Natura 2000 en NNN-gebieden met veel groen. Daarnaast zijn er ook bedrijventerreinen met overwegend verharding, agrarische gebieden met agrarisch groen en dorpskernen waar verharding wordt afgewisseld met openbaar en particulier groen. Door het uiteenlopen van deze functies, ontstaat er enigszins versnippering in de groene leefomgeving. Het gemiddelde percentage groen, in de vorm van bomen, bermen, grasvelden en parken, in de gemeente Nederweert is 53%. De onderstaande figuur 'Groenkaart per buurt' toont de relatieve hoeveelheid groen per buurt. De kern van Nederweert heeft met gemiddeld 37% relatief het minste groen. De buurt Boeket-Hoogbosweg heeft met een gemiddeld groenpercentage van 65% relatief het meeste groen.

Figuur 9-7 Groenkaart per buurt (Bron: Atlas Natuurlijk kapitaal, 2022)

De groene 'kernen' zijn niet voldoende met elkaar verbonden voor een optimale kwaliteit. Dit is zichtbaar in onderstaande figuur, waar het percentage bomen, struiken en gras te zien is aan de groene kleur op de kaart. Tussen de grote natuurgebieden in is relatief weinig groen te zien.

Figuur 9-8 Percentage bomen, struiken en gras (Bron: Atlas Natuurlijk kapitaal, 2022)

9.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Natuur'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Natuurherstelwet**

Met het akkoord op de Natuurherstelwet vanuit de Europese Unie, zijn lidstaten verplicht om herstelmaatregelen te nemen die verder gaan dan de huidige plicht op het voorkomen van verslechtering. In 2050 moet 90% van de gedegradeerde ecosystemen hersteld zijn. Dit zal gevolgen hebben voor het beheer van de N2000, NNN, en de beperkingen in de gebieden eromheen. Een van de belangrijke speerpunten is het vergroten van de biodiversiteit op landbouwgronden.

- **Afname biodiversiteit**

De biodiversiteit in Nederland neemt over het algemeen sterk af. Dit komt door afname van het areaal natuur als gevolg van verstedelijking en ontwikkelingen in infrastructuur. Landelijk wordt in agrarisch gebied ook een achteruitgang van aantallen vogels en vlinders geregistreerd.²

Er zijn al voorbeelden van lokale uitgevoerde projecten waarbij biodiversiteit bevorderd wordt. Zo is er een voedselbos aangelegd en zijn er verschillende aanplantingen gedaan voor meer biodiversiteit.³

- **Samenwerkingsverband Platteland in Ontwikkeling**

De gemeente werkt samen met de gemeente Weert, Leudal, de provincie Limburg, Waterschap Limburg, de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) en Natuurmonumenten binnen samenwerkingsverband Platteland in Ontwikkeling om het buitengebied (Weerterland) gezond te maken. De LLTB start met initiatieven om agrariërs te helpen bij het ontwikkelen van technieken waarbij overmatige bemesting en uitspoeling van voedingsstoffen tegen te gaan. Op deze manier krijgen natuur en biodiversiteit meer aandacht.

- **Afname agrarische bedrijven**

In het kader van de Landelijke Beëindigingsregeling veehouderij (plus) heeft een groot aantal agrarische bedrijven in de gemeente zich aangemeld om de bedrijvigheden te beëindigen. Gezien de landelijke trend is de verwachting dat dit aantal nog verder zal stijgen. Hierdoor ontstaan kansen voor landschapsherstel en verbinding van natuur.

- **Klimaatverandering**

Als gevolg van klimaatverandering kunnen er extremere weersomstandigheden ontstaan die zowel droogte- als wateroverlastproblemen veroorzaken. In de beschermde natuurgebieden zijn habitatsoorten die gevoelig zijn voor dit soort veranderingen.

9.4 Beoordeling

Het landschap van Nederweert omvat een groot buitengebied en natuurgebieden met recreatiemogelijkheden. In de dorpskernen is openbaar groen te vinden. Er zijn meerdere beschermde gebieden (N2000 en NNN) verspreid over de hele gemeente. Daarnaast is er veel agrarisch groen. De soortendiversiteit is relatief hoog vergeleken met direct aangrenzende gemeenten.

Desondanks kent de gemeente op dit vlak een aantal knelpunten. Voor de Natura 2000-gebieden geldt dat er ondanks een dalende trend nog steeds sprake is van overbelasting met stikstof. Ook andere knelpunten zoals verzuring en vermessing, en eutrofiëring, zorgen voor druk op de natuurwaarden. Voor de ontwikkeling van kwaliteit en oppervlak van natuurgebieden en groen geldt dat versnippering een probleem is. Het agrarisch groen, kwalitatief slechter dan niet-agrarisch groen en daarom niet geschikt als verbinding, vormt hierin een belemmering. In de dorpskernen en op bedrijventerreinen vormt verharding en verstening een obstakel voor een betere verbinding. Hoewel de soortendiversiteit voor een gemeente met veel agrarische bedrijvigheid gemiddeld is, is er veel ruimte voor verbetering ten opzichte van andere delen van Nederland.

De gemeente zet zich met haar omgevingsvisie gericht op het Buitengebied in voor een betere verbinding en toepasselijke functies voor oude agrarische bedrijven, om bij te dragen aan een betere groene leefomgeving, uitbreiding van oppervlak van natuur en betere verbindingen. De instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000 verbeteren bij naleving van natuurbeheer maatregelen. Dit vergt echter de nodige aandacht, waarbij aandachtig omgaan moet worden met ontwikkelingen als klimaatverandering en strengere regels voor natuurbescherming.

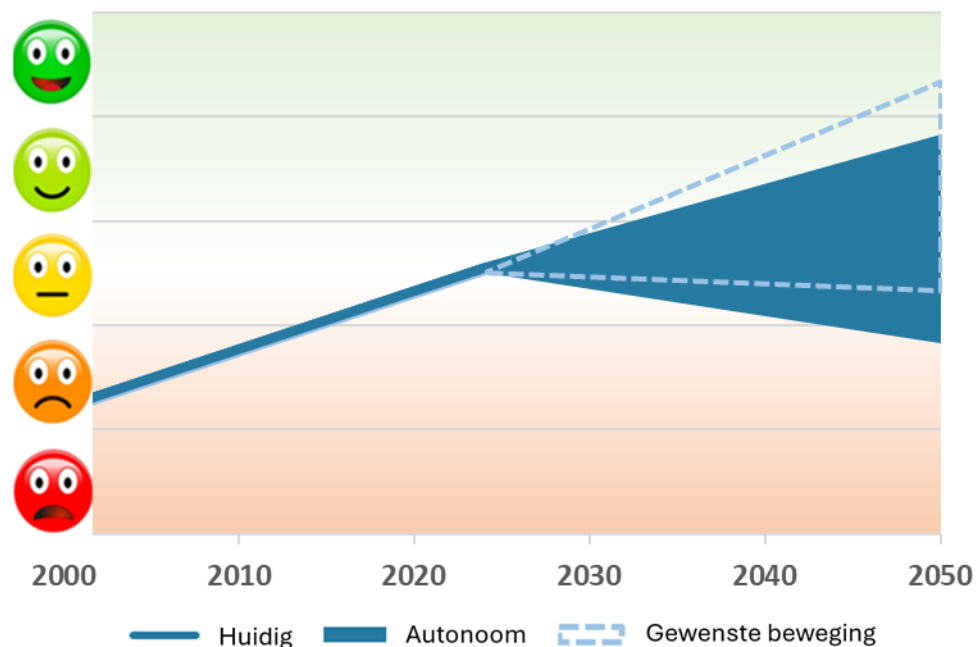
Met de huidige en referentiesituatie wordt deels voldaan aan de gewenste bewegingen in het thema 'natuur'. Voor het aspect Natura 2000-gebieden geldt de gewenste beweging van het verminderen van de milieubelasting van de veehouderij op deze gebieden. Voor NNN geldt de gewenste beweging van een uitbreiding van het areaal. De biodiversiteit moet verbeterd worden door het inzetten van multifunctioneel groen, en de gemeente wil investeren in een toename van de hoeveelheid groen in de leefomgeving, zowel in kernen als op bedrijventerreinen. Kijkend naar deze gewenste bewegingen is de huidige situatie nog niet toereikend. Echter, vastgelegde voornemens met betrekking tot de herinrichting van voormalige agrarische grond om natuur te

² Biodiversiteitsverlies in Nederland, Europa en de wereld, 1700-2010 | Compendium voor de Leefomgeving

³ Groenbeleidsplan Nederweert

versterken en te verbinden zijn een stap in de goede richting, versterkt door een verwachte daling in agrarische activiteiten met stikstofuitstoot.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 9-9 Trend beoordeling Natuur Nederweert

10. Bodem, water en ondergrond

10.1 Inleiding en beoordelingskader

Het bodem en watersysteem vormt de basis van alle menselijke activiteiten en het natuurlijk systeem. Het ruimtegebruik in de ondergrond neemt daarnaast ook steeds meer toe. Een robuust landschap met een gezonde bodem is een voorwaarde voor een klimaatbestendige gemeente. Dit hoofdstuk *Bodem, water en ondergrond* omschrijft de aspecten die bepalend zijn voor de huidige situatie van de (kwaliteit van de) bodem, water en ondergrond in Nederweert. Dit zijn aspecten zoals droogte, hitte, bodemkwaliteit en oppervlakte- en grondwater(kwaliteit).

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Bodem, water en ondergrond* opgenomen.

Tabel 10-1 Beoordelingskader thema bodem, water en ondergrond

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Bodem, water en ondergrond	Droogte	In 2050 een klimaatbestendige inrichting van de kernen en bedrijventerreinen binnen de gemeente Nederweert om onder andere beter om te gaan met langere perioden van droogte.
	Hittestress	In 2050 heeft hittestress een minder grote impact op onze gezondheid door kernen en bedrijventerreinen klimaatbestendiger in te richten.
	Bodemkwaliteit	Verbeteren bodemkwaliteit en het integreren van nieuwe landbouwconcepten als onderdeel van de transitie naar een water- en bodem sturende landbouw.
	Oppervlaktewater(kwaliteit)	Streven naar behalen landelijke doelen waterkwaliteit en -kwantiteit.
	Grondwater(kwaliteit)	Het ontmoedigen van grondwateronttrekking.
	Wateroverlast	In 2050 een klimaatbestendige inrichting van de kernen en bedrijventerreinen binnen de gemeente Nederweert om onder andere beter om te gaan met wateroverlast.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Bodem, water en ondergrond* opgenomen.

Tabel 10-2 Beleidskader thema bodem, water en ondergrond

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Bodem onder Omgevingswet (2024)	De Aanvullingswet Bodem Omgevingswet en Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet bevatten de regels voor bodem, deze zijn gelijktijdig met de Omgevingswet in werking getreden. - Het nieuwe wettelijke instrumentarium voor bodem berust op drie pijlers: - Het voorkomen van nieuwe verontreiniging of aantasting (preventie) - Het meewegen van bodemkwaliteit als onderdeel van een brede afweging over de kwaliteit van de leefomgeving in relatie tot functies (toedeling van functies) - Het op duurzame en doelmatige wijze beheren van resterende historische verontreinigingen (beheer historische verontreinigingen) Gemeenten en provincies krijgen een belangrijke rol. Zij zijn verantwoordelijk voor de bodemkwaliteit en het grondwater. Zij krijgen veel mogelijkheden voor eigen beleid. Lokale en regionale regels leggen ze vast in het omgevingsplan of in de omgevingsverordening.
Water onder Omgevingswet (2024)	In de Omgevingswet wordt gestreefd naar een meer integrale benadering van waterbeheer, waarbij verschillende aspecten zoals waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid in samenhang worden bekeken. Dit moet leiden tot een betere afstemming van maatregelen en een efficiënter gebruik van waterbronnen. Eén van de veranderingen is de introductie van nieuwe instrumenten en activiteiten met betrekking tot waterbeheer. Dit kan variëren van het vaststellen van normen voor waterkwaliteit tot het opstellen van waterbeheerplannen.

Nationaal Waterprogramma 2022-2077 (2022)	Het NWP beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en het beheer van de rijkswateren en rijkswaarswegen. Het doel is schoon, veilig en voldoende water, dat klimaatadaptief en toekomstbestendig is.
Nationaal Deltaprogramma (voortgangsrapportage 2024)	Het Nationaal Deltaprogramma beschermt Nederland tegen overstromingen, zorgt voor voldoende zoetwater en draagt bij aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van ons land. De Deltacommissaris rapporteert ieder jaar over de voortgang. Het nieuwste voortgangsrapport is Deltaprogramma 2024: • Waterveiligheid: Het Deltaprogramma moet versnellen. Dat vraagt om bredere inzet. Dijkversterking is de belangrijkste maatregel om het basisbeschermingsniveau overal te bereiken • Zoetwater: Nederland is in 2050 weerbaar tegen watertekort. Alle regio's werken aan weerbaarheid tegen watertekort, het accent ligt op water vasthouden. Ruimtelijke adaptatie: Nederland is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. Veel maatregelen zijn in uitvoering, maar we staan pas aan het begin. Water en Bodem Sturend is een steun in de rug.
Kamerbrief water en bodem-sturend (2022)	Het kabinet wil water en bodem sturend laten zijn bij beslissingen over de inrichting van Nederland. Dat heeft de ministerraad besloten, op voorstel van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Met de kamerbrief van 22 november 2022 kijkt het Rijk vooruit hoe deze aanpak standaard water en bodem sturend kan worden gemaakt bij nieuwe ontwikkelingen.
Rijksstructuurvisie Ondergrond (2018)	Het centrale doel van de Structuurvisie Ondergrond is het bevorderen van duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond, waarbij het benutten en beschermen in balans zijn. Specifiek richt de visie zich op het waarborgen van voldoende mogelijkheden voor drinkwatervoorziening en toekomstige mijnbouwactiviteiten, terwijl er zorgvuldige belangenafweging en besluitvorming plaatsvindt in samenwerking tussen overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties, met oog voor veiligheid en burgers.
Rijksprogramma Bodem en ondergrond (in ontwikkeling)	In 2020 werd de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) officieel aangenomen, gelijktijdig met de vaststelling van de Uitvoeringsagenda NOVI 2021-2024. Deze agenda omvat diverse nationale programma's die gericht zijn op het verwezenlijken van de ambities van de NOVI. Het Programma Bodem en Ondergrond is één van deze programma's, bedoeld om bij te dragen aan de doelstellingen en visies zoals uiteengezet in de NOVI. Het Programma Bodem en Ondergrond stelt zich ten doel het bevorderen van duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem, ondergrond en grondwater, waarbij een evenwichtige afweging tussen exploitatie en bescherming centraal staat. Het omvat diverse maatschappelijke uitdagingen zoals de energietransitie en klimaatadaptatie, waarbij een geïntegreerde aanpak vereist is in samenwerking met verschillende belanghebbenden. De Structuurvisie Ondergrond dient als leidraad, waarin beleid wordt geformuleerd voor onder meer mijnbouwactiviteiten en de drinkwatervoorziening, terwijl het Programma Bodem en Ondergrond een breder scala aan onderwerpen adresseert, zoals bodemverontreiniging, ketensamenwerking en bodemdaling.
Provinciaal beleid	
Agenda bodem en ondergrond 2024-2030	De Agenda bodem en ondergrond 2024-2030 anticipeert op het veranderende speelveld op het gebied van bodem en ondergrond en verschaft inzicht in de ambitie en doelen van de provincie voor de komende jaren. Het doel van de agenda is tweeledig: • Inzichtelijk maken welke ambitie de provincie heeft op het gebied van bodem en ondergrond en hoe die ambitie is te vertalen in doelen en resultaten. • Programmeren van benodigde activiteiten met de beschikbare middelen om de doelen te halen. De agenda biedt een meerjarig kader bodem en ondergrond voor de periode 2024-2030 en bevat vijf doelen die de provincie uiterlijk in 2030 wil bereiken.
Provinciaal waterprogramma 2022-2027	Het Provinciaal Waterprogramma is een uitwerking van de Omgevingsvisie Limburg 2021 en bevat de doelstellingen die de Provincie in de planperiode samen met partners wil bereiken op het gebied van water. Hierin is uitwerking gegeven aan de belangen op gebied van: • Hoogwaterbescherming, wateroverlast, watertekort, verdroging en verbetering van waterkwaliteit van stroomgebied van de Maas. • Zoetwatervoorziening, natuurherstel, watersysteemherstel, waterveiligheid, landbouw, landschap en stikstofproblematiek. Een watersysteem dat adaptief en op natuurlijke wijze reageert op problematiek.
Kaderrichtlijn Water (KRW)	De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die op 22 december 2000 van kracht werd. De doelstellingen van de KRW ondersteunen het realiseren en behouden van schoon en gezond oppervlaktewater en grondwater. De Europese lidstaten hebben gezamenlijk afgesproken dat uiterlijk in 2027 een goede toestand bereikt moet zijn. Het KRW bevat een verbeterverplichting en een achteruitgangverbod van de waterlichamen.
Regionaal beleid	
Bouwstenen water en klimaat waterpanel noord (voor 2021)	De "Bouwstenen voor Water en Klimaat" zijn een initiatief van een samenwerkingsverband van 15 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg (waaronder Nederweert), Waterschap Limburg, Waterschapsbedrijf Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg. Deze bouwstenen zijn ontwikkeld

	om water- en klimaatdoelen te integreren in de gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen. De bouwstenen zijn verdeeld in vier hoofdthema's: 1. Natuurlijk water 2. Passende bescherming 3. Schoon water 4. Voldoende water
--	--

10.2 Huidige situatie

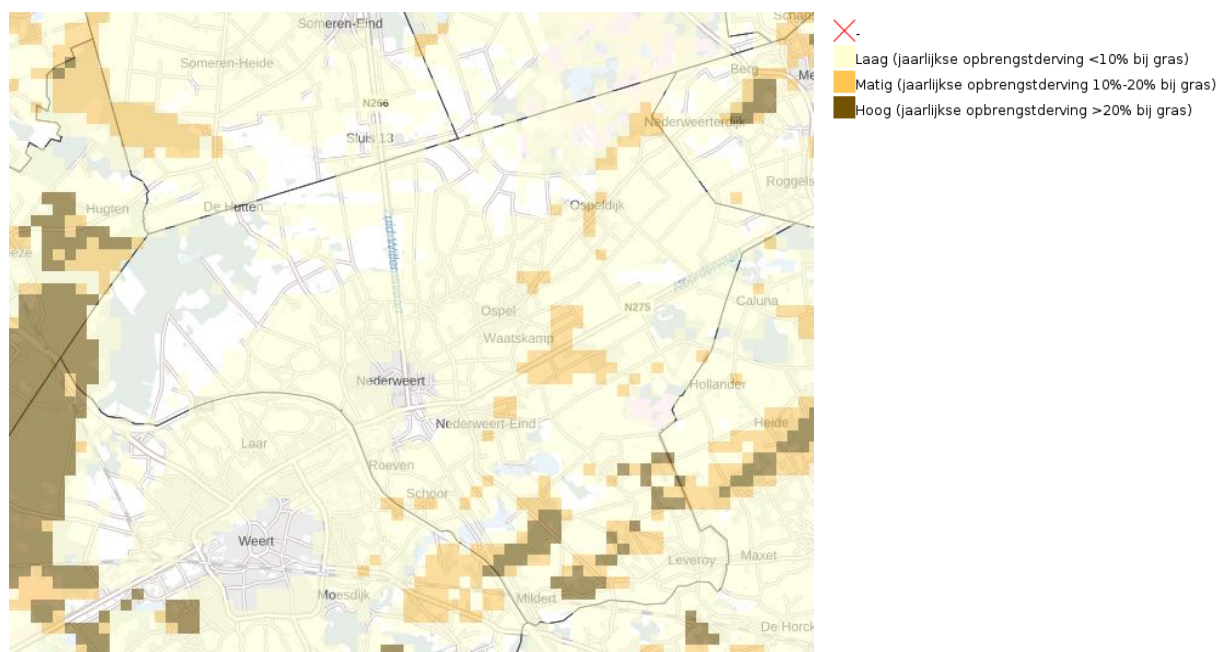
Droogte

In de afgelopen 100 jaar is de hoeveelheid neerslag die valt met ongeveer 20 procent toegenomen. Het aantal dagen dat het regent is echter niet toegenomen. Dit betekent dat natte dagen natter zijn geworden. Vooral de neerslag in de winter is toegenomen. In de herfst en lente valt juist minder regen. Door klimaatverandering is de verdamping van water, in met name de lente, toegenomen. Door de effecten van klimaatverandering en natuurlijke variatie neemt het neerslagtekort, het verschil tussen neerslag en verdamping, toe in het groeiseizoen. De afgelopen 30 jaar is het neerslagtekort per 10 jaar met ongeveer 8 procent toegenomen (KNMI).

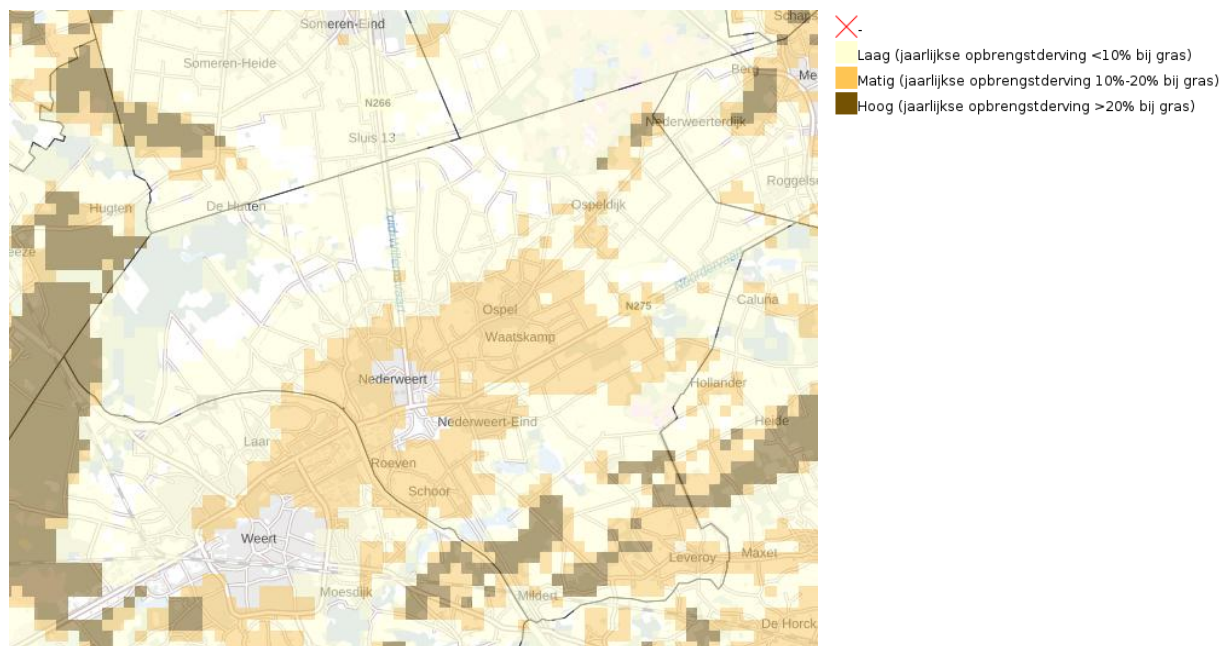
Droogtestress

In de zomer kan de bodem zo ver uitdrogen, dat planten niet meer optimaal kunnen verdampen. Ze ondervinden dan droogtestress. Droogtestress komt vooral voor op bodems met een diepe grondwaterstand beneden het maaiveld en met een grove textuur, zoals grof zand. In de landbouw leidt droogtestress tot een afname van de gewasopbrengst. In de natuur past de vegetatie zich op den duur aan: soorten van vochtige en natte milieus verdwijnen om plaats te maken voor soorten die tegen droogte bestand zijn.

In onderstaande figuren is droogtestress voor de huidige en toekomstige situatie (2050) in beeld gebracht. Voornamelijk het zuidelijk deel van de gemeente en het Weerterbos en -heide ten westen van de gemeente zijn kwetsbaar voor droogte. Hier is in de huidige situatie reeds sprake van een hoge droogtestress (jaarlijkse opbrengstderving van >20% bij gras). In 2025 neemt de droogtestress hier verder toe, waarbij ook het gebied rond de kernen Nederweert en Ospel te maken krijgen met een matige droogtestress (jaarlijkse opbrengstderving van 10%-20% bij gras).

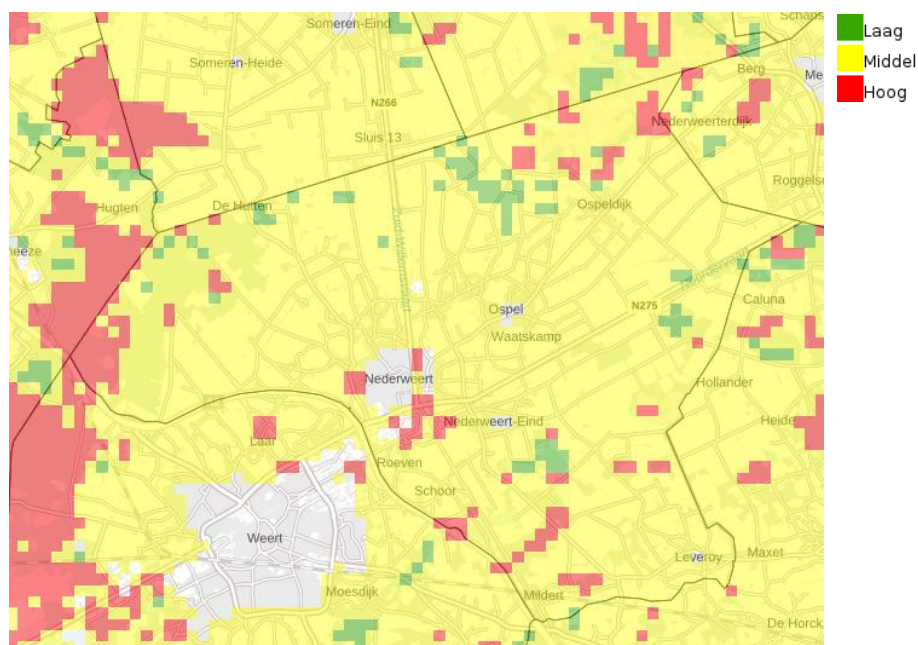
Figuur 10-1 Risico droogtestress - huidig (bron: Klimaateffectatlas)

Figuur 10-2 Risico droogtestress - 2050 (bron: Klimaateffectatlas)

Natuurbrandgevoeligheid

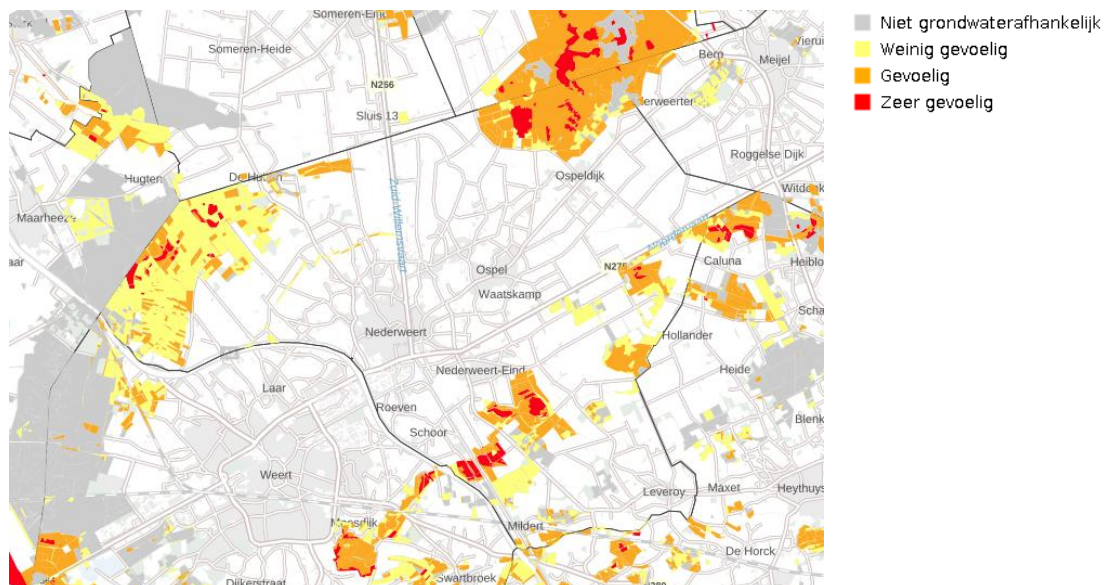
De natuurbrandgevoeligheid betreft de kans op het ontstaan van een natuurbrand in een gebied. Landbouw is meegenomen omdat daar ook branden voorkomen. In de gemeente Nederweert betreft de natuurbrandgevoeligheid in zowel de huidige situatie als in de toekomstige situatie (2050) gemiddeld. Lokaal varieert de natuurbrandgevoeligheid van laag tot hoog. Het Weerterbos en de Weerterheide ten westen van de gemeente kent in zowel de huidige als toekomstige situatie een hoge natuurbrandgevoeligheid.

Figuur 10-3 Natuurbrandgevoeligheid in 2050 (bron: Klimaateffectatlas)

Droogtegevoeligheid grondwaterafhankelijke natuur

De toenemende droogte door klimaatverandering is vooral nadelig voor vegetaties die afhankelijk zijn van ondiep grondwater. Onderstaande kaart toont de droogtegevoeligheid van natuur die afhankelijk is van grondwater. Met name de vennen in het zuiden van de gemeente, zoals de Schoorkuilen, de Kwegt, de Banen en het Sarsven zijn zeer gevoelig. Ook De Peel in het noordoosten van de gemeente betreft (zeer) droogtegevoelige grondwaterafhankelijke natuur.

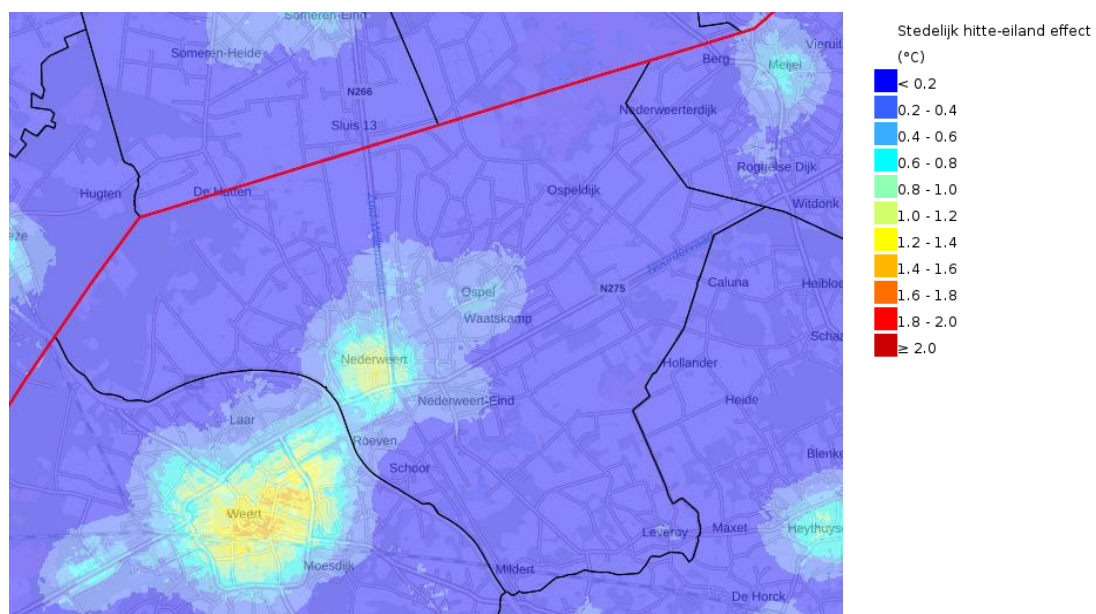

Figuur 10-4 Droogtegevoeligheid grondwaterafhankelijke natuur (bron: Klimaat-effectatlas)

Hittestress

Als gevolg van klimaatverandering komen extreem warme dagen vaker voor. Deze warmte blijft in een stedelijke omgeving gemakkelijker hangen. Op warme dagen kan zich hierdoor een stedelijk hitte-eiland vormen. Dit gebeurt met name in de afwezigheid van groen, blauw en openheid. Deze overmatige warmte heeft een negatief effect op mensen, dieren en planten.

De kern Nederweert heeft op een warme dag lokaal te maken met een temperatuurstijging van 0,4 tot 1,4 graden Celsius boven de feitelijke buitentemperatuur. Dit is een beperkt effect in vergelijking met grotere plaatsen en steden. De kern Ospel en de industrie aan de Kanaaldijk ervaren temperaturen van 0,4 tot 0,6 graden Celsius boven de feitelijke buitentemperatuur. De hitte straalt deels uit naar het buitengebied, maar het grootste deel van het buitengebied heeft te maken met een minimale opwarming (minder dan 0,2 graden Celsius).

Figuur 10-5 Stedelijk hitte-eiland effect (bron: Atlas Leefomgeving)

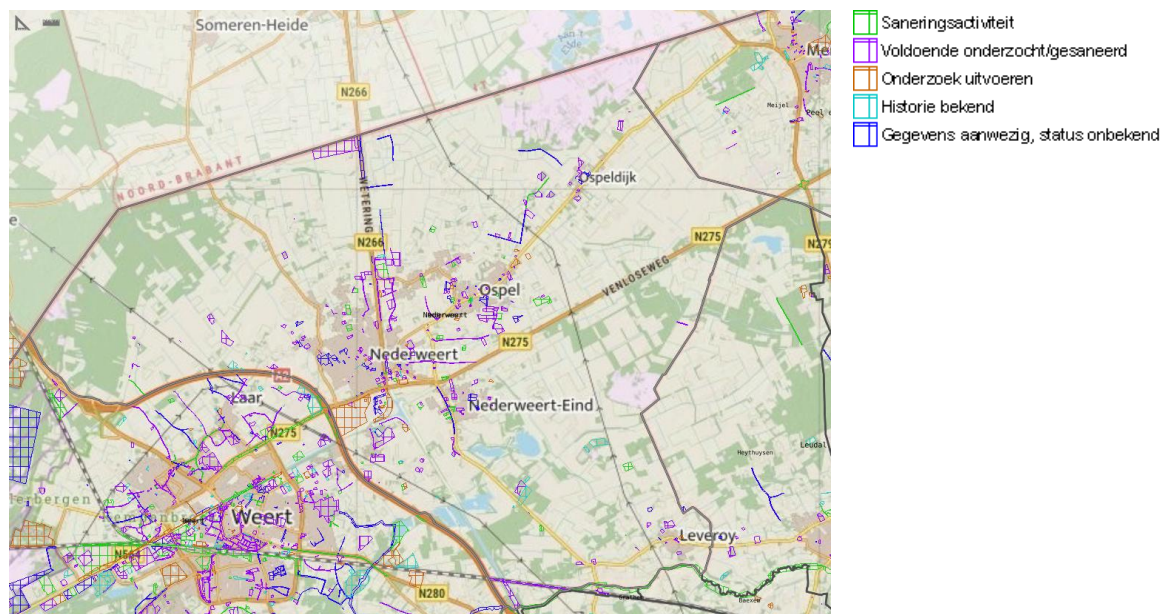
Bodemkwaliteit

Landelijk beleid stelt strikte eisen voor de bodemkwaliteit. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan de basisbodemkwaliteit voor de gewenste functies. Dit leidt ertoe dat, bij ontwikkelingen, de bodemkwaliteit enkel gelijk kan blijven als deze voldoet aan de bodemkwaliteit voor de gewenste functie, of deze kan verbeteren. Bodemverontreiniging is een risico voor de gezondheid van mens, plant en dier en voor een onbeheersbare

verspreiding in het milieu. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is een deel van de bodemtaken overgegaan naar de gemeente.

In onderstaande kaart zijn de saneringsactiviteiten in Nederweert weergegeven. Voornamelijk rond Nederweert en Ospel hebben saneringsactiviteiten plaatsgevonden of is de bodem voldoende onderzocht, waardoor er weinig bekend is over de staat van de bodem in het overige deel van de gemeente.

Er is binnen de gemeente één voormalige stortplaats bekend, een perceel tussen de Leveroyse dijk en Duivelsmeerdijk. De huidige situatie hiervan en de invloed op bodemkwaliteit is onbekend.

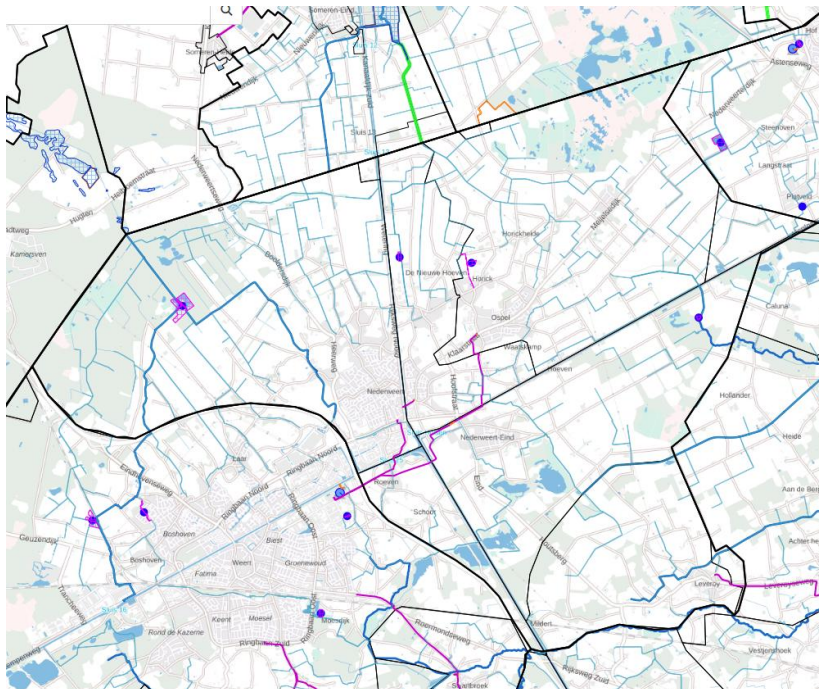

Figuur 10-6 Bodemkwaliteit gemeente Nederweert (bron: Bodemloket)

Oppervlaktewater(kwaliteit)

In onderstaand figuur zijn de waterlopen in Nederweert en omgeving te zien. Er lopen meerdere (Rijks)kanalen die ten zuiden van de kern Nederweert kruisen. Dit zijn de Zuid-Willemsvaart, de Noordervaart en kanaal Wessem-Nederweert. In het zuiden van de gemeente ligt een uitgestrekt vennengebied, die deel uitmaken van de Peelvennen. De met elkaar in verbinding staande vennen herbergen veel en bijzondere natuurwaarden en heeft deels een Natura 2000-status.

Ten zuiden van de gemeente Nederweert loopt een deel van KRW-oppervlaktewaterlichaam Tungelroysebeek. Deze beek ontspringt in België en mondt uit in de Maas. Het verval en daarmee de stroomsnelheid is laag. De chemische toestand is slecht en voldoet niet. De ecologische toestand is ontoereikend (KRW-factsheet Tungelroysebeek). Ten oosten van Nederweert loopt een deel van de Roggelsebeek. De chemische toestand is slecht en voldoet niet. De ecologische toestand is matig (KRW-factsheet Roggelsebeek).

Figuur 10-7 Wateren in en rond gemeente Nederweert (bron: PDOK)

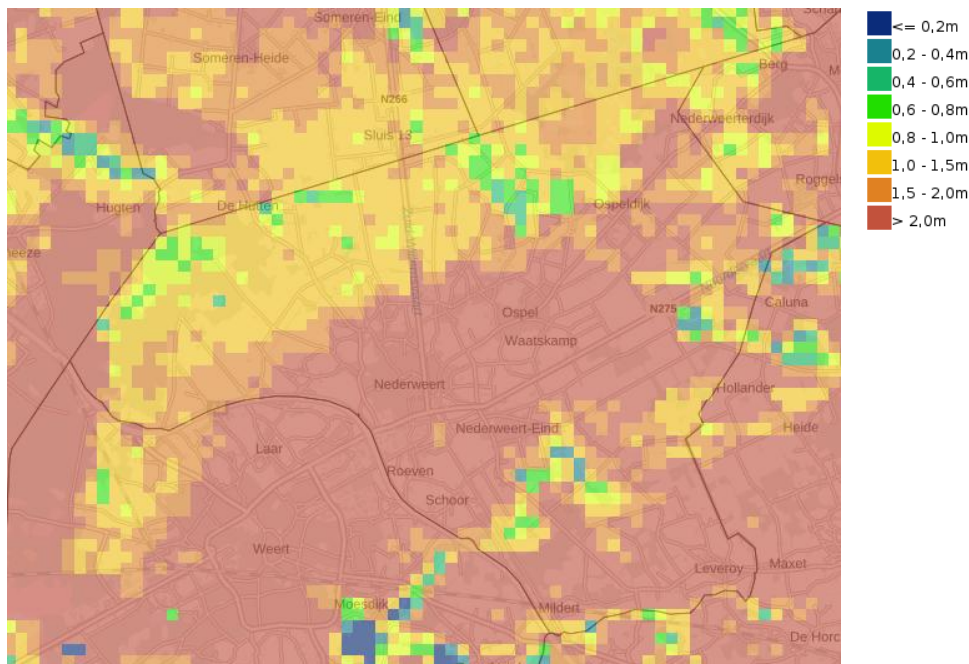
Grondwater(kwaliteit)

De grondwaterstanden volgen de seizoenen. In de zomer zakken de standen als gevolg van het neerslagtekort uit. De mate van die uitzakking kan bepalend zijn voor het ontstaan van schades. Als maat voor de regulier zomerse uitzakking wordt de Gemiddelde Laagste Grondwaterstand (GLG) gebruikt. De GLG is het gemiddelde van de drie laagst waargenomen grondwaterstanden per jaar, over een periode van minimaal acht jaar. De GLG is dus geen extreem droge situatie. Wanneer de grondwaterstand ver wegzakt onder de GLG of zelfs onder de laagst opgetreden historische grondwaterstand, kan dit gevolgen hebben. Door veranderend klimaat kan de GLG zelf ook veranderen, doordat zomers structureel droger worden.

Grondwaterstand

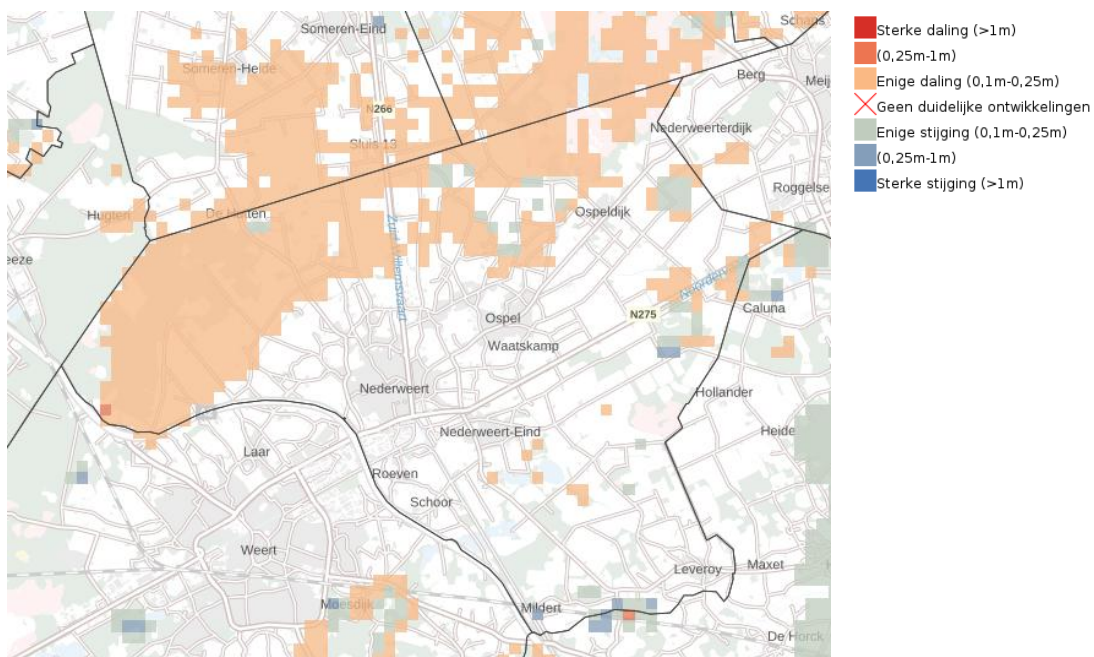
Te lage grondwaterstanden vormen voor veel functies een bedreiging. Voor natuur bestaat het risico op onomkeerbare schade, waarbij nattere doelsoorten verdwijnen en drogere doelsoorten het gebied niet kunnen bereiken. Er kan droogteschade voor de landbouw ontstaan en de kans op natuurbranden neemt toe. Bij te lage grondwaterstanden in het groeiseizoen neemt de vraag naar water voor beregning uit het oppervlaktewater en het grondwater sterk toe. Als dit water niet beschikbaar is kan droogteschade voor de landbouw optreden.

De Gemiddelde Laagste Grondwaterstand (GLG) is in een groot deel van de gemeente, met name rond de kernen Nederweert en Ospel, dieper dan 2 meter onder maaiveld. Op sommige plaatsen betreft de GLG meer dan 4 meter onder maaiveld. Ook het gebied rond Leveroy heeft te maken met lage grondwaterstanden, grotendeels variërend tussen 3 en 4 meter onder maaiveld. De GLG in het noordelijk en noordwestelijk deel van de gemeente ligt hoger, gemiddeld tussen de 0,8 en 1,5 meter onder maaiveld.

Figuur 10-8 Gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) – huidig (bron: Klimaateffectatlas)

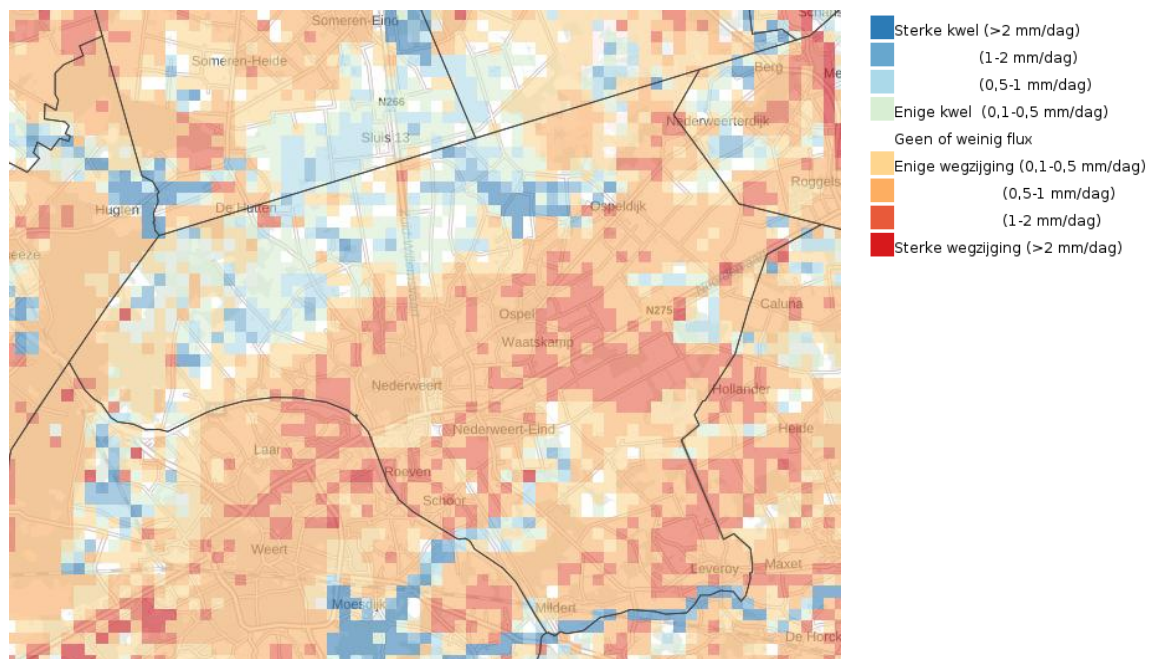
De GLG is naar 2050 (scenario hoog) in een groot deel van de gemeente stabiel, er zijn hier geen duidelijke ontwikkelingen aanwezig. Een uitzondering hiervan betreft het noordelijk en noordwestelijk deel (rondom het Weerterbos). In deze gebieden is sprake van enige daling van de GLG (0,1-0,25 meter).

Figuur 10-9 Gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) – 2050 hoog (bron: Klimaateffectatlas)

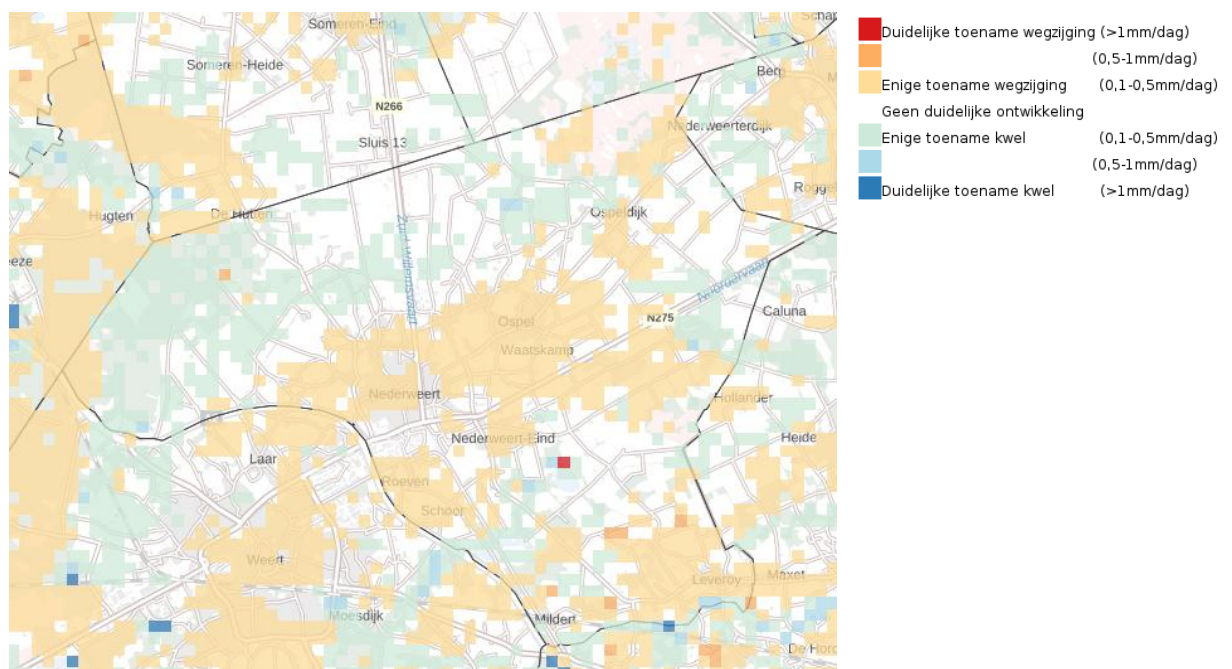
Kwel en infiltratie

Onderstaande kaart toont waar en in welke mate kwel en infiltratie plaatsvindt in Nederweert. Kwel betreft uittredend grondwater. Het indringen van water in de grond betreft infiltratie (wegzijging). Voornamelijk in het noordelijk deel van de gemeente is sprake van enige tot gemiddelde mate van kwel. In het overige deel van de gemeente speelt, met name rond de N275, is sprake van wegzijging. Dit wil zeggen dat oppervlaktewater naar het grondwater wegstroomt.

Figuur 10-10 Kwel en infiltratie - huidig (bron: Klimateffectatlas)

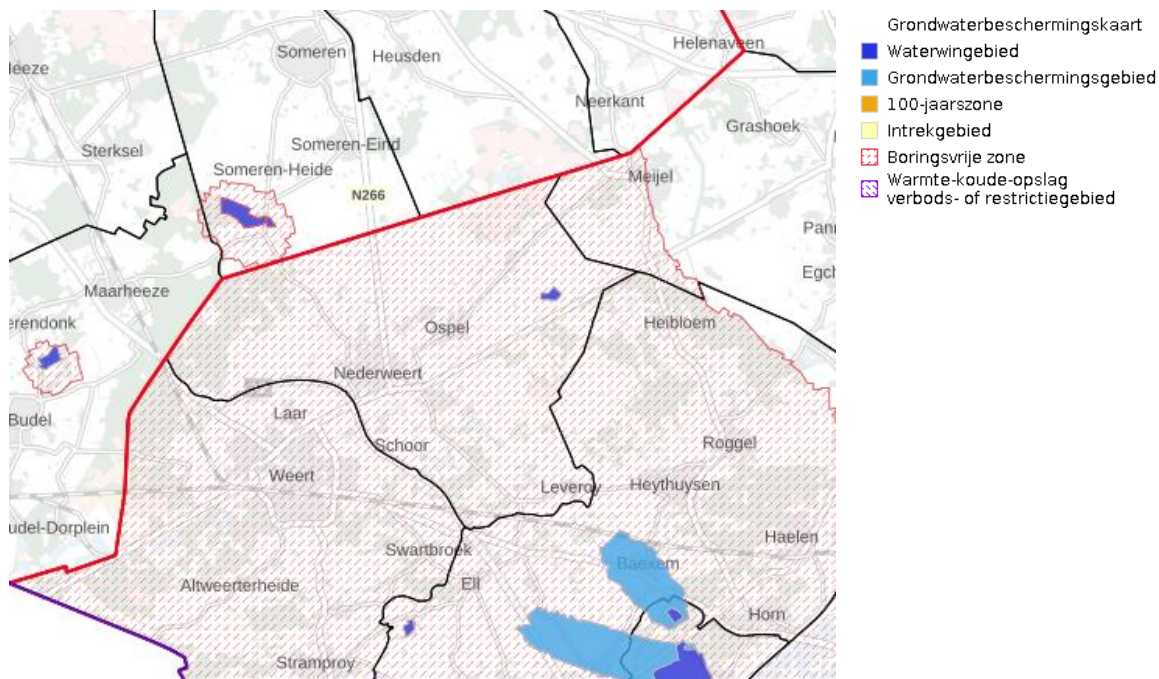
In 2050 is er sprake van enige toename van kwel (0,1-0,5 mm/dag) in het noordelijk en noordwestelijk deel van de gemeente. Het gebied rond de kern Ospel en het zuidelijk deel van de gemeente zal daarentegen te maken krijgen met enige toename van wegzijging (0,1-0,5 mm/dag).

Figuur 10-11 Kwel en infiltratie - 2050 (bron: Klimateffectatlas)

Grondwaterbescherming drinkwater

De grondwaterbeschermingsgebieden zijn beschermingszones voor de onttrekkingen voor de openbare drinkwatervoorziening. Limburg kent twee boringsvrije zones, één hiervan betreft de gehele Roerdalslenk, die de hele gemeente omvat. In deze boringsvrije zone geldt een verbod voor het doorboren van de kleilagen voor specifieke toepassingen ter bescherming van de grondwatervoorraden. Aanvullend is ten noordoosten van de kern Ospel een waterwingebied aanwezig, dit betreft een productielocatie van Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) aan de Zwarteboordweg.

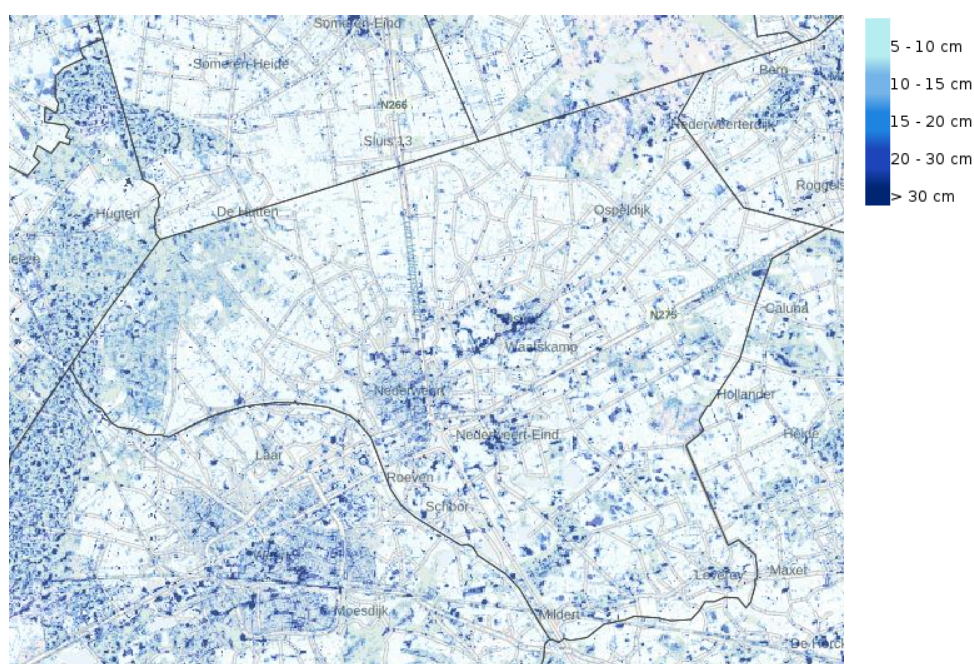

Figuur 10-12 Grondwaterbeschermingsgebieden drinkwater (bron: Atlas Leefomgeving)

Wateroverlast

Voor het aspect wateroverlast wordt gekeken naar de impact van hevige regenbuien. In onderstaande afbeelding toont de waterdiepte bij een hevige bui (140 mm/2 uur). Dit type wateroverlast komt het meest voor bij wolkbreuken in de zomer en kan lokaal zorgen voor wateroverlast. Een groot deel van de Nederlandse straten en pleinen kunnen bij hevige buien onder water komen te staan. De meeste schade treedt op wanneer het water (over de stoepen) gebouwen instroomt. Ook zijn er gezondheidsrisico's als er vervuild water op straat blijft staan: bij gemengde riolen kan regenwater zich mengen met niet-gezuiverd water.

De risico's op wateroverlast zijn in gemeente Nederweert het grootst in de kern Ospel. Een groot deel van de straten in Ospel, waaronder de Onze Lieve Vrouwestraat en Stad, hebben na een hevige bui te maken met water op straat. Lokaal betreft de waterdiepte na een hevige bui meer dan 30 centimeter. In het buitengebied is er relatief weinig wateroverlast na een hevige bui.

Figuur 10-13 Waterdiepte bij hevige bui (140 mm/2 uur) (bron: Klimaat-effectatlas)

10.3 Trends en ontwikkelingen

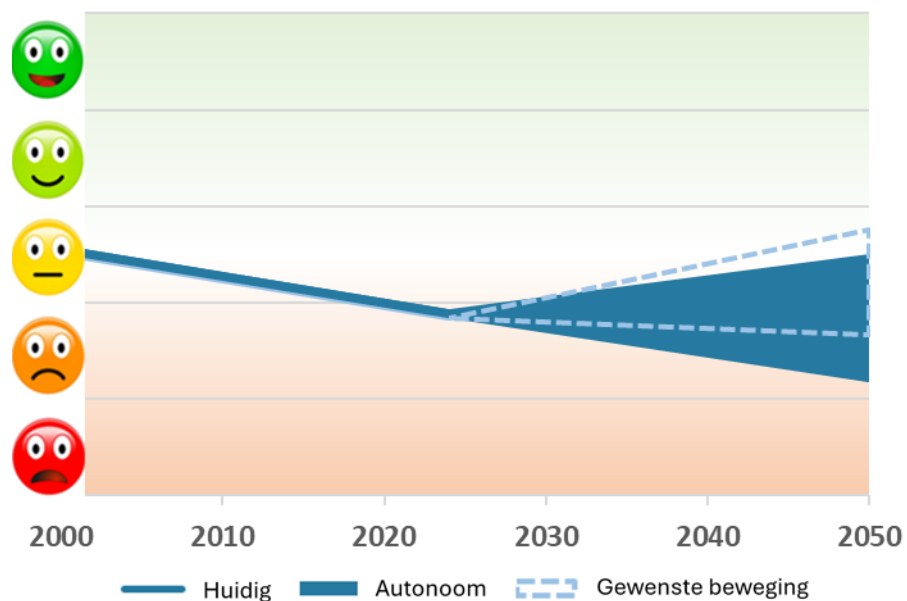
In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Bodem, water en ondergrond'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Aandacht voor een vitaal bodem- en watersysteem**
De voordelen van een vitaal bodem- en watersysteem worden steeds belangrijker. In het landelijke coalitieakkoord is opgenomen dat water en bodem sturend worden bij ruimtelijke planvorming. De bodemkwaliteit is in het verleden achteruitgegaan, en ook klimaatverandering versnelt de afbraak van organische stof in de bodem. Agrariërs kunnen door verandering in bedrijfsvoering een grote impact hebben op de vitaliteit van bodems. Ook heeft een toename van groen in dorpskernen een positieve invloed op de vitaliteit van de bodem.
- **Druk op het grondwater**
Het gebruik van drinkwater neemt toe. Met name door de warme, droge perioden is het watergebruik de afgelopen jaren gestegen. Ook neemt het aantal inwoners van de gemeente Nederweert toe, waardoor het drinkwatergebruik stijgt. Daarnaast neemt de provincie acties om de grondwaterkwaliteit te verbeteren.
- **Verbetering oppervlaktewaterkwaliteit door de Kaderrichtlijn Water (KRW)**
Door middel van de KRW stuurt Europa op de kwaliteit van het oppervlaktewater in Europa. Het doel is dat in 2027 alle wateren een goede ecologische waterkwaliteit hebben. Deze wordt vooral bepaald door de biologische kwaliteit en daarnaast door relevante verontreinigende stoffen en de fysisch-chemische kwaliteit. Het is onwaarschijnlijk dat in Nederland de oppervlaktewaterkwaliteit op tijd op dit niveau is. Desalniettemin betekenen de maatregelen die in het kader van de KRW worden genomen dat de oppervlaktewaterkwaliteit toeneemt.

10.4 Beoordeling

Waterhuishouding en bodemkwaliteit staan onder druk en vragen structureel aandacht, mede door klimaatverandering, slechte oppervlaktewaterkwaliteit, watergebruik en de aanwezigheid van kwetsbare natuurgebieden en landbouwgronden. Het (grond)watersysteem staat door toenemende piekbuien en perioden van droogte voor uitdagingen. Tegelijkertijd is het (grond)watersysteem complex, met lokale knelpunten zoals verdroging, wateroverlast en beïnvloeding door ontwatering en grondwateronttrekkingen. De huidige- en referentiesituatie sluit nog beperkt aan bij de gewenste beweging richting een klimaatbestendige inrichting, verbeterde bodemkwaliteit en het behalen van landelijke doelen. Hoewel met aanpassingen en het aangrijpen van adaptatiekansen de bodem- en watergesteldheid op orde kan worden gebracht, vraagt het realiseren van de gewenste beweging om structurele keuzes waarbij bodem en water nadrukkelijker meegenomen worden voor toekomstige ontwikkelingen.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 10-14 Trend beoordeling thema Bodem, water en ondergrond

11. Gezond milieu

11.1 Inleiding en beoordelingskader

Het hoofdstuk *Gezond milieu* als onderdeel van *Milieu- en Omgevingseffecten* omschrijft de aspecten die bepalend zijn voor de invloed van het milieu op de gezondheid van mensen. Dit zijn aspecten zoals luchtkwaliteit, geluid, geur en lichthinder.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Gezond milieu* opgenomen.

Tabel 11-1 Beoordelingskader thema Gezond milieu

Thema	Aspect	Gewenste beweging
Gezond milieu	Luchtkwaliteit	Door aanpak van binnenlandse bronnen die door Nederweert beïnvloedbaar zijn gezondheidswinst realiseren (ten minste 50% in 2030 ten opzichte van 2016).
	Geluid	De leefomgeving klimaatbestendig, veilig en bevorderend voor het welzijn van inwoners maken, onder andere door geluidsreductie.
	Geur	Afname van geuroverlast.
	Lichthinder	Afname van lichthinder, donkere gebieden donker houden.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Gezond milieu* opgenomen.

Tabel 11-2 Beleidskader thema Gezond milieu

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten																				
Nationaal beleid																					
Geluid onder Omgevingswet	Spoorweglawaai: Spoorweglawaai wordt onder de Omgevingswet gereguleerd als onderdeel van omgevingsveiligheid en gezondheid, waarbij geluidsbelasting langs hoofdspoorwegen wordt beoordeeld op basis van vastgestelde grenswaarden (L_{den} en L_{night}). Wegverkeerslawaai: onder de Omgevingswet stelt de gemeente in het omgevingsplan gebiedsgerichte normen op geluidgevoelige objecten (zoals woningen) vast.																				
Luchtkwaliteit onder Omgevingswet	Vooraf in en nabij de aandachtsgebieden moeten overheden toetsen aan de rijksomgevingswaarden. Aandachtsgebieden zijn locaties met hogere concentraties stikstofdioxide (NO_2) of fijnstof (PM_{10}). Onderstaande tabel toont de jaargemiddelde grens of normwaarden. rijksomgevingswaarden met een resultaatverplichting. De rijksomgevingswaarden zijn gelijk aan de oude wettelijke waarden. De tabel toont ook de advieswaarden van de World Health Organization (WHO) voor NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$. Deze advieswaarden gaan uit van een ambitieuzere inzet op een gezondere leefomgeving. Omdat deze nog niet zijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving, zijn deze wat vrijblijvender dan de rijksomgevingswaarden. <table><tr><th>Stof</th><th>Omgevings- waarden, Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) §2.2.1</th><th>Streefdoel 2030 Schone Lucht Akkoord WHO waarden 2005</th><th>Nieuwe EU-eisen 2030</th><th>EU-beleid zero- pollution 2050, streven naar WHO- waarden 2021</th></tr><tr><td>NO_2</td><td>40 $\mu g/m^3$</td><td>40 $\mu g/m^3$</td><td>20 $\mu g/m^3$</td><td>10 $\mu g/m^3$</td></tr><tr><td>PM_{10}</td><td>40 $\mu g/m^3$</td><td>20 $\mu g/m^3$</td><td>20 $\mu g/m^3$</td><td>15 $\mu g/m^3$</td></tr><tr><td>$PM_{2,5}$</td><td>25 $\mu g/m^3$</td><td>10 $\mu g/m^3$</td><td>10 $\mu g/m^3$</td><td>5 $\mu g/m^3$</td></tr></table> Er is een uitzondering voor activiteiten die maar weinig bijdragen aan de luchtvervuiling, oftewel: niet in betekende mate (NIBM).	Stof	Omgevings- waarden, Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) §2.2.1	Streefdoel 2030 Schone Lucht Akkoord WHO waarden 2005	Nieuwe EU-eisen 2030	EU-beleid zero- pollution 2050, streven naar WHO- waarden 2021	NO_2	40 $\mu g/m^3$	40 $\mu g/m^3$	20 $\mu g/m^3$	10 $\mu g/m^3$	PM_{10}	40 $\mu g/m^3$	20 $\mu g/m^3$	20 $\mu g/m^3$	15 $\mu g/m^3$	$PM_{2,5}$	25 $\mu g/m^3$	10 $\mu g/m^3$	10 $\mu g/m^3$	5 $\mu g/m^3$
Stof	Omgevings- waarden, Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) §2.2.1	Streefdoel 2030 Schone Lucht Akkoord WHO waarden 2005	Nieuwe EU-eisen 2030	EU-beleid zero- pollution 2050, streven naar WHO- waarden 2021																	
NO_2	40 $\mu g/m^3$	40 $\mu g/m^3$	20 $\mu g/m^3$	10 $\mu g/m^3$																	
PM_{10}	40 $\mu g/m^3$	20 $\mu g/m^3$	20 $\mu g/m^3$	15 $\mu g/m^3$																	
$PM_{2,5}$	25 $\mu g/m^3$	10 $\mu g/m^3$	10 $\mu g/m^3$	5 $\mu g/m^3$																	
Schone Lucht Akkoord (2019)	De gemeente Nederweert heeft het nationale Schone Lucht Akkoord in 2020 ondertekend. Het akkoord beoogt door een schonere lucht in 2030 een gezondheidswinst van 50% te bereiken in vergelijking met 2016.																				

	De deelnemende partijen werken toe naar de WHO-advieswaarden in 2030. De advieswaarden uit 2005 zijn daarbij uitgangspunt (zie in bovenstaande tabel).
Lichthinder onder Omgevingswet	Voor kunstlicht in de tuinbouw bij kassen (in vaktaal: assimilatiebelichting of assimilatieverlichting) staan rijksregels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit is ter voorkoming van lichthinder en om de duisternis en het donkere landschap te beschermen.
Geur onder Omgevingswet	In de omgevingswet zijn regels vastgesteld met betrekking tot geur door een activiteit op geurgevoelige objecten.
Gemeentelijk beleid	
Geurverordening 2017	In de Verordening Geurhinder en Veehouderij Nederweert 2017 worden opgesteld door de gemeente met betrekking tot geurhinder als gevolg van veehouderij. In deze verordening worden invloedsgebieden aangewezen, wordt de maximale waarde voor geurbelasting gedefinieerd voor deze gebieden en de minimale afstand van gebouwen bepaald.
Programma Luchtkwaliteit 2025-2027	In het programma Luchtkwaliteit 2025-2027 zijn de doelstellingen voor luchtkwaliteit en de maatregelen om deze te verbeteren beschreven. De doelen zijn als volgt: 1. De gezondheidsrisico's als gevolg van een slechte luchtkwaliteit van alle inwoners van gemeente Nederweert te verminderen. En 2. Te voldoen aan de huidige wettelijke grenswaarden en de aangescherpte wettelijke grenswaarden in 2030 voor luchtkwaliteit op zowel Europees als landelijk niveau.
Beleidsplan openbare verlichting 2023-2027	In dit beleidsplan zijn zaken opgenomen die bijdragen aan het doel dat de openbare verlichting (OVL) optimaal bijdraagt aan verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid. Hierin wordt onder andere uitgedrukt wat het uitgangspunt is wat betreft plaatsing van OVL en lichthinder. In het buitengebied hanteert de gemeente 'niet verlichten, tenzij...' om duisternis in het buitengebied te behouden.
Lichthinder in Omgevingsplan Nederweert	Door de gemeente Nederweert is aanvullend beleid opgenomen over het gebruik van kunstmatig licht bij sportgelegenheden in de buitenlucht. Hier geldt in de gemeente een beperking van het gebruik van verlichting tussen 23.00 en 07.00, of wanneer de gelegenheid niet in gebruik is of in onderhoud is.

11.2 Huidige situatie

Luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit is de kwaliteit van de lucht die wij als mens inademen. Deze kwaliteit wordt grotendeels bepaald door de hoeveelheid verontreinigende stoffen die erin aanwezig zijn. De concentratie van verontreinigende stoffen als fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en stikstofdioxide (NO₂) is hierin een belangrijke factor. Er zijn verschillende bronnen aan te wijzen voor de uitstoot van deze stoffen. Hoewel een deel op natuurlijke wijze ontstaat, is de meeste luchtvervuiling te wijten aan menselijke activiteit. Zoals uitstoot van mobiele werktuigen, (hout)stoken, wegverkeer, industrie en landbouw.

Blootstelling aan verontreinigde stoffen kan, afhankelijk van de duur en hoeveelheid, van invloed zijn op de gezondheid. Slechte luchtkwaliteit draagt voor 3% bij aan de ziektelast in Nederland. Het zorgt voor verhoogde risico's op longaandoeningen zoals astma en longontstekingen, en speelt ook een rol bij allergieën. Ook kan een slechte luchtkwaliteit bijdragen aan een lagere levensverwachting. Daarom zijn van deze stoffen luchtkwaliteitsnormen vastgesteld, zie onderstaande tabel. Daarnaast geldt er voor PM₁₀ een grenswaarde voor het daggemiddelde. Een gemeten waarde van minimaal 50 µg/m³ PM₁₀ mag momenteel niet vaker dan 35 dagen per kalenderjaar worden overschreden.

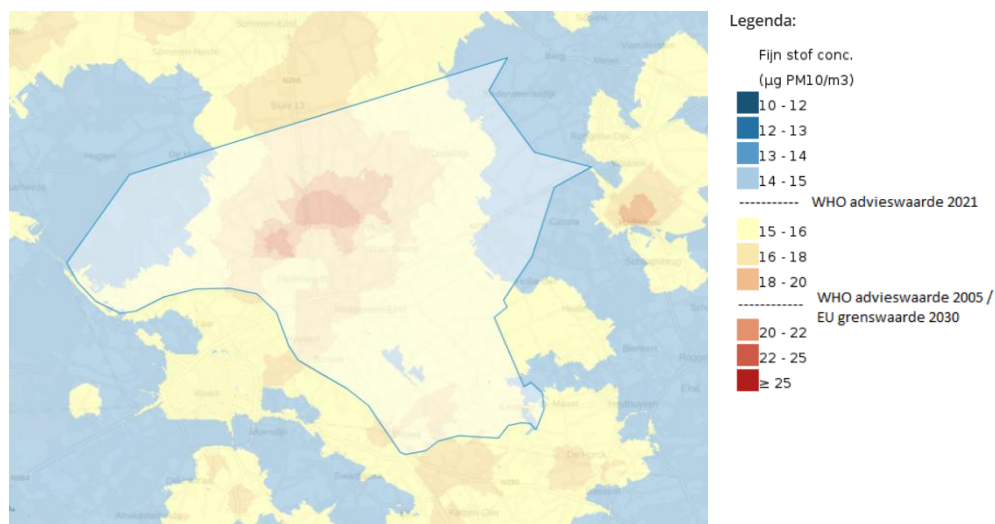
Tabel 11-3 In Nederland geldende normen en streefwaarden voor luchtkwaliteit

Stof	Soort norm	Omgevings-waarden, Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) §2.2.1	Streefdoel 2030 Schone Lucht Akkoord/WHO waarden 2005	Nieuwe EU-eisen 2030	EU-beleid zero-pollution 2050, streven naar WHO-waarden 2021
NO ₂	Jaargemiddelde	40 µg/m ³	40 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³
PM ₁₀	Jaargemiddelde	40 µg/m ³	20 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³
PM _{2,5}	Jaargemiddelde	25 µg/m ³	10 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³

Fijnstof

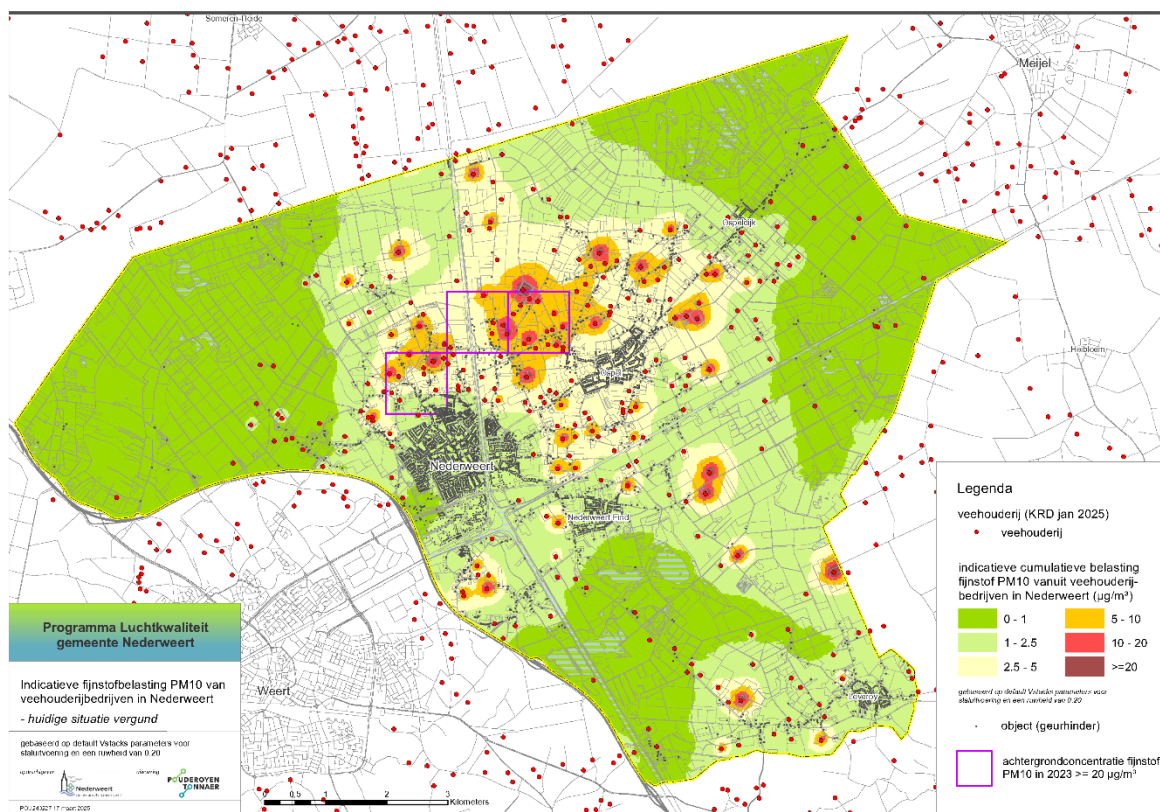
Er wordt onderscheid gemaakt tussen PM₁₀ en PM_{2,5}. Beiden zijn vormen van fijnstof, maar de PM_{2,5} deeltjes zijn kleiner en kunnen daarmee verder het lichaam in dringen en vormen daarmee een groter risico voor de gezondheid. Vandaar ook de lagere advies- en omgevingswaarden.

De PM₁₀ concentratie ligt in Nederweert tussen de 14 en 22 µg/m³. Daarmee overschrijdt het grotendeels de WHO-advieswaarde 2021, maar niet de omgevingswaarden vastgesteld in het Bkl. Delen aan de rand van de gemeente, in het buitengebied, laten een relatief lagere fijnstof PM₁₀ concentratie zien. In het centraal gelegen deel worden echter relatief hogere waarden gemeten.

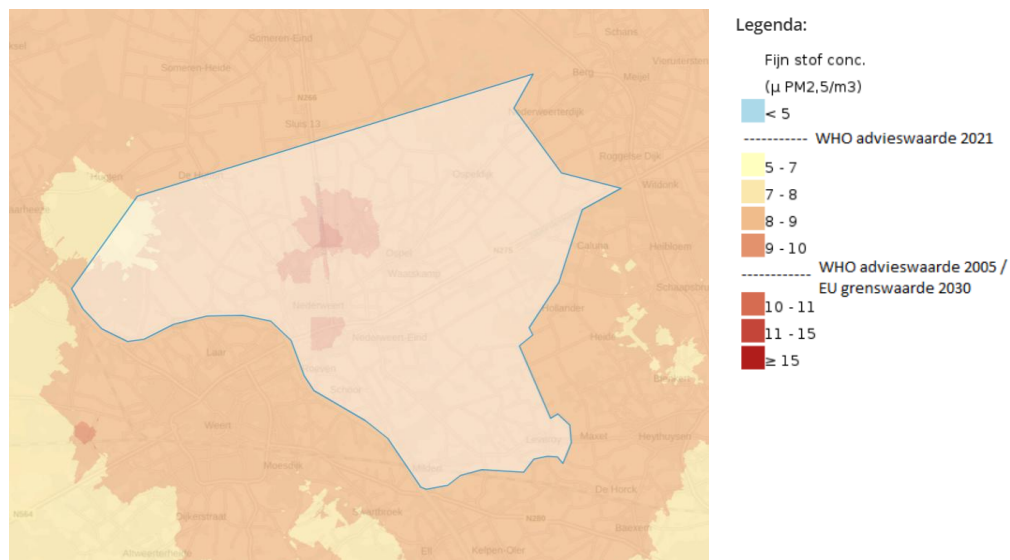
Figuur 11-1 Concentratie fijnstof PM₁₀ (2023) (bron: Atlas Leefomgeving)

De hoge concentraties in het centraal gelegen deel van de gemeente worden grotendeels verklaard door de grote concentratie van veehouderijen binnen dit gebied. Dit blijkt ook uit onderstaande figuur, waarin de fijnstofbelasting als gevolg van veehouderijbedrijven in Nederweert in kaart is gebracht. Maar ook industrie speelt hierin een rol.

Figuur 11-2 Indicatieve fijnstof PM₁₀ belasting van veehouderijen (Gemeente Nederweert, 2025)

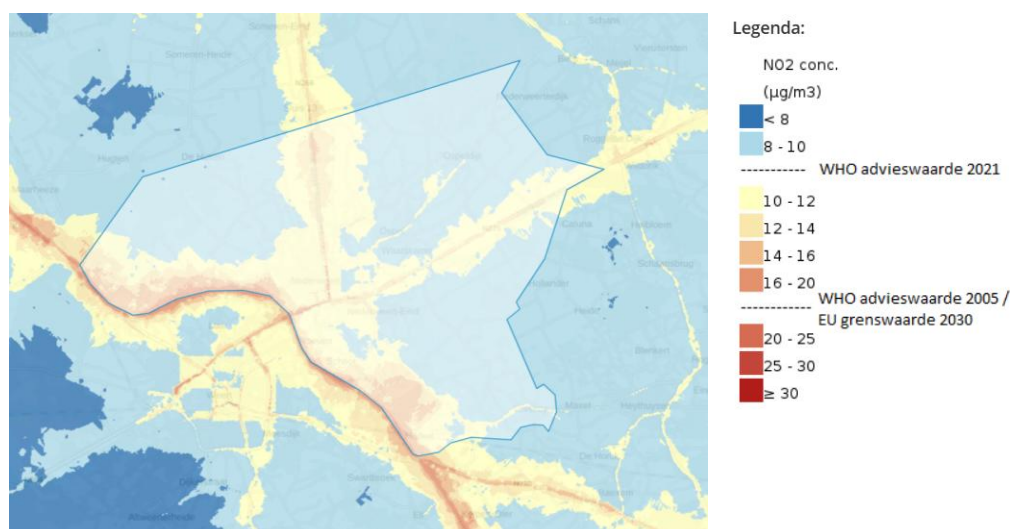
De fijnstof $PM_{2.5}$ concentratie in de gemeente ligt tussen de 5 en $11 \mu g/m^3$. De lagere concentraties zijn te vinden in het buitengebied aan de westkant van de gemeente. De hoogste concentraties bevinden zich meer centraal, ter hoogte van De Nieuwe Hoeven. Dit is een dunbevolkt gebied met voornamelijk landbouwbedrijven. Ook de dorpskern van Nederweert heeft een hogere concentratie. Het grootste deel van de gemeente heeft een concentratie tussen de 8 en $9 \mu g/m^3$. Deze achtergrondwaarde is voor een groot deel afkomstig van bronnen uit het buitenland of uit andere gemeenten. In de hele gemeente overschrijden de concentraties de WHO-advieswaarden. De huidige rijksumgevingswaarden worden wel gehaald. Op locaties met relatief hoge gemeten waarden, wordt de EU-grenswaarde voor 2030 nog niet gehaald.

Figuur 11-3 Concentratie fijnstof $PM_{2.5}$ (2023) (bron: Atlas Leefomgeving)

Stikstofdioxide

Wat betreft de concentratie van stikstofdioxide worden waarden tussen de 8 en $22 mg/m^3$ gemeten. De hogere concentraties vormen zich rondom de stroom- en gebiedsontsluitende wegen die de verbinding vormen tussen de gemeente Nederweert en andere gemeenten. Ook de dorpskern van Nederweert heeft een licht verhoogde concentratie ten opzichte van de buitengebieden, naast een aantal landbouw locaties. Een deel van de gemeente valt onder de WHO-advieswaarde wat betreft stikstofdioxide concentratie. Rondom de wegen wordt de rijksumgevingswaarde op enkele locaties overschreden.

Figuur 11-4 Stikstofdioxide concentratie (2023) (bron: Atlas Leefomgeving)

De ontwikkelingen op het gebied van wetenschap, technologie en (inter)nationale doelstellingen in acht nemend, is de verwachting dat de luchtkwaliteit in de toekomst verder verbeterd zal zijn. Aangezien bronnen van luchtvervuiling ook uit het buitenland kunnen komen, is niet alleen het Nederlandse beleid hierin bepalend.

Geluid

Geluid is een aspect uit de leefomgeving dat als hinderlijk kan worden ervaren als het ongewenst, luid, en/of langdurig is. Hinder van geluid kan een slechte invloed hebben op de mentale gezondheid, zorgen voor slaapproblemen of, bij zeer hard geluid, oorschade veroorzaken. Bronnen in de leefomgeving zijn wegverkeer, spoorwegverkeer, evenementen, en bedrijven. Het soort geluid en de regelmaat ervan verschilt per bron. Daarom zijn er vanuit de omgevingswet grenswaarden die verschillen per bron. Geluid wordt gemeten in Decibel (dB). De toevoeging L_{den} is een Europese maatstaf die de gemiddelde geluidsbelasting over een volledig etmaal weergeeft, berekend als het jaargemiddelde. Geluid 's avonds en 's nachts telt hierbij zwaarder, zie onderstaande tabel. Onder de standaardwaarde is geluid toelaatbaar. Boven de standaardwaarde maar onder de grenswaarde, moet een afweging plaatsvinden door het bevoegd gezag en moet er aandacht zijn voor het reduceren ervan.

Tabel 11-4 Geluidbronsoorten met standaard- en grenswaarden

Geluidbronsoorten	Standaardwaarde (voorkeurswaarde)	Grenswaarde (maximale waarde)	
		Projectie van geluidgevoelige gebouwen en geluidgevoelige locaties	Vaststelling van geluidproductieplafonds en aanleg of wijziging gemeentelijke- waterschaps- en lokale spoorwegen
Rijkswegen, provinciale wegen	50 dB L_{den}	60 dB L_{den}	65 dB L_{den}
Gemeentewegen, waterschapswegen	53 dB L_{den}	70 dB L_{den}	70 dB L_{den}
Hoofdspoorwegen en lokale spoorwegen	55 dB L_{den}	65 dB L_{den}	70 dB L_{den}

Op basis van gezondheidsrisico's heeft de WHO-advieswaarden opgesteld. Deze zijn te vinden in onderstaande tabel.

Tabel 11-5 WHO-advieswaarden geluidsbronnen

Geluidbron	Jaargemiddelde blootstelling	Onderbouwing	Nachtelijke blootstelling	Onderbouwing
Wegverkeer	53 dB L_{den}	10% ernstige hinder bij 53,3 dB L_{den}	45 dB L_{den}	3% ernstige hinder bij 45,4 dB L_{den}
Railverkeer	54 dB L_{den}	10% ernstige hinder bij 53,7 dB L_{den}	44 dB L_{den}	3% ernstige hinder bij 43,7 dB L_{den}
Vliegverkeer	45 dB L_{den}	10% ernstige hinder bij 45,4 dB L_{den}	40 dB L_{den}	11% ernstige hinder bij 40 dB L_{den}

De gemeente heeft in haar omgevingsplan regels en waarden opgenomen omtrent geluid bij activiteiten. De standaardwaarden, voor niet-uitzonderingsactiviteiten, zijn als volgt:

Tabel 11-6 Waarde voor geluid op geluidgevoelig gebouw (omgevingsplan Nederweert)

	07.00 – 19.00 uur	19.00 – 23.00 uur	23.00 – 07.00 uur
Langtijdgemiddelde beoordelingsniveau $L_{Aeq,T}$ als gevolg van activiteiten	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Maximaal geluidniveau L_{Amax} als gevolg van activiteiten	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)

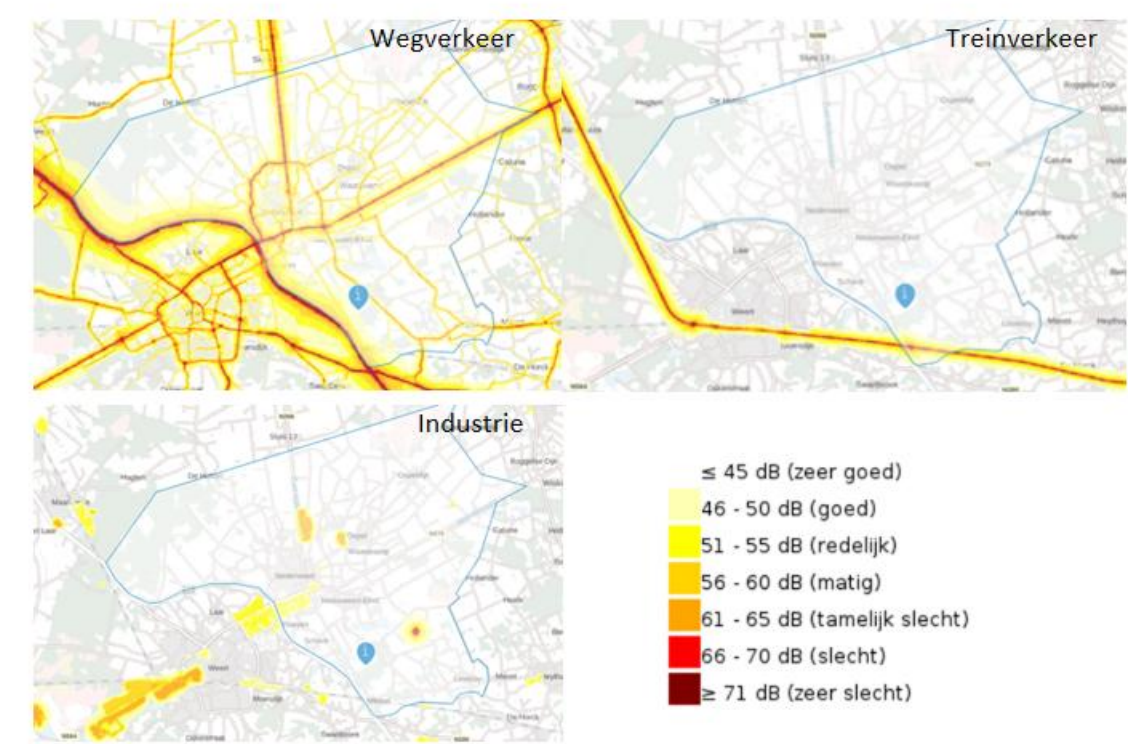
Deze waarden gelden als gemeten op de gevel van geluidsgevoelige gebouwen. Uitzonderingen worden gemaakt voor bijvoorbeeld agrarische activiteiten, geluid van tankstations, festiviteiten, militaire doeleinden, etc. Hiervoor bestaan andere maximale waarden, die in deze gevallen (tijdelijk) hoger of lager zijn. In het buitengebied komt

veel agrarische bedrijvigheid voor. Voor agrarische activiteiten, niet zijnde glastuinbouw in glastuinbouwgebied, gelden dan ook bepaalde geluidsnormen. Zie onderstaande tabel.

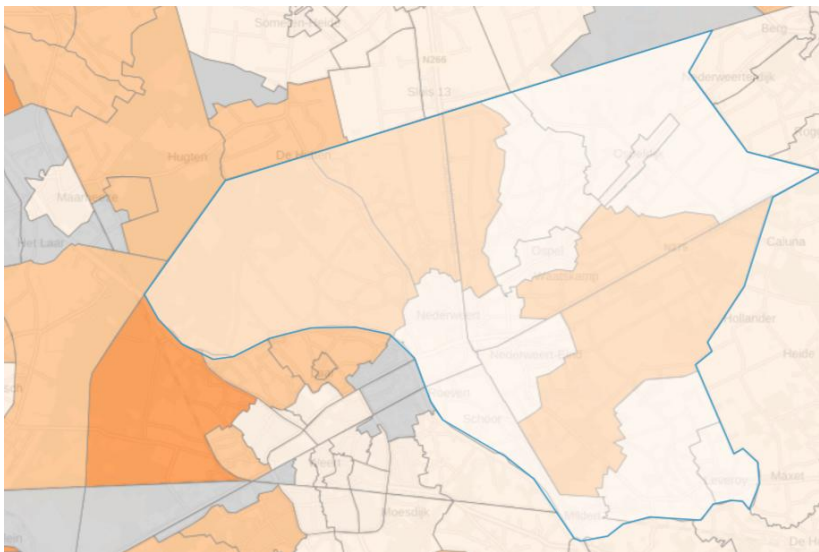
Tabel 11-7 Waarde voor geluid op een geluidgevoelig gebouw door een agrarische activiteit, niet zijnde een glastuinbouwbedrijf dat is gelegen in een glastuinbouwgebied (Omgevingsplan Nederweert)

	06.00	19.00	22.00
	-	-	-
	19.00 uur	22.00 uur	06.00 uur
Langtijdgemiddelde beoordelingsniveau $L_{Aeq,T}$ veroorzaakt door de vast opgestelde installaties en toestellen	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)
Maximaal geluidniveau L_{Amax} als gevolg van activiteiten	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)

Onderstaande figuur toont de verschillende bronnen die bijdragen aan mogelijke geluidshinder in de gemeente. Met name het wegverkeer is een aanzienlijke bron van geluid die rondom de wegenstructuur boven de standaardwaarde en de WHO-advieswaarde valt. Treinverkeer is slechts een beperkte bron, omdat Nederweert zelf geen treinstation heeft. Wel loopt er een stuk spoor door het zuiden van de gemeente, waar het ter plekke voor overlast kan zorgen. Industrie is verspreid over de gemeente een bron van geluid. Het industrieterrein gelegen aan de N266 in de gemeente en in het oosten van de kern Ospel, vallen hierbij op. Aan de Leverosydijk ligt een circuit voor motorcross, zijspan- en quadrijders waar gemiddeld een hoge geluidsbelasting gemeten wordt. De gemeente heeft vergeleken met naastgelegen gemeenten relatief minder last van geluid van vliegverkeer, zie figuur 11-5.

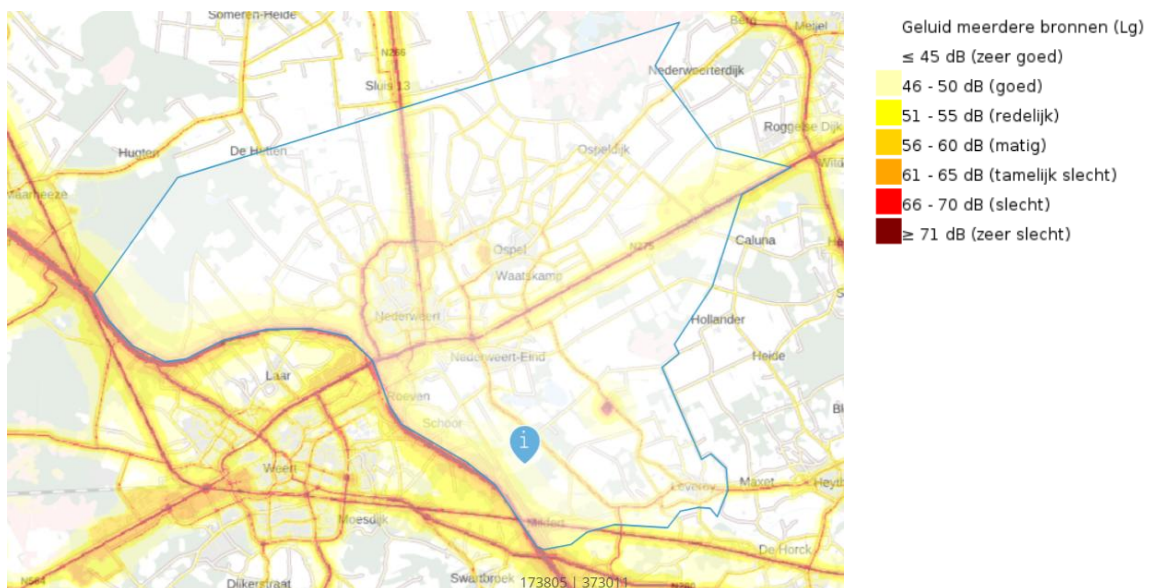

Figuur 11-5 Geluidseffect van wegverkeer, treinverkeer en industrie in de gemeente Nederweert (bron: Atlas leefomgeving, 2024)

Figuur 11-6 Ernstige geluidshinder door vliegverkeer (bron: Atlas leefomgeving)

Onderstaande figuur toont het cumulatieve effect van verschillende geluidsbronnen, behalve vliegverkeer. Door een combinatie van bronnen kan op bepaalde locaties extra hinder worden ervaren. Bijvoorbeeld waar wegverkeer en industrie vlak naast elkaar gelegen zijn.

Figuur 11-7 Cumulatief geluid (2022) (bron: Atlas Leefomgeving)

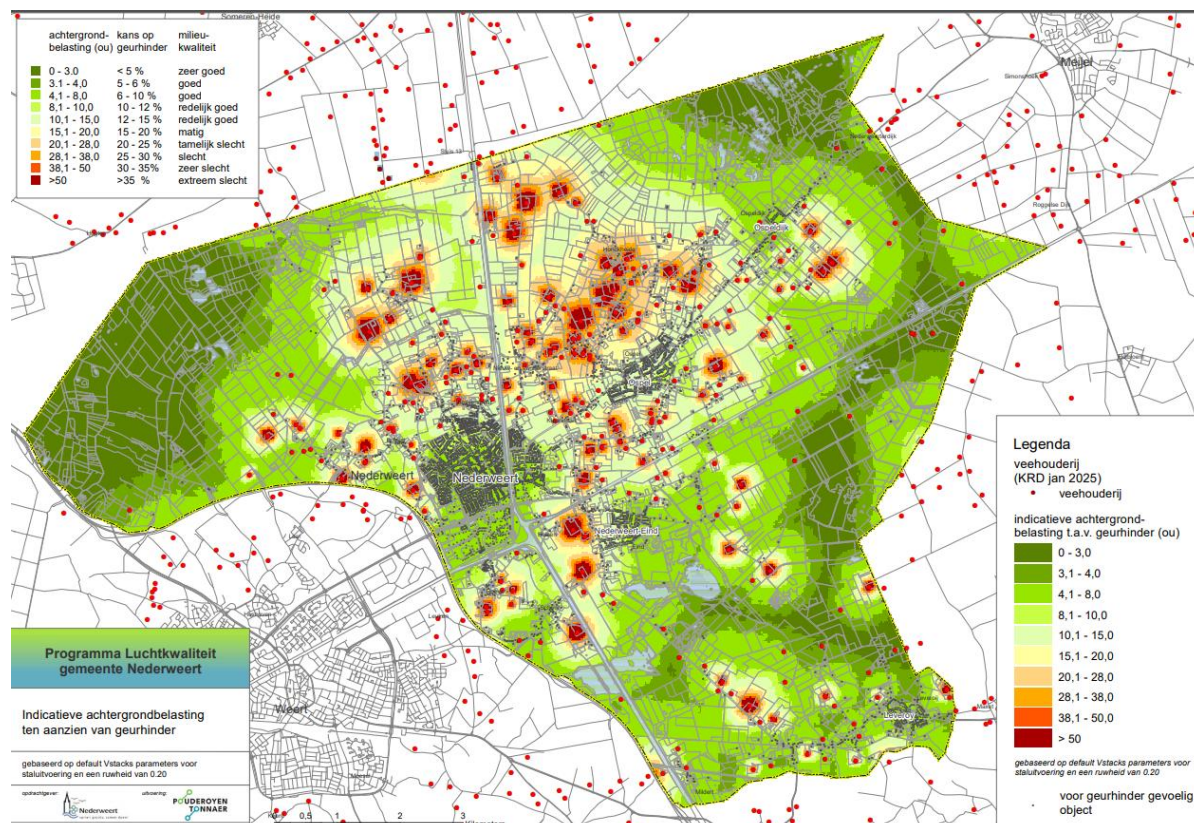
Geur

Geurhinder ontstaat wanneer een bepaalde geur in de leefomgeving zorgt voor nadelige effecten bij mensen of dieren. Dergelijke effecten kunnen zijn misselijkheid, hoofdpijn, irritatie van slijmvliezen, ogen en neus, verstoring van dagelijkse activiteiten en slaapproblemen. Bronnen van geurhinder zijn voornamelijk veehouderijen, maar ook wegverkeer. Ook op kleinschaliger niveau kunnen kachels of barbecues voor overlast zorgen. Geur wordt vaak uitgedrukt in 'achtergrondbelasting'; het cumulatieve geureffect op de leefomgeving (niet wat afkomstig is van de specifieke onderneming, de voorgrondbelasting). In de Verordening geurhinder en veehouderij is onderstaande kaart opgenomen voor een indicatie van waarden waaraan getoetst wordt per gebied in de gemeente.

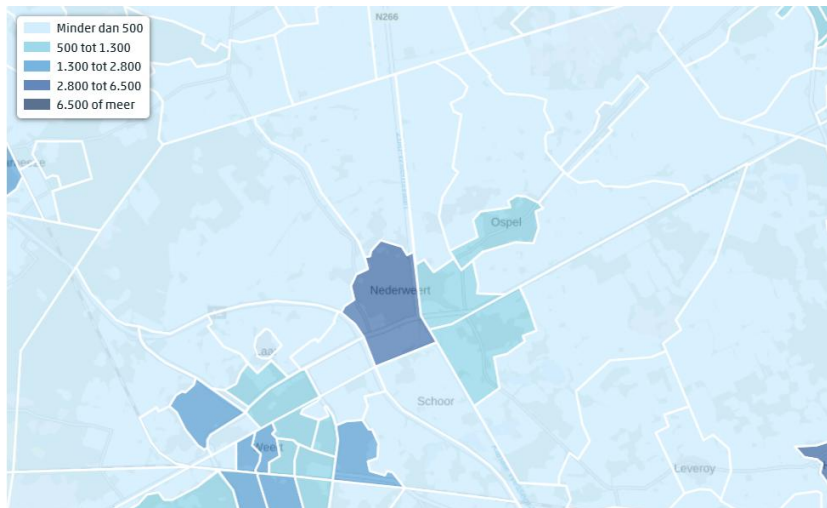
Figuur 11-8 Normen Verordening geurhinder en veehouderij (gemeente Nederweert, 2017). Bewerkt voor leesbaarheid.

Onderstaande figuur toont een geuronderzoek uit 2025 naar veehouderijen in de gemeente Nederweert. Hierbij is in percentages uitgedrukt wat de kans op geurhinder is, en er is een kwalitatieve beoordeling van de milieukwaliteit gegeven. Uit de achtergrondbelasting uitgedrukt in ou is op te maken dat op bepaalde locaties de norm uit de geurverordening van de gemeente overschreden wordt.

Figuur 11-9 Achtergrondbelasting geur veehouderijen (Gemeente Nederweert, 2025)

In het buitengebied rondom de kernen zijn relatief veel locaties met een slechte tot zeer slechte milieukwaliteit als gevolg van geur door veehouderijen. Voor omwonenden betekent dit een grote kans op geurhinder (soms meer dan 35%). In gebieden met lagere concentratie aan deze bedrijven is dan ook een betere kwaliteit te zien. Hier is de kwaliteit soms zeer goed. Onderzoek van het RIVM op basis van de gezondheidsmonitor voor volwassenen en ouderen uit 2024 maakt een inschatting dat 6.9% van de volwassenen ernstige hinder ervaart van geur van landbouw en veeteelt (Nationaal Georegister, 2024). Vooral in delen met een hogere dichtheid van inwoners kan geurhinder voor relatief meer hinder zorgen. Onderstaande figuur laat het aantal woningen in de gemeente zien. Veel locaties met zeer hoge achtergrondbelasting liggen in gebied met een gemiddeld lage hoeveelheid woningen. Echter wordt er ook hoge achtergrondbelasting gemeten in buurten met een hoger aantal woningen.

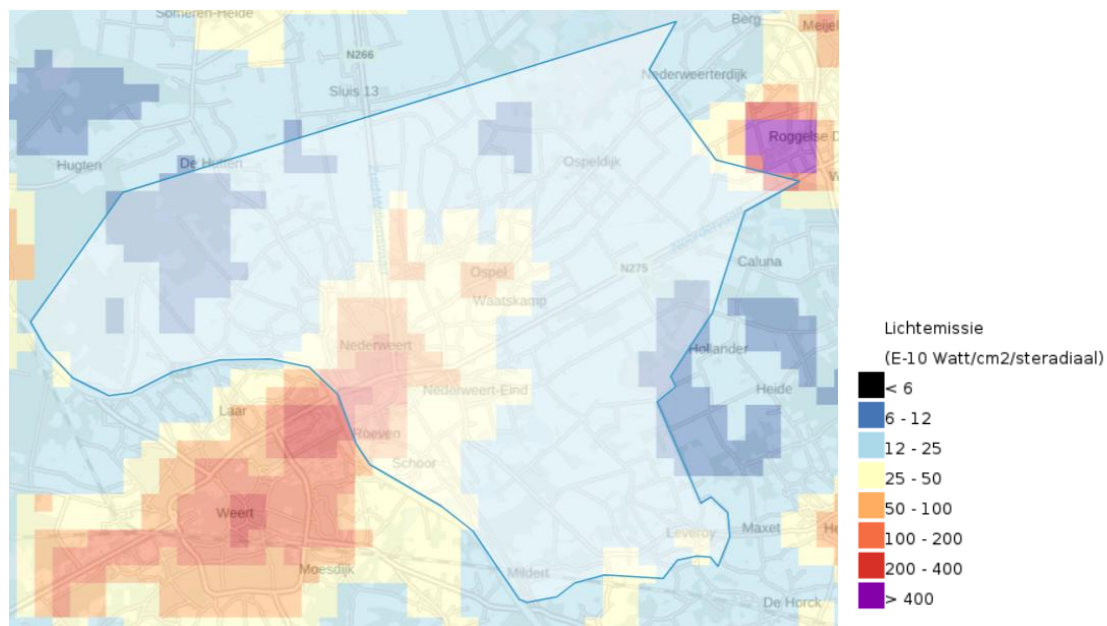

Figuur 11-10 Aantal woningen (Bron: CBS)

Lichthinder

Lichthinder wordt voornamelijk veroorzaakt door kunstverlichting. Dit kan straatverlichting zijn, maar ook reclameborden, sportvelden of sterk belichte gebouwen. Kunstmatige verlichting kan in het kader van gezondheid negatieve effecten veroorzaken voor de mens. Het kan zorgen voor verstoring van rust of slaap, met concentratieproblemen en vermoeidheid als gevolg. De beïnvloeding van (kunst)licht op de biologische klok kan daarnaast ook op lange termijn gezondheidseffecten hebben. Daarnaast kan lichthinder ook nadelig effect hebben op verkeersveiligheid, kan het de natuur verstoren en zorgen voor horizonvervuiling.

Onderstaande figuur toont de lichtemissie binnen de gemeente. Het betreft de lichtemissie in de nacht, uitgedrukt in watt per vierkante centimeter per steradiaal. Met name ter hoogte van de dorpskernen van Nederweert en Ospel, worden relatief hoge waarden voor lichtemissie gemeten vergeleken met de rest van de gemeente. Ook ter hoogte van bedrijventerrein Aan Veertien, parallel aan de N266, is relatief meer lichtemissie vergeleken met de omgeving. De buitengebieden hebben relatief weinig last van dit effect. Echt donkere gebieden komen nog weinig voor in Nederland.

Figuur 11-11 Lichtemissie (bron: Atlas Leefomgeving)

11.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Gezond Milieu'.

- Interimbeleid Veehouderij Gemeente Nederweert (2024)**
 Met dit beleid stelt de gemeente criteria voor de beoordeling van nieuwe plannen van agrarische bedrijven met als doel een bijdrage te leveren aan de transitie van het buitengebied en het verminderen van emissies van geur en fijnstof, totdat er een nieuw omgevingsplan is gerealiseerd. Hierin is bijvoorbeeld vastgelegd dat er geen medewerking wordt verleend aan uitbreidingen van minstens 30% fijnstof plaatsvindt met Best Beschikbare Technieken, en dat er geen medewerking wordt verleend aan uitbreidingen van minstens 20% geur plaatsvindt met Best Beschikbare Technieken. Als gevolg zal de geurhinder en luchtvervuiling in de omgeving verminderen.
- Schone Lucht Akkoord**
 In 2020 heeft de gemeente Nederweert het Schone Lucht Akkoord getekend. Hiermee committeert de gemeente zich aan het uitvoeren van maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren.
- Afname veehouderijen**
 In de gemeente heeft een aanzienlijk aantal bedrijven zich al aangemeld voor de Landelijke Beëindigingsregeling veehouderij (plus) voor deze regeling. Met afname van het aantal veehouderijen zal de luchtverontreiniging die afkomstig is van deze bedrijven, ook afnemen. Daarnaast zal de algemene trend van afname in veehouderijen meespelen in de vermindering van geuroverlast.
- Aanscherping normen fijnstof uitstoot pluimveestallen**
 Met de aanscherping van de normen voor fijnstof uitstoot, moeten pluimveestallen zich aanpassen om in 2030 50% minder fijnstof uit te stoten dan voor de maatregelen. Als gevolg zal de luchtkwaliteit verbeteren ten opzichte van de huidige situatie.
- Woningbouwopgave**
 De grote woningbouwopgave, onder andere als gevolg van Woondeal Limburg, wordt over het algemeen gezien als negatieve ontwikkeling wat betreft geluidhinder. De bouw van woningen betekent meer geluidgevoelige objecten, en ook een toename in geluidproducerende activiteiten van bewoners.
- Verkeer**
 De afgelopen jaren is het aantal Nederlanders dat aangeeft ernstige hinder te ervaren van verkeersgeluid gestegen (RIVM, 2023). Elektrische voertuigen gaan voor minder wegverkeersgeluid zorgen bij lage snelheden, maar voor meer geluid bij hoge snelheden. Dit kan zorgen voor lagere geluidshinder binnen de bebouwde kom, maar meer geluidhinder in het buitengebied.
- Uitbreiding laagvlieggebied Defensie**
 In het kader van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie wordt landelijk ingezet op een uitbreiding en herverdeling van laagvlieggebieden voor militaire helikopters. Het noordelijk deel van

gemeente, het gebied ten noorden van de kernen Nederweert en Ospel, is aangewezen als uitbreiding van het bestaand laagvlieggebied, dat reeds boven het oostelijk deel van de gemeente ligt. Voor de leefomgeving kan dit in de toekomst effecten hebben op onder meer rust en milieukwaliteit.

11.4 Beoordeling

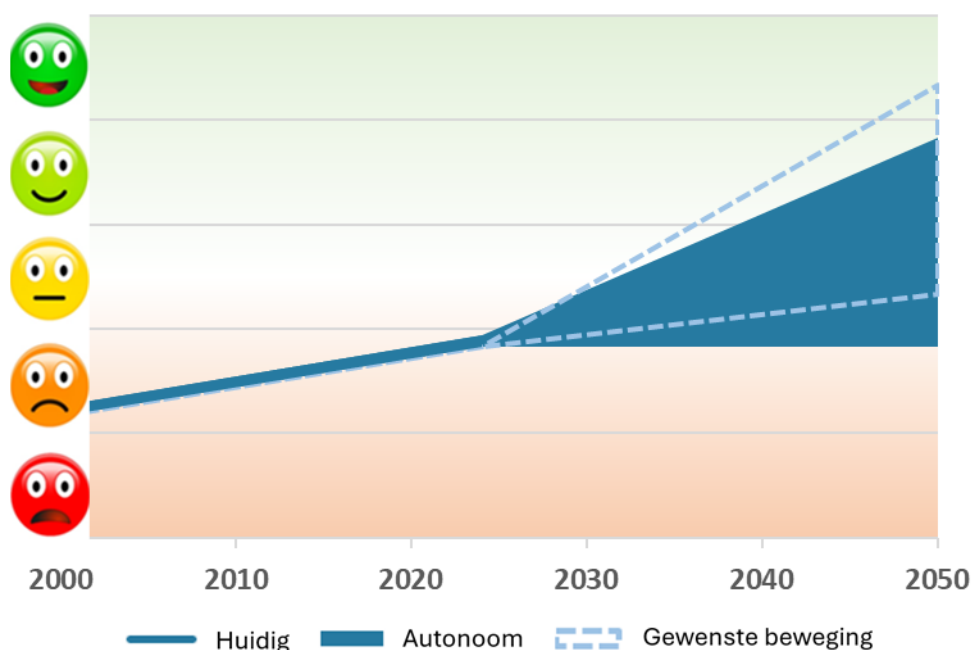
De aspecten luchtkwaliteit, geluid, geur en licht zijn onderzocht om het gezond milieu in Nederweert te beoordelen. De luchtkwaliteit in de gemeente voldoet nog niet aan alle normen, ook in de autonome situatie zal de gemeente niet gaan voldoen aan toekomstige grenswaarden. De gemeente heeft de ambitie om te voldoen naar de Rijksomgevingswaarden. Deels wordt dit doel al behaald. Het grootste knelpunt is echter de concentratie veehouderijen, en ook het wegverkeer zorgt voor aanzienlijke uitstoot. De veehouderij is niet alleen een knelpunt voor luchtkwaliteit, maar ook voor het aspect geur. In verschillende delen van de gemeente wordt geurhinder ervaren door nabijgelegen veehouderijen. Voor geluid voldoet de gemeente nog niet aan alle standaard- en WHO-normen. Het gaat dan met name om lokale overlast nabij wegen, rail, en industrie.

Voor de toekomstige situatie zijn er verbeteringen maar ook knelpunten voorzien. Wat betreft luchtkwaliteit en geur zijn er zijn bewegingen die voor een verbetering kunnen zorgen, met name in afname van de veehouderij. Bovendien speelt ook de verduurzaming van verschillende sectoren (met name de agrarische sector) een rol, waardoor er minder verontreiniging en hinderlijke geur zal worden uitgestoten. Binnen de autonome ontwikkeling blijven er met betrekking tot geur echter situaties bestaan die niet voldoen aan een aanvaardbare woon- en leefklimaat.

De verduurzaming van verkeer kan voor het aspect geluid verschillende gevolgen hebben. Daarnaast speelt voor het aspect geluid de zorg dat met de grote woningbouwopdracht ook meer risico op geluidsoverlast ontstaat. Ook de uitbreiding van het laagvlieggebied voor militaire helikopers kan een negatieve invloed hebben op geluidshinder.

In de huidige situatie worden nog niet alle normen gehaald en bestaat er hinder voor inwoners. Voorziene ontwikkelingen in de richting van de gewenste beweging (als afname overlast geluid, geur en lichthinder) kunnen bijdragen aan een verbetering van de situatie, maar er blijven onzekerheden bestaan.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 11-12 Trend beoordeling thema Gezond milieu

12. Gezondheid en welzijn

12.1 Inleiding en beoordelingskader

Het hoofdstuk *Gezondheid en welzijn* als onderdeel van *Sociaal Domein* omschrijft de aspecten die bepalend zijn voor de fysieke en sociale aspecten die van invloed zijn op de gezondheid en het welzijn van mensen. Dit zijn aspecten zoals beweegvriendelijkheid, sociale omgeving, gezondheid en levensverwachting.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Gezondheid en welzijn* opgenomen.

Tabel 12-1 Beoordelingskader thema gezondheid en welzijn

Thema	Aspect	Gewenste beweging
Gezondheid en welzijn	Beweegvriendelijke en sociale omgeving	Investeren in een toename van hoeveelheid groen in de omgeving. Dit zorgt voor meer ruimte voor spelen, beweging, ontspanning en ontmoeting.
	Gezondheid	De gestelde doelen van het Schone Lucht Akkoord (SLA) behalen, het klimaatbestendig maken van de gemeente in 2050 en aansluiten bij Nationaal Preventieakkoord Gezondheid.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Gezondheid en welzijn* opgenomen.

Tabel 12-2 Beleidskader thema gezondheid en welzijn

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) (2023)	Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bouwen gemeenten en GGD (Gemeentelijke/gewestelijke gezondheidsdiensten), zorgverzekeraars en VWS (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid, sport en bewegen en sociale basis. De integrale aanpak van deze thema's zorgt voor een verbetering van de gezondheid van inwoners.
Nationaal Preventieakkoord (2018)	Het Nationaal Preventieakkoord (2018) richt zich op een gezonde generatie in 2040 door het terugdringen van roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht
Sportakkoord II Sport versterkt (2022)	Het hoofdlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' formuleert drie ambities: 1. Het versterken van het fundament van de sport; 2. Het vergroten van het bereik van de sport; Meer betekenis geven aan sport.
Landelijke Nota Gezondheidsbeleid (2020)	De Landelijke Nota Gezondheidsbeleid legt de prioriteit bij 4 gezondheidsvraagstukken: 1. Gezondheid in de sociale en fysieke leefomgeving; 2. Gezondheidsachterstanden verkleinen; 3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen; 4. Vitaal ouder worden.
Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)	Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord bouwt voort op het Integraal Zorgakkoord. De doelen die hierin gesteld zijn, zijn het personeelstekort laten dalen met 100.000 mensen tot en met 2028, en meer gelijkwaardige toegang tot zorg. In het akkoord staan afspraken om de doelen sneller te bereiken. De afspraken gaan over de volgende vijf onderwerpen: 1. Minder administratie, meer tijd voor zorg 2. Betere inzet van personeel en technologie 3. Meer gelijkwaardige toegang tot zorg 4. Samenwerken aan beschikbaarheid 5. Passende zorg, met duidelijke keuzes
Provinciaal beleid	
Samen Leven en Bestaanszekerheid 2024-2027	De Provincie Limburg wil met dit beleidskader structureel de bestaanszekerheid, sociale cohesie en leefbaarheid verbeteren in wijken en dorpen waar de opgaven het grootst zijn. Het beleidskader legt een sterke nadruk op gebiedsgerichte aanpakken in kwetsbare wijken en dorpen, gecombineerd met een generieke thematische aanpak via de Sociale Agenda. Daarbij wordt ingezet op langdurige samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties en sociale fondsen om structurele

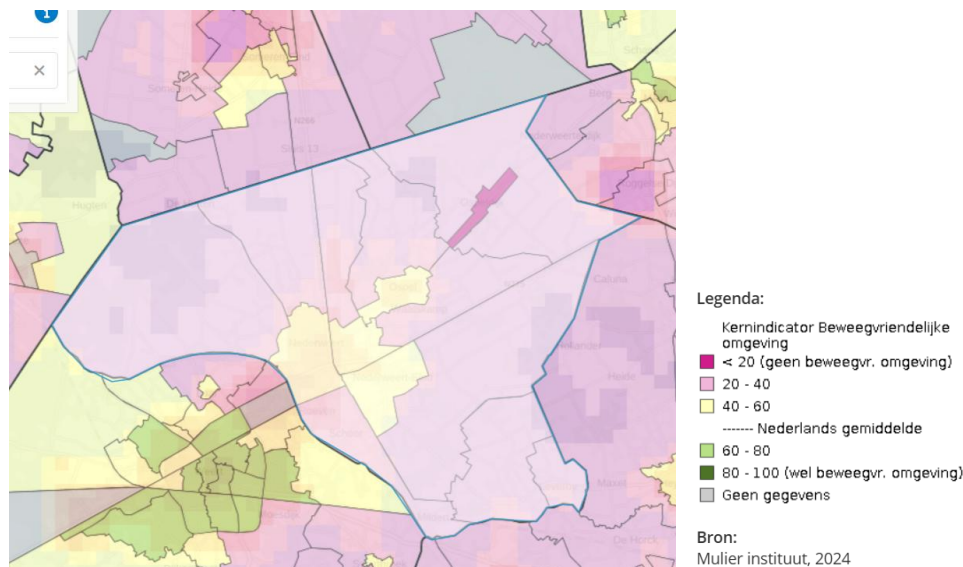
	verbeteringen te realiseren. De provincie stelt vijf centrale doelen die richtinggevend zijn voor alle acties. • Terugdringen van armoede, laaggeletterdheid en digitale achterstanden • Het realiseren van leefbare, veilige en vitale wijken en dorpen door integrale en langjarige gebiedsgerichte aanpakken. • Een jeugd die veilig, kansrijk en gezond opgroeit, onder andere door Kansrijke Start, Gezonde Basisschool van de Toekomst en Keigezond Limburg te versterken. • Het vergroten van de sociale cohesie, gemeenschapszin en het tegengaan van eenzaamheid door het ondersteunen van bewonersinitiatieven en vrijwilligers. • Een gezonde Limburger die meer sport en beweegt, door sportdeelname te stimuleren, sporttakplatforms te versterken en sport even toegankelijk te maken voor iedereen.
Regionaal beleid	
Sport en bewegakkoord Midden-Limburg 2025-2027	In het akkoord zijn de ambities opgenomen die de regio Midden-Limburg samen met de Provincie wil nastreven, met als doel om meer mensen in beweging te krijgen en te behouden.
Regionaal beleidsplan Sociaal Domein	De gemeenten Leudal, Nederweert en Weert hebben samengewerkt aan de transformatie van het sociaal domein. In dit beleidsplan worden visie, ambities, maatschappelijke effecten en doelen beschreven voor de periode 2024-2027. De volgende maatschappelijke effecten worden nagestreefd: 1. Inwoners zijn zelfredzaam. 2. Inwoners hebben oog voor elkaar. 3. Inwoners krijgen passende ondersteuning. Er wordt ingezet op deze doelen: 1. Een sterke lokale sociale basis. 2. Meer jeugdigen groeien gezond en veilig op, krijgen gelijke kansen en ontwikkelen talenten. 3. Meer inwoners voelen zich mentaal en fysiek gezond en sterk. 4. Meer inwoners kunnen hun talenten benutten. 5. Meer inwoners blijven op een veilige en verantwoorde manier (langer) zelfstandig wonen. Dit beleidsplan biedt ook het kader voor de tweejarige Wmo en Jeugdwet planningen.
Gemeentelijk beleid	
Nederweerts Sportakkoord	Het sportakkoord is een set van allerlei ambities en acties om de Nederweertse inwoners meer en beter in beweging te brengen. De acties en ambities uit het Sportakkoord hebben voornamelijk het thema 'inwoners op gezond gewicht'. De uitvoering van de acties en ambities ligt bij de lokale inwoners, verenigingen en organisaties.

12.2 Huidige situatie

Beweegvriendelijke en sociale omgeving

Beweging

Binnen het kader van gezondheid is beweging een belangrijk aspect. Beweging heeft zowel op fysiek als mentaal welzijn een positieve invloed. De omgeving speelt hierin ook een rol: in hoeverre een omgeving kansen biedt voor beweging, is bepalend voor de beweegvriendelijkheid.

Figuur 12-1 Bewegvriendelijkheid Nederweert (Bron: Atlas Leefomgeving, 2026)

Volgens de gezondheidsmonitor van volwassenen in de gemeente Nederweert, voldeed in 2024 46,4% van de bevolking aan de beweegrichtlijn. Dit ligt vlak onder het nationaal gemiddelde (48,9%) en net boven het provinciale gemiddelde (44,3%) (CBS, GGD en RIVM). Deze cijfers zijn tussen 2016 en 2022 aanzienlijk gedaald in Nederweert met circa 15%, waarna er weer een lichte stijging is ingezet naar 2024 toe. Volgens onderzoek van het Mulier instituut, gebaseerd op de hoeveelheid beweegvriendelijke plaatsen (sporthallen, bossen, stranden, speeltuinen, fiets- en wandelpaden) in een buurt, vallen de Nederweertse buurten onder het Nederlands gemiddelde voor beweegvriendelijkheid van de omgeving. Elke dorpskern in Nederweert is momenteel wel voorzien van een sportgelegenheid zoals een tennisbaan of voetbalveld. Voor bewoners in de dorpskernen is er mogelijkheid tot gebruik van een sportvoorziening.

Sociale samenhang

De mate waarin mensen zich met elkaar verbonden voelen en deelnemen aan de samenleving wordt geuit in 'sociale samenhang'. Op basis van vragenlijsten is gebleken dat op gebied van sociale samenhang de gemeente ten opzichte van de rest van Nederland een (kleine) positieve bijdrage heeft. Een indicator van sociale samenhang is het aspect eenzaamheid.

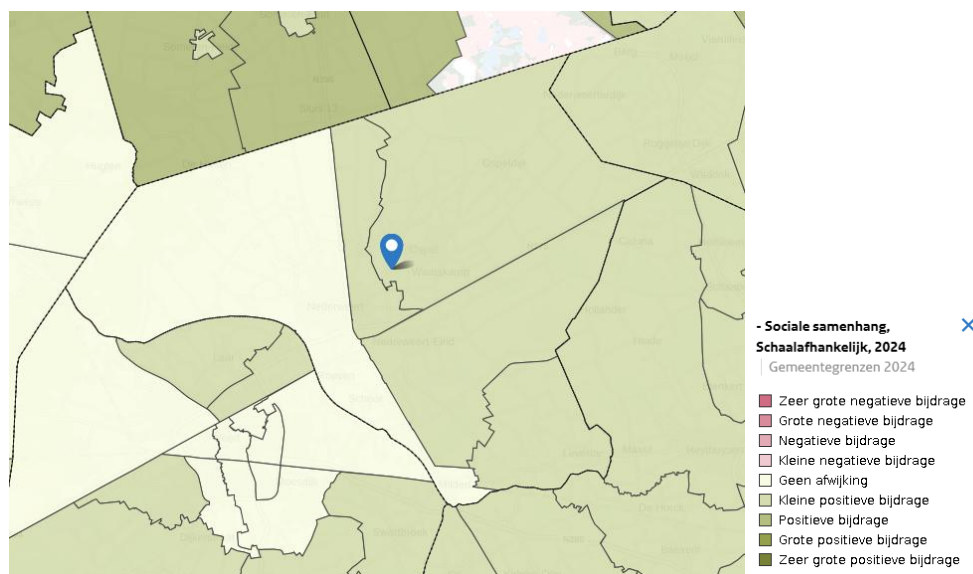
Eenzaamheid

In 2024 ervaarde 45,9% van de volwassen inwoners van Nederweert eenzaamheid. Dat is een stijging van circa 5% ten opzichte van 4 jaar eerder, waarmee de gemeente Nederweert op dit aspect nu gemiddeld iets hoger scoort dan andere kleine gemeenten. Onder jongvolwassenen (16-25 jaar) ervaart 58% eenzaamheid. Dit percentage ligt in de gemeente iets hoger dan in omliggende gemeenten en het Nederlands gemiddelde. Kinderen onder de 16 jaar ervaren tussen 2021 en 2023 een daling in sterke eenzaamheid (zich vaak of altijd eenzaam voelen) van 9% naar 4%. In deze tijd ging het gemiddelde van regio Noord-Limburg omhoog, van 8% naar 10%. Het Nederlands gemiddelde is 10%. Het aantal kinderen dat zich soms eenzaam voelt, is echter wel gestegen. In dezelfde periode vond er een verandering plaats van 14% tot 23%. Hiermee is het aandeel groter geworden dan in de regio Limburg-Noord (20%). Het Nederlands gemiddelde bleef in deze periode 20%.

Eenzaamheid kan ook gezien worden als indicator voor mentale gezondheid omdat het een signaal is van mentale kwetsbaarheid. De meeste eenzaamheid komt in de kern van Nederweert voor. In de kleinere kernen wordt meer betrokkenheid ervaren. De gemeente heeft in haar 'Plan van Aanpak wij zijn er voor elkaar 2020-2024' zelf een sterkte- en zwakteanalyse gedaan op dit aspect. Zie onderstaande tabel.

Tabel 12-3 Sterkte en zwakteanalyse eenzaamheid Nederweert (Plan van Aanpak wij zijn er voor elkaar, 2020)

Sterktes en kansen	Zwaktes en bedreigingen
Nederweert kent een sterke sociale verbinding. De cultuur in Nederweert wordt mede door de inzet van de regisseurs leefbaarheid opener, meer mensen willen zich inzetten voor hun wijk.	Inwoners van Nederweert vragen niet snel om hulp.
Er is veel draagvlak voor aanpak van eenzaamheid. Blijkt o.a. uit de actiebereidheid in het kader van de Week tegen Eenzaamheid.	De integratie van mensen uit een andere cultuur verloopt niet altijd eenvoudig.
Eenzaamheid is een speerpunt bij verschillende organisaties. Regionaal opgepakt via het 'Programma Langer Veilig Thuis'.	Informatie over voorzieningen is niet altijd even goed zichtbaar of vindbaar.
Nederweert heeft veel locaties die benut worden. Denk aan de inlooppunten, de eetpunten en de diverse verenigingen die in alle kernen aanwezig zijn.	Nederweert kent vijf kernen met een eigen gezicht. Dat is op zich een sterkte. Aan de andere kant kan het ook vertragend werken. Sommige kernen zijn actiever dan anderen.
Er bestaan diverse relevante samenwerkingsvormen en de samenwerking tussen organisaties verloopt over het algemeen goed. Partijen weten elkaar ook buiten de samenwerkingsvormen goed te vinden.	Er zijn wachtlijsten voor GGZ-hulp (geestelijke gezondheidszorg) en voor Wlz-zorg.
Er zijn nieuwe digitale platformen en websites die nog beter kunnen worden ingezet. Zoals: www.nederweert.nl/indebuurt , www.puntwelzijn.nl/socialemarktplaats www.degunnerij.nl	Valkuilen: - symptoombestrijding in plaats van aanpakken oorzaak - generieke aanpak in plaats van werken aan diversiteit - incidentele oplossingen in plaats van structurele oplossingen

Figuur 12-2 Sociale samenhang (Bron: Leefbaarometer, 2026)

Armoede

Een laag besteedbaar inkomen Het gemiddelde gestandaardiseerde inkomen per huishouden is 42.500 euro. Het gemiddelde besteedbaar inkomen is in Nederweert iets beter dan dat van Nederland en arbeidsmarktregio Midden-Limburg. 1,4% van de inwoners van Nederweert leeft echter in armoede. Dit percentage is lager dan de omliggende gemeenten. Ook het Nederlandse gemiddelde is hoger met 3,1% (2023). Van de werkenden inwoners leeft 0,9% in armoede. Ook dit is iets lager dan de meeste omliggende gemeenten, behalve Cranendonck (0,8%). Over heel Nederland gezien leven er dubbel zoveel werkenden in armoede. In 2025 hadden per 1.000 inwoners 10 inwoners van Nederweert een bijstandsuitkering. In Nederland was dit 28 op de 1.000 inwoners.

Gezondheid

Ervaring van gezondheid

73% van de inwoners van de gemeente Nederweert antwoordden in 2024 op de vraag naar de algemene gezondheid met 'zeer goed' of 'goed'. Dit is iets lager dan het Nederlands gemiddelde, dat destijds op 79,1% lag.

Onder 18-65-jarigen in Nederweert is de zelf ervaren gezondheid in 2024 iets lager dan 10 jaar eerder, toen het percentage rond de 82 lag. Een daling doet zich ook voor in het Nederlands gemiddelde, echter in mindere mate (1% daling). Voor 65+ers is de zelf ervaren gezondheid in Nederweert in deze tussentijd juist licht gestegen. Landelijk is de prognose dat de stijging in deze leeftijdscategorie even doorzet, maar afneemt na 2040.

Roken en alcohol

Het gebruik van alcohol en het roken van tabak hebben een slechte invloed op de gezondheid van de bevolking. Alcohol en tabak verhogen het risico op kanker, hart- en vaatziekten en verslaving. Volgens de Gezondheidsmonitor van 2024 voldoet in Nederweert 45,4% van de bevolking ouder dan 18 jaar aan de alcoholrichtlijn. De richtlijn omvat 'niet drinken tot 1 glas per dag'. 2,2% van de bevolking ouder dan 18 jaar is overmatige drinker (per week meer dan 21 glazen voor mannen, meer dan 14 glazen voor vrouwen). De gemeente scoort wat dat betreft iets beter op dit vlak dan gemeenten in dezelfde GGD-regio (42,8% en 5,4% resp.) en dan het Nederlands gemiddelde (44,8% en 5,7% resp.). Het aantal rokers in Nederweert is sinds 2026 afgenomen van 16,3% naar 10,7% van de inwoners. Tussen 2022 en 2024 was er echter geen daling. Wat betreft rookgedrag, scoort de gemeente ook gemiddeld iets beter dan de GGD-regio en het Nederlands gemiddelde. 10,7% van de Nederweertenaren rookt wel eens, tegenover 14,2% in de GGD-regio Limburg Noord en 15,6% in Nederland.

Overgewicht

Overgewicht wordt in verband gebracht met gezondheidsrisico's zoals diabetes type 2, hart- en vaatziekten, gewrichtsklachten en bepaalde kankersoorten. Onder de bevolking in Nederweert van 18 jaar of ouder heeft 52,2% overgewicht (een BMI van hoger dan 25) en 13,1% heeft bovendien ernstig overgewicht (BMI van 30 en hoger). Het percentage overgewicht onder de bevolking van Nederweert ligt iets boven het Nederlands gemiddelde (50,0%) maar iets onder het gemiddelde van de GGD Limburg-Noord regio (53,1%). Het aandeel ernstig overgewicht is in de gemeente iets lager dan deze regio's.

Mentale gezondheid/stress

Voor mentale gezondheid wordt de internationale schaal Mental Health Inventory 5 (MHI-5) gebruikt. Een score wordt bepaald door middel van een vragenlijst. Op een schaal van 0 – 100, geldt dat een score boven de 60 wijst op een "psychisch gezond persoon". Dus hoe hoger de score, hoe beter de mentale gezondheid. Scores onder de 76 kunnen echter al wijzen op angst- of depressiegevoelens. Voor de gemeente Nederweert geldt dat 44,5% van de inwoners onder de 76 scoort. In 2022 was dit 39%. In Nederland is dit in 2024 46,4% en in de GGD-regio 44,4%. Bovendien blijkt dat tussen 2019 en 2023 het gebruik van basis GGZ en/of POH-GGZ in Nederweert licht gestegen is van 4,6% naar 5,6%.

12.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'gezondheid en welzijn'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Klimaatverandering**
Klimaatverandering kan op verschillende manieren gezondheid beïnvloeden. Extremere weersomstandigheden zoals perioden met hoge temperaturen kunnen bijvoorbeeld leiden tot hittestress. Ook is het risico op infectieziekten groter vanwege een gunstiger klimaat voor verspreiding van bacteriën en virussen. Het kan ook effect hebben op de mentale gezondheid vanwege bijvoorbeeld stress als gevolg van extreem weer.
- **Gebruik van vapes**
Het gebruik van vapes wordt niet meegerekend in de bovengenoemde cijfers over rookgedrag. Over het algemeen neemt het gebruik van vapes toe in Nederland. De aanname is dat dit ook in Nederweert het geval is. Dit heeft een negatief effect op de gezonde leefstijl van inwoners.
- **Vergrijzing**
Nederweert vergrijst sneller dan de rest van Nederland. Met ouderdom kunnen zich meer gezondheidsproblemen voordoen, wat meer druk legt op de gezondheidszorg in de gemeente.
- **Druk op zorg**
Het tekort aan personeel in de zorg loopt landelijk op. Samen met de stijgende grijze druk in Nederweert, ontstaat er een groter gat tussen vraag en aanbod in de zorg. Dit kan tot problemen leiden in de gezondheid van zowel jongere als oudere mensen. De druk op mantelzorgers neemt daarbij ook toe.
- **Digitalisering**

De trend van digitalisering kan verschillende effecten hebben. Aan de ene kant kan het ondersteunend werken in zorg en een gezonde leefstijl. Aan de andere kant kan het leiden tot digitale ongelijkheid bij onvoldoende digitale vaardigheden, waardoor de sociale samenhang daalt.

- **(Technologische) Ontwikkelingen zorg**

De ontwikkelingen op het gebied van technologie en wetenschap zullen in de toekomst zorgen voor een verbetering van behandelingen.

- **Afname landbouwbedrijven**

De agrarische sector is deels verantwoordelijk voor bepaalde milieufactoren die invloed kunnen hebben op de gezondheid, zoals luchtvervuiling en geurhinder. Met de vastgestelde afname van veehouderijen in Nederweert, naar aanleiding van de stoppersregeling (zie thema 4 Agrarische sector), zal er ook minder belasting op de gezondheid zijn in de gemeente.

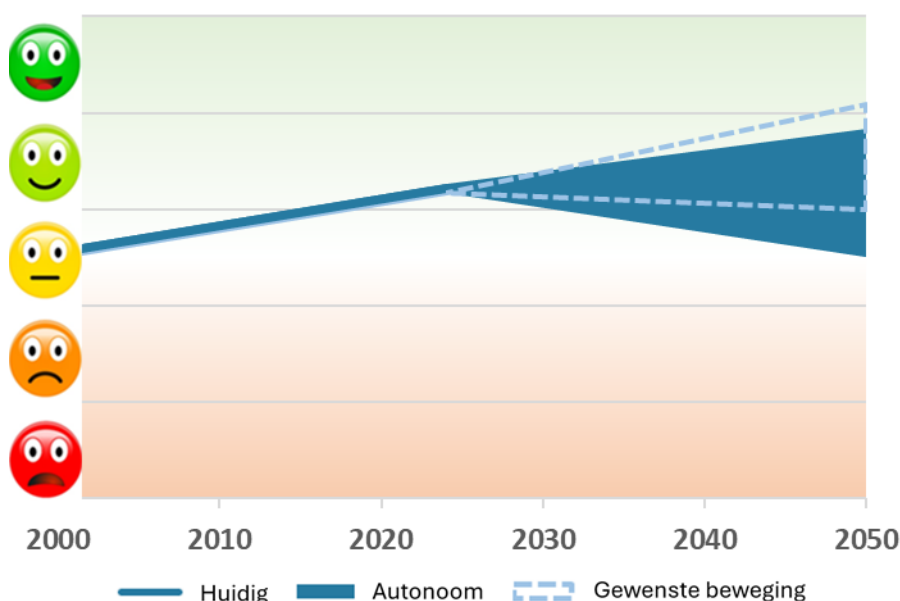
12.4 Beoordeling

Ten opzichte van het gemiddelde van de regio en Nederland, heeft Nederweert een relatief goede leefstijl wat betreft alcohol en rookgedrag, een laag armoedeniveau en een sterke sociale samenhang in de kleine kernen. Er zijn echter wel risico's op het gebied van beweeggedrag, eenzaamheid en mentale gezondheid. Zo ligt de beweegvriendelijkheid van de gemeente onder het gemiddelde van Nederland, hoewel elke dorpskern wel beschikt over een sportgelegenheid. Met name in de grotere dorpskern Nederweert is eenzaamheid een merkbaar probleem. Wat betreft mentale gezondheid stijgt het aandeel inwoners met angst- en depressiegevoelens en het gebruik van GGZ.

De gemeente is op een aantal vlakken goed op weg naar een gezondere bevolking. Echter bestaan er wel risico's als huidige trends zich voortzetten. Vanwege de toenemende vergrijzing komt er meer druk te staan op de zorg, kan de prevalentie van gezondheidsproblemen toenemen en kan het probleem van eenzaamheid een grotere omvang aannemen. Hoewel de huidige fysieke beweging door inwoners gemiddeld is, draagt de huidige beweegvriendelijkheid nog niet bij aan een toename van beweging naar de toekomst. Samenvattend scoort de gemeente in de huidige situatie op een aantal gezondheidsaspecten goed, maar zijn er risico's in de toekomst.

Hoewel de leefstijl op een aantal punten positief is, blijft de beweegvriendelijkheid van de omgeving onder het landelijk gemiddelde, waardoor er meer nodig is om de gewenste beweging te bereiken om met meer groen beweging, ontmoeting en ontspanning te stimuleren. Ook de gewenste bewegingen met betrekking tot het halen van het SLA, het klimaatbestendig maken van de gemeente in 2050 en het aansluiten bij doelen uit het Nationaal Preventieakkoord zullen vragen om extra inzet.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 12-3 Trend beoordeling Gezondheid en welzijn Nederweert

13. Sociaal domein

13.1 Inleiding en beoordelingskader

Het hoofdstuk *Sociaal domein* als onderdeel van het gelijknamige overkoepelende thema *Sociaal Domein* omschrijft de aspecten die bepalend zijn voor de algemene ervaring van het sociale domein in de gemeente. Deze aspecten zijn van invloed op de ervaring van inwoners met voorzieningen, toegankelijkheid, leefbaarheid en inclusiviteit.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de beoordelingsaspecten en de gewenste beweging voor het thema *Sociaal domein* opgenomen.

Tabel 13-1 Beoordelingskader thema Sociaal domein

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Sociaal domein	Voorzieningen	Het creëren van een samenhangend en levendig centrum Nederweert waar winkels, horeca en voorzieningen zijn geconcentreerd. Behoud van voorzieningen in overige kernen.
	Toegankelijkheid	Oog hebben voor bereikbaarheid voorzieningen en een toegankelijke openbare ruimte voor iedereen.
	Burgertevredenheid leefbaarheid	Het behouden van de leefbaarheid door onder andere het behouden van voorzieningen en het verbeteren van doorstroming van verkeer.
	Inclusiviteit	Het creëren van een goede omgevingskwaliteit. Dat wil zeggen een omgeving die toegankelijk is voor iedereen, die uitnodigt tot ontmoeten, klimaatadaptief is en stimuleert tot gezond gedrag.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Sociaal domein* opgenomen.

Tabel 13-2 Beleidskader thema Sociaal domein

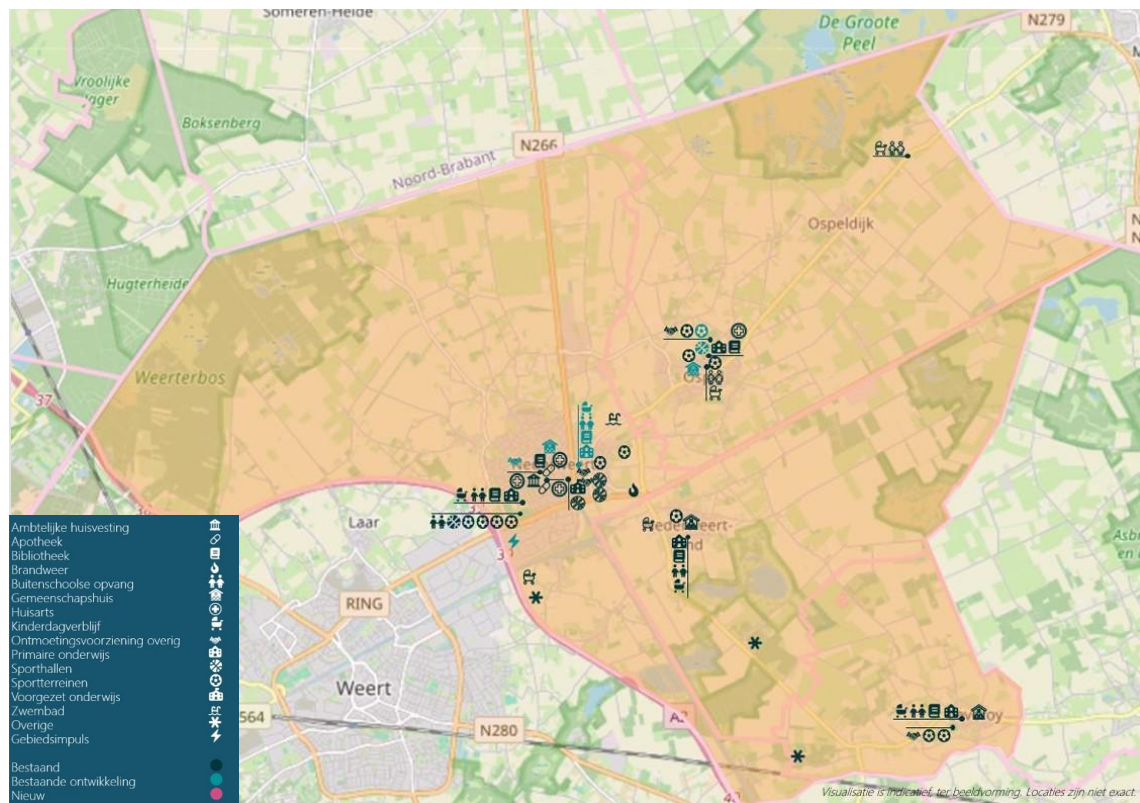
Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Wmo	Volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn gemeenten verplicht hun inwoners te ondersteunen bij het zelfstandig blijven wonen en deelnemen aan de maatschappij. De gemeente organiseert zelf de toegang tot ondersteuning.
Participatiewet	Het doel van de participatiewet is dat zoveel mogelijk mensen met of zonder arbeidsbeperking werk kunnen vinden. Van gemeenten wordt verwacht dat zij die groep die ondersteuning nodig heeft, ondersteuning biedt.
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Het doel van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening is het wettelijk inbedden van de taak van gemeenten op het terrein van de integrale schuldhulpverlening. Dit betekent dat er bij schuldhulpverlening niet alleen aandacht moet zijn voor het oplossen van de financiële problemen van een cliënt maar ook voor eventuele omstandigheden die op enigerlei wijze in verband kunnen staan met de financiële problemen, zoals psychosociale factoren, relatieproblemen, de woonsituatie, de gezondheid, de verslaving of de gezinssituatie.
Provinciaal beleid	
Samen Leven en Bestaanszekerheid 2024-2027	De Provincie Limburg wil met dit beleidskader structureel de bestaanszekerheid, sociale cohesie en leefbaarheid verbeteren in wijken en dorpen waar de opgaven het grootst zijn. Het beleidskader legt een sterke nadruk op gebiedsgerichte aanpakken in kwetsbare wijken en dorpen, gecombineerd met een generieke thematische aanpak via de Sociale Agenda. Daarbij wordt ingezet op langdurige samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties en sociale fondsen om structurele verbeteringen te realiseren. De provincie stelt vijf centrale doelen die richtinggevend zijn voor alle acties. • Terugdringen van armoede, laaggeletterdheid en digitale achterstanden • Het realiseren van leefbare, veilige en vitale wijken en dorpen door integrale en langjarige gebiedsgerichte aanpakken. • Een jeugd die veilig, kansrijk en gezond opgroeit, onder andere door Kansrijke Start, Gezonde Basisschool van de Toekomst en Keigezond Limburg te versterken.

	- Het vergroten van de sociale cohesie, gemeenschapszin en het tegengaan van eenzaamheid door het ondersteunen van bewonersinitiatieven en vrijwilligers. - Een gezonde Limburger die meer sport en beweegt, door sportdeelname te stimuleren, sporttakplatforms te versterken en sport even toegankelijk te maken voor iedereen.
Regionaal beleid	
Regionaal beleidsplan Sociaal Domein	De gemeenten Leudal, Nederweert en Weert hebben samengewerkt aan de transformatie van het sociaal domein. In dit beleidsplan worden visie, ambities, maatschappelijke effecten en doelen beschreven voor de periode 2024-2027. De volgende maatschappelijke effecten worden nagestreefd: - Inwoners zijn zelfredzaam. - Inwoners hebben oog voor elkaar. - Inwoners krijgen passende ondersteuning. Er wordt ingezet op deze doelen: - Een sterke lokale sociale basis. - Meer jeugdigen groeien gezond en veilig op, krijgen gelijke kansen en ontwikkelen talenten. - Meer inwoners voelen zich mentaal en fysiek gezond en sterk. - Meer inwoners kunnen hun talenten benutten. - Meer inwoners blijven op een veilige en verantwoorde manier (langer) zelfstandig wonen. Dit beleidsplan biedt ook het kader voor de tweejarige Wmo en Jeugdwet planningen.
Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025	In het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025 wordt invulling gegeven aan de landelijke Wet Schuldhulpverlening voor de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Leudal en Nederweert. In dit plan wordt voor een aantal speerpunten acties een plan van aanpak beschreven. De speerpunten in dit beleidsplan zijn: - Het voorkomen van schulden. - Duidelijke communicatie over aanpak - Verder kijken dan schuld alleen - Samenwerking - Een duurzame oplossing Daarnaast is er extra aandacht voor de volgende doelgroepen: - Gezinnen met (minderjarige) kinderen - Jongeren - Zelfstandig ondernemers - Laaggeletterden - Licht verstandelijk beperkten
Gemeentelijk beleid	
Integraal plan Nederweert Durft!	Het integraal plan Nederweert Durft is een plan van aanpak voor met 3 programmalijnen in het sociaal domein. - Gezond en actief opgroeien - Vitaal en zelfredzaam - Ontmoeten en meedoen Voor deze programmalijnen wordt beschreven wat de doelen zijn en hoe de gemeente dit wil bereiken. De uitgangspunten voor het plan van aanpak zijn het gedachtegoed van positieve gezondheid, integrale samenwerking en een lokale en regionale focus.

13.2 Huidige situatie

Voorzieningen

In de beschrijving van de huidige situatie van voorzieningen ligt de focus voornamelijk op maatschappelijke voorzieningen waar de gemeente invloed op heeft. In de LOF zijn deze onderverdeeld in onderwijs en recreatie (bibliotheken, binnensportruimte, sportterreinen, zwembaden, onderwijsvoorzieningen, kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang), eerstelijnszorg (huisartsen en apotheken), ontmoeting (gemeenschapshuizen, ontmoetingsvoorzieningen, en overige voorzieningen (ambtelijke huisvesting, levensmiddelen, hulpdiensten). Onderstaande figuur toont de gemeentelijke voorzieningen in de gemeente Nederweert.

Figuur 13-1 Voorzieningenkaart gemeente Nederweert (Bron: gemeente Nederweert)

Onderwijs en recreatie

De gemeente telt ongeveer 1.303 kinderen die primair onderwijs volgen, en ongeveer 720 leerlingen die voortgezet onderwijs volgen. Binnen de gemeente Nederweert zijn zeven scholen in het basisonderwijs gevestigd, waar in totaal circa 1.200 basisschoolleerlingen naartoe gaan. Vier basisscholen bevinden zich in dorpskern Nederweert, één in Ospel, één in Nederweert-Eind en één in Leveroy. Een van de basisscholen werkt met het Jeelo concept waarbij leerlingen samen werken aan projecten met mensen in de directe omgeving. Een andere basisschool richt zich op ontwikkelingsgericht onderwijs, een concept gericht op thematisch onderwijs. De andere basisscholen hanteren geen specifiek onderwijsconcept. Voor het voortgezet onderwijs is er één vestiging, in dorpskern Nederweert. Dit is een school voor leerlingen met mavo-niveau, waar circa 330 leerlingen ingeschreven staan, waarvan niet allen woonachtig in de gemeente Nederweert zelf. Middelbare scholieren met andere schoolniveaus moeten uitwijken naar nabijgelegen gemeentes. Daarnaast zijn er verdeeld over de dorpskernen 10 buitenschoolse opvanglocaties en 10 kinderdagverblijven.

Wat betreft recreatie zijn er verschillende voorzieningen aanwezig in de gemeente. Aan sportvoorzieningen zijn er zowel binnen- als buitensportruimtes. In de kernen Ospel en Nederweert bevinden zich binnensportruimtes die gebruikt worden door scholen en sportverenigingen. Daarnaast is er per dorpskern een buitensportvoorziening in de vorm van bijvoorbeeld een voetbal- of tennisveld. In dorpskern Budschoop is een educatief zwembad gelegen voor individuele gebruikers en watersportverenigingen.

Daarnaast beschikt de gemeente over een bibliotheek, gelegen in dorpskern Nederweert. Dit is zowel voor recreatie als onderwijs een waardevolle voorziening.

Eerstelijnszorg

Voor de eerstelijnszorg is de huisarts een zeer belangrijke voorziening. In totaal bevinden zich zeven huisartsen in de gemeente, verdeeld over vier praktijken. Drie praktijken bevinden zich in dorpskern Nederweert, één praktijk in Ospel. De gemiddelde afstand tot een huisartsenpraktijk voor inwoners is 2,2 km. Dit is meer dan het Nederlands gemiddelde, wat op ongeveer 1,0 km ligt. De gemiddelde afstand tot een apotheek is 2,3 km. Het Nederlands gemiddelde is 1,3 km.

In dorpskern Nederweert bevinden zich twee apotheken. In de andere dorpskernen bevindt zich geen apotheek.

Ontmoeting

Elke dorpskern bevat een ontmoetingsvoorziening. In Leveroy is dit gemeenschapshuis Pestoeërskoel, in Nederweert-Eind gemeenschapshuis Reigershorst, in Nederweert is dat De Pinnenhof en in Ospel Haaze-Hoof. Nederweert en Budschoep hebben een scouting en in Leveroy, Budschoep en Ospel bevinden zich ontmoetingsvoorzieningen voor jeugd.

Overig

Ambtelijke huisvesting

In de dorpskern Nederweert ligt het gemeentehuis van de gemeente. Op het gemeentehuis na zijn er geen andere overheidsinstellingen of ambtelijke voorzieningen gevestigd in de gemeente.

Hulpdiensten

De gemeente beschikt over één brandweerlocatie. Deze is gelegen in dorpskern Budschoep. De kazerne wordt bemand door vrijwilligers. Nederweert deelt een politiebureau met de gemeente Weert, waarvan het bureau zich in Weert bevindt. In het gemeentehuis van Nederweert is wel een politieservicepunt te vinden. De meest nabijgelegen spoedpost voor medische spoedgevallen die niet bij een huisarts behandeld kunnen worden bevindt zich ook in de gemeente Weert.

Levensmiddelen

Voor dagelijkse levensmiddelen uit een grote supermarkt moet een inwoner uit Nederweert gemiddeld 1,5 km afleggen. Het Nederlandse gemiddelde ligt voor deze voorziening met 1,0 km op kortere afstand. Voor overige bronnen van levensmiddelen, zoals meer gespecialiseerde zaken als bakkerijen, slagerijen, slijterijen, et cetera, is de afstand korter: 0,9 km voor inwoners uit Nederweert, wat vergelijkbaar is met het Nederlands gemiddelde van 0,8 km.

Vergeleken met andere gemeenten van dezelfde stedelijkheidsklasse heeft de gemeente op sommige vlakken een grotere hoeveelheid en omvang in voorzieningen, zoals het aantal buitenschoolse opvanglocaties en kinderdagverblijven, en op sommige vlakken een kleinere hoeveelheid en omvang, zoals bibliotheken, binnensportruimtes, brandweerlocaties, en overige voorzieningen. Wat betreft apotheken, huisartsen en voortgezet onderwijs is het aantal nagenoeg gelijk.

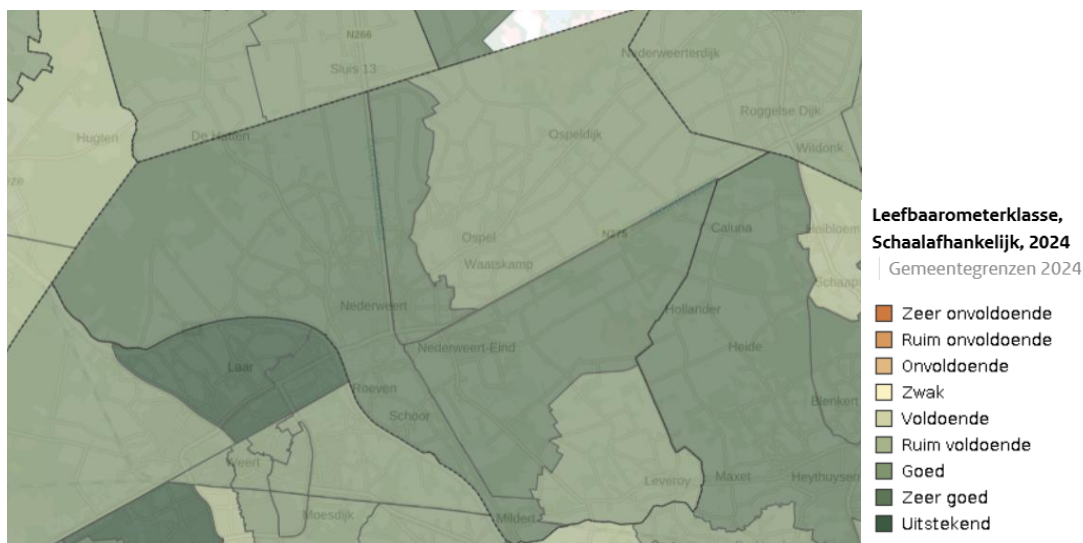
Toegankelijkheid

Toegankelijkheid zegt iets over de mate waarin mensen met een visuele, motorische of cognitieve beperking gebruik kunnen maken van sociale en fysieke voorzieningen. De gemeente benoemt in haar Omgevingsvisie Buitengebied (2020) te streven naar toegankelijke mobiliteitsvoorzieningen voor iedereen. Er zijn echter geen cijfers bekend om de huidige situatie van dit aspect te beschrijven.

Burgertevredenheid leefbaarheid

Leefbarometer

Nederweert scoorde in 2024 over het algemeen Goed tot Zeer goed op leefbaarheid. Vergeleken met de score van Nederland, scoort de gemeente vooral goed op het thema van overlast en onveiligheid. Dit aspect wordt later in meer detail behandeld in [hoofdstuk 15, sociale veiligheid](#). Deze indicator zegt iets over de ervaring van en het aantal (gewelds)misdrijven, ordeverstoringen en vernielingen. Aandachtspunten zijn daarentegen de fysieke omgeving en de voorzieningen. De fysieke omgeving is met name een knelpunt in de buitengebieden. De fysieke omgeving kan een negatieve bijdrage hebben door verstoring van fysieke elementen, zoals de milieueffecten van infrastructuur, grote installaties, en de nabijheid van agrarische bedrijven en werkzaamheden. De indicator voorzieningen scoort over het algemeen beter in de dichtbebouwde gebieden vergeleken met het buitengebied, maar met name in Leveroy en in het noordoosten richting Peel en Maas wordt er relatief negatiever gescoord op de indicator voorzieningen. In deze gebieden zijn minder voorzieningen aanwezig en moeten bewoners bijvoorbeeld verder reizen om voorzieningen te bezoeken. Zo is er in de dorpskern van Leveroy bijvoorbeeld geen huisartsenpraktijk, wat betekent dat inwoners met de fiets of auto 10 km moeten afleggen om een huisarts in de kern van Nederweert te bezoeken. Wat betreft ontwikkeling van leefbaarheid scoort de gemeente in de afgelopen periode (2020-2024) neutraal. In de gebieden Schoor-Mildert, Boeket-Hoogbosweg en Winnerstraat-Eindhovensebaan is wel een kleine verbetering geweest. Verwacht wordt dat dit zich naar de toekomst toe verder positief zal ontwikkelen.

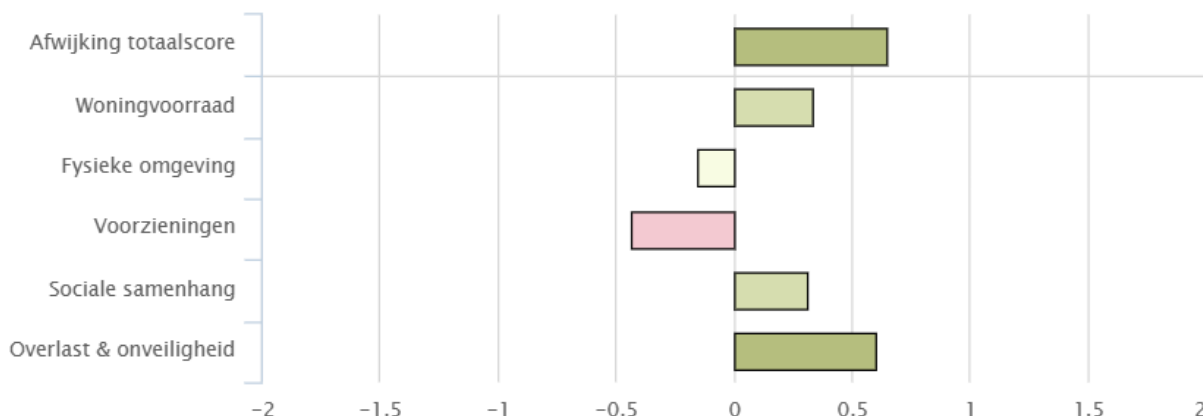
Figuur 13-2 Leefbaarometerklasse Buurtniveau (Bron: Leefbaarometer, 2026)

Afwijking totaalscore t.o.v. de rest van het land, en de bijdrage aan de afwijking per dimensie.

Selecteer een jaartal/gebied voor de bijbehorende scores op de dimensies hieronder.

2014 | 2018 | 2020 | 2022 | 2024

► Afspelen

Figuur 13-3 Afwijking van leefbaarheidsklasse Nederweert (Bron: Leefbaarometer, 2026)

Inclusiviteit

Inclusiviteit zegt iets over hoe inwoners zich betrokken en geïncludeerd voelen in hun leefomgeving. Inclusie in de sociale leefomgeving kan daarom beoordeeld worden aan de hand van het aspect eenzaamheid. Dit aspect is in paragraaf 12.3 beschreven onder 'sociale samenhang'.

13.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'sociaal domein'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Afname veehouderij**

De ervaring van de fysieke leefomgeving is een belangrijk aspect van de leefbaarheid. De fysieke leefomgeving wordt op meerdere manieren beïnvloed door de aanwezigheid van agrarische bedrijven. Met name veehouderijen zorgen namelijk voor effecten op luchtkwaliteit, waterkwaliteit en de gezondheid en beleving van omwonenden. De voorgenomen afname van veehouderijen kan daarom aanzienlijke gevolgen hebben op de ervaring van de fysieke leefomgeving. Bovengenoemde aspecten zullen als minder hinderlijk ervaren worden.

- **Grijze druk**
De toenemende grijze druk door vergrijzing en ontgroening, zorgt voor een verschuiving van demografie en daarmee andere dynamiek in de samenleving. Daarnaast zorgt het voor een verschuiving in vraag naar voorzieningen die aansluit bij de demografie.
- **Digitalisering**
Steeds meer dienstverlening en informatievoorziening verloopt digitaal, wat invloed heeft op verschillende aspecten. Zo beïnvloedt het de bereikbaarheid en toegankelijkheid van digitale voorzieningen, een afname van sociaal contact en toename van individualisering.
- **Druk op betaalbaarheid en voorzieningen**
Het toegankelijk houden van voorzieningen en het beheersen van kosten blijft een aandachtspunt.
- **Eenpersoonshuishoudens**
Het aantal eenpersoonshuishoudens groeit, mede door vergrijzing, echtscheidingen en veranderende leefstijlen. Dit heeft gevolgen voor het sociale domein. Zo kan het zorgen voor een verschuiving in vraag naar voorzieningen.
- **Diversiteit en inclusie**
De toenemende hoeveelheid internationale migranten zorgt voor een verandering in samenstelling van de bevolking. Hiermee kan er ook een verandering in behoefte aan voorzieningen ontstaan. Ook moet er extra aandacht gaan naar de omgang met diversiteit en inclusie in de gemeenschap.
- **Aandacht voor veiligheid en weerbaarheid**
Veiligheid en sociale samenhang blijven belangrijke pijlers voor een leefbare woonomgeving.
- **Woningbouw**
De gemeente Nederweert heeft aanzienlijke ambities wat betreft te bouwen woningen, als onderdeel van Woondeal Limburg. Dit zorgt voor een verhoogde druk op en veranderende bereikbaarheid van voorzieningen. Bovendien zijn er mogelijke andere typen voorzieningen nodig. De uitvoering van de grote woningbouwopgave kan daarmee ook invloed hebben op de leefbaarheid van de gemeente.

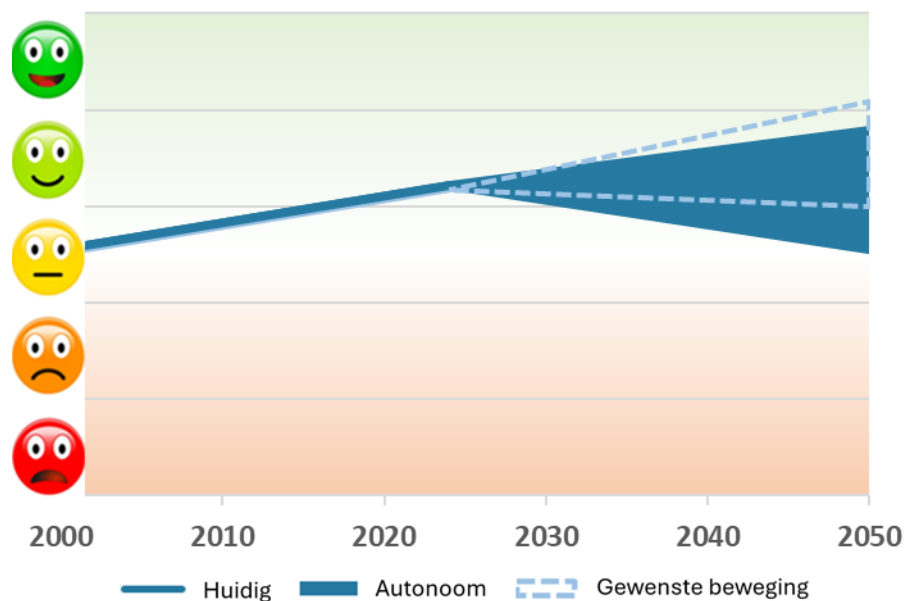
13.4 Beoordeling

Wat betreft de huidige situatie van de gemeente Nederweert op het hoofdstuk Sociaal domein, zijn er sterke en zwakke punten te identificeren. Kijkend naar leefbaarheid als overkoepelend aspect, scoort de gemeente in 2024 zeer goed ten opzichte van de rest van het land. Voornamelijk op het vlak van woningvoorraad, sociale samenhang en overlast en veiligheid, heeft de gemeente positieve bijdragen ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Wat betreft voorzieningen voldoet de gemeente grotendeels aan de verwachtingen voor een gemeente in stedelijkheidsklasse 4. Vooral in overlast en veiligheid is Nederweert volgens respondenten een voorbeeld voor andere gemeenten. Op vlak van fysieke omgeving en voorzieningen heeft de gemeente echter al lange tijd een (kleine) negatieve bijdrage. De afgelopen jaren zijn deze aspecten wel wat verbeterd. Wat betreft eenzaamheid is ruimte voor verbetering. Er is sprake van eenzaamheid, met name in de kern van Nederweert.

De leefbaarheid nam op zichzelf in de afgelopen jaren niet veel toe. Maar per onderdeel zijn er wel verbeteringen te zien waardoor de verwachting is dat er in de toekomst een verbetering van de leefbaarheid zal zijn. De fysieke leefomgeving zal naar waarschijnlijkheid verbeteren als gevolg van de afname van veehouderijen, en ook bij voorzieningen wordt de negatieve bijdrage over de jaren kleiner. Het is echter niet zeker of deze ontwikkeling in voorzieningen zonder ingrijpen de groei en verandering van samenstelling van de bevolking bij kan houden. De huidige sociale (landelijke) ontwikkelingen zorgen ook dat er risico is op verslechtering van eenzaamheid, tenzij hier aandacht aan wordt besteed.

Hoewel Nederweert nu hoog scoort op leefbaarheid, veiligheid en sociale samenhang, blijven de onderdelen waar de gewenste beweging betrekking op heeft (beweegvriendelijkheid, toegankelijkheid van voorzieningen en gezondheid) kwetsbaar. Zonder gerichte inzet op vergroening, nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen en inclusieve ontmoetingsplekken bestaat het risico dat eenzaamheid en zorgdruk verder toenemen. Daarmee kan het behouden van leefbaarheid en inclusiviteit onder druk komen te staan bij demografische veranderingen zoals vergrijzing en huishoudensverdunding.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 13-4 Trend beoordeling thema Sociaal domein Nederweert

14. Omgevingsveiligheid

14.1 Inleiding en beoordelingskader

In het thema *Omgevingsveiligheid* dat valt onder overkoepelend thema fysieke en sociale veiligheid. Het thema betreft het voorkomen en beperken van risico's voor mensen en het milieu als gevolg van mogelijke incidenten met gevaarlijke stoffen, branden, explosies of andere calamiteiten in de leefomgeving. Dit wordt ook wel externe veiligheid genoemd. Risicovolle bedrijven, transportroutes of buisleidingen hebben invloed op de omgevingsveiligheid.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel is het beoordelingsaspect en de gewenste beweging voor het thema *Omgevingsveiligheid* opgenomen.

Tabel 14-1 Beoordelingskader thema Omgevingsveiligheid

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Omgevingsveiligheid	Omgevingsveiligheid	De leefomgeving vormgeven volgens ontwerpprincipes voor veiligheid. Daarnaast ook het vinden van de juiste balans tussen verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Omgevingsveiligheid* opgenomen.

Tabel 14-2 Beleidskader thema Omgevingsveiligheid

Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Nationale Omgevingsvisie (NOVI, 2020)	De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen en keuzes tussen die nationale belangen in samenhang moeten worden gemaakt. De belangrijkste keuzes op het gebied van klimaat, energie en circulaire materialen zijn: • Duurzame energie inpassen met oog voor omgevingskwaliteit; • Ruimte voor overgang naar een circulaire economie.
Omgevingswet (Besluit kwaliteit leefomgeving en Besluit activiteiten leefomgeving)	Onder de Omgevingswet zijn de regels voor omgevingsveiligheid te vinden in: Besluit activiteiten leefomgeving (Bal): • Regels voor milieubelastende activiteiten (bv. opslag gevaarlijke stoffen, PGS-richtlijnen) • Regels voor Seveso-inrichtingen (BRZO-bedrijven) Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl): • Risiconormen (PR/GR) • Aandachtsgebieden • Afstandseisen voor kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen
Gemeentelijk beleid	
Beleidsvisie Externe Veiligheid Nederweert 2012	De beleidsvisie Externe Veiligheid is door de gemeente opgesteld met het doel de risico's tot maatschappelijk aanvaardbare proporties te beperken of terug te dringen. Behalve dat de beleidsruimte voor de gemeente wordt geschetst, worden de volgende algemene uitgangspunten benoemd: 1. Altijd nagaan of extra veiligheidsmaatregelen nodig zijn. Naast de <i>inherente veiligheid</i> van een bron bekijkt de gemeente structureel of aanvullende ruimtelijke of bronmaatregelen zinvol zijn. Een proactieve benadering van veiligheid heeft de voorkeur. 2. Terughoudendheid bij groepsrisico boven de oriëntatiewaarde. Projecten binnen gebieden waar het groepsrisico boven OW ligt worden kritisch beoordeeld. Zware verantwoording is verplicht en kosteneffectiviteit speelt een rol. 3. Drie niveaus van verantwoording groepsrisico. Op basis van hoogte groepsrisico t.o.v. de oriëntatiewaarde: • Lichte verantwoording • Standaard verantwoording • Zware verantwoording Daarnaast zijn er per thema uitgangspunten opgenomen.

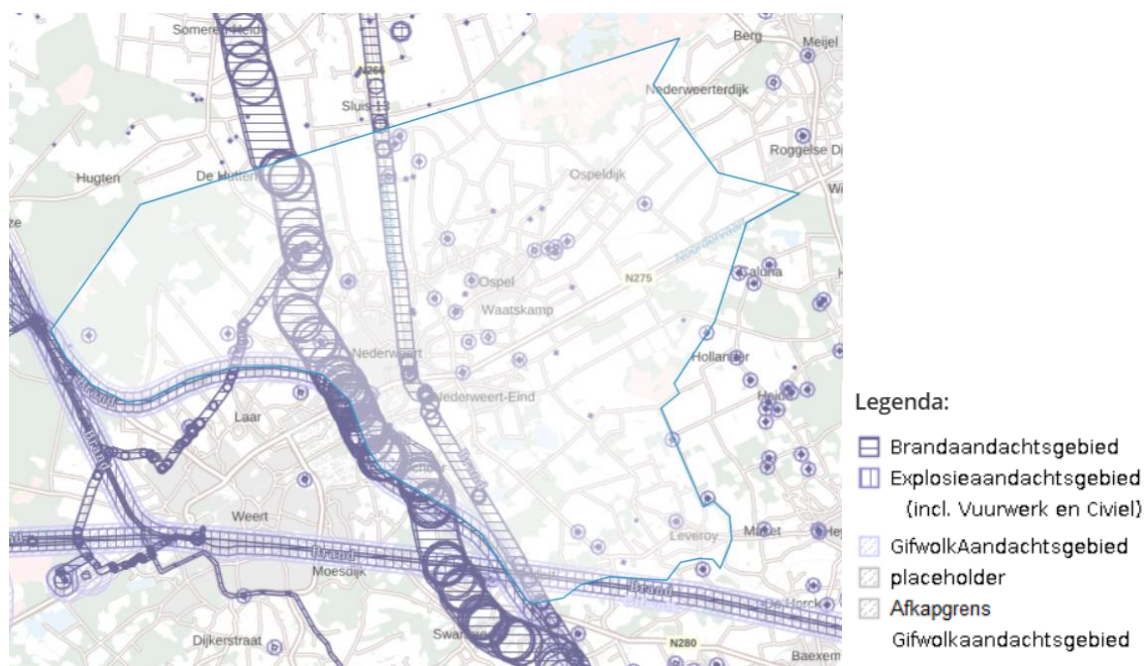
14.2 Huidige situatie

Omgevingsveiligheid

In bijlage VII van het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt – voor de daarin aangewezen risicobronnen - een vaste afstand voor deze aandachtsgebieden gegeven, of is aangegeven dat deze berekend moeten worden. Een aandachtsgebied is een gebied waarbinnen personen in een gebouw onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van een incident met gevaarlijke stoffen. De Omgevingswet kent drie soorten aandachtsgebieden:

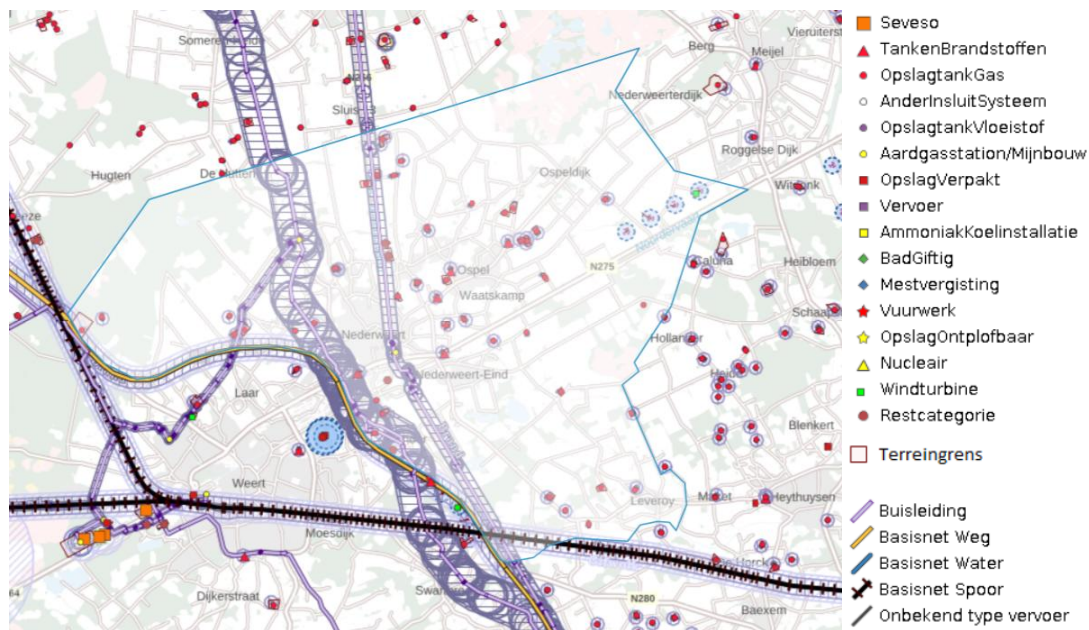
1. Een brandaandachtsgebied (bijvoorbeeld een plasbrandgebied langs het spoor of fakkel-brand bij een hogedruk aardgastransportleiding). De vaste afstand is standaard 30 meter vanaf de risicobron.
2. Een explosieaandachtsgebied (bijvoorbeeld langs het spoor of bij een LPG-tankstation). De vaste afstand is 200 meter vanaf de risicobron
3. Een gifwolkaandachtsgebied (bijvoorbeeld rondom chemische bedrijven). Geen specifieke afstand vastgelegd.

Wat betreft brandrisico in de gemeente Nederweert vormen verschillende buisleidingen van Gasunie aandachtsgebieden voor fakkelbranden, vanwege het transport van natuurlijk gas. De rail die door het zuiden van de gemeente loopt zorgt voor een aandachtsgebied op vlak van gifwolk, brand en explosie. Dit vanwege het transport van gevaarlijke stoffen per trein. Daarnaast zijn er over de gemeente circa 30 locaties aan te duiden waar zich explosie en brandaandachtsgebieden bevinden. Dit zijn onder andere tankstations, maar ook opslagtanks voor propaan- of propeengas. Deze tanks hebben als doeleinde het gebruik als alternatieve energievoorziening voor woningen, maar voornamelijk de industrie en de landbouw.

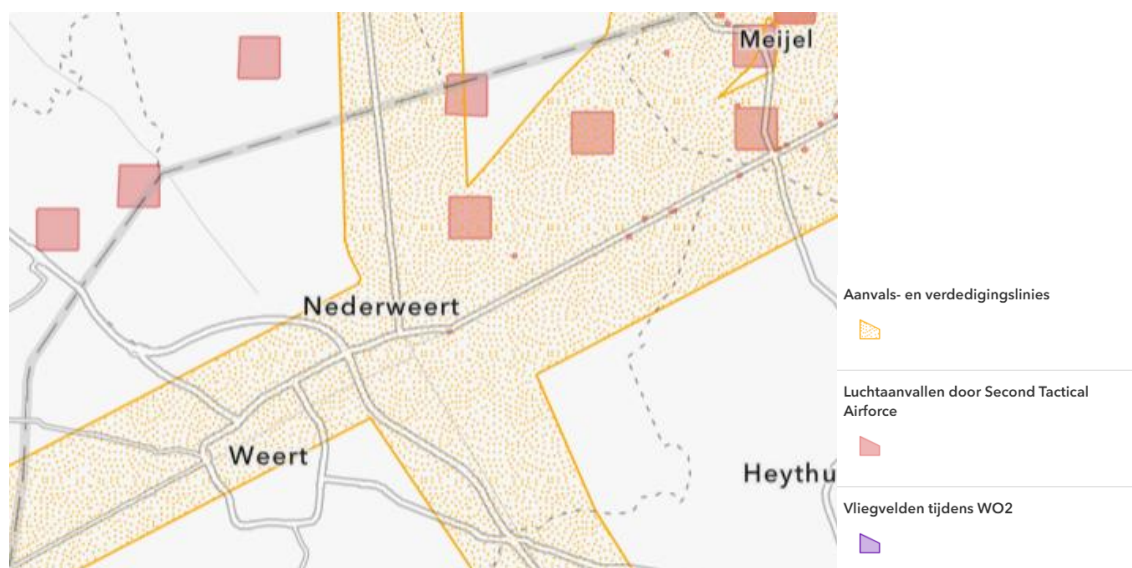
Figuur 14-1 Aandachtsgebieden omgevingsveiligheid (Bron: Atlas Leefomgeving, 2026)

Onderstaande kaart toont aanvullend waar activiteiten met gevaarlijke stoffen plaatsvinden in de gemeente Nederweert. De meeste gevallen zijn locaties met brandstoffen, en opslagtanks voor gas.

Figuur 14-2 Activiteiten met gevaarlijke stoffen (Bron: Atlas Leefomgeving, 2026)

Onderstaande kaart toont gebieden in de gemeente Nederweert waar risico bestaat op de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten vanwege historische gebeurtenissen, zoals de Tweede Wereldoorlog. De legenda licht toe wat de reden voor het risico is. Voor zover bekend is er geen gemeentebreed onderzoek gedaan naar ontplofbare oorlogsresten waarvan de data openbaar is.

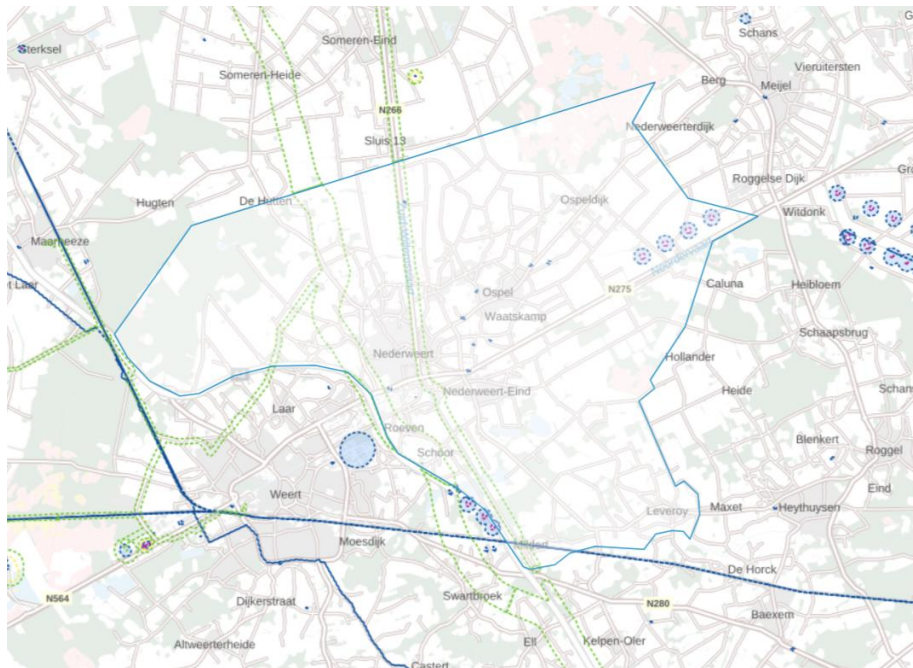

Figuur 14-3 Risicokaart ontplofbare oorlogsresten obv historie (Bron: BeoBOM)

Plaatsgebonden risico

Voor activiteiten met gevaarlijke stoffen wordt een plaatsgebonden risico (PR) bepaald. Dit is de kans per jaar dat een persoon, die altijd aanwezig is op die plaats, overlijdt door een ongeval met een gevaarlijke stof. De kans om te overlijden door een ongeval met gevaarlijke stoffen is het grootst in de buurt van het ongeval. Hoe verder van het ongeval, hoe kleiner de kans op overlijden. Deze indicatie leidt tot contouren rondom een risicovolle activiteit, waarbinnen beperkingen gelden. Deze beperkingen kunnen verschillen per type PR. Het type is op diens beurt afhankelijk van de aard van de activiteit. Onderstaande figuur toont de plaatsgebonden risico contouren in en rondom Nederweert, met onderstaande typen:

- PR 10^{-5} : een plaatsgebonden risico van één op honderdduizend per jaar (roze)
- PR 10^{-6} : een plaatsgebonden risico van één op de miljoen per jaar (blauw)
- PR 10^{-7} : een plaatsgebonden risico van één op de 10 miljoen per jaar (geel)
- PR 10^{-8} : een plaatsgebonden risico van één op de 100 miljoen per jaar (groen)

Figuur 14-4 Plaatsgebonden risicocontouren (Atlas Veiligheid, 2024)

Uit deze kaart is op te maken dat de gasbuisleidingen van Gasunie zorgen voor een PR van één op de 100 miljoen per jaar (groen). De windturbines in het oosten van de gemeente zorgen op locatie van de windturbine voor een PR van één op de honderdduizend per jaar (roze), en in een gebied eromheen voor één op de miljoen per jaar (blauw). Een aantal gasopslagtanks zorgen ter plekke voor een PR van één op de miljoen jaar (blauw).

14.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Omgevingsveiligheid'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- **Energietransitie**
Door het uitfaseren van aardgas en de afname van fossiele brandopslag als gevolg van de energietransitie zullen bepaalde risico's op termijn reduceren, zoals het explosie- en brandgevaar door aardgasleidingen en gasopslag. Echter brengt de energietransitie nieuwe installaties die nieuwe risico's introduceren. Zoals buurtbatterijen, windturbines en waterstofopslag. Dit zijn mogelijke effecten op de langere termijn.
- **Toename lithiumhoudende energieopslagsystemen (EOS)**
Op locaties waar grootschalig duurzame energie wordt opgewekt (zoals bij windparken en zonneparken) of waar de netcapaciteit beperkt is, worden steeds vaker containers met lithiumhoudende batterijsystemen geplaatst. Deze systemen brengen risico's met zich mee voor de omgeving. Afhankelijk van de grootte en aard van de systemen gelden kleine of grotere PR 10^{-6} -contouren en aandachtsgebieden. Dit kan gevolgen hebben voor buitenplanse initiatieven om nieuwe (zeer) (beperkt) kwetsbare functies nabij deze containers toe te voegen.
- **Toename van (kleine) propaantanks**
Het aantal kleine propaantanks kan toenemen in het buitengebied, op bedrijventerreinen en soms in woongebieden. Dit geldt met name voor gebieden waar geen aardgas aansluiting mogelijk is en toepassing van duurzame energievoorzieningen nog niet haalbaar zijn en aardgastarieven sterk fluctueren. Afhankelijk van de grootte en bevoorradingsfrequenties van propaantanks gelden kleine of grotere veiligheidsafstanden en aandachtsgebieden. Dit kan gevolgen hebben voor buitenplanse initiatieven om nieuwe (zeer) (beperkt) kwetsbare functies nabij deze propaantanks toe te voegen.
- **Strengere wet- en regelgeving**
De eisen voor omgevingsveiligheid worden aangescherpt door de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Dit betekent meer aandacht voor aandachtsgebieden, groepsrisico en kwetsbare functies.

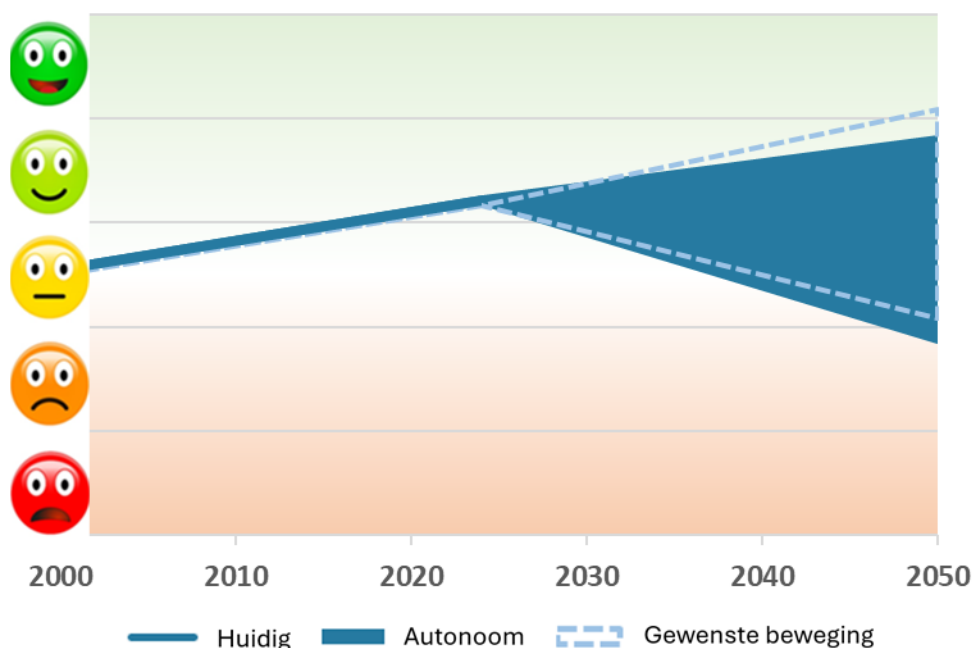
- **Afname agrarische bedrijven**

In de agrarische sector wordt veel gebruik gemaakt van propaangas. Propaangastanks vormen een van de risicobronnen die voorkomen in de gemeente. Bij de verwachte afname van agrarische bedrijven met nieuwe bestemmingen voor de percelen, neemt het aantal gastanks ook af.

14.4 Beoordeling

Er zijn meerdere typen risicobronnen voor omgevingsveiligheid binnen de gemeente. Er lopen verschillende gasbuisleidingen die binnen een beperkte contour een plaatsgebonden risico veroorzaken van één op 100 miljoen per jaar. Daarnaast loopt er een spoorlijn in het zuiden waar gevaarlijke stoffen op vervoerd worden, waarvoor binnen de daarvoor geldende risicocontour een plaatsgebonden risico van één op de miljoen per jaar geldt. Ook zijn er op diverse locaties voorzieningen voor de opslag van gas en brandstoffen, zoals propaantanks in de landbouw. Deze leiden eveneens lokaal, binnen hun specifieke contour, tot een plaatsgebonden risico van één op de miljoen per jaar. Binnen deze contouren gelden planologische beperkingen voor kwetsbare functies, waardoor het risico op onveilige situaties ook beperkt is. Daarmee sluit de gemeente al redelijk goed aan bij de gewenste beweging van een leefomgeving waarin ontwerpprincipes voor veiligheid zijn toegepast. Voor het overgrote deel van de gemeente is het risico daardoor verwaarloosbaar. Daarnaast is er risico op de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten door de geschiedenis in het gebied, hoewel hier niet veel openbare informatie over te vinden is. Duurzame energiebronnen, zoals windturbines, brengen (nieuwe) veiligheidsrisico's met zich mee. Naar de toekomst toe wordt er daarom een grotere variatie van risicobronnen verwacht. Met betrekking tot de gewenste beweging brengt dit dus een licht onzekerheid met zich mee.

Autonome situatie & Gewenste beweging

Figuur 14-5 Trend beoordeling Omgevingsveiligheid Nederweert

15. Sociale veiligheid

15.1 Inleiding en beoordelingskader

Het hoofdstuk *Sociale veiligheid* valt onder het thema *fysieke en sociale veiligheid*. Sociale veiligheid betreft de mate waarin mensen zich beschermd voelen, en daadwerkelijk zijn, van onveilige situaties. Om dit aspect te meten kan onderscheid gemaakt worden in een aantal indicatoren, zoals criminaliteit, ondervonden overlast en onveiligheidsbeleving. In hoofdstuk 13 *Sociaal domein* is al enigszins ingegaan op de ervaren veiligheid als onderdeel van het aspect leefbaarheid.

Beoordelingskader

In onderstaande tabel is het beoordelingsaspect en de gewenste beweging voor het thema *Sociale veiligheid* opgenomen.

Tabel 15-1 Beoordelingskader thema Sociale veiligheid

Thema	Aspecten	Gewenste beweging
Sociale veiligheid	Sociale veiligheid	Sociale veiligheid wordt versterkt door een aantrekkelijke en uitnodigende leefomgeving, waarin ontmoeting, sociale cohesie en betrokkenheid worden gestimuleerd.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de relevante beleidskaders en de belangrijkste uitgangspunten voor het thema *Sociale veiligheid* opgenomen.

Tabel 15-2 Beleidskader thema Sociale veiligheid

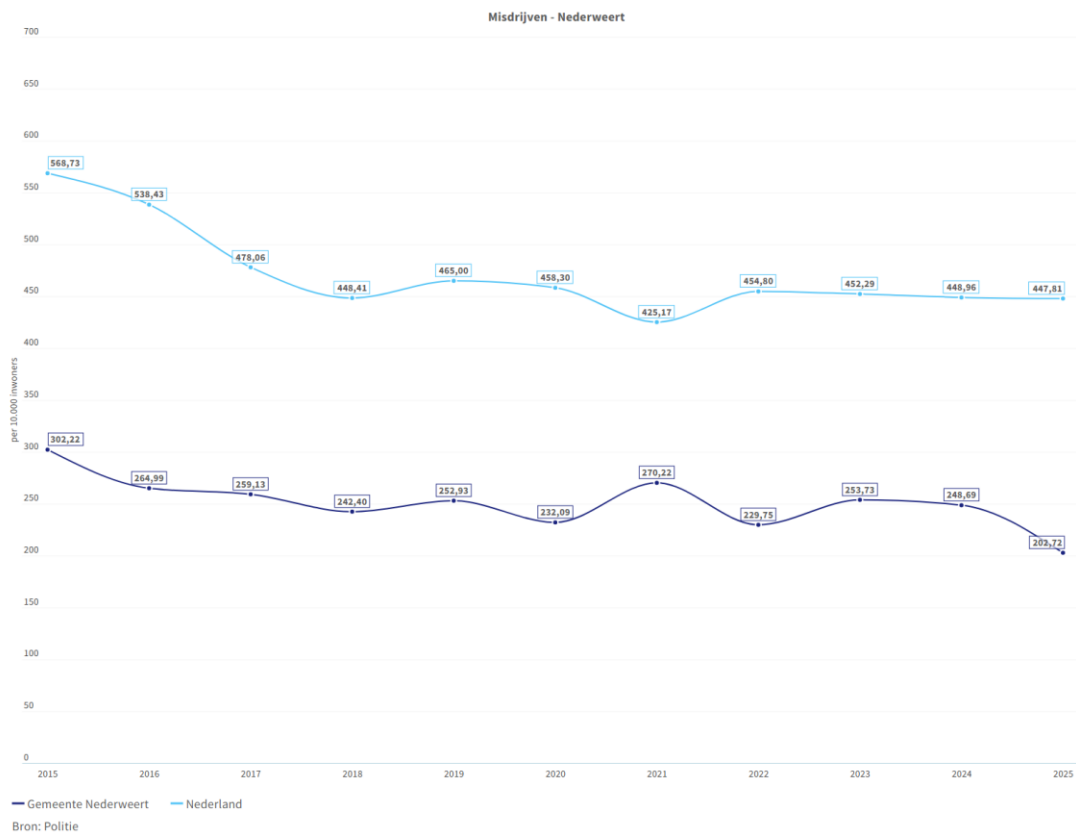
Beleidskader	Belangrijkste uitgangspunten
Nationaal beleid	
Nationale Omgevingsvisie (NOVI, 2020)	De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen en keuzes tussen die nationale belangen in samenhang moeten worden gemaakt. De belangrijkste keuzes op het gebied van klimaat, energie en circulaire materialen zijn: • Duurzame energie inpassen met oog voor omgevingskwaliteit; • Ruimte voor overgang naar een circulaire economie.
Omgevingswet (Besluit kwaliteit leefomgeving en Besluit activiteiten leefomgeving)	Onder de Omgevingswet zijn de regels voor externe veiligheid te vinden in: Besluit activiteiten leefomgeving (Bal): Regels voor milieubelastende activiteiten (bv. opslag gevaarlijke stoffen, PGS-richtlijnen) • Regels voor Seveso-inrichtingen (BRZO-bedrijven) Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl): • Risiconormen (PR/GR) • Aandachtsgebieden • Afstandseisen voor kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen
Provinciaal beleid	
Samen Leven en Bestaanszekerheid 2024-2027	De Provincie Limburg wil met dit beleidskader structureel de bestaanszekerheid, sociale cohesie en leefbaarheid verbeteren in wijken en dorpen waar de opgaven het grootst zijn. Sociale veiligheid is een belangrijk onderdeel de leefbaarheid van een gemeente. Het beleidskader legt een sterke nadruk op gebiedsgerichte aanpakken in kwetsbare wijken en dorpen, gecombineerd met een generieke thematische aanpak via de Sociale Agenda. Daarbij wordt ingezet op langdurige samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties en sociale fondsen om structurele verbeteringen te realiseren. De provincie stelt vijf centrale doelen die richtinggevend zijn voor alle acties. 1. Terugdringen van armoede, laaggeletterdheid en digitale achterstanden 2. Het realiseren van leefbare, veilige en vitale wijken en dorpen door integrale en langjarige gebiedsgerichte aanpakken. 3. Een jeugd die veilig, kansrijk en gezond opgroeit, onder andere door Kansrijke Start, Gezonde Basisschool van de Toekomst en Keigezond Limburg te versterken. 4. Het vergroten van de sociale cohesie, gemeenschapszin en het tegengaan van eenzaamheid door het ondersteunen van bewonersinitiatieven en vrijwilligers. 5. Een gezonde Limburger die meer sport en beweegt, door sportdeelname te stimuleren, sporttakplatforms te versterken en sport even toegankelijk te maken voor iedereen.
Regionaal beleid	

Regionaal beleidsplan Sociaal Domein	De gemeenten Leudal, Nederweert en Weert hebben samengewerkt aan de transformatie van het sociaal domein. In dit beleidsplan worden visie, ambities, maatschappelijke effecten en doelen beschreven voor de periode 2024-2027. De volgende maatschappelijke effecten worden nagestreefd: • Inwoners zijn zelfredzaam. • Inwoners hebben oog voor elkaar. • Inwoners krijgen passende ondersteuning. • Er wordt ingezet op deze doelen: • Een sterke lokale sociale basis. • Meer jeugdigen groeien gezond en veilig op, krijgen gelijke kansen en ontwikkelen talenten. • Meer inwoners voelen zich mentaal en fysiek gezond en sterk. • Meer inwoners kunnen hun talenten benutten. • Meer inwoners blijven op een veilige en verantwoorde manier (langer) zelfstandig wonen. Deze doelen dragen onder andere bij aan (het gevoel van) veiligheid in de gemeenten.
Convenant veilige school	Het convenant is door de gemeente Nederweert, omliggende gemeenten en andere partners vastgesteld om in te zetten op een veilige schoolomgeving. Het uitgangspunt hierbij is dat jongeren veel tijd doorbrengen op school, en een gezonde schoolomgeving daarom bijdraagt aan het welbevinden van jongeren. Een veilige en prettige leefomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en veronderstelt een zekere mate van verbondenheid: de kwaliteit van de sociale verbinding die jongeren onderhouden met hun omgeving (gezin, familie, buurt, school en maatschappij) bepalen of zij zich ontwikkelen tot verantwoordelijke en betrokken burgers. In het convenant is per deelnemer vastgelegd wat de rollen zijn ten behoeve van dit doel.
Gemeentelijk beleid	
Beleidsvisie Externe Veiligheid Nederweert 2012	De beleidsvisie Externe Veiligheid is door de gemeente opgesteld met het doel de risico's tot maatschappelijk aanvaardbare proporties te beperken of terug te dringen. Behalve dat de beleidsruimte voor de gemeente wordt geschetst, worden de volgende algemene uitgangspunten benoemd: 1. Altijd nagaan of extra veiligheidsmaatregelen nodig zijn Naast de <i>inherente veiligheid</i> van een bron bekijkt de gemeente structureel of aanvullende ruimtelijke of bronmaatregelen zinvol zijn. Een proactieve benadering van veiligheid heeft de voorkeur. 2. Terughoudendheid bij groepsrisico boven de oriëntatiewaarde Projecten binnen gebieden waar het groepsrisico boven OW ligt worden kritisch beoordeeld. Zware verantwoording is verplicht en kosteneffectiviteit speelt een rol. 3. Drie niveaus van verantwoording groepsrisico Op basis van hoogte groepsrisico t.o.v. de oriëntatiewaarde: • Lichte verantwoording • Standaard verantwoording • Zware verantwoording Daarnaast zijn er per thema uitgangspunten opgenomen.

15.2 Huidige situatie

Op de criminaliteitsindex van de Veiligheidsmonitor scoort de gemeente Nederweert hoger dan het gemiddelde van Nederland (in 2025 186 t.o.v. 112). Tussen 2015 en 2019 was er een daling in criminaliteit, maar tussen 2019 en 2025 een sterke stijging. In Nederland is dezelfde ontwikkeling te zien, maar met een zwakkere trend. Wat betreft overlast zijn er relatief minder geregistreerde incidenten in Nederweert dan in Nederland gemiddeld. In Nederweert waren het in 2025 80,5 incidenten per 10.000 inwoners, t.o.v. 256 in Nederland. In 2025 betrof het in de meeste gevallen in Nederweert overlast door verwarde personen.

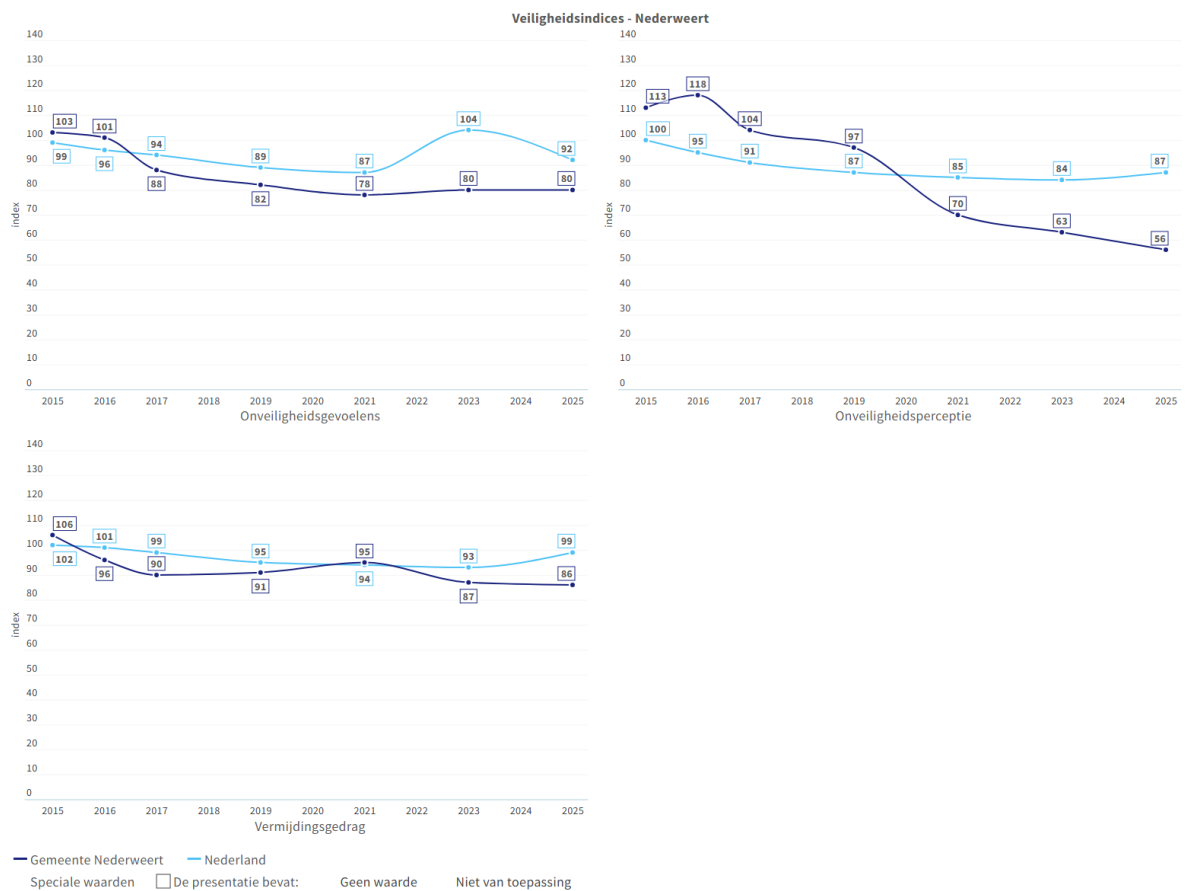
Het aantal geregistreerde misdrijven heeft in de afgelopen 10 jaar een lichte daling gezien tot 202 gevallen per 10.000 inwoners in 2025. Dit is minder dan de helft van het Nederlands gemiddelde, wat 447 gevallen per 10.000 inwoners omvat. De meeste geregistreerde misdrijven in Nederweert zijn in de laatste cijfers vermogensmisdrijven.

Figuur 15-1 Aantal misdrijven per 10.000 inwoners (Bron: waarstaatjegemeente.nl, 2026)

Onveiligheidsbeleving wordt gemonitord met de volgende veiligheidsindices; onveiligheidsgevoelens, vermijdingsgedrag en onveiligheidsperceptie. Onveiligheidsgevoelens zeggen iets over hoe onveilig men zich voelt in de buurt. Vermijdingsgedrag geeft aan hoe vaak men diens eigen gedrag aanpast in verband met onveiligheid, en onveiligheidsperceptie is de ervaren omvang van onveiligheid (criminaliteit).

Het gevoel van veiligheid is relatief groot in de gemeente. Volgens de leefbaarometer heeft de gemeente t.o.v. het Nederlands gemiddelde een positieve bijdrage wat betreft dit thema. Wat betreft bovenstaande indices scoorde de gemeente in 2025 dan ook lager dan het Nederlands gemiddelde. Dit betekent dat inwoners zich minder onveilig voelen in de buurt, minder vaak hun eigen gedrag aanpassen omwille van veiligheid en een kleinere omvang van criminaliteit ervaren dan de gemiddelde Nederlander. Op de leefbaarometer is geen aanzienlijke ontwikkeling te zien, maar cijfers van de Veiligheidsmonitor tonen wel een daling bij alle drie de indices, wat duidt op een gunstige beweging. Kijkend naar de sociale veiligheid per buurt, heeft alleen de kern van Ospel een kleinere positieve bijdrage dan de rest van de gemeente.

Figuur 15-2 Veiligheidsindices (Bron: waarstaatjegemeente.nl, 2026)

15.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Nederweert spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'sociale veiligheid'. De volgende ontwikkelingen spelen:

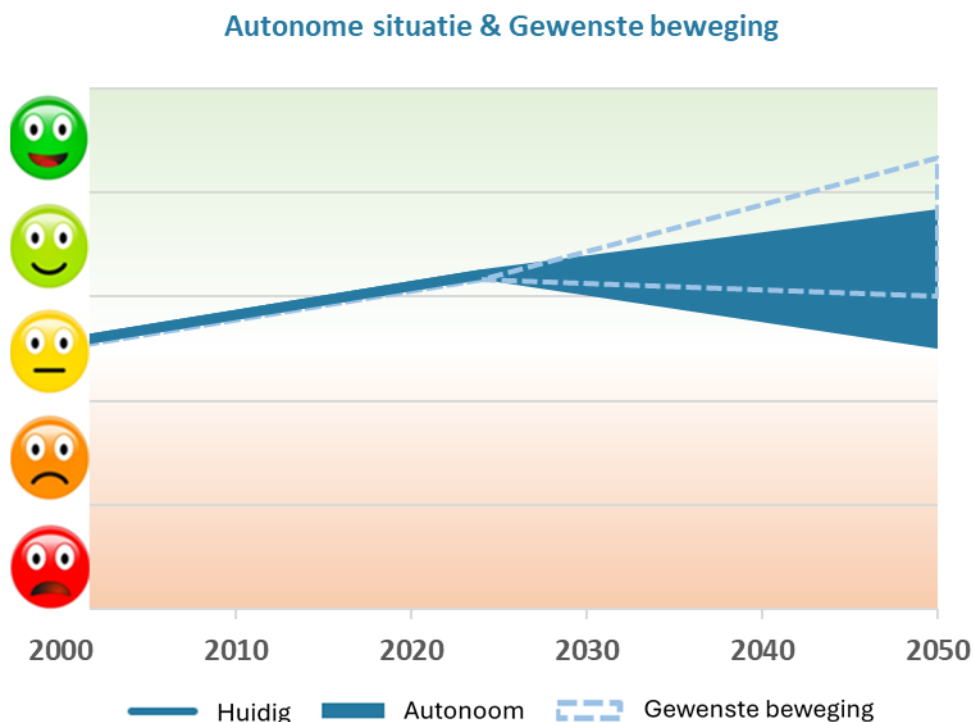
- Cybercriminaliteit**
De wereld van cybercriminaliteit is in de laatste jaren sterk in beweging, gekenmerkt door een toename in slachtofferschap en de grootschalige inzet van kunstmatige intelligentie (AI) door criminelen.
- Bevolkingssamenstelling**
Door een toenemende grijze druk als gevolg van vergrijzing en ontgroening vindt er een verandering van de bevolkingssamenstelling plaats die kan zorgen voor een veranderende perceptie van sociale veiligheid.
- Leegstand buitengebied**
In het landelijk gebied in Nederland is sprake van een structurele afname van het aantal veehouderijbedrijven. Ook in de gemeente Nederweert is de ontwikkeling van veehouderijen die ophouden te bestaan zichtbaar. Deze ontwikkeling kan leiden tot een toename van leegstaande agrarische bebouwing in het buitengebied. Zonder tijdige herbestemming of sloop brengt dit risico's met zich mee voor de ruimtelijke kwaliteit, veiligheid en leefbaarheid. Leegstaande erven en opstallen kunnen kwetsbaar zijn voor verval of ongewenst gebruik, waaronder vormen van ondermijnende criminaliteit.
- Intentieverklaring veilig buitengebied**
In 2025 heeft de gemeente samen met partners op het gebied van veiligheid de intentieverklaring Veilig Buitengebied getekend. Hiermee is een startsein gegeven aan een samenwerking om criminaliteit, overlast en ondermijning in het buitengebied tegen te gaan.

15.4 Beoordeling

Op het vlak van sociale veiligheid doet de gemeente het al overwegend goed, vergeleken met andere gemeenten. Hoewel de criminaliteitsindex boven het Nederlands gemiddelde ligt, met een sterke positieve trend de afgelopen paar jaren, ligt het aantal geregistreerde misdrijven gemiddeld fors lager dan het Nederlands gemiddelde. Ook het aantal overlastincidenten ligt fors lager. De onveiligheidsbeleving laat zien dat inwoners zich relatief veilig voelen, minder criminaliteit ervaren en hun gedrag minder vaak aanpassen dan de Nederlander. Dit blijkt ook uit de positieve bijdrage op vlak van veiligheidsaspecten in de leefbaarometer van de overheid. Daarmee sluit de huidige situatie goed aan bij de gewenste beweging richting een veilig en sociaal verbonden leefomgeving.

Naar de toekomst toe kan het subjectieve gevoel van onveiligheid wel toenemen als gevolg van andere dreigingen, zoals verhoogde cybercriminaliteit. Ook een bevolkingsverandering zouden een impact kunnen hebben op het gevoel van sociale cohesie en daarmee de sociale veiligheid. Dit hangt echter sterk af van de lokale aanpak. Met een aanpak gericht op preventie, waarvan de intentie blijkt uit het Convenant Veilige School en het plan Veilig Buitengebied, kan een verdere ontwikkeling van sociale veiligheid gerealiseerd worden.

De huidige situatie sluit al goed aan bij de gewenste beweging richting een sociaal veilig Nederweert. Er zijn naar verwachting echter ontwikkelingen in de toekomst die blijvende aandacht eisen.

Figuur 15-3 Trend beoordeling Sociale veiligheid Nederweert

16. Conclusie

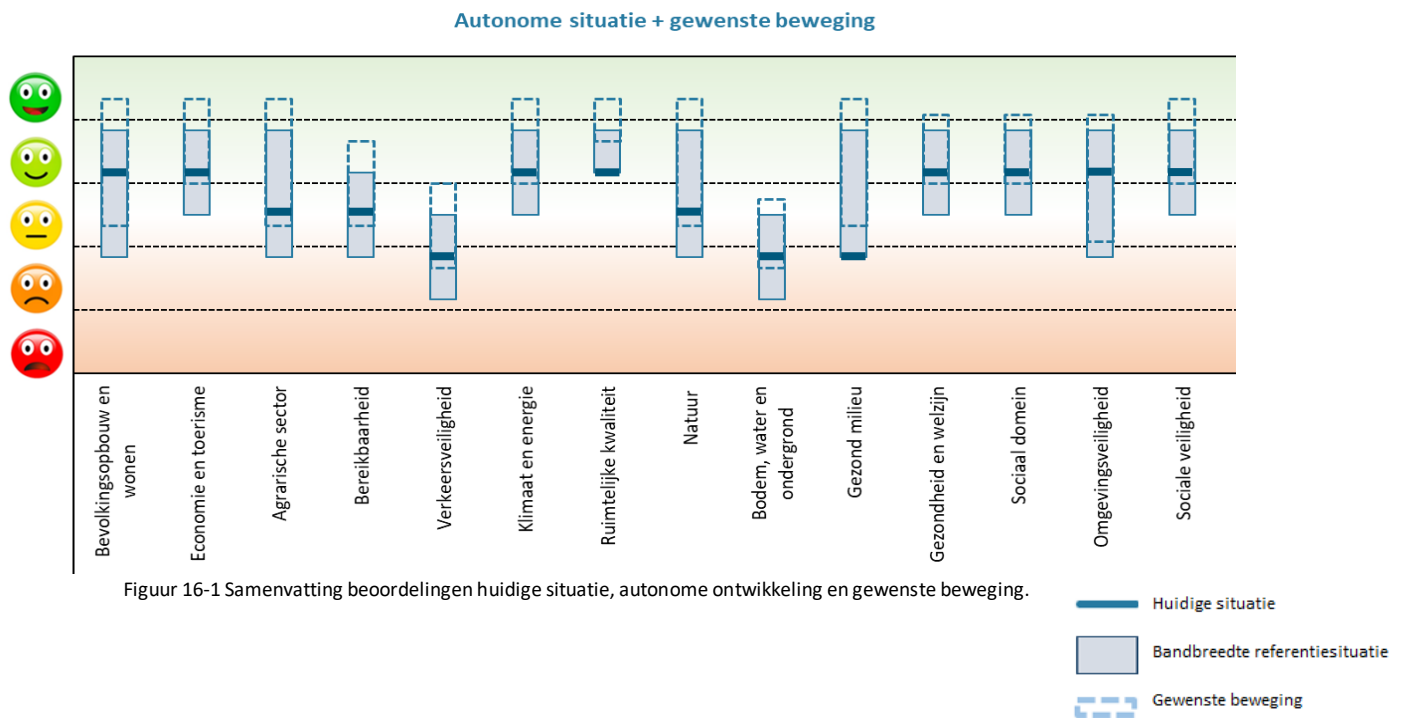
Deze leefomgevingsfoto geeft een beeld van de huidige staat van de leefomgeving van Nederweert, en de verwachte ontwikkeling richting 2050. Door per thema de huidige situatie, trends en referentiesituatie te beoordelen, ontstaat er een inzicht in waar de gemeente nu staat, waar de kwaliteiten liggen en welke opgaven zich nog opdoen voor de toekomst.

In de huidige situatie laat Nederweert zich kenmerken als een gemeente met een sterke landschappelijke identiteit, een hechte dorpstructuur en een robuuste economische basis waarin de agrarische sector, maakindustrie en bedrijvigheid een belangrijke rol spelen. Tegelijkertijd zijn er duidelijke aandachtspunten. De demografische ontwikkeling wordt gekenmerkt door een sterke (dubbele) vergrijzing, terwijl het woningaanbod nog onvoldoende aansluit bij de behoefte van kleine huishoudens. Ook op het gebied van bereikbaarheid, verkeersveiligheid, gezondheid en milieukwaliteit zijn er knelpunten. Zoals de afhankelijkheid van de auto, een relatief hoge ongevalskans en lokale milieudruk door agrarische activiteiten.

Voor natuur, landschap en bodem- en watersystemen geldt dat Nederweert over hoge kwaliteiten beschikt, met meerdere Natura 2000-gebieden, waardevolle landschappen en een relatief hoge biodiversiteit voor een agrarisch gebied. Tegelijkertijd staan deze kwaliteiten onder druk door stikstofbelasting, versnippering van groen, klimaatverandering en intensief ruimtegebruik. De huidige situatie vraagt om zorgvuldige afwegingen om ontwikkelingen mogelijk te maken zonder dat deze kernkwaliteiten verder onder druk komen te staan. De opgenomen gewenste bewegingen en beleidsambities laten zien dat de gemeente hier actief op wil sturen, onder andere door natuurversterking, klimaatadaptatie en een water- en bodemsturend ruimtelijk beleid. De gemeente is goed op weg met de verduurzaming van haar energievoorziening, en draagt haar steentje bij aan regionale doelstellingen op gebied van klimaat en energie. Het zal echter een uitdaging zijn voor een gemeente van deze schaal om deze trend voort te zetten, gezien de eindige mogelijkheden van klimaatneutrale energieopwekking binnen de gemeente.

In de referentiesituatie richting 2050 is de verwachting dat veel van de huidige trends doorzetten. Dit betekent onder meer een verdere vergrijzing, aanhoudende druk op de woningmarkt en een blijvende spanning tussen economische ontwikkeling en draagkracht van natuur en milieu. Tegelijkertijd biedt deze toekomst ook kansen: de energietransitie kan bijdragen aan verdere reductie van CO₂-uitstoot, het stoppen van agrarische bedrijven kan ruimte bieden voor natuur, landschap en recreatie, en technologische ontwikkelingen kunnen helpen bij verduurzaming van economie en mobiliteit. Zonder gerichte sturing bestaat echter het risico dat ongelijkheden tussen kernen toenemen en dat knelpunten zich opstapelen.

De inzichten uit de LOF zijn samengevat in onderstaande figuur. In deze figuur worden de huidige situatie en de bandbreedte van de toekomstige situatie (referentiesituatie) gevisualiseerd voor alle thema's die in dit LOF aan bod zijn gekomen. Het blauwe streepje geeft aan wat de staat van de huidige situatie is, op basis van de beoordelingen in dit LOF. De lichtblauwe balk laat zien wat de minimale tot maximale beoordeling van de toekomstige situatie is, onder invloed van autonome ontwikkelingen in de samenleving en vastgelegd beleid. De plaats van de huidige situatie ten opzichte van de referentiesituatie, en de hoogte van de balk op het spectrum (de smileys), geeft bijvoorbeeld inzicht in welke thema's meer ruimte voor verbetering hebben, of waar de gemeente juist al goed op weg is.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl